

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

L 116

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

48 tomas
2005 m. gegužės 4 d.

Turinys	I Aktai, kuriuos skelbti privaloma	
	.....	
	II Aktai, kurių skelbti neprivaloma	
	Komisija	
	2005/345/EB:	
	★ 2004 m. vasario 18 d. Komisijos sprendimas dėl pagalbos, Vokietijos teikiamos restruktūrizuojant banką „Bankgesellschaft Berlin AG“ (pranešta dokumentu Nr. C(2004) 327) ⁽¹⁾	1
	2005/346/EB:	
	★ 2004 m. liepos 14 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos, suteiktos Vokietijos „MobilCom AG“ (pranešta dokumentu Nr. C(2004)2641) ⁽¹⁾	55

Kaina: 18 EUR

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE.

LT

Aktai, kurių pavadinimai spausdinami paprastu šriftu, yra susiję su kasdieniu žemės ūkio reikalų valdymu ir paprastai galioja ribotą laikotarpį.

Visų kitų aktų pavadinimai spausdinami ryškesniu šriftu ir prieš juos dedama žvaigždutė.

II

(Aktai, kurių skelbti neprivaloma)

KOMISIJA

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2004 m. vasario 18 d.

dėl pagalbos, Vokietijos teikiamos restruktūrizuojant banką „Bankgesellschaft Berlin AG“

(pranešta dokumentu Nr. C(2004) 327)

(autentiškas tik tekstas vokiečių kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

(2005/345/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

kadangi:

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 88 straipsnio 2 dalies 1 pastraipą,

I. PROCEDŪRA

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

(1) Po to, kai Komisija 2001 m. liepos 25 d. pritarė dėl pagalbos bankui „Bankgesellschaft Berlin AG“ (toliau – BGB arba Bankas) ⁽³⁾ ir Vokietija 2002 m. sausio 28 d. pateikė Komisijai restruktūrizacijos planą, Komisija 2002 m. balandžio 9 d. raštu pranešė Vokietijai apie savo nutarimą dėl pagalbos restruktūrizuojant Banką – pradėti procedūrą pagal Europos bendrijos sutarties 88 straipsnio 2 dalį ⁽⁴⁾.

atsižvelgdama į 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles ⁽¹⁾, ir ypač į jo 7 straipsnio 3 dalį,

(2) Po paprašyto ir suteikto terminų pratęsimo bei dviejų pokalbių su Komisijos atstovais Vokietija 2002 m. birželio 17 d. Komisijai pateikė savo nuomonę ir kitus dokumentus ir informaciją. Kitas prašymas dėl informacijos Vokietijai buvo pateiktas 2002 m. liepos 31 d. raštu.

po to, kai valstybės narės ir kitų suinteresuotųjų buvo paprašyta pagal minėtas nuostatas pateikti savo nuomonę ⁽²⁾, ir atsižvelgiant į jų pastabas,

⁽¹⁾ OL L 83, 1999 3 27, p. 1. Reglamentas pakeistas 2003 m. Stojimo aktu.

⁽²⁾ OL C 141, 2002 6 14, p. 2.

⁽³⁾ OL C 130, 2002 6 1, p. 5.

⁽⁴⁾ Žr. 2 išnašą.

(3) Komisijos sprendimą pradėti procedūrą paskelbus *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* ⁽⁵⁾, Komisija paprašė ir kitų suinteresuotųjų asmenų pareikšti savo nuomonę. Liepos 9 d. pratęsus terminą, 2002 m. liepos 22 d. Komisija gavo vieno konkurento ir vieno suinteresuotojo asmens, kuris prašė neskelbti savo pavardės, pastabas. Šios pastabos 2002 m. rugpjūčio 1 d. buvo perduotos Vokietijai. Vokietijos atsakymas – pratęsus terminą – buvo gautas raštu 2002 m. rugsėjo 23 d.

(4) Pagal pateiktą paklausimą Vokietija kitus duomenis dėl paskelbtos pagalbos perdavė 2002 m. rugsėjo 16 d. ir 20 d., lapkričio 14 d. ir 8 d. bei 2003 m. vasario 14 d. ir kovo 14 d. raštais. Be to, Komisija per įvairius susitikimus su Vokietijos, Berlyno žemės ir BGB banko atstovais buvo informuojama apie restruktūrizacijos eigą.

(5) Per 2003 m. kovo 26 d. pokalbį Vokietija informavo Komisiją apie viešojo tarptautinio konkurso pagrindu 2002 m. siūlytojų pradėtos BGB banko privatizavimo procedūros žlugimo 2003 m. kovo 25 d. priežastis. Kita su banku susijusi informacija bei 2002 m. balansas ir pelno (nuostolio) ataskaita buvo perduoti 2003 kovo 31 d.

(6) I Komisijos 2003 m. balandžio 15 d., gegužės 6 d. ir 16 d. nusiųstus raštus dėl informacijos suteikimo buvo atsakyta 2003 m. gegužės 15 d., 28 d. ir birželio 24 d. raštais. Kita informacija buvo nagrinėjama 2003 m. liepos 1 d. rašte bei susitikimuose su Vokietijos, Berlyno žemės ir BGB banko atstovais 2003 m. balandžio 11 d., 14 d. ir liepos 9 d.

(7) 2003 m. liepos 14 d. Komisija pavedė ūkio audito bendrovei „Mazars Revision & Treuhandgesellschaft mbH“ (Duiseldorfas), kaip ekspertams, ištirti tam tikrus restruktūrizacijos plano aspektus. Rezultatai 2003 m. spalio 3 d. buvo aptarti su Vokietija, o galutinė ekspertų išvada Vokietijai pateikta 2003 m. lapkričio 20 d.

(8) 2003 m. spalį buvo nagrinėjamas tolesnių kompensacijų reikalingumas, dalyvaujant ir Banko atstovams. 2003 m. lapkritį Vokietija buvo informuota apie Komisijos numatomas priemones, kurios buvo nagrinėjamos 2003 m. gruodį, ir lygiai taip, kaip ir Bankas, turėjo progą pareikšti savo poziciją dėl ekonominio poveikio Bankui. 2003 m. gruodžio 18 d. buvo susitarta, kad Vokietija, atsakydama Komisijai, iki 2006 m. spalio 1 d. pradėtų veiksmus dėl atskiro

Berlyno banko pardavimo, kuris turėtų įvykti ne vėliau kaip iki 2006 m. vasario 1 d., ir išipareigotų dėl koncerno privatizavimo iki 2007 m. gruodžio 31 d. bei dėl tolesnių pardavimo priemonių.

(9) Vokietija 2004 m. sausio 29 d. pateikė Komisijai perdarytą restruktūrizacijos planą, kuriame ypač buvo atsižvelgta į Komisijos ekspertų rekomendacijas ir į 2004 m. vasario 6 d. Vokietijos pritarimą dėl perdaryto restruktūrizacijos plano .

II. PAGALBOS APRAŠYMAS

BGB BANKAS

(10) BGB bankas yra holdingo bendrovė, kuri įsteigta 1994 m. susijungus keletui tuo metu Berlyno žemės kontroliuojamų įsteigto BGB koncerno kredito įstaigų, bet veikianti rinkoje ir pati kaip kredito įstaiga. 2000 m. BGB koncerno balanso suma siekė apie 205 mlrd. eurų, 2001 m. – apie 189 mlrd. eurų ir 2002 m. – apie 175 mlrd. eurų. Ši bendrovė tarp Vokietijos bankų užėmė dešimtąją (2001 m.) ir dvyliktąją vietą (2002 m.); 2000 m. bendrovėje dirbo apie 17 000 darbuotojų, 2001 m. – 15 000 ir 2002 m. – maždaug iki 13 000 darbuotojų. Pagrindinio kapitalo kvota, remiantis Kreditų įstatymu (Kreditwesengesetz – KWG), pagal 2001 m. metinę atskaitomybę buvo 5,7 % (bendrojo kapitalo kvota 9,4 %), o pagal 2002 m. atskaitomybę – 5,6 % (bendrojo kapitalo kvota 9,4 %). 2001 m. birželį prieš patvirtinant gelbėjimo pagalbą pagrindinio kapitalo kvota buvo nukritusi iki [...] (*) % (bendrojo kapitalo kvota [...]*) %).

(11) Berlyno žemė iki kapitalizavimo 2001 m. rugpjūtį turėjo 56,6 % BGB banko akcijų, o dabar turi maždaug 81 %. Kiti akcijų savininkai yra bankas „Norddeutsche Landesbank (NordLB)“, turintis 11 % akcijų, ir akcinė bendrovė „Gothaer Finanzholding AG“, turinti apie 2 % akcijų. Maždaug 6 % sudaro laisvai parduvinėjamos akcijos.

(12) Kaip didžiausiam, BGB koncernui priklauso ir bankų operacijomis užsiimančios antrinės bendrovės bei koncerno dalis – bankai „Landesbank Berlin (LBB)“ ir „Berlin-Hannoversche Hypothekbank AG (BerlinHyp)“. Bankas LBB yra viešoji įstaiga, kurioje BGB bankas turi 75,01 % netipiškai neskelbiamų „tyliųjų“ akcijų. Dėl sudarytos pelno atskaitymo sutarties BGB banką ekonominiu požiūriu reikia laikyti 100 % akcijų

(5) Žr. 2 išnašą.

(*) Šio teksto dalys buvo praleistos siekiant užtikrinti, kad nebus atskleista konfidenciali informacija; šios dalys yra nurodytos laužtiniuose skliaustuose ir pažymėtos žvaigždute.

- savininku. Banke „BerlinHyp“, kuris dirba nekilnojamojo turto finansavimo srityje, BGB bankas turi 89,9 % akcijų.
- (13) Šiuo metu koncernui priklauso dar ir koncerno „IBAG Immobilien und Beteiligungen Aktiengesellschaft (IBAG)“ dalis, kurios veikla yra nekilnojamojo turto paslaugų teikimas ir kuriai praityje vadovavo ribotos atsakomybės bendrovė „Immobilien und Baumanagement der Bankgesellschaft Berlin GmbH (IBG)“. Be to, BGB bankas tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja ir kontroliavo įvairias kitas šalies arba užsienio įmones, pvz., bankus „Weberbank“, „Allgemeine Privatkundenbank AG (Allbank)“ (dabar jau parduotas), „BGB Ireland“, „BGB UK“, „BG Polska“ (privatų klientų ir įmonių operacijos ir interneto sritis „Inteligo“, dabar jau parduotos ir pradėtas likusiojo „apvalkalo“ likvidavimas) ir čekų banką „Zivnostenská Banka a.s.“ (dabar jau parduotas).
- (14) BGB banko pagrindinė veikla yra privatų klientų ir įmonių operacijos (mažmeninė bankininkystė retail-banking), vykdomos naudojant bankų „Berliner Sparkasse“ ir „Berliner Bank“ prekių ženklus. Abu šie bankai nėra teisiškai savarankiškos antrinės įmonės, o tik prekių ženklų naudotojai arba filialai. Nuo 2003 m. liepos „Berliner Bank“, kaip ir iki tol „Berliner Sparkasse“, priklauso bankui LBB⁽⁶⁾. Verslo klientai daugiausia yra mažos ir vidutinės regiono įmonės.
- (15) Šalia privatų klientų ir įmonių banko operacijų, nekilnojamojo turto finansavimo ir nekilnojamojo turto paslaugų BGB bankas ir jo antrinės įmonės dirba taip pat ir kapitalo rinkos srityje (pinigų ir vertybinių popierių operacijos) bei su tvarkytiniais ir žymiai mažintiniais užsienio klientų segmentais (pvz., projektų ir eksporto finansavimas) ir valstybės bei viešosiomis (komunalinėmis) įmonėmis (kreditų išdavimas). Investicinės bankininkystės veikla apėmė tik palyginti mažą akcijų ir paskolų emisiją, todėl ateiityje daugiau neturės svarbaus savarankiško vaidmens. Geografiniu požiūriu BGB banko veikla sutelkta Berlyno regione ir Brandenburgo žemėje, ypač aptarnaujant smulkiuosius banko klientus. Tačiau jis, pavyzdžiui, nekilnojamojo turto finansavimo srityje dirba nacionaliniame, o kapitalo rinkos sferoje dar ir tarptautiniame lygmenyje.
- (16) Didžiuliame Berlyno regione BGB bankas smulkiųjų klientų aptarnavimo srityje yra rinkos lyderis ir kai kuriuose segmentuose turi maždaug nuo 20 % iki daugiau kaip 50 % akcijų⁽⁷⁾. Paties Banko duomenimis, 2002 m. jų akcijos ir skvarba rinkoje, vertinant pirmąsias žiro sąskaitas privatų klientų operacijose, siekė 48 %⁽⁸⁾. Atsižvelgiant į visos Vokietijos nekilnojamojo turto finansavimo veiklą (visus hipotekinius kreditus), Bankas pagal deklaracijos duomenis 2000 m. su savo 5 % dalimi užėmė trečioje vietą. Naujesniais duomenimis, Bankas šios vietos neužima ir net nepasiekia⁽⁹⁾. Daugiau kaip 90 % BGB banko hipotekos atsargų, sudarančių 33 mlrd. eurų, 2001 m. gruodžio 31 d. buvo Vokietijoje, o kita dalimi buvo finansuojamas nekilnojamas turtas užsienyje. Pagal kitas sritis BGB nepriklauso prie pirmaujančiųjų bankų nei Vokietijoje, nei tarptautiniu mastu. Duomenų apie konkrečias rinkos ar segmentų dalis nėra.
- (17) 2001 m. į viešumą iškilę BGB banko sunkumai visų pirma susiję su nekilnojamojo turto paslaugų sektoriumi, taip pat ir su nekilnojamojo turto finansavimu. Paskutinįjį dešimtmetį svarbiausios antrinės bendrovės IBG nekilnojamojo turto paslaugų verslo sudedamosios dalys buvo fondo veikla, projektų plėtra ir sandoriai su statybos įmonėmis. Bendrovės IBG, kuri paskutiniojo dešimtmečio pradžioje buvo įsteigta kaip LBB banko antrinė bendrovė, akcijų savininkai nuo paskutiniojo dešimtmečio vidurio iki pabaigos pirmiausia buvo pati akcinė bendrovė BGB AG (10 %), „Berliner Bank AG“ (30 %), LBB (30 %) ir „Berlin Hyp“ (30 %). Bankui „Berliner Bank AG“ susijungus su BGB banku, pastarajam atiteko banko „Berliner Bank AG“ turimos bendrovėje IBG akcijos. Dabar nuosavybės struktūra yra tokia: 40 % priklauso bankui BGB, 30 % – bankui LBB ir 30 % – „Berlin Hyp“.
- (18) Bendrovė IBG iki 2000 m. labai plačiai ir sparčiai steigė nekilnojamojo turto fondus. Investuotojams buvo teikiamos didžiulės garantijos – visų pirma ilgalaikės nuomos, dividendų ir pastatų renovacijos garantijos. Naujiems fondams steigti nuolat buvo įsigijamas arba statomas naujas nekilnojamas turtas. Garantijų pagrindas ir toliau buvo tikėjimas didelėmis ir netgi kilniantiomis nekilnojamojo turto kainomis. O tai, smarkiai krizant kainoms ir nuomai, ypač Berlyne ir naujosiose Vokietijos žemėse, iš tikrųjų kėlė vis didesnę rizikos pavojų.
- (19) Kai 2000 m. iškilo šios problemos, BGB bankas atidžiai stebėjo bendrovės IBG pagrindinio verslo pardavimo galimybes. 2000 m. gruodį pagrindinė bendrovės IBG verslo dalis buvo perduota naujai įsteigta bendrovei IBAG, išskyrus iki 2000 m.

⁽⁶⁾ Iki tol bankas „Berliner Bank“ buvo banko BGB dalis, o bankas „Berliner Sparkasse“ banko LBB dalis.

⁽⁷⁾ Žr. 2 išnašą ir Valdybos primininko Vetter kalba, pasakyta Visuotiniame akcininkų susirinkime 2003 m. liepos 4 d. http://www.bankgesellschaft.de/bankgesellschaft/20_ir/30_hauptversammlung/index.html; žr. 298 punktą.

⁽⁸⁾ Žr. http://www.bankgesellschaft.de/bankgesellschaft/50_pk/index.html (Veiklos sritis: privatūs klientai, pirmosios žiro sąskaitos).

⁽⁹⁾ 2002 m. liepą pareikšta Vokietijos nuomonė; 2002 m. birželio 19 d. Vokietijos kartelių valdybos „Bundeskartellamts“ sprendimu įsteigtoji grupė „Eurohypo“, („Hypovereinsbankgruppe“), „Depfa grupė, BHF grupė ir „BayLB“ įvairiose nekilnojamojo turto finansavimo rinkose tiek pagal senus, tiek pagal naujus sandorius 2001 m. buvo lyderė. Taip pat ir pats bankas „Deutsche Bank“ (t. y. be savo įneštos dalies į grupę „Eurohypo“) užima aukštesnę vietą negu BGB, kuris šiame sprendime nėra įrašytas į konkurentų lyderių sąrašą.

gruodžio 3 d. turėtas bendrovės IBG ir jos antrinių bendrovių „senąsias“ rizikas, kurios perėjo naujai įsteigta bendrovei „LPFV Finanzbeteiligungs- und Verwaltungs-GmbH (LPFV)“. Tačiau planai parduoti bendrovę IBAG žlugo. Dabar tiek IBAG, tiek ir LPFV 100 % priklauso BGB bankui. Bendrovei IBG teliko veikla tik pakraščių srityse.

- (20) Kitos šiuo laikotarpiu kilusios problemos buvo susijusios su nekilnojamojo turto finansavimo verslu, kurį plėtojo ne tik „BerlinHyp“, bet ir pats LBB bei BGB. Ši veiklos sritis apima kreditų teikimą finansuojant didelius nekilnojamojo turto projektus visų pirma pramonėse srityje, o ne hipotekinių kreditų, skirtų privačiam nekilnojamajam turtui finansuoti, teikimą, kuris priklauso smulkesnių banko klientų aptarnavimo sričiai. „Atvėsus“ nekilnojamojo turto rinkai, pirmiausia ir daugiausia nekilnojamojo turto finansavimo problemų kyla dėl nepakankamo rūpestingumo įvertinant riziką.
- (21) Per pirmąją 2001 m. pusmetį BGB pateko į labai staigią krizę. To priežastis buvo į sunkią padėtį atsידurę nekilnojamajam turtui finansuoti skirti kreditai ir bendrovių IBG, IBAG, LPFV fondų veiklos garantiniai išsipareigojimai, kurie 2000 m. atskaitomybėje sudarė apie 1 mlrd. Pasyvų. Taip pat teko pakoreguoti einamųjų statybos verslo klientų einamuosius projektus ir labiau susirūpinti rizikos įvertinimu nekilnojamojo turto srityje. Dėl šių priežasčių gegužę BGB banko nuosavoms lėšoms buvo pritaikytas privalomas įstatymo nustatytas 8 % koeficientas. Finansavimo spragos, kurias reikėjo užlopyti, kad būtų pasiektas 5,0 % pagrindinio kapitalo koeficientas ir pamažu grįžtama iki prieš krizę turėto nuosavų lėšų 9,7 % koeficiento, to meto vertinimu sudarė apie 2 mlrd. eurų. Berlyno žemė 2001 m. gegužę ketinimų deklaracija užtikrino garantuosianti reikiamą kapitalo sumą. Komisijai patvirtinus šią gelbėjimo pagalbą, BGB 2001 m. rugpjūtį gavo lygiai 2 mlrd. eurų kapitalo sumą: 1,755 mlrd. eurų iš Berlyno žemės, 166 mln. eurų iš „NordLB“, 16 mln. eurų iš „Parion“ („Gothaer Finanzholding AG“) ir 63 mln. eurų iš smulkiųjų akcininkų.
- (22) Tačiau po kelių mėnesių išryškėjo kitos rizikos, visų pirma bendrovių IBAG, IBG, LPFV nekilnojamojo turto paslaugų srityje. Iš kilo pavojus, kad BGB banko kapitalas vėl nusmuks žemiau nustatyto privalomojo mokumo koeficiento. Šios rizikos vėl buvo susijusios su garantiniais išsipareigojimais fondų veikloje ir dėl nekilnojamojo turto, kuris (kaip atsarginis nekilnojamas turtas) buvo perkamas naujiems fondams vėliau steigti, bei kainų mažėjimo. Dėl koncerno viduje esančios sinergijos, paremtos pelno pervedimų sutartimis, globos deklaracijomis bei kreditais, BGB bankas,

pateikdamas Vokietijos informaciją, pats atsako už didesniąją šių rizikų dalį.

- (23) 2001 m. lapkritį tuometinė Vokietijos kreditų priežiūros institucija „Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen („BAKred“, dabar „BAFin“) ⁽¹⁰⁾ pagrasino BGB bankui priešlaikiniu jo uždarymu, jeigu iki 2001 m. pabaigos nebus imtasi priemonių šioms rizikoms padengti. Todėl 2001 m. gruodžio 20 d. Berlyno žemė, bankai BGB, LBB, „Berlin Hyp“, IBAG ir LPFV pasirašė principinį susitarimą dėl šių rizikų padengimo pakankamomis garantijomis ir laidavimais. Principinis susitarimas buvo panaikintas, galutinai pasirašius 2002 m. balandžio 16 d. Detalųjį susitarimą. Pagal šį susitarimą prisiimtoms garantijoms yra vadinamos „rizikos apsauga“ ir toliau aprašomos išsamiau.

Restruktūrizacijos pagalba

- (24) Pagalbos priemonės yra jau 2002 m. sausį pateikto ir po patikrinimo 2004 m. sausį galutinai perdaryto restruktūrizacijos plano, kuriame numatyta nemažas BGB koncerno veiklos sumažinimas ir koncentravimasis į veiklą su privačiais ir įmonių klientais Berlyno regione, dalis. Be to, atitinkamai turi būti tęsiama veikla, tik mažesnės apimties, kapitalo rinkoje ir nekilnojamojo turto finansavimo srityje (žr. 172 konstatuojamąją dalį ir toliau). Kitos veiklos sritys, pvz., didžiųjų klientų aptarnavimas užsienyje, įskaitant ir struktūrinius finansus bei konsultacinę veiklą, skirtą susivienijimams ir klientams pritraukti, turi būti plėtojamos, o kitos, pvz., paslaugų teikimas viešosios teisės institucijoms ir įmonėms – smarkiai mažinama. Iš pat pradžių buvo numatyta tęsti ir nekilnojamojo turto paslaugų srities veiklą. Tačiau Vokietija jau pačioje procedūros pradžioje pažadėjo pasirūpinti, kad ši sritis būtų perduota Berlyno žemei (žr. 277 ir 278 konstatuojamąją dalį). Tuo tarpu Vokietija lygiai taip pat pažadėjo mažinti didelę banko dalį smulkiųjų klientų aptarnavimo rinkoje ir banką „Berliner Bank“ parduoti atskirai.
- (25) Kaip jau buvo minėta, Berlyno žemės akcijos, kurias ji turi BGB banke, turi būti parduodamos. Komisijai tai buvo pažadėta. „BerlinHyp“, privatizuojant BGB banką, turi būti parduodamas kartu su juo arba atskirai (žr. 285 konstatuojamąją dalį). Po to IBB bankas turi būti „eliminuotas“ iš BGB banko, o banko IBB tiksliniai atidėjiniai (jau minėtasis savo laiku bankui LBB tuometinės namų statybos kreditavimo įstaigos „Wohnungsbau-Kreditanstalt – WBK“ perduotas kapitalas), jeigu dėl to 2004 m. sausio 1 d. pagrindinio kapitalo kvota nesumažėtų labiau kaip iki 6,0 % arba bendrojo kapitalo kvota – žemiau 9,7 %, grąžintas Berlyno žemei.

⁽¹⁰⁾ Nuo 2002 m. gegužės 1 d., pagal bankų, draudimo ir biržų priežiūrą: Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BAFin).

Kapitalizavimas (kapitalo injekcija)

- (26) Viena vertus, tai yra 2002 m. sausio 28 d. paskelbtos restruktūrizacijos pagalbos pagal 2001 m. liepos 25 d. ⁽¹¹⁾ Komisijos patvirtinimą 2001 m. rugpjūtį Berlyno žemės paramos forma suteikta 1, 755 mlrd. eurų kapitalo „injekcija“, kuri turi būti palikta BGB bankui kaip ilgalaikė restruktūrizacijos pagalba.

Rizikos apsauga

- (27) Kita vertus, tai minėtoji rizikos apsauga, dėl kurios 2001 m. gruodį iš esmės susitarė Berlyno žemė, bendrovės BGB, LBB, „BerlinHyp“, IBAG, IBG ir LPVF ir ją pakeitė bei papildė 2002 m. balandžio 16 d. priimtu Detalioju susitarimu. Šis susitarimas apima tas garantijas, atleidimą nuo mokėjimų, išpareigojimų prisiėmimą ir laidavimus, kuriuos Berlyno žemė buvo suteikusi 30 metų laikotarpiui tam, kad padengtų antrinių bendrovių IBAG, IBG ir LPFV nekilnojamojo turto paslaugų veiklos rizikas:

- *Kredito garantijos* yra garantijos bendrovėms BGB, LBB ir „BerlinHyp“ už kreditų, kuriuos šios įmonės suteikė iki 2001 m. gruodžio 31 d. bendrovėms IBAG ir IBG bei savo antrinėms ir kitoms bendrovėms, palūkanas ir skolos grąžinimą pagal sutartį. Šios bendrovės ir jų kreditiniai santykiai yra pateikti Detaliojo susitarimo prieduose. Tam tikrų kreditų garantijų apribojimai ir išsamios išimtys („neigiamasis sąrašas“) taip pat yra nustatyti Detalijame susitarime.
- *Balansinės vertės garantijos* – tai garantijos bendrovėms IBAG ir IBG ir kitoms grupės bendrovėms, daugiausia minėtųjų įmonių tiesioginėms ir netiesioginėms antrinėms įmonėms, už atitinkamame testuotame balanse tam tikro aktyvų turto vertės išlaikymą, išskyrus turtą, pvz., nematerialųjį turtą, kasos atsargas Vokietijos federaliniame banke „Bundesbank“ ir kredito įstaigose arba sukauptas pajamas bei ateinančių laikotarpių sąnaudas. Detalijame susitarime yra numatyti apribojimai ir išimtys („neigiamasis sąrašas“) taip pat ir balansinės vertės garantijų atžvilgiu.
- *Bendrovės LPFV išpareigojimų vykdymo perėmimas* – tai bendrovės LPFV atleidimas nuo išpareigojimų, jeigu jie yra didesni kaip 100 mln. eurų (išsilaikymui skirta minimali suma), iš bendrovės IBG ir jos ankstesniųjų antrinių bendrovių „Bavaria“, „Arwobau“, taip pat bendrovės „Bankgesellschaft Berlin GmbH“ nekilnojamojo turto akcijų pardavimo bendrovės „Immobilien-

Beteiligungsvertriebsgesellschaft“ (IBV) buvusiosios veiklos, perimant išpareigojimų vykdymą. Išpareigojimų vykdymo perėmimas nėra susijęs su išpareigojimais, kurie kyla iš fondo steigimo pagal 2000 m. gruodžio 31 d. arba su bendrovės IBAG Detalijame susitarime aprašytos naujosios veiklos.

- *BGB banko atleidimas nuo patronatų* – tai yra BGB banko atleidimas nuo visų globos išpareigojimų, kuriuos jis iki 1998 m. gruodžio 3 d. perėmė už bendrovės IBG, IBV ir „Bavaria“. Šis atleidimas taip pat nesisieja su išpareigojimais, kurie kyla iš fondo steigimo pagal 2000 m. gruodžio 31 d. arba su bendrovės IBAG Detalijame susitarime aprašytos naujosios veiklos.

- (28) Detaliojo susitarimo 45 straipsnyje nurodyta didžiausia suma, kuri Berlyno žemei susidaro pagal šiuos išpareigojimus, siekia 21,6 mlrd. eurų. Pagal 45 straipsnį tai yra apsaugotųjų rizikų daugkartiniais apskaičiavimais tikslinta teorinė nominalioji vertė. Pagrindiniame susitarime kaip didžiausia vertė buvo nurodyta 35,34 mlrd. eurų, nes minėtosios garantijos, remiantis priežiūros teisės pagrindu, iš dalies padengia tas pačias rizikas. Kaip išaiškinta Detaliojo susitarimo 45 straipsnyje, pavyzdžiui, Žemė gali atsakyti už trečiojo kreditoriaus pretenzijas pagal nuomos garantiją arba bendrovės LPFV išpareigojimų perėmimą, arba atleidimą nuo patronatų (globos). Tačiau Detalijame susitarime taip pat nustatyta, kad Žemė tokiais atvejais už atitinkamą riziką laiduoja ir atsako tik vieną kartą. Vadinas, teorinė didžiausia suma galėtų būti patikslinta šiais daugkartiniais apskaičiavimais ir nustatoma iki 21,6 mlrd. eurų. Iš šių 21,6 mlrd. eurų sumos pagal Vokietijos pateiktus laikinuosius apskaičiavimus bendrovės LPFV atleidimo nuo išpareigojimų vykdymo dalis sudaro didžiausią sumą (apie [...]*) eurų, iš kurių [...]*) eurų tenka bendrovės LPFV atleidimui nuo išpareigojimų vykdymo pagal nuomos ir dividendų garantijas ir [...]*) atleidimui nuo rizikų pagal vadinamąsias pastatų renovacijos garantijas).

- (29) Tačiau šios teorinės didžiausios sumos pagrindą sudaro visos rizikos piniginė vertė. LPFV bendrovei atleidimas nuo nuomos garantijų (didžiausia suma [...]*) eurų), pavyzdžiui, reiškia, kad jokie nuompinigiai iki 2025 m. jai visiškai nepriklausytų, o LPFV bendrovei atleidimas nuo pastatų renovacijos garantijų ([...])*) eurų) apimtų visų pastatų ir aplinkos visiško atstatymo vertę. Tačiau net pesimistiškai galvojant, visiškai nerealu, kad galėtų visai nebūti nuompinigių arba kad visi pastatai nusidėvėtų ir reiktų juos atstatyti. Todėl 45 straipsnyje taip pat yra aiškinama, kad remiantis dabartinėmis žiniomis ir išsamiau

⁽¹¹⁾ OL C 130, 2002 6 1, p. 5.

pagrindinių ūkio rizikų patikrinimu, faktinių pretenzijų turėtų būti kur kas mažiau. Pagal tai tikroji rizika optimistiniu atveju (vadinamuoju „Best-Case-Szenario“) turėtų siekti 2,7 mlrd. eurų, paprastu (baziniu) atveju („Base-Case-Szenario“) – 3,7 mlrd. eurų ir pesimistiniu atveju („Worst-Case-Szenario“) – 6,1 mlrd. eurų. Prielaidos, kuriomis remiantis pateiktos minėtosios vertės, buvo pateiktos procedūros metu (žr. 138 punktą).

(30) Detaliajame susitarime garantijoms sumažinti yra numatyta tolesnė galimybė. Pagal Detalųjį susitarimą Žemė sutartį visiškai arba iš dalies paveda vykdyti trečiajam asmeniui. Žemė šia galimybe pasinaudojo ir įsteigė vien tik jai priklausantią bendrovę „Berliner Gesellschaft zum Controlling der Immobilien-Altrischen mbH“ (BCIA), kuri nuo 2003 m. sausio Žemės pavedimu vykdo šią veiklą. Be to, Detaliajame susitarime Žemei penkiolikos metų laikotarpiui yra numatyta vekselių laidavimo provizija (avalio komisiniai) ir sanavimo teisė. Pagal tai Žemė kasmet iki 2011 m. pabaigos iš BGB banko gaus fiksuotą vekselių laidavimo 15 mln. eurų proviziją, kurią nuo 2012 m. abipusiu susitarimu galima pritaikyti prie rizikos apsaugos likusio laikotarpio. Be to, BGB bankas, jeigu per vieną ar kelis ūkinių metų mėnesius pasieks bendrą atsakingojo nuosavo kapitalo 12,5 % kvotą ir pagrindinio kapitalo 7 % kvotą, Berlyno žemei mokės 15 % savo metinio pelno.

(31) Įstatyme dėl Senato įgaliojimo perimti Žemės garantijas už banko „Bankgesellschaft Berlin AG“ ir kai kurių jo antrinių bendrovių⁽¹²⁾ riziką nekilnojamojo turto paslaugų veiklos srityje toliau yra nustatyta, kad Berlyno žemės akcijas, turimas BGB banke, reikia kuo greičiau parduoti priimtiniomis Berlyno žemei sąlygomis ir kad, remiantis nauja BGB banko savininkų struktūros tvarka, reikia eliminuoti banką „Investitionsbank Berlin“ (IBB), kaip savarankišką viešąjį rėmimo banką, iš BGB banko struktūros (apie tai žr. toliau).

Susitarimas dėl galimų Berlyno žemės pretenzijų grąžinti skolą pagal Europos Komisijos pagalbos tikrinimo procedūrą „Landesbank Berlin – Girozentrale“

(32) Komisija savo nutarime dėl procedūros⁽¹³⁾ pradėjimo toliau atkreipia dėmesį į vieną svarbų faktą, į kurį nebuvo atsižvelgta pradiniame restruktūrizavimo

plane. 1992 m. pabaigoje namų statybos kreditavimo įstaiga WBK su visu savo turtu buvo perkelta į LBB bendrovę, ir kartu visi įstaigos WBK uždaviniai perėjo tuo metu naujai įsteigta IBB bendrovei. Atlikus šį perkėlimą, bendrovės LBB atsakingasis nuosavas kapitalas padidėjo apie 1,9 mlrd. DEM suma. LBB bankas nuo 1995 m. už kiekvieną paimtą naudoti sumą mokėjo 0,25 % palūkanų. Iškilus abejonoms dėl šių palūkanų atitikimo rinkos sąlygomis veikiančio investuotojo principo, Komisija 2002 m. liepą pradėjo procedūrą C 48/02⁽¹⁴⁾. Jeigu Komisija priėtų išvadą, kad mokamos palūkanos yra nesuderinamos su rinkos sąlygomis veikiančio investuotojo principais, tada skirtumas tarp sumokėtų palūkanų ir rinkoje įprasto tokios investicijos kapitalo pelningumo būtų neatitinkanti EB sutarties ir bendrosios rinkos atitikties normų parama, kurią LBB turėtų grąžinti Berlyno žemei.

(33) Grąžinimo pretenzijos galimybė yra didelė rizika prognozuojant restruktūrizavimo planą pelningumo atkūrimo atžvilgiu. Todėl Komisija nutarime dėl procedūros pradėjimo paprašė Vokietiją rasti šiuo klausimu tinkamą sprendimą ir atkreipė dėmesį, kad Vokietija pati ieškotų tokio sprendimo.

(34) Todėl tarp Berlyno žemės ir BGB banko buvo sudarytas Susitarimas dėl galimų Berlyno žemės pretenzijų grąžinti skolą pagal Europos Komisijos pagalbos tikrinimo procedūrą „Landesbank Berlin – Girozentrale“ („Skolos grąžinimo susitarimas“).

(35) Šame Susitarime nustatyta, kad Komisijai priėmus sprendimą dėl pretenzijos grąžinti skolą, Berlyno žemė išpareigoja į LBB banką kaip įnašą įmokėti tokio dydžio sanavimo paramą, kokia yra reikalinga tam, kad dėl pareigos išmokėti gresiančią skolą LBB banke ir (arba) koncerne BGB būtų išvengta pavojaus neįvykdyti Susitarime nurodytos kapitalo kvotos. Skolos grąžinimo susitarime nurodytos minimalios kapitalo kvotos yra iki 9,7 % (bendrojo kapitalo kvota) ir 6 % (pagrindinio kapitalo kvota). Šiam Susitarimui galioja tam tikra atidėliojimo sąlyga – būtent Komisija šią paramą turi patvirtinti.

(36) Nors ši priemonė, priimant nutarimą dėl procedūros pradėjimo, dar nebuvo numatyta ir todėl nebuvo restruktūrizavimo plano dalis, vis dėlto Banko pelningumo rizika, egzistuojanti dėl galimo Komisijos sprendimo grąžinti skolą, buvo paminėta kaip

⁽¹²⁾ Gesetz- und Verordnungsblatt für Berlin, 58 leidimo metai, Nr. 13, 2002 4 24.

⁽¹³⁾ OL C 141, 2002 6 14, p. 11.

⁽¹⁴⁾ OL C 239 2002 10 4, p. 12.

veiksny, į kurių būtina atsižvelgti. Skolos grąžinimo susitarimas buvo sudarytas pagaliau siekiant atsižvelgti ir į šias abejones. Kadangi ši priemonė yra neišvengiama, norint pasiekti sėkmingą rezultatą, Komisija mano, jog yra tikslinga Skolos grąžinimo susitarimą, po to, kai ji galėjo apskaičiuoti didžiausią pagalbą sumą, įvertinti kartu su kitomis pagalbomis priemonėmis.

Procedūros pradėjimo priežastys

- (37) Savo nutarime dėl formalios tikrinimo procedūros pradėjimo Komisija, remdamasi EB sutarties 88 straipsnio 2 dalimi, tikrintinas priemones laikinai priskyre valstybės pagalbai pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį ir EEB susitarimo 87 straipsnio 1 dalį, nes pagalba buvo teikiama iš valstybės lėšų ir ji, gerindama įmonės finansinę padėtį, galėjo daryti poveikį konkurentų iš kitų valstybių narių ekonominei padėčiai⁽¹⁵⁾, ir šitaip, iškreipdama arba grasindama iškreipti konkurenciją, neigiamai paveikti prekybą tarp valstybių narių.
- (38) Remdamasi savo laikinu vertinimu, Komisija nustatė, kad pagalbą vertinti reikėjo pagal Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos gelbstint ir restruktūrizuojant įmones sunkiose situacijose⁽¹⁶⁾ (toliau – Gairės), nes nebuvo tinkamų nei kitų EB sutarties suderinamumo taisyklių, nei kitų Bendrijos gairių. Komisija pritarė Vokietijos sampratai, kad BGB yra įmonė, turinti sunkumų pagal Gairių 2.1. skirsnį. Tačiau kilo daug abejonių dėl pagalbos priemonių atitikimo bendrajai rinkai.

Ilgalaikio įmonės pajamingumo atkūrimas

- (39) Pagal Gairių 31–34 punktus Komisija tikrina visų konkrečių pagalbos priemonių restruktūrizavimo planą, kad nustatytų, ar pagal jį yra įmanoma per tinkamai nustatytą laikotarpį, remiantis realistinėmis prielaidomis, atkurti ilgalaikį įmonės pajamingumą.

(40) Komisija pirminiame restruktūrizavimo plane pirmiausia pasigedo, jog nėra išaiškinta būsimoji strategija investicinės bankininkystės rinkoje. Komisija taip pat reikalavo nekilnojamojo turto sandorių strategijoje nurodyti tikslesnę išlaidų paskirstymo specifikaciją likviduojant ir pratęsiant (sanuojant) nekilnojamojo turto paslaugų bendrovės IBAG gyvavimą.

(41) Komisija suabejojo, ar pirminiame restruktūrizavimo plane buvo pakankamai tikslios prielaidos dėl rinkos pasiūlos ir paklausos prognozės, kad būtų galima daryti išvadas dėl pasiūlytų restruktūrizavimo priemonių sėkmingų rezultatų tikimybės. Sunku suprasti, kokiomis rinkos prielaidomis buvo paremtos restruktūrizavimo priemonės.

(42) Komisija taip pat konstatavo, kad anksčiau Vokietijos pateikta informacija apie įmonės sunkumų priežastis buvo gana paviršutiniška. Buvo nurodytos šios trys priežastys: a) abejotini kreditai; b) didelių garantijų suteikimas nekilnojamojo turto sektoriui; ir c) rizikos sisteminės priežiūros ir planavimo (controlling) pavėluotas įdiegimas (1999). Pateiktoje informacijoje iš esmės vyravo finansinių sunkumų santrauka. Tačiau buvo nurodyta tik viena šių sunkumų priežastis – būtent neefektyvios koncerno ir vadybos struktūros, o kartu ir neveikianti rizikos priežiūra bei planavimas (controlling). Nebuvo išsamesnės šių struktūrų ir vadybos trūkumų, tarp jų ir valstybinės nuosavybės poveikio, analizės. Tokia analizė, Komisijos nuomone, buvo reikalinga BGB banko restruktūrizavimo prognozėms vertinti. Todėl Komisija suabejojo, ar rengiant restruktūrizavimo planą buvo pakankamai suprastos ir išnagrinėtos BGB banko sunkumų priežastys. Todėl Vokietijos dar kartą buvo paprašyta pateikti išsamią analizę apie buvusius trūkumus, ateities prognozes ir problemas, atsižvelgiant į koncerno struktūrą, vadybos ir priežiūros metodus, kontrolės, ataskaitų ir komercinius sprendimus.

(43) Atsižvelgdama į galimą privatizaciją, Vokietija paminėjo derybas su potencialiais igijėjais, bet nepateikė jokių detalių apie planuojamą privatizavimo būdą, sąlygas ir kitus svarbius veiksnius. Todėl Komisijai iškilo klausimas, ar pakankamai rimtai rengiamasi privatizavimui ir ar prireikus būtų užtikrinta, kad jis vyktų atvirai, skaidriai ir nediskriminuojamai.

⁽¹⁵⁾ Europos Bendrijų Teismo dokumentas, 1994 9 14, C-278-280/92, Ispanija/Komisija, 1994, p. I-4103.

⁽¹⁶⁾ OL C 288, 1999 10 9, p. 2.

(44) Dėl pranešimo pradžioje paminėto siekiamo 7 % pelningumo Komisija suabejojo, ar iš tikrųjų jį galima pasiekti, ypač esant problemiškai koncerno instituci-

nei ir vadybos struktūrai, neturint rinkos, kuria remiasi restruktūrizavimo priemonės, vizijos, ir tęsiant abejotiną nekilnojamojo turto veiklą. Net jeigu ir būtų pasiektas numatytas 7 % pelningumas, Komisija abejotų, ar tokių naudojamo kapitalo palūkanų pakaktų patenkinti rinkos sąlygomis veikiančio investuotojo (kreditoriaus) principinius poreikius.

- (45) Toliau Komisija atkreipė dėmesį į tai, kad pretenzijos grąžinti skolą galimybė pagal bendrovės LBB procedūrą sudaro didelę riziką restruktūrizavimo plano rezultatų prognozėms, ir todėl paprašė Vokietijos, kad ji, rengdama nutarimą dėl procedūros pradėjimo, kartu parengtų ir sprendimų pasiūlymus.

Nenuspėjamo konkurencijos iškreiptumo išvengimas

- (46) EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punkte nustatyta sąlyga, kad pagalba neturi prekybos sąlygų pakeisti taip, kad prieštarautų bendram interesui. Gairių 35–39 punktuose yra nustatyta, jog reikia imtis priemonių, kad kuo labiau būtų sušvelnintas neigiamas pagalbos poveikis konkurentams. Paprastai ši sąlyga yra konkretizuojama įmonės dabartinės veiklos svarbioje produktų rinkoje apribojimu arba sumažinimu, gamybos priemonių arba antrinių įmonių pardavimu, kartais tam tikros veiklos nutraukimu. Toks apribojimas arba sumažinimas turi atitikti santykį, palyginti su pagalbos sukeltais iškreipimo efektais, ypač su santykiu įmonės svarba savo rinkoje ar rinkose.

- (47) Visi anksčiau pasiūlyti atsakomieji veiksmai ir kompensacinės priemonės, pavyzdžiui, pagrindinių akcijų pardavimas, pinigų ir vertybinių popierių operacijų, finansų debeto sektoriaus, nekilnojamojo turto sandorių, filialų skaičiaus, personalo ir viešojo sektoriaus klientų sumažinimas bei atsisakymas filialų ir veiklos su užsienio ir didžiaisiais klientais, turėjo 26 % sumažinti balansinę BGB banko sumą (nuo 190 iki 140 mlrd. eurų). Kadangi nebuvo tiksliai aprašytos kompensacinės priemonės ir neįvardytos sumos, skiriamos paveikti BGB banko turtą ir užimtumo situaciją, Komisija negalėjo įvertinti, ar ši bendrą efektą realiai galima pasiekti ir kokią poveikį priemonės turėtų BGB banko būsimajai padėčiai nuo Vokietijos atribotose rinkose arba segmentuose. Todėl Komisijai reikėjo detalios informacijos apie kiekvienos priemonės efektą

BGB banko turtui, užimtumo situacijai ir būsimoms rinkos ir segmentų pozicijoms.

- (48) Net jeigu minėtasis sumažinimo efektas (26 % arba 50 mlrd. eurų balansinės sumos) būtų pasiektas, Komisijai vis tiek nebūtų visiškai aišku, ar šios gerokai sumažintos pagalbos sumos, remiantis Komisijos praktika, pakaktų bankų restruktūrizavimui remti⁽¹⁷⁾.⁽¹⁷⁾ Todėl Komisija įvardijo įstatymo nustatytas mažiausias kapitalo kvotas kaip galimą orientacijos tašką paramos tinkamumui įvertinti, nes esant per mažam kapitalizavimui, Bankas turėtų atitinkamai sumažinti savo veiklos apimtį (esant per mažam 1 mlrd. eurų kapitalizavimui ir įstatymo nustatytai minimaliai 4 % pagrindinio kapitalo kvotai, rizikingus aktyvus teoriškai reiktų sumažinti iki 25 mlrd. eurų). Šis <oportunistinis sumažinimas> galėtų būti apytikslis atspirties taškas rinkos iškreiptumo laipsniui nustatyti ir tapti signalu, kad reikia skirti reikalingas kompensavimo priemones. Vien tik Berlyno žemės 1,755 mlrd. eurų kapitalo „injekcija“ 2001 m. vasarą pagal šį samprotavimą atitiktų turto vertės sumažinimą iki 44 mlrd. eurų. Vis dėlto Komisija atkreipė dėmesį į tai, kad šio atspirties taško negalima taikyti tiesmukai, nes veiksmų erdvėje yra ypatingų aplinkybių ir veiksnių, kurie yra svarbūs bankų išlikimui ir jų pelningumui.

- (49) Kai po kapitalizavimo ėmė grėsti naujos rizikos, pasirodė, jog mokumo koeficientai ir vėl yra nepakankami. Norėdama išvengti naujo kapitalizavimo, Berlyno žemė nusprendė taikyti bendrąsias garantijas su rizikos apsauga. Tokios garantijos veikia panašiai kaip ir kapitalizavimas. Tačiau rizikos apsaugos problema išliko tuo požiūriu, kad pagalbos suma, kuri galiausiai bus suteikta, nebuvo tiksliai nustatyta. Nominali teorinė didžiausia suma, kuri yra nurodyta Detaliojo susitarimo 45 straipsnyje, yra 35,34 mlrd. eurų. Iš šios sumos atskaičiavus daugkartinę rizikos padengimą, didžiausia suma bus 21,6 mlrd. eurų. Tačiau ši suma vis dar yra nominalioji vertė, o tai reiškia, kad bet kokios rizikos išėties taškas yra visiška materializacija, kuri nėra įtikėtina. Dėl šių priežasčių Komisijai teko kruopščiai padirbėti, kad nustatytų vienintelę didžiausią ribą ir nagrinėjant 35,34 mlrd. eurų sumą. Kadangi šios sumos, kaip galima numatyti, neįmanoma realizuoti, todėl būtų netikslinga ja remtis nustatant reikiamas kompensacines priemones. Todėl Komisija negalėjo nustatyti, ar siūlomų kompensacinių priemonių pakaktų atsižvelgiant į pagalbos sumą. Komisija, be kita ko, suabejojo ir tuo, jog net geriausiu atveju vargu ar pakaktų papildomos 3 mlrd. eurų pagalbos, kaip kompensacinės priemonės, kapitalizuotos pagal pirmiau aprašytąjį

⁽¹⁷⁾ Žr., pavyzdžiui, 1998 m. gegužės 20 d. Komisijos sprendimą 98/490/EB dėl pagalbos Prancūzijos Crédit Lyonnais (OL L 221, 1998 8 8, p. 28).

apytikslį atspirties tašką. Restruktūrizavimo praktika ne kartą parodė, kad geriausi scenarijai retai būna įgyvendinami.

- (50) Komisija pranešė, kad priimant sprendimą dėl kompensacinių priemonių tinkamumo, reiktų atsižvelgti į ypatingai stiprią BGB banko poziciją mažmeninėje bankininkystėje (*retailbanking*) vietos ir regiono lygmeniu. Kadangi nebuvo pakankamai informacijos, Komisijai buvo neįmanoma įvertinti mažinimo priemonių efekto tam tikrose rinkose ar veiklos šakose. Tačiau Komisijai susidarė nuomonė, kad pageidaujamas privačių ir verslo klientų sektoriaus mažinimas, parduodant „Weberbank“ ir „Allbank“ bankus, būsiąs per mažas ir nepakankamas mažinant pagalbos efektą, kuris gali iškreipti konkurenciją. Atsižvelgdama į tą faktą, kad BGB yra svarbus nekilnojamojo turto sektoriaus rinkos dalyvis, Komisija suabejojo, ar planuojamų mažinimo priemonių šiuo požiūriu pakaktų.

- (51) Apibendrinant tai, kas pasakyta, matyti, jog Komisijai trūko svarbios informacijos, kad ji galėtų tinkamai ir gana detalai įvertinti siūlomų kompensacinių priemonių poveikį. Todėl, remdamasi turimais faktais, ji labai rimtai suabejojo, kad galėtų pakakti planuojamų mažinimo priemonių tam, kad naudojant didžiules pagalbos, kurios tiksliai suma ir riba buvo ne kartą nustatinėjamos, apimtis, būtų sumažintas konkurencijos iškreiptumas. Šiame kontekste reikėjo atsižvelgti ir į stiprią BGB banko poziciją vietinėje bei regiono rinkoje, ypač mažmeninės bankininkystės sektoriuje.

Mažiausia nustatoma pagalbos suma

- (52) Pagal Gairių 40 ir 41 punktą pagalba turi apsiriboti mažiausia restruktūrizavimui būtina suma, kad nebūtų prisidėta prie įmonės likvidumo perviršio, kuris galėtų smarkiai iškreipti rinkos santykius ir būtų panaudojamas netgi ekspansijai. Gairėse taip pat nustatyta, kad iš pagalbos gavėjo yra tikimasi, jog šis, panaudodamas nuosavas lėšas, taip pat pardavęs dalį turto, kuris nėra būtinas tolesnei įmonės veiklai, įneštų didelį indėlį įgyvendinant restruktūrizavimo planą.
- (53) Turėdama mažai informacijos, Komisija nebuvo pajėgi tiksliai įvertinti, ar pagalba, kurios suma vis tebebuvo neaiški, yra minimaliai reikiamo dydžio, ar restruktūrizavimo procese nėra pervertinta rizika ir ar tinkamai bus panaudotos kontrolės priemonės, siekiant iš tikrųjų išvengti daugkartinio rizikos padengimo.

- (54) Komisija yra suabejojusi, ar iš tikrųjų bankui gelbėti yra reikalingos tokios pagalbos priemonės kaip laikinai patvirtintos kapitalo kvotos, būtent: pagrindinio kapitalo 5 % kvota ir nuosavų lėšų 9,7 % kvota, o nuo 2003 m. siektina pagrindinio kapitalo 7,5 % kvota ir nuosavų lėšų 12 % kvota tolesnei įmonės veiklai, taip pat reitingo agentūrų atliekamas solidus įvertinimas. Be minėtų dalykų, Komisija suabejojo ir tuo, kad BGB banko nuosavas indėlis, pardavus dalį turto ar antrines bendroves, kurios nėra būtina įmonės tolesnės veiklos sąlyga, būtų „reikšmingo įnašo“ kriterijus net geriausio scenarijaus atveju, kai yra tokios didelės pagalbos apimtys. Atsižvelgiant į BGB banko ir jo antrinių bendrovių bei su juo ir jomis susijusių įmonių stiprias pozicijas daugelyje rinkų ir segmentų, išskyla klausimas, ar negalėtų būti parduota viena ar keletas antrinių įmonių arba dalis turto ne vien tik kaip kompensacinė priemonė, bet ir kaip svarbi mokesčių mokėtojų įplaukas papildanti priemonė.

III. VOKIETIJOS NUOMONĖ

- (55) Vokietija, remdamasi pirminiu restruktūrizavimo planu, kurio pagrindinės nuostatos galiojo dar 2003 m. vasarą ir buvo pagrindas Komisijos konsultantų atliekamai ekspertizei, pateikė savo nuomonę dėl procedūros pradžios ir į Komisijos paklausimus, vykstant procedūrai, teikia papildomą, ne tik su restruktūrizavimo planu susijusią informaciją, ypač šiais svarbiais Komisijai aspektais:

Ilgalaikio įmonės pelningumo atkūrimas

- (56) Investicinė bankininkystė ateityje daugiau nebus nei strateginis židinys, nei tikslinis kapitalo rinkos veiklos produktas. Kapitalo rinkos veikla ateityje labiau koncentruosis. Kapitalo rinkos veikla koncentravosi didelio pajamų potencialo sektoriuje (tai sandoriai su klientais dėl akcijų, palūkanų ir kredito produktų) ir mažesnės apimties (prekyba vertybiniais popieriais) sektoriuje, o ši veikla linkusi mažėti.
- (57) Buvo išsamiai išnagrinėtas išlaidų tarp galimų bendrovės IBAG likvidavimo ir veiklos pratęsimo variantų skirtumas. Visos likvidavimo išlaidos susidėjo iš operatyviųjų likvidavimo išlaidų [...] eurų ir balansinio deficito. Pastarajam nustatyti buvo parengtas šešėlinis koncerno balansas pagal tris scenarijus (best case, real case, worst case), kurie buvo tokie [...] eurų, [...] eurų ir [...] eurų. Jei veikla būtų tęsiama nuo 2001 m. iki 2005 m., tai priklausomai nuo scenarijaus („Szenario“) sudarytų nuo [...] iki [...] eurų (base-case [...] eurų). Vadinasi, likviduojant bendrovę IBAG susidarytų didesnės sąnaudos, negu tęsiant jos veiklą – priklausomai nuo scenarijaus nuo [...] iki [...] eurų. Be to, likviduojant nuo 2006 m. būtų atsisakoma

metinio teigiamo [...] eurų rezultato (pelno prieš apmokestinimą) įnašo.

- (58) Buvo išsamiau išnagrinėtos rinkos plėtros prielaidos nekilnojamojo turto ir fondų veiklos sektoriuje. Po mažo maždaug 2 % smuktelėjimo 2002 metais bendra statybų apimtis Vokietijoje, Vokietijos statybų centrinės sąjungos („Zentralverband des Deutschen Baugewerbes“) duomenimis, 2003 metais pasiekė stagnaciją. Būsto statybose nebuvo aiškios posūkių tendencijos (2003 m. statybų sumažėjo maždaug 1 %, o 2002 m. – apie 3 %), ypač Rytuose, kur dėl didžiulės butų pasiūlos statybų mažėjimas buvo kur kas ryškesnis negu vakarinėse Vokietijos žemėse. 2003 m. pramoninėje statyboje buvo užfiksuotas lengvas 1 % pakilimas. Atsižvelgiant į tai, įmonės „Bavaria“ pajėgumai ir lauktoji apyvarta buvo priderinti prie situacijos ir apibrėžta tikslingesnė kryptis. „Bavaria“ ateityje koncentruosis į aukščiausios kokybės rinkos segmentą tiek gyvenamųjų namų, tiek ir pramoninėje statyboje, o remiantis labiau diferencijuota plėtra gyvenamųjų namų statybos sektoriuje – į Vakarų Vokietijos Hamburgo, Miuncheno, Štutgarto ir Reino-Maino regionus. Po 2003 m. nuosmukio iš fondo veiklos vėl tikimasi ryškesnio augimo uždarojo fondo rinkos segmente. Nekilnojamojo turto fondas, kurio apimtis artėja prie 50 %, ir toliau bus svarbi alternatyvi ilgalaikio turto forma su pajamomis ir rizika šalia vertybinių popierių ir akcijų su fiksuotų palūkanų garantija. Nauji įmonės IBV fondai buvo įsteigti tik aukštos kokybės pramoniniam nekilnojamajam turtui ir turi daug mažesnes garantijas. Tokiais aukštos kokybės objektais gali būti užtikrinamas ir pajamų saugumas, nors veikla ir sumažės daugiau kaip per pusę.

- (59) Prognozuodama rinkos vystymąsi privačių klientų sektoriuje, Vokietija ypač akcentavo, kad tankiai gyvenamame Berlyno centre kiekvienas banko filialas aptarnauja vidutiniškai po 4 000 gyventojų, o tai yra aiškiai daugiau nei Vokietijos vidurkis ((1 400). Nors Berlyne nėra ypatingai daug šakinių filialų, bet ateinančiais metais įvedus kitus aprūpinimo kanalus, tokius kaip prisijungimo tinklai ir internetas, tikimasi, kad aptarnavimo filialų turėtų mažėti. Ilgalaikės pelningumo gerinimo raidos koncepcija privačių klientų sektoriuje susijusi su išlaidomis ir pajamomis. Prie svarbiausių išlaidas mažinančių priemonių priskiriamas ir filialų mažinimas. Tai priklauso nuo jų pelningumo, regiono aptarnavimo poreikio ir numatomų filialų uždarymo arba sujungimo išlaidų. Tikslas – iki 2003 m. pabaigos padidinti klientų skaičių kiekvienam banko „Berliner Sparkasse“ iki [...] ir banko „Berliner Bank“ iki [...] filialui, tuo tarpu, kai konkuruojantys bankai Berlyne aptarnauja vidutiniškai po 2 300 klientų. Kita taupymo sritis – įprastinių kasų pakeitimas modernia įranga, kas leis sutaupyti [...] darbuotojų. Tinkamai nukreipus konsultantų darbą į patrauklių klientų grupių paiešką, pajamos

gali būti dar padidintos. Grynujų pinigų pervedimo operacijos turėtų būti vis dažniau atliekamos savarankiškai internetu, o filialai turi labiau rūpintis klientų konsultavimu. Paklausos raidos prognozė privačių klientų sektoriuje pagrįsta paskutiniųjų metų banko „Landeszentralbank Berlin“ informacija ir Vokietijos statistikos valdybos „Statistisches Bundesamt“ brokerių ataskaitomis bei vertinimu. Apie BGB banko rinkos padėtį tam tikruose vietinės ir regioninės privačių klientų sektoriaus segmentuose Vokietija pateikė patikslintus skaičius, kurie rodo, jog nuo 20 % iki daugiau kaip 40 % rinkos yra Berlyne (žr. 291 konstatuojamąją dalį ir toliau). Berlynui, kaip struktūriškai silpnam regionui, prognozuojamas 2 % augimas, tuo tarpu visos Vokietijos – vidutiniškai 2,5 %. Vokietija pareiškė, kad nors 40 % rinkos užima veikla su privačių klientų indėliais, nevertėtų kalbėti apie BGB banko pirmaujančią vietą, nes Berlyno mažmeninės bankininkystės rinka pasižymi didžiule konkurencija, ir klientas be didelių pastangų ir vargo gali vieną banką pakeisti kitu. Be to, yra neproporcinga rinkos dalis taupomųjų indėlių sektoriuje, kai BGB bankas pagal didelės vertės investicijų formas, tokias kaip terminuotieji indėliai, kaupiamieji indėliai, vertybinių popierių depozitai, ir kitus kompleksinius investicinius produktus, pvz., draudimą, dėl savo klientų, gaunančių mažesnes pajamas, yra atsidūręs žemesnėje pozicijoje.

- (60) Rinkos vystymosi privačių klientų sektoriuje prognozės tarp kitko rėmėsi brokerių ataskaitomis ir Vokietijos statistikos valdybos vertinimais. Tikslingai valdant portfelį ir nustojus teikti rizikingus kreditus, įvedus riziką padengiančias kainas bei sukongcentravus veiklą į pagrindinius didžiųjų verslo klientų ir regiono firmų segmentus, net esant 1 % vidutiniam rinkos augimui, Berlyne nuo 2001 iki 2006 m. atsirado nedidelis kreditų apimties sumažėjimas nuo [...] iki [...] eurų. Rizikingi aktyvai, siekiant išvengti didelės rizikos stambesniųjų verslo klientų (firmų) segmente, buvo sumažinti daugiau kaip 50 mln. eurų apyvartos. Už Berlyno ribų buvo sumažinta [...] eurų. Verslo klientų (firmų) indėlių apimtis, net ir tikslingai mažinant didelių apimčių kreditų sandorius kryžminių pardavimų būdu (cross selling), pamažu turėtų stabilizuotis. Vokietija pateikė taip pat ir regioninio bei vietinio verslo klientų (firmų) veiklos segmento duomenis su patikslintais skaičiais, kurie rodo, kad beveik 25 % rinkos dalis yra Berlyne (žr. 291 konstatuojamąją dalį ir toliau). Berlynui prognozuojamas 2 % augimo koeficientas per metus. Pelningumas turėtų labai padidėti, optimizavus standartinių produktų pardavimo ir aptarnavimo procesus. Klientų aptarnavimo vietų skaičius turi sumažėti nuo 73 iki 35. Padengimo sumos padidėjo, parengus naują kainų modelį „Berliner Bank“ ir „Berliner Sparkasse“ banuose ir suvienodinus (padidintą) kainų apatinę ribą

bei nuolatos naudojant kryžminių pardavimų (cross selling) potencialą ir daugiau dėmesio kreipiant į darbą su klientais.

(61) Abejotinų (blogųjų) kreditų priežastys ir garantijų teikimas nekilnojamojo turto sektoriuje – kaip jau pranešta anksčiau – buvo pernelyg optimistinės kainų raidos prognozės dėl nekilnojamojo turto plėtros Berlyne ir Naujosiose Vokietijos žemėse, susivienijus Vokietijai. Tuo remdamasis, BGB bankas išdavė didžiulius kreditus nekilnojamojo turto pramonės sektoriui ir iki 1999 m. steigė vis didesnius nekilnojamojo turto fondus su didelėmis garantijomis, kurioms, XX a. paskutinio dešimtmečio pabaigoje prasidėjus nekilnojamojo turto krizei, prireikė esminės kainų korekcijos ir didelių atidėjinių. Ši rizika liko neatpažinta, nes koncernas neturėjo tinkamos ir nuoseklios ankstyvo rizikos atpažinimo sistemos ir kai kurie bankai riziką vertino nekompetentingai, todėl nebuvo iš anksto numatyta priemonių ją įveikti. Tik 2000 m. koncerno valdybos ir metinės atskaitomybės auditorių užsakymu ir remiantis įmonės „BAKred“ pradėtu specialiu patikrinimu buvo atliktas balansinių verčių auditas pagal griežtas apskaitos taisykles, todėl reikėjo aktualizuoti daugybę objektų duomenų. Audito metu buvo nustatyta, kad rizikos ankstyvojo atpažinimo sistema nei savo sandara, nei praktinio taikymo galimybėmis neatitiko įstatymo nustatytų reikalavimų.

(62) 1994 m. keli savarankiški bankai buvo sujungti „po vienu BGB banko stogu“, tikintis, kad Berlyno žemė, kaip dalies akcijų savininkė, sukurs strateginį vienetą su kuo didesniais sinerginiais efektais. Sukurti vientisą institutą pagal Kreditavimo įstatymą „Kreditwesengesetz“ (KWG) būtų buvę neįmanoma, nepraradus pagal Kreditavimo įstatymo 40 str. banko „Berliner Sparkasse“ vardo ir „BerlinHyp“ bankui priklausančios ikeičiamųjų lakštų privilegijos. Kadangi nebuvo reikiamo bendro teisinio vadovavimo, todėl rizikos vadybą koncerne buvo galima kurti tik mažais žingsneliais. Situaciją blogino ir ribotos techninės elektroninio duomenų apdorojimo (EDA) galimybės, ir delsimas kurti reikiamos apimties duomenų bazę. Rizikos vadyba buvo remiama nepakankamai ir nurodoma, jog svarbūs rizikai duomenys būtų fiksuojami rankiniu būdu. Taigi klaidų nebuvo galima išvengti, nes jos žymėtos tik iš dalies ir gana ilgą laikotarpį. Vidaus įvertinimas nebuvo pagrįstas statistikos metodais.

(63) Tačiau efektyvios rizikos priežiūros ir naujos duomenų banko sistemos įdiegimas iki 2002 m. pabaigos įmonėje užtikrino, kad ateityje trūkumus ir klaidas bus galima atpažinti ir laiku ištaisyti. Visi kreditų rizikos atžvilgiu svarbūs koncerno sandoriai buvo surinkti į einamųjų duomenų banką. Šie duomenys sudarė pagrindą limitų vadybos sistemai, kuri leido įvertinti kreditų riziką pagal jų rizikos potencialą ir pritaikyti jiems įvairius limitus. Šitaip atsirado svarbus

kasdieninės informacijos pagrindas, skirtas išsamiai rizikos analizei kreditų sektoriuje. Šiuo pagrindu valdybai ir stebėtojų tarybai buvo sukurta naujesnė kreditų ataskaitos sistema. Visiškai naujas įvertinimo metodas buvo sukurta Bankui bendradarbiaujant su Vokietijos bankų sąjunga „DSGV–Deutscher Sparkassen-und Giroverband“ ir Vokietijos žemių bankais. Rizikos kontrolę pagerino ir esminis vadovaujamojo personalo pakeitimas bei skyrių sumažinimas nuo 63 iki 34.

(64) Koncerno ir jo vadybos struktūrų supaprastinimas bei efektyvios priežiūros sistemos įdiegimas – tai struktūros patobulinimas banko valdymo („corporate governance“) skyriuose, rizikos priežiūra, nekilnojamojo turto paslaugų antrinių įmonių priežiūra ir valdymas bei IT infrastruktūros suvienodinimas. Naujoji struktūra pasižymi tuo, kad BFB bankas ateityje pats apims didmeninės bankininkystės („wholesale“) ir nekilnojamojo turto finansavimo sektorius ir centralizuos veiklą. Bankas „Landesbank Berlin“, išskyrus didmeninę bankininkystę ir pramoninio nekilnojamojo turto finansavimą, užsiima visų paslaugų pardavimu, įskaitant ir visą verslo partnerių bei privačių klientų veiklą. Bendras koncerno valdymo tikslas pamažu bus įgyvendintas. Priemonės Banko struktūrai ir veiklai pagerinti būtų šios: sušaukti Rizikos kontrolės komitetą (Risk Review Committee), kad iš esmės įvertintų visą koncerno riziką, įsteigti savarankišką koncerno rizikos skyrių operatyviai rizikai vertinti ir įkurti verslo klientų ir nekilnojamojo turto finansavimo skyriuose rizikos aptarnavimo padalinius. Be to, dirbs nuolatinė projekto grupė, sudaryta audito ataskaitų pastaboms sisteminti ir tvarkyti. Siekiant geriau įvertinti riziką, iš tikrųjų pavojingi kreditai bus nagrinėjami centralizuotai rizikos kuravimo sektoriuje.

(65) Planuojamos 2006 metų (tikslinės) 6–7 % pajamos iki apmokestinimo (pagal pirminį pranešimą) arba [...] % (pagal perdarytą 2003 m. birželio 24 d. planą) BGB bankui yra pakankamos. Pajamų normos iki apmokestinimo 1995–2000 m. Vokietijos žemių bankuose (taupomosiose kasose) ir kituose bankuose (100 pirmaujančių) svyravo nuo 12,6 % iki 17,6 % ir nuo 13,0 % iki 16,5 %. Tačiau šiuo laikotarpiu yra pastebėtas nuosavo kapitalo pajamų iki apmokestinimo mažėjimas. Ypač žemių bankų (taupomųjų kasų) sektoriuje jos sumažėjo nuo 17,6 % (1995 m.) iki 12,6 % (2000 m.). Dėl pablogėjusios konjunktūrinės padėties ir užstrigusio konsolidavimo proceso Vokietijoje skaičiai ateinančiais metais bus mažesni ir 2001–2006 m. žemių bankuose (taupomosiose kasose) svyruos nuo 7,0 % (2001 m.) iki 8,5 % (2006 m.), o visame sektoriuje – tarp 9,9 % (2001 m.) ir 12,0 % (2006 m.). Žemių bankuose (taupomosiose kasose) bus smarkiai apribotas poilsio potencialas tiek dėl viešojo sektoriaus atsakomybės ir laiduotojų, tiek ir

- dėl susitarimo dėl nuosavo kapitalo „Basel II“. Planuojamos tikslinės 6–7 % pajamos iki apmokestinimo (pagal pirminį pranešimą) arba [...] % (pagal perdarytą 2003 m. birželio 24 d. planą) negali būti tiesiogiai lyginamos su konkuruojančių kreditinių įstaigų pajamomis, nes BGB banko pagrindinio kapitalo kvota restruktūrizavimo fazėje refinansavimui užtikrinti kapitalo rinkoje turi „saugos buferį“, kuris skirtas lygiagrečiam kompensavimui, kai visiškai nėra neskelbiamųjų („tyliųjų“) rezervų. Todėl ateityje numatyta pagrindinio kapitalo kvota [...] % turės būti gerokai didesnė už vidutinę 1995–2000 m. žemės bankų (taupomųjų kasų) pagrindinio kapitalo 6,1 % kvotą. Dėl [...] % saugos buferio, turint vienodą pelną iki apmokestinimo, nuosavo kapitalo pajamos irgi sumažėtų apie [...] %, palyginti su konkuruojančiomis kreditinėmis įstaigomis, nes tarp gautojo pelno iki apmokestinimo ir didesnio nuosavo kapitalu atsirastų disproporcija.
- (66) Vien tik valstybinės nuosavybės faktas abejonių dėl rezultatyvių koncerno sanavimo galimybių ir sėkmės užtikrinimo nekelia. Atskaitos skriaudžiant viešąsias įmones pagal EB sutarties 295 straipsnį yra neteisėtos. Prieštaraujantis įstatymams priemonės viešosios nuosavybės atžvilgiu Berlyne analizavo Deputatų rūmų tyrimo komitetas („Untersuchungsausschuss des Abgeordnetenhauses“) ir prokuratūra („Staatsanwaltschaft“). Beje, Berlyno žemė buvo numachiusi privatizuoti BGB banką.
- (67) BGB banko veiklai lemiamos įtakos turėjo dvi ypatybės. Viena yra tai, kad LBB bankas pagal LBB įstatymo 3 straipsnį ir ateityje turės atlikti remimo uždavinius, pvz., remti taupymą ir tvarkyti žiro sąskaitas privatiems klientams, kurių kreditiškumas yra ribotas („sąskaita kiekvienam“). Vadinasi, jis turės daugiau nei vidutiniškai klientų iš silpnas pajamas turinčių sluoksnių, kas apčiuopiamai turės neigiamos įtakos galimoms pajamoms. Pakeitimus galima realizuoti tik per ilgesnį laikotarpį. Antra ypatybė yra tai, kad Berlyno regiono ekonominis struktūrinis ūkio potencialas yra silpnas, o tai nulemia apie 15 % mažesnes įplaukas kiekvienam privačiam klientui, palyginti su visos Vokietijos vidurkiu. Dauguma kitų konkurentų Berlyne tai galėtų kompensuoti savo plėtra kituose regionuose. Perėmusi buvusią Rytų Berlyno taupomąją kasą „Ost-Berliner Sparkasse“, bendrovė aptarnauja ypatingai didelę labai silpnos struktūros Berlyno dalį, 55 % bendrovės LBB klientų yra iš Rytų Berlyno, kur gyvena tik 37,5 % visų Berlyno gyventojų. Šios ypatybės daro poveikį ir po privatizacijos.
- (68) Vokietija, remdamasi 2003 m. birželio 24 d. perdarytu vidutinio laikotarpio veiklos planu, taip pat įtekė pagal Komisijos konsultantų pasiūlymus (pvz., dėl rimtesnio rizikos vertinimo) surinktų rodiklių, jau pažadėtojo nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus ir bendrovės IBB eliminavimo poveikio analizę ir konstatavo, kad šių trijų priemonių vidutinis ir ilgalaikis poveikis bus mažesnis.
- (69) Atsiliepdama į kitą Komisijos paklausimą, Vokietija ir Bankas išdėstė, kokios iki 2005 metų būtų „Berliner Bank“ banko atskiro pardavimo pasekmės likusios koncerno dalies gyvybingumui. Pasak Vokietijos, šis pardavimas sutrukdys koncernui planuoti vidutinio laikotarpio veiklą. Nuo 2003 iki 2005 m. susidarytų vienkartinė bendra [...] eurų išlaidų suma, iš kurios [...] eurų tektų ypatingoms pardavimo sąnaudoms, atidėjiniams personalui, informacinėms technologijoms (IT), pastatams ir papildomoms restruktūrizavimo sąnaudoms. Per vidutinį ir ilgą laikotarpį planuotas pelnas iki apmokestinimo 2006 m. sumažės nuo [...] eurų (pagal perdarytą vidutinio laikotarpio planą, remiantis trimis minėtomis priemonėmis) maždaug [...] eurų suma iki [...] eurų, iš kurių apie [...] eurų dėl banko „Berliner Bank“ pelno įnašo koncernui, o kita dalis – dėl delsimo atleisti darbuotojus, dėl planuotų, bet neuždirbtų provizijos (komisinių) pajamų ir atsiliekančių (pastoviųjų) išlaidų (visų pirma atsižvelgiant į vidaus infrastruktūros trūkumus). Nuosavo kapitalo pajamos 2006 metais nusmuks [...] procentais iki [...] %. Tačiau atliekant šiuos apskaičiavimus, remtasi prielaida, kad bankas „Berliner Bank“, siekiant padidinti siūlytojų skaičių, viešajame konkurse būtų parduodamas kaip savarankiškas bankas, ir tam pririnktų daugiau sąnaudų, negu parduodant turto arba įmonės dalį. Eliminavus „Berliner Bank“ banką, taip pat sumažės pajamų dalis iš bendros su BGB banku mažmeninės bankininkystės veiklos nuo [...] % maždaug iki [...] %, o kapitalo rinkos sandorių dalis atitinkamai padidės nuo [...] % maždaug iki [...] %.
- (70) Komisija kitu raštu paprašė Vokietiją ir Banką įvertinti, kaip iki 2006 m. pabaigos pakistų likusios koncerno dalies gyvybingumas, pardavus Berlyno hipotekos banką „BerlinHyp“ kaip atskirą objektą. Vokietijos ir Banko duomenimis, likusiam koncernui tai turėtų neigiamą poveikį ir keltų klientų keliamus neįvykdymus reikalavimus, būtent: pirkėjas turėtų ir toliau prisiimti koncerno viduje refinansavimą (šiuo metu apie [...] eurų) panašiomis sąlygomis, t. y. turėti bent tokio lygio reitingą kaip „Landesbank Berlin“ bankas, ir perimti BGB banko patronatą bankui „BerlinHyp“, kad būtų išvengta didžiulių kreditų priskaičiavimo (šiuo metu vertinama apimtis siektų apie [...] eurų). Pirkėjas turėtų siūlyti tokią pirkimo kainą, kuri būtų lygi bent „BerlinHyp“ banko balansinei vertei, nes kitaip atsirastų [...] balansinės vertės amortizacija, kuri galėtų kelti grėsmę likusios koncerno dalies gyvybingumui. Net esant neigiamai siūlytojų procedūros viešajame konkurse baigčiai, egzistuočių tolesnės

amortizacijos rizika. Pardavimas restruktūrizavimo planui nesukeltų sunkių pasekmių tik tada, jeigu būtų galima išlaikyti banko „BerlinHyp“ ir koncerno bendradarbiavimą pardavimo srityje. Įsipareigojimas parduoti banką pareikalautų vėliau tik vieno aktualios balansinės vertės amortizacijos atskaitymo [...] eurų vietoj [...] eurų sumos į banko „BerlinHyp“ 519 mln. eurų nuosavo kapitalo balansinę vertę. Likusios koncerno dalies 2006 m. planuojamas gauti pelnas iki apmokestinimo sumažėtų dar [...] eurų (skirtumas tarp banko „BerlinHyp“ [...] eurų planuoto, bet nepasiekto pelno ir [...] eurų palūkanų pelno iš planuotų pardavimo pajamų). Esant tokiai situacijai, atskirai pardavus „Berliner Bank“ banką, ir toliau smuktų 2006 metams numatytos likusios koncerno dalies nuosavo kapitalo pajamos [...] % maždaug iki [...] %, o pagrindinio kapitalo kvota būtų tik šiek tiek daugiau negu [...] %.

Kaip išvengti netikėtos iškreiptos konkurencijos

- (71) Vokietija įteikė vidutinio laikotarpio planą, skirtą tam tikroms balanso ir pelno (nuostolio) ataskaitos pozicijoms sukurti – būtent nuo 2001 m. (faktinės būklės) iki 2006 m. (plano), ir procedūros metu, atsižvelgdama į pardavimo, uždarymo ir mažinimo priemones, jį keletą kartų atnaujino. Pagal 2003 m. birželį įteiktą vidutinio laikotarpio planą, kuriame jau atsižvelgta į nekilnojamojo turto paslaugų teikimo sektorių ir IBB banko eliminavimą bei visas nuo pat pradžių planuotas priemones, kai kuriuose sektoriuose restruktūrizavimo laikotarpiu nuo 2001 m. iki 2006 m. įtaka būtų tokia, kokia iš esmės iliustruojama įvairiose plano pozicijose vien tik segmento turto ir darbuotojų skaičiaus pavyzdžiais.
- (72) Privačių klientų sektoriuje segmento turtas dėl pardavimo, uždarymo ar kitų mažinimo priemonių sumažėtų nuo [...] eurų iki [...] eurų (arba [...] %) ir maždaug 90 % turto sudarytų parduodamos akcijos (visų pirma bankų „Allbank“, „Weberbank“, „BG Polska“, „Zivnostenka Banka“). Darbuotojų skaičius sumažėtų neproporcingai [...] %. Į žadėtąjį vėlesnį banko „Berliner Bank“ pardavimą čia dar neatsižvelgta.
- (73) Kitoje mažmeninei bankininkystei priklausančioje veiklos sferoje – verslo klientų (mažų ir vidutinių, bet ne didžiųjų įmonių) sektoriuje segmento turtas sumažėtų nuo [...] eurų (2001 m.) maždaug iki [...] eurų (2006 m.) (maždaug [...] eurų suma arba [...])* %). Kartu būtų sumažintas darbuotojų skaičius maždaug [...] % . Į vėlesnį žadėtąjį banko „Berliner Bank“ pardavimą čia taip pat dar nėra atsižvelgta.
- (74) Kompensacinės priemonės nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje pirmiausia remiasi rizikos portfelio atidėjiniais ir nerizikingais sandoriais. Dėl to segmento turtas sumažėtų nuo [...] eurų 2001 metais maždaug iki [...] eurų 2006 metais (maždaug [...] %). Darbuotojų skaičių reiktų sumažinti [...] %.
- (75) Mažinant kapitalo rinkos sektorių, darbuotojų skaičių tektų sumažinti [...] %; segmento turtas sumažėtų maždaug [...] % nuo maždaug [...] eurų 2001 metais iki maždaug [...] eurų 2006 metais. Palyginti su ankstesniu planu, reiktų labiau rinktis mažiau rizikingus sandorius su klientais. Segmento prievolės sumažėtų neproporcingai daugiau kaip [...] %.
- (76) Dėl didžiųjų klientų ir užsienio sektoriaus mažinimo segmento turtas sumažėtų apie [...]*, o darbuotojų skaičius maždaug [...] %. Tam tikrų turto pozicijų, egzistuojančių dėl ilgalaikių sutarčių ir susitarimų, sudarytų restruktūrizavimo fazės pabaigoje, po 2006 m. būtų atsisakoma ir toliau.
- (77) Atsisakius visą regioną apimančio viešųjų įmonių ir įstaigų sektoriaus, segmento turtas sumažėjo beveik [...] %. Viešųjų įmonių ir įstaigų sektorius buvo priskirtas verslo klientų sektoriui.
- (78) Eliminavus pagal planą nekilnojamojo turto paslaugų teikimo sektorių, o tai buvo siūloma kaip tolesnė kompensacinė priemonė, šio sektoriaus segmento turto beveik visiškai neliktų.
- (79) Ir toliau mažinant turto pozicijas, pvz., palūkanų vadybos sektoriuje, arba eliminavus bendrovės IBB rėmimo veiklą (segmento turtas yra maždaug 20 mlrd. eurų) ir konsolidacijos veiksmus, balansas sumažėtų nuo apytikriai 189 mlrd. eurų 2001 metais maždaug [...] eurų suma arba apie [...] % iki [...] eurų 2006 metais. Neatsižvelgus į IBB banko eliminavimą, kuris kaip kompensacinė priemonė yra gana abejotina⁽¹⁸⁾, balanso suma sumažėtų maždaug [...] %.
- (80) Vertinant Banko dalį rinkos atžvilgiu, tai ji yra susijusi su privačių ir verslo klientų sektoriumi Berlyne, nes tai yra regioninė veikla. O dažniausiai nekilnojamojo

⁽¹⁸⁾ Komisijos pastaba: Rėmimo veikla, Vokietijos rėmimo bankų supratimu, yra valstybinė, bet ne konkurencinė ir komercinė, todėl negalima jos pripažinti kompensacine priemone. Viešosios įstaigos atsakomybė ir garanto (laiduotojo) atsakomybė už rėmimo veiklą yra galima, tik ją priskyrus savarankiškam rėmimo bankui.

- turto finansavimo veikla ir kapitalo rinkos veikla būna ne nacionalinio, o tarptautinio pobūdžio. Rinkos dalys Berlyno privataus ir verslo klientų sektoriaus segmentuose, palyginti su deklaracijoje pateiktais skaičiais, buvo pakoreguotos į mažesnes (20–40 % – privačių klientų sektoriuje ir beveik 25 % – verslo klientų sektoriuje), nes BGB banko pranešimuose Žemės centriniam bankui „Landeszentralbank“ statistika buvo pateikta be regioninio ir dalykinio atribojimo, kurio yra reikalaujamas čia (žr. 291 punktą ir toliau).
- (81) Privačių klientų kreditavimo sektoriui Berlyno rinkoje iki 2006 m. yra prognozuojamas nedidelis kilimas, tuo tarpu indėlių sektoriuje – tik laipsniškas mažėjimas. Tokią raidą lemia BGB banko veiklos orientacija Berlyno rinkoje. Pagal restruktūrizavimo planą Banko veikla apskritai pasitrauktų iš regiono ribas peržengiančios veiklos. Kadangi veiklos silpnėjimas pirmiausia paliestų veiklą už regiono ribų, tai kompensacinių priemonių privačių klientų sektoriuje Berlyno rinkos skaičiuose beveik nebūtų.
- (82) Verslo klientų sektoriuje nuo 2001 m. iki 2006 m. šiek tiek sumažėtų kreditų rinkos dalis, o indėlių sektoriaus dalis rinkoje pasiliktų beveik stabili.
- (83) Nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje nacionalinė rinkos dalis, nurodyta anksčiau pateiktoje statistikoje, turėtų būti pataisyta apytiksliai nuo 5 % iki 3 % ir iki 2006 m. sumažėti maždaug iki 2 %. Kapitalo rinkos srityje iki 2006 m. pasikeitimų neturėtų būti.
- (84) Vokietija nurodė, kad procedūros laikotarpiu BGB bankas gana intensyviai nagrinėjo tolesnių kompensacinių priemonių galimybes. Tačiau išskyrus nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus pardavimą, kuris jau ankstesnėje stadijoje buvo papildomai pažadėtas prie pirminio plano, negalimos jokios kitos atsakomosios priemonės [...]*
- (85) Apskritai kompensacinės priemonės yra tinkamos. Bendra pagalbos suma – kaip tinkamumo kriterijus – apima Žemės 1,755 mlrd. eurų kapitalo injekciją ir rizikos saugos pagalbą, kuri blogiausiu ekonominiu atveju (Worst Case-Szenario) siektų 6,07 mlrd. eurų. BGB bankas kaip atlygį už rizikos saugą įsteigia 15 mln. eurų avalio atsargą.
- (86) Kad būtų išvengta iškreiptos rinkos, Komisija savo sprendime dėl pagalbos procedūros labiausiai rūpinasi, kaip išplėsti veiklą, remiantis bankų priežiūros reikalavimais, keliamais mokumo koeficientui. Vokietija prielaidą, kad pagrindinio kapitalo 1 mlrd. eurų dydžio injekcija galima padidinti rizikos požiūriu įvertintus aktyvus 25 mlrd. suma, daro vien tik remdamasi bendrosiomis bankų priežiūros sąlygomis. Tačiau tik esant pagrindinio ir papildomo kapitalo injekcijai vienu ir tuo pačiu metu, Bankas galėtų padidinti savuosius rizikos požiūriu įvertintus aktyvus 25-eriopa kapitalizavimo suma. Jeigu Bankui nebūtų suteiktas papildomas, atitinkantis pagrindinio kapitalo injekciją kapitalas, į kurį iki šiol neatsižvelgta, tada „25“ veiksnio nebūtų galima taikyti nuo pat pradžios. Būtų neteisinga iškreipta rinka laikyti tokią veiklos plėtrą, kuri įmanoma tik jau iki tol Banke esančio papildomo kapitalo dėka ir kurią lemtų pagrindinio kapitalo injekcija, kvalifikuojama kaip pagalba. Todėl prašoma nuo pat pradžios apriboti didžiausią galimą rinkos nukrypimą iki 12,5 karto ta suma, kuri būtų teikiama kaip pagalba kapitalo injekcijos pavidalu.
- (87) Berlyno žemė BGB bankui pateikė tik pagrindinį kapitalą, kurio dydis 1,755 mlrd. eurų, bet ne papildomą kapitalą. Dėl pagrindinio kapitalo injekcijos tapo įmanoma įvertinti 877,5 mln. eurų dydžio papildomą kapitalą, į kurį iki šiol nebuvo galima atsižvelgti, tačiau, kaip teigiama, to fakto negalima laikyti iškreipta rinka dėl pagrindinio kapitalo injekcijos.
- (88) Be to, teoriškai 4 % kapitalo kvota arba 8 % nuosavo kapitalo kvota yra įstatymo nustatyti minimalūs reikalavimai nuosavo kapitalo ištekliams. Dalyvaujant tam tikroje finansinių rinkų veikloje, kreditinėms institucijoms reikia daug didesnių nuosavo kapitalo išteklių. Bendrovės „BAFin“ vertinimu, atsižvelgiant į rinką ir norint garantuoti BGB banko likvidumą, o kartu ir nepakenkti vykdomam restruktūrizavimui, yra būtina [...] % pagrindinio kapitalo kvota ir [...] % nuosavo kapitalo kvota (žr. 2001 m. birželio 29 d. Vokietijos federalinės kreditų priežiūros institucijos „Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen - BAKred“ raštą).
- (89) Remiantis tokiais samprotavimais, pagal šiuo metu nustatytas kapitalo kvotas kapitalo padidinimas sudarytų maždaug 18 mlrd. eurų dydžio rinkos iškreiptumą ((1,8 mlrd. eurų suteikto pagrindinio kapitalo dauginamas iš faktoriaus 10).
- (90) Vokietija jau savo atsiliepime į Komisijos pradedamą procedūrą siūlė tolesnę kompensacinę priemonę – iš BGB banko eliminuoti nekilnojamojo turto paslaugų sektorių (bendrovės IBAG, IBG, LPFV). Rizikos apsauga yra susijusi su nekilnojamojo turto paslaugų

sektoriumi, kuriam pačiam neprivalu laikytis mokumo koeficientų reikalavimų, o be to, šias paslaugas galėtų atlikti bet kuri kita bendrovė be jokio banko leidimo. Rizikos sauga siejasi su senąja veikla, iš esmės su jau anksčiau įsteigtais fondais, bet ne su naująja veikla. Galima sakyti, kad naujoji veikla būtų galima tik rizikos saugos dėka. Rinkos iškreiptumo apimtis tuomet daugiausia pasiektų naujosios veiklos apimtį. Planuojama, kad IBV bendrovė 2002 metais pasieks [...] eurų fondo realizavimo apimtį, o bendrovės „Bavaria“ bendra projektų apimtis 2002 metais sudarys [...] eurų. Vadinasi, naujoji IBAG bendrovės veikla turėtų sudaryti apie [...] eurų. Rizikos sauga užtikrintų naująją IBAG bendrovės veiklą ilgiausiai iki restruktūrizavimo pabaigos 2006 m. Tada IBAG bendrovė būtų sanuota produktyvi įmonė, kuri jau savo jėgomis turėtų išsilaikyti konkurencinėje kovoje. Todėl rizikos sauga, skirta bendrovės IBAG naujai veiklai iki 2005 m., galėtų būti laikoma iškreiptos rinkos veiksmu ir 2002–2005 m. sudarytų iš viso [...] eurų. Ši bendra iškreiptos rinkos suma, Berlyno žemei skirta iš rizikos saugos lėšų, svyruoja tarp geriausio atvejo „Best Case-Szenario“ (2,7 mlrd. eurų) ir blogiausio atvejo „Worst Case-Szenario“ (6,1 mlrd. eurų). Todėl yra teisinga, kad Komisija, nustatydamą rizikos saugos įtakojamą rinkos iškreiptumą, pagrindu laiko bendrovės IBAG naujai veiklai iki restruktūrizavimo pabaigos apskaičiuotą [...] eurų sumą. Tačiau vietoj to rizikos saugos sumos veikiamą rinkos iškreiptumą būtų galima nustatyti pagal rizikos saugos pagalbos sumą, kuri atitiktų blogiausio atvejo „Worst Case-Szenario“ sumą (6,07 mlrd. eurų).

(91) Tokiu būdu gaunamas svarbus atspirties taškas kompensacinėms priemonėms nustatyti – tai rinkos iškreiptumas:

— BGB banko naudai – naujai padidinant kapitalą: 18,3 mlrd. eurų;

— eliminuojamo nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus naudai – nustatant rizikos saugos sumą: [...] eurų – 6,1 mlrd. eurų.

(92) Kitaip, negu buvo manyta Komisijos nutarime dėl procedūros pradėjimo, remiantis tuometine informacija, dėl iš tikrųjų mažos BGB banko užimamos dalies rinkoje nebūtų buvę įmanoma pateisinti siekio išeities pozicija pasirinkti ypatingai stiprią BGB banko padėtį rinkoje ir pagal tai parinkti kompensacines priemones. Iš esmės visos pasiūlytos priemonės rinkos iškreiptumui kompensuoti buvo tinkamos, ir netgi perkeliant gal būt sunkumų turėšančio VBK banko turtą į LBB banką.

(93) Vokietija toliau aiškino, kad netikslinga parduoti banką „Berliner Bank“ tol, kol nėra parduotos Berlyno

žemės akcijos, turimos BGB banke. Atsakomųjų veiksmų mažmeninės bankininkystės srityje pakaktų, eliminavus bankus „Weberbank“, „Allbank“ ir užsienyje esančius antrinius bankus „BGB Polska“ ir „Zivnostenska Banka“, taip pat atsisakius 6 Vokietijoje esančių privatiems klientams skirtų aptarnavimo centrų ir uždarius apie 90 filialų, daugiausia esančių Berlyne. Tai atlikus, kompensacinės priemonės atitiktų bendrąsias Komisijos nustatytas ribas ir būtų netgi daugiau, negu ji reikalavo ankstesniuose sprendimuose dėl bankų restruktūrizavimo.

(94) Komisijai papriekaištavus dėl to, kad nors ir reikėjo imtis priemonių uždaryti ar parduoti bankus, bet BGB banko padėtis Berlyno rinkoje mažmeninės bankininkystės srityje liko beveik nepakitusi, pagaliau Vokietija ir Berlyno žemė vis tik nusprendė pritari banko „Berliner Bank“ pardavimui. Šiuo pritarimu Vokietija įsipareigojo užtikrinti, kad Banko koncernas iki 2006 m. spalio 1 d. skaidriai ir nediskriminuojamai viešųjų pirkimų tvarka parduos „Berliner Bank“ skyrių, kaip ūkinį vienetą, kartu su prekės ženklu, visais ryšiais su klientais, šakiniais filialais ir priklausančiu personalu.

(95) Banko „Berliner Bank“ pardavimas segmento turtą mažmeninės bankininkystės sektoriuje sumažins [...] eurų suma ([...] eurų suma privačiųjų klientų sektoriuje ir [...] eurų suma verslo klientų sektoriuje. Kartu su jau suplanuotomis priemonėmis segmento turtas iš viso sumažės [...] eurų. Balansinė suma restruktūrizavimo laikotarpiu mažinama nuo 189 mlrd. eurų iki [...] eurų.

Mažiausia nustatoma pagalbos suma

(96) Restruktūrizavimo rizika nebuvo įvertinta per didelę suma. Ji paremta LPFV bendrovės 2002 m. sausį turimomis žiniomis. Rizikos vertinimas gali pasikeisti dėl makroekonominių veiksnių ir intensyvios nekilnojamojo turto vadybos garantijos galiojimo laikotarpiu. Tiek pagal atleidimo nuo mokėjimų sutartį tarp LPFV ir IBG bendrovių, tiek ir remiantis LPFV bendrovės rizikos variantais, Berlyno žemė užtikrina, kad ji iš garantijų dings tik iš tikrųjų tinkamai naudojamas lėšas. Kad būtų užtikrinta kvalifikuota vadyba, Berlyno žemė turi teisę tikrinti LPFV bendrovės veiklą ir duoti jai nurodymus.

(97) Stengiantis išvengti faktinio keleriopo rizikos padengimo, yra įdiegtos ir tinkamos kontrolės priemonės. Rizikos, kylanti iš renovacijos ir siūlymo teisių, nėra sudedamos, bet viena kitą pakeičia. Į tai, išdėstant LPFV bendrovės riziką, yra atsižvelgta. Tačiau keleriopas rizikos padengimas yra BGB koncerno nuomos garantijos ir kreditų garantijos atžvilgiu. LPFV bendrovė patikrino, kaip laikomasi nuomos garantijos

- apskaitos nuostatų teisiniu, dalykiniu ir buhalteriniu požiūriu. Patikrinimą, kurio metu negalima naudoti kredito garantijų, Berlyno žemės užsakyму nuo 2003 m. sausio atlieka bendrovė „BCIA Berliner Gesellschaft zum Controlling der Immobilien-Altrischen mbH“, kuriai vienintelei priklauso jos pačios akcijos (100 %). Visą LPFV bendrovės veiklą, kuri susijusi su prisiimtais Žemei išsipareigojimais, BCIA bendrovė nuodugniai patikrino juridiniu, dalykiniu ir apskaitos, taip pat kiekvienos kredito garantijos ir balanso garantijų panaudojimo teisingumo požiūriu. BCIA bendrovė Žemei yra stiprus ir efektyvus žalos mažinimo aparatas. 2002 m. balandžio 16 d. Garantijų įstatyme „Garantiegesetz“ yra aiškiai numatyta, kad pagal rizikos saugos nuostatas negalima atlikti jokių mokėjimų tretiesiems asmenims, jeigu tam nėra teisinės pareigos.
- (98) Tiek Žemė, tiek ir BCIA bendrovė, apie kurios veiklą kas ketvirtį turi būti pranešama Deputatų rūmams „Abgeordnetenhaus“, pagal Detalųjį susitarimą turi teisę pritarti, kontroliuoti ir teikti toliau pateiktus nurodymus bendrovėms, kurios naudoja rizikos sauga, ir kurių gynimas yra reguliuojamas atsakomybės ir procedūrų tvarkos nuostatomis. Taigi jos pasilieka sau teisę:
- pritarti išmokoms pagal suteikiamus kreditus, jeigu neviršijami tam tikri nustatyti vertės ribiniai dydžiai,
  - dalyvauti nustatant teigiamąjį sąrašą ir kasmet atsiskaitant už balanso garantijas,
  - pritarti aktyvų, kurie priklauso balansinės vertės garantijai, pardavimui, jeigu yra viršijami tam tikri ribiniai vertės dydžiai,
  - pritarti investicijoms, kurios lemia papildomas išigijimo ir gamybos išlaidas, jeigu yra viršijami tam tikri ribiniai vertės dydžiai,
  - pritarti tam tikriems LPFV bendrovės mokėjimams,
  - teikti IBG ir LPFV bendrovėms nurodymus dėl ginties nuo lėšų panaudojimo,
  - pritarti pretenzijų pagal Detalųjį susitarimą perdavimui ir kitokiam disponavimui,
  - gauti informaciją ir susipažinti su dokumentais,
  - abiejų šalių susitarimu užsakyti metinės atskaitomybės auditorius iš IBG, IBAG ir LPFV bendrovių,
- suteikti Berlyno audito rūmams „Rechnungshofs von Berlin“ teisę atlikti auditą,
  - pritarti restruktūrizavimui.
- (99) Bankas daug prisideda prie restruktūrizavimo ir parduoda turtą arba antrines įmones, kurios nėra būtinos ilgalaikiam gyvybingumui palaikyti. Kalbant apie turtą, reiktų suprasti kaip pagrindines, netgi pelningas akcijas, kurios būtų parduodamos atvirai ir skaidriai viešajame konkurse. Dar prisidėtų numatytas parduoti nekilnojamojo turto paslaugų sektorius. Daugiau prisidėti prie restruktūrizavimo neįmanoma, nes BGB bankas, mažindamas rizikingus aktyvus, jau 2001 m. dėjo visas galimas pastangas, kad toliau būtų išvengta nuosavų lėšų nuostolio ir iš paremtos nuosavų lėšų kvotos.
- (100) Patvirtintos kaip laikina Banko gelbėjimo pagalba o nuo 2003 m. pagal restruktūrizavimo planą siektinos pagrindinio kapitalo ir nuosavų lėšų, kvotos taip pat yra reikalingos. Pasiiekti laikinai patvirtintą pagrindinio kapitalo 5 % kvotą ir nuosavų lėšų 9,7 % kvotą, o nuo 2006 m. pagrindinio kapitalo 7,5 % kvotą ir nuosavų lėšų 12 % kvotą, taip pat įmonės egzistavimui labai svarbu kuo skubiau gauti solidų reitingo agentūros įvertinimą. Ypač atsižvelgiant į Banko [...] ir į [...] likvidumo padėtį, yra būtina turėti nuosavų lėšų išteklius, didesnius už vidutinę [...] sumą.
- (101) Žemės bankų ir taupomųjų kasų kvotos 1995–2000 metais svyravo nuo 5,7 % iki 6,8 % ir atitinkamai nuo 8,9 % iki 10,2 %. BGB bankui laikinai patvirtinta 5 % kvota yra mažesnė už ilgalaikį vidutinį analogiškų bankų vidurkį, o tuo tarpu 0,1 % laikinai patvirtinta nuosavų lėšų kvota 1995–2000 metais bus tik šiek tiek didesnė ž vidutinę. Šios kvotos pasirodė labai konservatyvios ir jas nustatant nebuvo atsižvelgta į BGB banko specifinę probleminę padėtį.
- (102) Visos, t. y. privačių ir valstybinių Vokietijos bankų, rinkos mokumo kvotos svyravo (beje, ir dėl to, kad privačiame sektoriuje nebuvo paskolų teikėjų atsakomybės) nuo 6,3 iki 7,3 % (pagrindinio kapitalo kvota) ir atitinkamai nuo 10,4 % iki 11,3 % (nuosavų lėšų kvota). Paskolų teikėjų atsakomybės už valstybinius bankus nebuvimas žemės bankų ir taupomųjų kasų mokumo stabilumo kvotas pamažu pakeltų iki aukštesnio privačių bankų lygio. Dėl tokio efekto žemės bankų ir taupomųjų kasų vidutinė nuosavų lėšų kvota 2006 metais, esant toms pačioms aplinkybėms (*ceteris paribus*), pakiltų maždaug nuo 9,6 % iki 10,9 %. Tokiu būdu sumažėtų BGB banko nuosavų lėšų „bufėris“ pagal sanavimo koncepcijoje 2006 metams numatytą BGB banko nuosavų lėšų kvotą nuo [...] % tik iki [...] %.

- (103) Taigi nuosavų lėšų kvotai įvertinti svarbus yra ne reguliacinis 8 % minimumas, kurį bendrovė „BAFin“ faktiškai yra pakėlusį iki 8,4 %. Paprastai daug labiau kapitalo rinka ir reitingų agentūros orientuojasi į pritaikytą konkurencijos analizę, kur pateiktos gerokai didesnės nuosavų lėšų kvotos, ir pagal tai sumažintų, atrodytų, didelį nuosavų lėšų „buferi“ beveik nuo [...] % maždaug iki [...] %.
- (104) Didesnė už vidutinę nuosavų lėšų [...] kvota 2006 m. yra būtina. Reitingo agentūros vertindamos teikia didelę reikšmę kapitalo struktūrai ir jau anksčiau turėjo paraginti BGB banką gerinti savo pagrindinio kapitalo kvotą. Remiantis glaudžia koreliacija tarp finansinio pajėgumo bei ilgalaikiškumo rodiklių (Financial Strength- and Long-Term-Rating) ir būsimą garantuoto nebuvo, būtina pagerinti finansinio pajėgumo rodiklį (Financial-Strength-Ratings), kad būtų išvengta neigiamo poveikio refinansavimo apimčiai ir išlaidoms. Be to, naujai įvertinus rizikingus aktyvus pagal „Basel II“, nuo 2006 m. dėl rizikingų aktyvų svyravimo prireiks daugiau nuosavųjų lėšų.

IV. KITŲ SUINTERESUOTŲJŲ ASMENŲ NUOMONĖS

- (105) Komisija, išspausdinusi Nutarimą dėl procedūros pradėjimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* gavo dviejų suinteresuotųjų asmenų nuomones – banko „Berliner Volksbank“ ir trečiojo asmens, kuris savo tapatybės prašė neskelbti.

Banko „Berliner Volksbank“ nuomonė

- (106) Bankas „Berliner Volksbank“ pareiškė, kad paskelbtos restruktūrizavimo pagalbos patvirtinimas pagal EB sutarties 87 straipsnio 3 dalį yra netinkamas. Pagalba nėra įtraukta į teisinių institucijų – viešųjų garantų ir laiduotojų atsakomybę ir todėl nelaikytina pagalba.
- (107) BGB bankui skirtos pagalbos priemonės iki šiol viršijo visas ribas. BGB banko finansiniai sunkumai visų pirma atsirado dėl įmonės nuostolingų sandorių su uždarytoju nekilnojamojo turto fondu. BGB banko nuostolių priežastis yra ta, kad įsigyjant naujus objektus nebuvo atliekama beveik jokio patikrinimo. Todėl fondo investuotojams pajamos buvo garantuotos. Įmonė – visų pirma dėl palankių sąlygų savo investuotojams – buvo visos Vokietijos rinkoje lyderė.

- (108) Beje, restruktūrizavimo priemonės tam tikrais atvejais dėl Banko nemokumo neigiamų pasekmių visai bankų sistemai ir visuomenės pasitikėjimui galima būtų pateisinti. Kitaip negu ligi šiol Komisijos nuspręstais atvejais, šiuo atveju pagalbos gavėjas yra Bankas, veikiantis tam tikrame konkrečiame regione, todėl pagalbos poveikis darys įtaką tik siauram konkurentų ratui. Tačiau rinkos iškreiptumas juos dar aštriau palies, o ypač banką „Berliner Volksbank“, kuris konkuruoja su BGB banku visuose sektoriuose.

- (109) Pagalbos dydis ir intensyvumas turėtų apsiriboti restruktūrizavimui reikalinga mažiausia suma. Tačiau to nematyti. Berlyno žemės garantija, suteikta nekilnojamojo turto sektoriaus rizikai, atitinka neribotą lėšų skyrimą, nes privalomą Žemės įpareigojimą dabar sunku įvertinti ir jis atitiks ateityje tik iš dalies užpildytą, jau pasirašytą čekį („blank check“) patiriamiems nuostoliams padengti. Tačiau įmonei neturėtų būti suteikiamas likvidumo perviršis. Jau vien dėl savo dydžio (21,6 mlrd. eurų) ir trukmės (trisdešimt metų) garantija yra neproporcinga ir suteikia Bankui tiesiog neribotą „premią“, o tai labai iškreipia rinkos konkurenciją. Atleistas nuo nekilnojamojo turto paslaugų rizikos operatyviojoje bankininkystės veikloje BGB bankas gauna „leidimą“ teikti pasiūlymus bet kokiomis sąlygomis, pvz., parduodamas arba išnuomodamas nekilnojamoji turta. Net jeigu Bankas šiuo atveju patirtų nuostolių, Berlyno žemė juos vėl kompensuotų. Vadinasi, garantija atitinka neribotą priemonę, kuriai nereikia net leidimo ir kuri pagal atitinkamą įstatymą nėra net reikiamai sukonkretinta. Be to, sudėtinis kapitalizavimo (kapitalo injekcijos) užtikrinimas ir rizikos saugos garantija yra jau „dvigubas rizikos padengimas“. Nustatant garantijos subsidijos ekvivalentą, reiktų atsižvelgti į tai, kad garantuotai ja pasinaudojama didesne apimtimi. Nepalankiu atveju Žemei reiktų 6,1 mlrd. eurų. Realiai vertinant, jeigu būtų laidavimo atvejis (to skaičiais išreikšti ir nebūtų galima), garantijos pagalbos dydis atitiktų jos nominalią sumą.

- (110) Finansinių paslaugų rinkai dėl didelės konkurencijos teikiamų sąlygų srityje būdingas didelis spaudimas maržoms. Todėl reikia tikėtis, kad BGB bankas igytas dėl suteiktos pagalbos pranašumais pasinaudos rinkoje iki galo ir tokiu būdu stipriai iškreips rinką konkurentų nenaudai. Ypač verta šituo suabejoti, nes pagalba suteikiama Berlyno–Brandenburgo regiono

- rinkos lyderiui, kurio aktyvios veiklos dalis, paties Banko vertinimu, rinkoje sudaro beveik 50 %, o su visais šakiniais filialais ir kreditinėmis įstaigomis Berlyne – net daugiau kaip 50 %. BGB bankas tiesiogiai konkuruoja su banku „Berliner Volksbank“ pagrindiniuose jų veiklos sektoriuose, privačiųjų bei verslo klientų aptarnavimo srityse ir jau dabar kelis kartus viršija banko „Berliner Volksbank“ užimamą rinkos dalį. Vadinasi, pagalba ir toliau skatina Berlyno bankų rinkos ekonominę „griovimą“. Palyginti didelę BGB banko atstovaujamą dalį rinkoje lemia tai, kad jos strategija yra atstovauti kitoms kreditinėms institucijoms ir įmonių prekių ženklams. BGB bankas laikosi tokios veiklos strategijos, kai „atsikratoma“ pelningumo strategijos ir dėl sau palankių subsidijuojamų sąlygų išstumiami konkurentai.
- (111) Pateiktas restruktūrizavimo planas yra netinkamas ir dėl to, kad jame nėra galutinės sanavimo raidos koncepcijos, o tai leistų atkurti ilgalaikį įmonės pelningumą. Planas remiasi optimistinėmis prielaidomis, yra visai nekonkretus ir pervertina teigiamus aspektus. Be to, jis negali užtikrinti ilgalaikio pelningumo, o kartu ir įmonės gyvybingumo, nes numatomas pelningumas siekia apie 6–7 % (tai sudaro tik pusę šakai būdingo vidurkio). Pagaliau restruktūrizavimo koncepcijoje nėra numatyta įpareigojimo ateityje grąžinti pagalbos sumą dėl į tikrinimo procedūros 1993 m. perkeliant WBK banką į Žemės banką „Landesbank“.
- (112) Nėra pakankamai atsižvelgta ir į Komisijos gairėse keliamus reikalavimus sumažinti neigiamą poveikį konkurentams, po restruktūrizavimo apribojant pagalbos gavėjo atstovavimą svarbiose rinkose, nes iš tiesų banko veikla svarbiose rinkose turi būti netgi išsiplėsta. Pagal restruktūrizavimo koncepciją numatomas pajamų kilimas privačių ir verslo klientų aptarnavimo sektoriuje ir kompensacija, uždarius įvairius aptarnavimo punktus už Berlyno ribų, ir visų pirma išplečiant veiklą Berlyne. BGB planuoja trauktis tik iš tų rinkų, kuriose jo veikla iki šiol neturėjo didelės reikšmės. Paskelbtas šakos filialų uždarymas negali sumažinti BGB banko atstovavimo rinkoje, o tik atitinka bendrą Vokietijos finansinių paslaugų rinkos tendenciją, kuri vadinama bankų pertekliaus mažinimu „over-banked“. BGB banko atsakomųjų veiksmų (teiktinų paslaugų) mastas, atsižvelgiant į dabartinę BGB banko „lyderio“ Berlyno bankų rinkoje padėtį, bus per mažas, nes čia labiausiai pasireiškė rinką iškreipiančios pasekmės. Komisijai įpareigojus išlyginti (kompensuoti) pagalbos nulemtą rinkos iškreiptumą, reiktų parduoti BGB banko veiklos dalį. Pvz., galima būtų pasiūlyti parduoti banko „Berliner Bank“ veiklos sektorių, kuris svarbiose rinkos segmentuose užima rinkos dalį, atitinkančią banko „Berliner Volksbank“ atitinkamas sritis. Bankas „Berliner Bank“ turėtų pranašumą, nes jis organizaciniu požiūriu yra savarankiška kreditinė įstaiga, turinti savo vietą rinkoje, todėl be jokių didesnių procedūrinių sunkumų galėtų jį perimti kuris nors konkurentas. Savo mastu toks sandoris, atsižvelgiant į pagalbos dydį, tinkamai kompensuotų pagalbos poveikio sukeltą rinkos iškreiptumą.
- (113) Ši pagalba, šalia valstybės atsakomybės garantijų (laidavimo ir garantinės atsakomybės) ir namų statybos kreditavimo įstaigos „Wohnbau-Kreditanstalt“ perkėlimo į banką „Landesbank Berlin“, yra tik viena iš daugybės valstybės teikiamų finansinių paramos priemonių GGB bankui. Iš tikrųjų tai yra sudėtinė pagalbos priemonių sistema, į kurią turėtų būti atsižvelgta ir nustatant atsakomuosius veiksmus (paslaugas) už teikiamą restruktūrizavimo pagalbą.
- (114) Nuosavų lėšų kvotą nebūtina didinti iki 9,7 %. Tereikia laikytis tik Kreditų įstatyme nustatyto privalomo 8 % minimumo, o pagal Komisijos gaires – vadinamo „būtinai reikalingo minimumo“.
- (115) Rizikos saugos ir kapitalo injekcijos – kartu abiejų – nereikia, nes jau rizikos sauga turi padengti nekilnojamojo turto sektoriaus nuostolius. Pridėjus dar ir kapitalizavimą (kapitalo injekciją), pasidarytų „dvigubas nuostolių kompensavimas“, kuri atlieka Berlyno žemė. BGB bankas gali naudoti kitiems veiklos sektoriams gautas papildomas lėšas.
- (116) Dar būtų ir kitų nurodymų dėl tolesnės pagalbos. Senatas su pasirinktais investuotojais derasi dėl Banko perėmimo. Parduodama ne rinkos kaina, nes siūlymo procedūra vyksta ne viešai, ne skaidriai ir ne nediskriminuojamai.

Trečiojo asmens, kuris prašė neskelbti savo tapatybės, nuomonė

- (117) Būsimoji Banko strategija atrodytų tokia, jog pirmiausia siekiama sumažinti Banko veiklą, pajėgumus ir infrastruktūrą ir susikoncentruoti į regioninę privačių ir verslo klientų aptarnavimo veiklą. Ši koncepcija turėtų remtis prielaida, kad šios regioninės rinkos ir banko turima dalis jose auga. Tačiau vis dėlto kyla keletas abejonių ir tam tikrų prieštaravimų dėl Banko dalies rinkoje. Kita vertus, neaišku, ar Bankas apskritai galėtų plėstis remdamasis solidžiu klientų pagrindu. Banko rinkos ženklas „Berliner Bank“ parodo būtent silpnąsias vietas. Dėl buvusių praeityje problemų

nekilnojamojo turto veiklos sektoriuje kyla abejonių šios veiklos ir ateities sėkme. Didelės kapitalo rinkos veiklos išlaikymas regioniniam bankui nėra būdingas reiškinys.

(118) Restruktūrizavimo plano sėkmingas įgyvendinimas didžia dalimi priklauso nuo to, ar pavyks realizuoti ambicingus planus, mažinant darbuotojų skaičių, įvedant naują rizikos kontrolės sistemą ir gerinant informacinę sistemą. Tuo vertėtų suabejoti, nes iki šiol taikytos priemonės darbuotojų skaičiui mažinti savo tikslo nepasiekė, o kartu nereikėtų pamiršti darbuotojų ir profesinių sąjungų pasipriešinimo. Be to, didelė dalis iki šiol vykdytų mažinimo akcijų buvo paremta įmonės veiklos perkėlimu kitur (outsourcing). Bet juk tada nereikėtų tikėtis ilgalaikio išlaidų sumažinimo. Veikiau reikėtų laukti, kad išlaidos, susijusios su Banko darbuotojų perkėlimu, gali būti padengiamos iš padidintų mokesčių (rinkliavų) už paslaugas.

(119) Bankas pagal Gairių 34 punktą ateityje turėtų sugebėti išsilaikyti rinkoje savomis jėgomis. Tačiau abejotina, ar galėtų tam pakakti 7 % nuosavojo kapitalo kvotos 2006 metais. Todėl apie ilgalaikio gyvybingumo atkūrimą negali būti nė kalbos. Tokių mažų pajamų (palūkanų) negalima pateisinti tuo, kad taupomoji kasa atlieka valstybės uždavinius, nes ji nėra jau tokia svarbi vertinant pajamas.

(120) Kyla abejonių, ar ilgą laiką buvus valstybės nuosavybe, galima atsikurti ir užtikrinti Banko gyvybingumą. Berlyno žemė, nutraukdama darbo sutartis, pakliūtų į didžiulį politinį spaudimą. Apskritai Berlyno žemė nesugebėtų įgyvendinti restruktūrizavimo plano. Banko „viršūnės“ ir toliau būtų uzurpuojamos politiškai, o tai sukeltų interesų konfliktus. Net jeigu ši Banką perimtų kitas Vokietijos bankas „Landesbank“, minėtos problemos neišnyktų.

V. VOKIETIJOS REAKCIJA Į KITŲ SUINTERESUOTŲJŲ ASMENŲ NUOMONĘ

(121) Vokietija, atsakydama į banko „Berliner Volksbank“ ir anoniminio trečiojo asmens pastabas, išreiškė savo nuomonę. Bankas „Berliner Volksbank“ tariamą seną pagalbą supranta klaidingai. Menamąją pagalbą nebuvu sukurtą jokių didelių finansinių išteklių. Kitaip būtų nereikėję koncernui patekti į tokią sunkią padėtį. Beje, Komisija įvertino atsakingas institucijas (valstybės laiduotoją ir garantą), kaip teikiamos pagalbos garantus, todėl nereikėtų tos aplinkybės priskirti BGB banko nenaudai. Kapitalo injekcija teikiant pagalbą Bankui iš tikrųjų ilgalaikė, bet tai atitinka Gaires ir

Komisijos praktiką pagal restruktūrizavimo pagalbos nuostatas. Banko WBK perkėlimo į banką LBB klausimą Komisija ištirs atskira tikrinimo procedūra, o Vokietija perkėlimo nelaiko pagalbos priemone.

(122) BGB bankas Berlyno bankų rinkos tiek privačių, tiek ir verslo klientų sektoriuje užima palyginti stiprias pozicijas. Tačiau jo dalis rinkoje nėra pasiekusi tokio lygio, apie kurį tvirtina bankas „Berliner Volksbank“. BGB banko dalis rinkoje yra kur kas mažesnė apimties už jo dalį rinkoje, siejant su klientų skaičiumi, nes banke „Berliner Sparkasse“, kaip taupomojoje kasoje, yra daugybė sąskaitų ir indėlių, kurie veikiau yra papildomų išlaidų šaltinis.

(123) Restruktūrizavimo plane yra visi reikalingi kruopščiai parengti dokumentai. Vokietija šį planą laiko tvirtu pagrindu BGB banko pelningumui užtikrinti. Viso Vokietijos bankų sektoriaus pelningumas sumažėjo dėl bendros sunkios ekonominės padėties. Vidutinės nuosavo kapitalo pajamos sumažėjo nuo 11,2 % 1999 metais (2000 metais sumažėjo 9,3 %) iki 6,2 % 2001 metais. Vokietijos Vyriausybės 2001–2006 m. pranešimuose nuosekliai buvo pateikti kiekvieno veiklos sektoriaus rezultatai atskirais etapais. Bendras planavimas buvo atliekamas remiantis Banko gautomis pajamomis, rezultatu (pelnu), rizikos įvertinimu ir pelnu iki apmokestinimo.

(124) Restruktūrizavimo planui įgyvendinti BGB bankas planavo būtinus veiksmus dviems etapais:

— Konceptijos lygmeniu pirmiausia buvo parengta konceptijos dalis kiekvienam dabartiniam veiklos sektoriui, nepriklausomai nuo to, ar tas sektorius priklauso prie paliekamų, plėtojamų, perkeliamų ar parduodamų.

— Praktiniu lygmeniu kiekvienai konceptijos daliai įgyvendinti buvo parinktos reikiamos priemonės ir apskaičiuotos jų išlaidos.

(125) Taigi koncepcija yra visiškai parengta. Kai kurios priemonės yra konkretinamos ir toliau, o sektorių lygmeniu detalizuojamos dar smulkiau ir įtraukiamos į išsamų bendrą planą. Planui įgyvendinti buvo sukurti du specialūs, vieną įprastinį verslo procesų valdymą ir planavimą (controlling) papildantys instrumentai, iš kurių vienas skirtas bendrosioms, o kitas personalo priemonėms stebėti. Tai sudarė galimybę kiekvieną mėnesį palyginti faktinius ir planuotus dydžius ir taip kontroliuoti plano įgyvendinimą.

- (126) Tik nekilnojamojo turto finansavimą Bankas laiko tipine regioninio banko veikla. Tačiau prie tokios veiklos nereikėtų priskirti nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus, kuris kaip tik ir patyrė nuostolius. Būtent dėl jų Banką reikia sanuoti ir rūpintis valstybine rizikos sauga. Šio sektoriaus atidavimą BGB bankas pasiūlė kaip kompensacinę priemonę. Nekilnojamojo turto kreditai taip pat nekelia nė mažiausio rūpesčio.
- (127) Ateityje reikėtų imtis daugybės priemonių tiek naujosios, tiek esamos (senosios) veiklos sektoriuje bei stiprinti verslo procesų valdymą ir planavimą (controlling), kad labiau sumažėtų rizika nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje. Naujojoje veikloje veiksmai būtų koncentruojami patraukliose vietose, rizika būtų paskirstoma už regiono ribų vykdomoje veikloje pačioje Vokietijoje, o užsienio veiklos, kaip rizikingo veiklos segmento, būtų pamažu atsisakoma, ypač statybos įmonių požiūriu. Senosios veiklos sferoje būtų įdarbinami rizikos įvertinimo specialistai, prižiūrintys pavojingas iniciatyvas ir kritinių turto panaudojimą bei perkainojimą. Taip pat būtų įdiegtas specialus rizikos valdymas ir planavimas (controlling), kuris savo ruožtu irgi sudarytų erdvę tam tikriems planavimo ir kontrolės integravimo (controlling) instrumentams. Prie pastarųjų priklausytų limitų nustatymo sistema, skirta rinkos ir adresų rizikai prižiūrėti, ankstyvo perspėjimo sistema, sanavimo strategijos ir darbo grupės tam tikriems bankų padalinių procesams koordinuoti sudarymas.
- (128) Priešingai, negu kad teigia bankas „Berliner Volksbank“, restruktūrizavimas sumažins Banko atstovavimą rinkoje, atsisakius didžiųjų klientų ir viešojo sektoriaus bei kitų veiklos sričių. Atsisakyti mažmeninės bankininkystės ekonomiškai būtų netikslinga, nes taip būtų pakenkta įmonės branduoliui ir privatizavimo perspektyvai. Be to, ir mažmeninės bankininkystės srityje rinkos atstovavimas nebūtų sustiprintas. Bankas visiškai pasitrauks iš Brandenburgo žemės, išskyrus Potsdamą. Berlyno žemėje, uždarius filialus, rinkos atstovavimas gerokai sumažės.
- (129) Rizikos sauga nėra „pusiau užpildytas ir pasirašytas čekis (blanco check)“ būsimiems nuostoliams padengti, nes ši sauga apima senąsias rizikas. Rizika iš sandorių, sudarytų po 2001 m. gruodžio 31 d., apskritai nedengiama, kaip ir rizika iš nekilnojamojo turto fondo, nes šis sudarytas iki 2000 m. gruodžio 31 d.
- (130) Rizikos sauga taip pat nėra „leidimas teikti pasiūlymus bet kokiomis sąlygomis, pvz., parduodant ar išnuomojant nekilnojamąjį turtą“. Detaliojo susitarimo 17 straipsnio 2 dalyje, 35 straipsnio 2 dalyje ir 42 straipsnio 5 dalyje yra nustatyta nemažai sutikimo reikalaujančių išlygų Berlyno žemės naudai. Toliau Detaliojo susitarimo 46 straipsnyje yra nustatyta pareiga mažinti žalą. Pagal tai lengvatas turinčios bendrovės yra įpareigos stengtis kuo mažiau naudotis Žemės lėšomis, balansine garantija užtikrinamus aktyvus naudoti kuo palankiau, objektus išnuomoti ar kitaip naudoti optimaliomis sąlygomis. Nusižengus šiems reikalavimams, suinteresuotoji bendrovė privalo atlyginti žalą.
- (131) Rizikos sauga nesietina ir su neribota pareiga bet kuriuo atveju priemoka padengti nuostolius. Tai skiriasi nuo bendrovės pareigos papildomai primokėti, nes yra Berlyno žemės įpareigojimas iš rizikos saugos pagal sumą, tačiau ribotai materialiuoju požiūriu padengti būtent tik tuos rizikos atvejus, kurie išvardyti Detaliojo susitarimo pabaigoje ir yra atsiradę iki 2001 m. gruodžio 3 dienos. Rizikos sauga yra gana konkretizuota. Jau 2001 m. gruodžio 20 d. Pagrindinio susitarimo gale yra išvardytos bendrovės, kurioms suteiktos kreditų ir balansinės garantijos, o Detalijame susitarime šis sąrašas tik labiau detalizuotas. Detalijame susitarime ir su juo susijusiose sutartyse išvardytos turimos akcijos ir nurodytas teisinis statusas. Taip pat pakankamai konkrečiai nusakytas ir rizikos saugos padengiamos rizikos dydis.
- (132) BGB banko siekiama nuosavo kapitalo kvota yra ne per didelė, nes kreditorių ir investuotojų pasitikėjimas yra sutrikdytas ilgam laikui. Be to, Bankas neturi jokios [...]*, kuri paprastai šalia nuosavo kapitalo kvotos pasitelkiama įvertinti banko pajėgumui kapitalo rinkoje. Banko privatizavimas sudaro prielaidą, kad netekus Žemės kapitalo dalies, Banke galėtų būti palankiomis kapitalo rinkos sąlygomis priimamas nuosavas kapitalas. Tam reikalinga pastovi nuosavo kapitalo kvota, viršijanti įstatymo nustatytą mažiausią nuosavo kapitalo kvotą.
- (133) Privatizavimo procedūroje nėra numatyta jokių pagalbos elementų, o procedūroje nėra trūkumų. Jokio diskriminavimo pačioje procedūroje nebus.

VI. PAGALBOS PRIEMONIŲ ĮVERTINIMAS

Valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį

- (134) Kapitalizavimą (kapitalo injekciją), rizikos saugą ir Susitarime dėl skolos grąžinimo pažadėtą įnašą skyrė Berlyno žemė. Tai yra valstybės lėšos. Lėšos buvo suteiktos tokiomis sąlygomis, kurios rinkos sąlygomis veikiančiam kreditoriui nebūtų priimtinos. Tai yra

kelių milijardų eurų suma, kuri ilgam laikui yra suteikiama finansinių sunkumų turinčiai įmonei.

- (135) 1,755 mlrd. eurų kapitalo injekcija, iš kurios Berlyno žemė negalėjo tikėtis jokių tinkamų pajamų, ji savo akcijų dalį BGB banke padidino nuo 57 % beveik iki 81 %.
- (136) Rizikos sauga buvo suteikta 30 metų laikotarpiui. Sutartos garantijos siekia didžiausią nominalią teorinę sumą – 21,6 mlrd. eurų. Ši suma padengtų visas teoriškai įmanomas rizikas, nes ji, pavyzdžiui, apima nuompinigių garantijas, kuriomis galima padengti visus nesumokėtus nuompinigių ([...]* eurų), vadinamąsias sanavimo garantijas, visiškai apmokant visų pastatų ir aplinkos renovavimo išlaidas ([...]* eurų), arba banko IBG/IBAG ir jo antrinių bendrovių garantines balanso vertes, patyrus ([...]* eurų) nuostolį. Tačiau visiškai nerealų, net darant labai pesimistiškas prognozes, kad niekas nemokėtų nuompinigių, kad visi pastatai sugriūtų ir tektų juos atstatyti ar būtų prarasta visa turto likutinė vertė. Todėl Vokietija galimam lėšų panaudojimui pasirinko tokias teoriškai įvertintas sumas: 2,7 mlrd. eurų optimistiniu atveju („Best-Case-Szenario“), 3,7 mlrd. eurų vidutiniu atveju („Base-Case-Szenario“) ir 6,1 mlrd. eurų pesimistiniu atveju („Worst-Case-Szenario“).
- (137) Jau pradėjus procedūrą, Vokietija informavo apie šių sumų vertinimo pagrindą. Pagrindas buvo trys scenarijai, atsižvelgiant į įvairią galimą riziką. Nuomos garantijų požiūriu galėtų būti prognozuojamos įvairios nuompinigių nemokėjimo situacijos dėl infliacijos (faktinė infliacija atsilieka nuo planuotosios), pavyzdžiui, dėl nuomos sumų sumažėjimo arba apskritai neišnuomojus patalpų. Kaip prognozuojama, nesumokėti nuompinigių geriausiu atveju („Best-Case Szenario“) sudarytų iki 1,4 mlrd. eurų, vidutiniu atveju („Base-Case Szenario“) – iki 1,9 mlrd. eurų, o blogiausiu atveju („Worst-Case-Szenario“) – iki 3,5 mlrd. eurų.
- (138) Vokietija taip pat išdėstė, kad vertinant įmonės ekonominiu požiūriu, jei įvykiai klostytųsi pagal blogiausią scenarijų („Worst-Case-Szenario“), iš viso prireiktų panaudoti 6,1 mlrd. eurų ([...]* eurų iš nuomos garantijų, [...]* eurų iš didžiausių kainų garantijų, [...]* eurų iš sanavimo garantijų, [...]* eurų iš balansinės vertės garantijų ir [...]* eurų iš likusių dydžių). O tai atitinka pagalbos ekonominę vertę. Ši ekonominė vertė, apsvarsčius alternatyvas, buvo sumažinta. Be rizikos saugos garantijų, visos rizikos, kapitalizuojant maždaug [...]*[...]* eurų suma, turėtų būti „išlaisvintos“. Šiuo atveju apie [...]* eurų kapitalo tektų minėtų garantijų grynajai vertei (nominali ekonominė vertė yra 6,1 mlrd. eurų); [...]*[...]* eurų tektų kapitalo injekcijai tuo pačiu tikslu pažadėtiems ir

naudojamiems koncerno bankų suteiktiems nekilnojamojo turto paslaugų bendrovėms kreditams padengti (juos, iki galo nepadengus nominalių teorinių didžiausių rizikų iš nuomos, sanavimo ir balansinės vertės garantijų, reiktų priskaičiuoti prie rizikingų aktyvų iki [...]* eurų) ir [...]*[...]* eurų garantinei priemokai.

- (139) Vokietija taip pat konstatavo, kad rizikos saugos didžiausios atsakomybės sumos negalima apriboti iki 6 mlrd. eurų ekonominės vertės dėl priežiūros veiksnio. Tik 21,6 mlrd. eurų suma galima padengti visas teorines minėtas rizikas, todėl koncerno bankų nekilnojamojo turto paslaugų bendrovėms suteikti kreditai, kurie taip pat buvo pažadėti dėl nuomos rizikos, sanavimo ir kitų minėtų garantijų ir paimti naudoti, apskaičiuojant kai kurių banko dalių ir koncerno nuosavų lėšų koeficientą, neturi jokios reikšmės, nes apskaičiuojant jiems taikomas 0 % (nulinis) tarifas. Pagal tai jie kartu neišskaičiuojami, taip pat nepriskaičiuojami ir prie didžiųjų kreditų ribos. Atsakomybės didžiausios sumos apribojimas iki ekonomiškai realios rizikos priežiūros požiūriu reikštų tai, kad [...]* eurų dydžio kreditai turėtų būti priskaičiuojami prie rizikingų aktyvų, būtų peržengiama didžiųjų kreditų viršutinė riba, o dėl mažėjančių nuosavų lėšų rodiklių prireiktų tolesnio svarbaus kapitalizavimo. Vokietijos bankas ir finansinių paslaugų priežiūros institucija „Bundesbank und Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin)“ savo 2003 m. kovo 7 d. raštu patvirtino, jog priežiūros reikia bet kuriai teoriškai galimai rizikai, kad ir mažesnės ekonominės vertės.
- (140) Komisija pripažįsta šį priežiūros reikalingumą bet kuriai teoriškai galimai rizikai iki 21,6 mlrd. eurų. Toliau ji vertina pagalbos priemones pagal Vokietijos išdėstytą rizikos saugos pagalbos, kurios dydis 6,1 mlrd. eurų, ekonominės vertės pagrindimą. Ši suma atitinka Vokietijos prognozęms grindžiamą blogiausiąją realistinį atvejį („Worst-Case“) arba pesimistinį „scenarijų“, todėl siūloma vertinti vien dėl atsargumo. Maždaug tokio dydžio vertė būtų „išlaisvinus“ riziką alternatyviu būdu – kapitalizavimu (kapitalo injekcija).
- (141) Atsižvelgiant į Susitarime dėl skolos grąžinimo Berlyno žemės pažadėtą įnašą, pirmiausia reiktų pastebėti, kad šis įnašas bus panaudojamas tik tada, kai Komisija baigs parengti procedūrą C 48/2002 („LBB/IBB“) ⁽¹⁹⁾ kartu su sprendimu dėl reikalavimo grąžinti skolą. Tačiau net ir šiuo atveju bus teikiama tokio dydžio sanavimo parama, kuri yra reikalinga, kad būtų išvengta Susitarime nustatytos kapitalo kvotos sumažinimo LBB banke ir (arba) BGB koncerne. Kadangi pagal procedūrą „LBB/IBB“ patik-

⁽¹⁹⁾ OL C 239, 2002 10 2, p. 12.

rinimas dar nebaigtas, šiuo metu negalima nustatyti tikslios šios pagalbos ekonominės vertės. Tačiau konkurencijos įvertinimo sumetimais galima būtų nurodyti teorinę 1,8 mlrd. eurų ⁽²⁰⁾ viršutinę ribą.

(142) Priemonės yra skirtos iš esmės pagerinti BGB banko finansinę padėtį. Iki šiol jos užkirto kelią priežiūros procedūrai, pvz., laikinam uždarymui, ir padėjo išvengti labai tikėtino kai kurių koncerno bankų nemokumo, ir todėl jos laikomos konkurenciją iškreipiančiomis. Įmonė kartu su savo antrinėmis bendrovėmis yra vienas didžiausių Vokietijos bankų. 2002 m. koncernas pagal 175 mlrd. eurų savo balansą buvo dvyliktoje vietoje. BGB bankas su savo svarbiausiais veiklos sektoriais dirba regiono, nacionaliniame ir tarptautiniame lygmenyje. Finansinių paslaugų sektorių pasižymi vis didėjančia integracija ir esminiuose sektoriuose daugiausia įgyvendina vidaus rinkos uždavinius. Tarp įvairių valstybių narių finansų institucijų nuolat vyksta stipri konkurencija ir ji stiprėja įvedus bendrą valiutą. Priemonės ir jų poveikis dabartiniams potencialiems konkurentams iškreipia konkurenciją arba sudaro tam grėsmę. Tarp įvairių valstybių narių finansų institucijų nuolat vyksta stipri konkurencija ir ji stiprėja įvedus bendrą valiutą. Konkurencijos iškreiptumas kenkia prekybai tarp valstybių narių. Vadinas, šios priemonės pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį yra laikomos valstybės pagalba. Vokietija dėl šio požiūrio nesuabejojo.

(143) Komisija nutarime dėl procedūros pradėjimo nurodė, kad ne tik Berlyno žemė, bet taip pat ir bankas „NordLB“ dalyvavo Banko kapitalizavime, tik jo suteikta kapitalo injekcija buvo mažesnė, palyginti su turimomis prieš pat kapitalizavimą akcijomis (166 mln. eurų atitinkamai 8,3 % kapitalo padidinimo, turint 20 % akcijų iki kapitalizavimo). Komisija šios priemonės anksčiau negalėjo įvertinti, nes neturėjo reikiamos informacijos, todėl neatmeta prielaidos, kad banko „NordLB“ kapitalo injekcija taip pat yra valstybės pagalba EB sutarties 87 straipsnio 1 dalies požiūriu. Ji paprašė Vokietijos pateikti reikiamą informaciją.

(144) Vokietija paaiškino, kad banko „NordLB“ kapitalo padidinimas nėra pagalba, nes tai vyko laikantis rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio investuotojo (kreditoriaus) principų. Bankas „NordLB“, kaip privatus „Parion“ akcijų savininkas, kuris gali laisvai parduoti akcijas, neproporcingai dalyvavo didinant kapitalą, nors Berlyno žemė ir BGB bankas labai būtų laukę

atitinkamos dalies dalyvavimo kapitale pagal turimų akcijų kiekį. Atsižvelgiant į banko „NordLB“ 20 % turimų akcijų iki kapitalizavimo, kapitalo injekcija būtų atitikusi 400 mln. Vokietijos markių. Tačiau bankui „NordLB“ tokio pobūdžio žingsnis verslo požiūriu pasirodė neprasmingas. Kita vertus, atsisakymas dalyvauti didinant kapitalą būtų sumažinęs banko „NordLB“ turimas akcijas iki 4 %. Bankas „NordLB“ su mažesniu kaip 10 % jam priklausančių akcijų kiekiu būtų praradęs teisę atlikti tam tikrus juridinius veiksmus, pvz., teismine tvarka užsakyti specialius auditorius arba teikti bendrovės pretenzijas dėl valdybos ir stebėtojų tarybos narių veiklos. Be to, bankas „NordLB“ 2001 m. rugpjūtį, atsižvelgdamas į dar nebaigtus apmąstymus dėl bendradarbiavimo stiprinimo, taip pat į galimą bendrovių susijungimą, pateikė „interesus ginantį“ pasiūlymą. Nedalyvaujant kapitalo didinime, vargu, ar tai būtų įmanoma. Apskritai tai buvo rūpestingai apgalvotas sprendimas, ginantis banko „NordLB“ verslo interesus.

(145) Kadangi šios priemonės svarba, palyginti su aptariamąs pagalbos visuma, yra neesminė, o ir banko „NordLB“ kapitalizavimo laikymas pagalba arba rinkai įprastu veiksmu šiuo atveju nepakeistų Komisijos vertinimo, dėl to Komisijos galutinio įvertinimo šiuo klausimu nereikia.

(146) Komisija savo nutarime dėl procedūros pradėjimo nurodė, kad kapitalizavimas (kapitalo injekcija) ir rizikos sauga kartu neturėtų būti interpretuojami kaip nenotifikuota pagalba su teisinėmis pasekmėmis pagal Reglamento(EB) Nr. 659/1999 13 straipsnio 2 dalį, nes nepaisant paskelbimo (notifikacijos) ir pagalbos patvirtinimo atidėjimo sąlygos Detaliajame susitarime, nė viena iš jų negali būti paskirta be Vokietijos banko ir finansinių paslaugų priežiūros institucijos „Bundesbank und Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin)“ priežiūros, o dėl to BGB bankas turėtų būti laikinai uždaromas. Kaip pareiškė ir Vokietija, abi priemonės – rizikos sauga ir laikinai kaip Banko gelbėjimui skirta pagalba patvirtinta kapitalo injekcija – yra vienintelio restruktūrizavimo plano dalis. Ji Komisija turi traktuoti kaip visumą. Teisinė abiejų priemonių klasifikacija neturi prieštarauti.

⁽²⁰⁾ Ši teorinė suapvalinta suma gauta taikant Komisijos sprendime 2000/392/EB („WestLB“) (OL L 150, 2000 5 23, p. 1) naudojamą metodiką rinkoje įprastam atlygiui apskaičiuoti, atsižvelgiant į 2003 m. kovo 6 d. Pirmosios Instancijos teismo nuosprendį teismo bylose T-228/99 ir T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale et Land Nordrhein-Westfalen contre Commission*, LBB bendrovei svarbius duomenis ir palūkanų normą.

(147) Vokietija pareiškė, kad atidėjimo sąlyga priimtų nuostatų juridiniam veiksmingumui suteikė tam tikrą išlygą, bet faktiškai suteikė teisę pasinaudoti kapitalo injekcija ir rizikos sauga, todėl BGB bankas galėjo tęsti

savo veiklą. Vokietija taip pat atkreipė dėmesį į tą nuostatą, kad draudimas teikti pagalbą į sunkumus patekusioms įmonėms, kol Komisija nepadarė galutinio sprendimo, ypač atsižvelgiant į patvirtinimo procedūros trukmę, sukelia tam tikrų procedūrinių techninių sunkumų.

(148) Kaip jau Vokietija pripažino, pagalbų visuma atveria kelią realiai veikti dar iki galutinio Komisijos sprendimo, nes tik dėl šių priemonių BGB bankas galėjo tęsti savo veiklą. Tai kas pasakyta, taikoma ne tik kapitalizavimui ir rizikos saugai, bet ir Susitarime dėl skolos grąžinimo nustatytam Žemės įpareigojimui įnešti indėlį. Būtent šis įpareigojimas taikomas tada, kai Komisija nusprendžia dėl skolos grąžinimo bendrovių LBB/IBB procedūroje ir, kai skolos grąžinimas verčia mažinti Susitarime nustatytas kapitalo kvotas. Vis dėlto restruktūrizavimo, įskaitant ir abi jo priemones, sėkmė be minėtų išlygų nebūtų pasiekama, todėl ir ši priemonė, nepaisant Komisijos patvirtinimo atidėjimo sąlygos, pagal Komisijos nutarimą pradeda veikti ekonomiškai dar iki leidimo patvirtinimo. Tačiau Komisija įsidėmi, kad Vokietija, gavusi Sutartyje dėl skolos grąžinimo numatytą pagalbą patvirtinimo atidėjimo išlygą, kurią tvirtina Komisija, ir nedelsdama perdavusi išsamią informaciją, akivaizdžiai parodė pasirengimą bendradarbiauti.

(149) Finansiniai sunkumai, atsiradę Berlyno žemei dėl restruktūrizavimo pagalbos teikimo BGB bankui, kaip išdėstyta toliau, yra mažesni už tuos sunkumus, kurie būtų atsiradę dėl iki 2005 esančių valstybės garantijų naudojimo Žemės bankams ir valstybės garantams bei laiduotojams. Tačiau visa tai nereiškia, kad priemonės BGB banko naudai atitinka rinkos ekonomikos veikiančio kreditoriaus (investuotojo) principus ir kad dėl to nėra valstybės pagalbos. Viena vertus, valstybės esamos garantijos pačios, nors ir iki 2005 m., yra su bendrąja rinka suderinamos pagalbos ⁽²¹⁾. Kita vertus, Komisija konstatuoja, kad čia aptariamą pagalbą BGB bankui leidžia tęsti Banko veiklą siekiant restruktūrizavimo, tokiu būdu suteikdamos paramą visam koncernui ir įvairioms jo privačioms įmonėms. Todėl šios pagalbos savo teisine prigimtimi ir mastais skiriasi nuo garanto ar laiduotojo valstybinių garantijų, kurios teikiamos tik žemės bankui LLL, taigi vienai koncerno daliai. Dėl šių priešasčių visos čia tikrintinos pagalbos yra naujos pagalbos priemonės.

Pagalbos priemonių suderinamumas su bendrąja rinka

(150) Kadangi pagalbos priemonės buvo suteiktos ne pagal patvirtintos pagalbos nuostatą, todėl Komisija turi patikrinti jų suderinamumą su bendrąja rinka pagal EB sutarties 87 straipsnį.

(151) Pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį – jeigu šioje Sutartyje nėra nustatyta kitaip – valstybės arba iš valstybės lėšų bet kokio pobūdžio teikiama pagalba, kuria suteikiamos lengvatoms tam tikroms įmonėms ar gamybos šakoms, iškreipia arba gali iškreipti konkurenciją, yra nesuderinama su bendrąja rinka, jeigu ji kenkia prekybai tarp valstybių narių.

(152) Tačiau EB sutarties 87 straipsnyje yra nustatytos išimtys, leidžiančios nukrypti nuo valstybės pagalbos suderinamumo su bendrąja rinka. Išimties nuostatos pagal EB sutarties 87 straipsnio 2 dalį galėtų pagrįsti pagalbą suderinamumą su bendrąja rinka. Tikrintinos pagalbų priemonės neturėtų būti traktuojamos nei kaip socialinio pobūdžio pagalba tam tikriems vartotojams (a punktas), nei kaip pagalba gamtos stichinių nelaimių ar ypatingų įvykių sukeltiems padariniams likviduoti (a punktas), nei kaip ūkinė pagalba tam tikroms sritims, patiriančioms sunkumus dėl buvusio Vokietijos Federacinės Respublikos padalijimo (c punktas). Tokios išimtys šiuo atveju yra netaikytinos.

(153) Atsižvelgiant į išimties nuostatas pagal EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies b ir d punktus, reikia konstatuoti, kad pagalbos nėra skirtos svarbiam planui remti visos Europos interesais arba svarbiems ūkio trūkumams kurioje nors valstybėje narėje šalinti, taip pat jų negalima laikyti pagalba kultūrai remti ar kultūros paveldui išlaikyti.

(154) Todėl Komisija pagalbos priemones tikrina remdamasi EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktu. Komisija, vertindama skiriamą pagalbą tam tikroms ūkio šakoms, jeigu tai nepakeičia prekybos sąlygų taip, kad tai prieštarautų bendram interesui, remiasi Bendrijos gairėmis, susijusiomis su ta veiklos sritimi. Komisijos supratimu, šiuo atveju negali būti taikomos jokios kitos gairės, o tik jau minėtosios Gairės, kuriose numatytas įmonių, patekusių į sunkų padėtį, gelbėjimas ir restruktūrizavimas (toliau – Gairės) ⁽²²⁾. Kom-

⁽²¹⁾ Žr. OL C 146, 2002 6 9, p. 6 ir OL C 150, 2002 6 22, p. 7.

⁽²²⁾ OL C 288, 1999 10 9.

sija taip pat yra tos nuomonės, kad aprašytosios pagalbos priemonės padės finansuoti įmonės restruktūrizavimą, todėl jas reikia laikyti restruktūrizavimo pagalba.

įmonės likvidavimas sudarytų monopolinę arba oligopolinę situaciją.

- (155) Pagal Gairės restruktūrizavimo pagalba yra leistina, jeigu ji neprieštaruoja bendram interesui. Gairėse Komisijos atliekamas pagalbos patvirtinimas yra susietas su tam tikromis išankstinėmis sąlygomis:

Įmonės tinkamumas pagalbai gauti

- (156) Komisija įsitikinusi, jog pakankamai įrodyta, kad BGB banką reikia laikyti įmone, patekusia į sunkumus, kaip nurodyta Gairių 2.1. skirsnyje (pagal 30 punktą kartu su 4–8 punktais).
- (157) Gairių 4 punkte nurodyta, kad įmonė patiria sunkumus, „kai ji nepajėgia nuosavomis finansinėmis ir skolintomis lėšomis, kurias jai teikia savininkai (akcijų savininkai) arba kreditoriai, padengti ir išvengti nuostolių, kurie įmonę greitu laiku ar šiek tiek vėliau įklampins į ekonominį nuosmukį, jeigu neįsikiš valstybė“. Šios aplinkybės, vertinant BGB banką, be abejojimo, egzistuoja. Būtent čia aptariamų priemonių, kurios padėjo BGB bankui išvengti veiklos sustabdymo, ėmėsi Berlyno žemė, tai yra vienas iš BGB akcininkų, turintis įmonėje daugumą. Jau buvo sakytas, jog rinkos sąlygomis veikiantis kreditorius (investuotojas) nebūtų galėjęs suteikti šių lėšų esamomis sąlygomis.
- (158) Be Žemės pagalbos priemonių kapitalo kvotos būtų sumažėjusios žemiau Kreditų įstatyme (KWG) nustatytos minimalios normos, todėl bendrovė „BAFin“ (tuomet dar „BAKred“) būtų turėjusi imtis reikiamų priemonių pagal Kreditų įstatymo 45–46a straipsnius, pvz., Banką laikinai uždaryti. Be to, Bankas pagalbos suteikimo laikotarpiu atitiko ir kitus kriterijus, reikalingus laikyti jį sunkumus patiriančia įmone pagal Gairių 6 punktą; tai didėjantys nuostoliai, didėjantis išiskolinimas ir palūkanų normos bei mažėjanti grynojo turto vertė.

Pagrindinis principas

- (159) Restruktūrizavimo priemonės pagal Gairių 28 punktą gali būti suteiktos tik tada, kai jos atitinka griežtus nustatytus kriterijus ir kai yra žinoma, kad bet kurie rinkos iškreiptumai yra palyginti su įmonės tolesnės veiklos pranašumais, ypač turint galvoje tai, kad dėl bankroto sukkelto darbuotojų atleidimo labai paaštrėtų vietos, regiono ar šalies užimtumo problemos ir kad

- (160) Toks atvejis Berlyno žemei netiktų, nes dėl daugybės joje atstovaujančių bankų ir rinkos struktūros, kuri yra gerai pritaikyta privatiems ir verslo klientams, BGB bankas toje rinkoje, naudodamas „Berliner Bank“ ir „Berliner Sparkasse“ prekių ženklus, vis dar yra rinkos lyderis. Regiono lyderio banko bankroto atveju ir tikriausiai pardavus jos dalis, konkurencinė struktūra tikriausiai nepablogėtų. Apie tai būtų galima galvoti tik visiškai neįtikėtina ir todėl tik teorinio „scenarijaus“ atveju, jei vienas iš stipresniųjų regiono konkurentų taptų nemokus ir kažkas išgytų visas stipriąsias antrines regiono bendroves (BGB banko turta). Net ir tada, kontroliuojant susijungimą, būtų išvengta monopolio ar oligopolijos atsiradimo. Šalies ir tarptautinėse rinkose BGB banko padėtis nėra pakankamai stipri, kad bankrotas ir pardavimas paveiktų monopolinę ar oligopolinę situaciją. Vokietija neprieštaravo ir Komisijos vertinimui, kuris išdėstytas nutarime dėl procedūros pradėjimo.

- (161) Atsižvelgiant į ekonominius ir socialinius padarinius Berlyne, Vokietija pateikė savo vertinimą, kuriame BGB banko restruktūrizavimo poveikis yra palyginamas su jo veiklos nutraukimo (bankroto) padariniais, visų pirma atsižvelgiant į užimtumą ir mokesčių surinkimą Berlyno žemei. Buvo nurodyta, kad dėl nemokumo iki 2006 metų būtų prarandama 7 200 darbo vietų Berlyne (-59 %) vietoj prarandamų 3 200 darbo vietų (-26 %) restruktūrizavimo „scenarijaus“ atveju. Per metus Žemei surenkami mokesčiai 2006 m. sumažėtų 70 mln. eurų, jei Bankas būtų restruktūrizuojamas, o jei nerestruktūrizuojamas – sumažėtų 150 mln. eurų. Nutarime dėl procedūros pradėjimo Komisija pažymėjo, kad ji šių vertinimo dydžių dėl tolesnių aiškinimų stokos papildomai patikrinti negalėjo.

- (162) Vokietija, atsakydama į tai, Komisijai perdavė papildomą informaciją – Vokietijos ekonomikos tyrimo instituto „Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW)“ apskaičiavimus. Pagal šiuos apskaičiavimus dėl BGB banko nemokumo būtų prarasta nuo 7 000 iki 10 000 darbo vietų Berlyne (iš 2001 m. Berlyne esančių 12 200 darbo vietų), o restruktūrizuojant pagal atnaujintą planą, iki 2006 m. Berlyne bus prarandama 3 500 darbo vietų. Komisijos nuomone, nemokumo atveju prarandamų darbo vietų skaičius yra perdėtas, nes net pagal šį „scenarijų“ iš esmės pelningai dirbančius sektorius išsigiję nauji savininkai galėtų juos restruktūrizuoti ir tęsti veiklą. Su restruk-

tūrizavimu siejamas darbo vietų Berlyne praradimas pagal dabartinį vertinimą yra maždaug 5 000 darbo vietų didesnis už anksčiau prognozuotą. Vis dėlto reikia su Vokietija sutikti, kad dėl staigaus nemokumo apskritai būtų prarandama daugiau darbo vietų, palyginti su tvarkingu ilgalaikiu restruktūrizavimu, nes pirmesniu minėtu atveju tektų skubiai parduoti („fire sales“) arba uždaryti restruktūrizuojamus Banko sektorius. Šiuo atveju reiktų atsižvelgti ir į netiesioginį darbo vietų praradimą dėl vadinamojo domino efekto. To pasekmė tokia, kad dėl tiesioginio ir netiesioginio mokesčių efekto būtų prarandamos didelės, tolygiai išsidėstančios per metus Berlyno žemei surenkamų mokesčių sumos – maždaug 300 mln. eurų per metus. Komisija pritaria Vokietijos nuomonei, kad įmonės išlikimas turi ekonominių ir socialinių pranašumų.

- (163) Vokietija pranešime apie hipotetinį nemokumo scenarijų taip pat nurodė ir LBB banko nuostolių šaltinius ir Žemės pareigą apsaugoti. Tiksliai neidentifikavus ir nenurodžius šios atsakomybės rizikos dydžio, Komisija negalėjo tinkamai įvertinti ekonominių padarinių. Todėl Vokietija, jau vykstant procedūrai, pateikė teisinės ekspertizės išvadą ir ekonominių padarinių apskaičiavimus, jeigu dėl BGB banko hipotetinio nemokumo Berlyno žemei nebūtų surinktos minėtosios įplaukos. Čia kalbama apie efektus, kurie atsirastų dėl ypatingai didelio susipynimo (sinergijos) koncerno viduje (tarp jų ir vidaus kreditų išdavimo, globos ir pelno atskaitymo sutarčių srityje) kartu su LBB bankui iki 2005 m. taikoma valstybės garantija ir laidavimu.
- (164) Pasak Vokietijos, BGB banko nemokumo „scenarijus“ LBB banke, kuris su BGB banku susijęs netipinėmis neskelbiamomis („tyliosiomis“) akcijomis, kreditais ir garantijomis, padarytų 18,5–25 mlrd. eurų nuostolių, kurie iš esmės susidėtų iš banko LBB kreditinių reikalavimų BGB bankui (esant [...] eurų balanso apimčiai, priklausomai nuo kvotos nebuvimo, maždaug nuo [...] iki [...] eurų), iš gautinų sumų iš klientų (esant [...] eurų balanso apimčiai, priklausomai nuo kvotos nebuvimo, maždaug nuo [...] iki [...] eurų), iš suteiktų bendrovei „BGB Finance“ Dubline garantijų (maždaug nuo [...] iki [...] eurų) ir iš nemokumo išlaidų (apie [...] eurų).
- (165) Vokietijos duomenimis, šis „scenarijus“ Berlyno žemei kainuotų maždaug nuo 31 mlrd. iki 40 mlrd. eurų. Taigi manoma, kad Žemė turėtų apsispręsti dėl LBB banko veiklos sustabdymo, ir todėl ne Žemės valstybinis garantas, o laiduotojas turėtų imtis atsakomybės už visą LBB banko įsipareigojimų turtu nepadengtą sumą⁽²³⁾. Laiduotojo atsakomybės suma sudarytų maždaug nuo [...] eurų vidutinio scenarijaus atveju (Base-Case) iki [...] eurų blogiausio scenarijaus atveju (Worst-Case). Dar kita našta (debetavimas) Berlyno žemei – maždaug nuo [...] eurų vidutinio scenarijaus atveju (Base-Case) iki [...] eurų blogiausio scenarijaus atveju (Worst-Case) – susidarytų šio „scenarijaus“ atveju dėl Vokietijos privačių bankų indėlių garantijos fondo regresinių pretenzijų⁽²⁴⁾. Toliau Žemės kapitalo investicijos nuostolis būtų beveik 2 mlrd. eurų, o palūkanų išlaidos likvidumui palaikyti per procedūrą sudarytų apie 5 mlrd. eurų.
- (166) Komisija šiuos duomenis ir apskaičiavimus patikrino ir pareikalavo tolesnių paaiškinimų. Ji priėjo išvadą, kad esant hipotetiniam nemokumo scenarijui, dėl dar galiojančių valstybės garantijų LBB bankui, vis dėlto Žemei prisidėtų tik apytikriai įvertinama našta (debetavimas), kur reiktų atskirti antrinius scenarijus su ir be LBB banko veiklos tęsinio, esant valstybės garantijai.
- (167) Komisija, remdamasi savo vertinimais pagal Vokietijos duomenimis, mano, kad Žemė, tęsdama LBB veiklą, turėtų nešti didžiąją maždaug nuo 13 mlrd. iki 20 mlrd. eurų našta. Vadinas, Berlyno žemė visų pirma patirtų savo turimos dalies BGB banko pagrindiniame kapitale nuostolį (beveik 2 mlrd. eurų). Be to, Žemė dėl valstybės teikiamos garantijos LBB bankui turėtų kompensuoti bankui „BGB Finance“ Dubline suteiktų garantijų pasekmes (Komisijos vertinimu, maždaug iki [...] eurų), taip pat nuostolius pagal LBB banko kreditorių reikalavimus BGB bankui (įvertinant maždaug [...] eurų), kad būtų galima tinkamai išlaikyti jo veiklą atsižvelgiant į mokumo kriterijus. Vertinant Vokietijos pateiktas galimas privačių Vokietijos bankų indėlių garantijos fondo atgręžtines (regresines) pretenzijas, kyla abejonė dėl [...]. Taip pat nemažas teisinės abejonės kelia LBB banko atsakomybės už trečiųjų asmenų tam tikras pretenzijas nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus fondo veikloje (pvz., klaidingi vertybinių popierių duomenys, atleidimo

⁽²³⁾ Remiantis dar iki 2005 m. liepos galiojančia valstybės garantija, Berlyno žemė savo santykiuose su LBB banku yra įpareigota aprūpinti LBB banką, kaip viešąją įstaigą, lėšomis taip, kad jis visada galėtų atlikti įsipareigojimus. Tačiau jeigu Žemė nusprendžia sustabdyti veiklą, tada pradeda galioti laiduotojo atsakomybė.

⁽²⁴⁾ Berlyno žemė 1993 m. įteikė privačių Vokietijos bankų indėlių garantijų fondui dėl tuo tarpu su BGB banku susijungusio banko „Berliner Bank AG“ pareiškimą, pagal kurį Berlyno žemės atsakomybės rizika Vokietijos indėlių garantijų fondo atžvilgiu vis tiek nebuvo panaikinta. Su šiuo atveju yra siejami vertinimo dydžiai.

deklaracijos fondų ir kitų bendrovių asmeniškai atsakingiems vadovams). Jokios rizikos nėra paverstos skaičiais.

Ilgalaikio pelningumo įvertinimas

- (168) Pagal BBB banko veiklos sustabdymo scenarijų Žemei tektų papildoma maždaug 8 mlrd. eurų našta. (apie 6 mlrd. eurų LBB balansinių nuostolių dėl klientų pretenzijų dėl nemokumo, kaip domino efekto, sukeltų likvidumo problemų klientų įmonėse – ypač fondų, aprūpinimo atsargomis ir būsto statybų bendrovėse, taip pat apie 2 mlrd. eurų dėl akcijų nurašymo).
- (169) Vokietija, vykstant procedūrai, taip pat pareiškė, kad šie scenarijai, esant hipotetiniam nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus nemokumui (eliminavimas ir likvidavimas be rizikos saugos), remiantis rizikos sinergija koncerne, menkai pasikeistų. Tuo požiūriu yra svarbiau, viena vertus, didelės apimties kreditai, kuriuos gavo besiplečiančio ir dėl to vis dažniau ir didesnių sunkumų patiriančio nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus antrinės bendrovės (IBAG, IBG, LPFV, įskaitant ir antrines IBAG bendrovės įmones IBV ir „Bavaria“), iš kai kurių koncerno bankų (BGB, LBB ir „BerlinHyp“) ir, kita vertus, pelno pervedimo sutartys tarp IBAG bendrovės ir jos antrinių bendrovių „Bavaria“ ir IBV – iš vienos šalies ir tarp BGB banko ir IBAG bendrovės – iš kitos šalies. Be to, BGB bankas dėl visų iki 1998 m. pagrįstų bendrovių IBG, „Bavaria“ ir IBV prievolių padarė globos (patronato) pareiškimą. Komisija neturi preteksto abejoti šiuo Vokietijos traktavimu. Šitai ji prisideda prie Vokietijos nuomonės, kad nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus (bendrovių IBAG, IBG, LPFV) eliminavimas ir likvidavimas be rizikos saugos dėl rizikos sinergijos taip pat sukeltų BGB banko nemokumą su minėtomis pasekmėmis.
- (170) Baigiant reikėtų konstatuoti, kad BGB banko hipotetinio nemokumo padariniai – pratęsiant ar nepratęsiant LBB banko veiklą – yra sunkiai apskaičiuojami ir vertinimai tėra labai netikri. Todėl Žemei našta (debetus) apskaičiuoti galima tik apytikriai ir įvertinti maždaug 13–30 mlrd. eurų suma. Su tokiu apytikriu dydžiu galima drąsiai teigti, kad restruktūrizavimas, teikiant čia aptartą pagalbą, Berlyno žemei užkrautų mažesnę našta.
- (171) Vokietija per procedūrą nepareiškė, kad BGB bankas arba kitos koncerno įmonės teikia paslaugas bendrais ekonominiais interesais, kaip yra nustatyta EB sutarties 86 straipsnio 2 dalyje. Todėl Komisija, kaip jau sakyta nutarime dėl procedūros pradėjimo, remiasi tuo, kad šis aspektas aptariamų priemonių vertinimui nėra svarbus, ir daro išvadą, kad pagalba gali būti patvirtinta ne pagal EB sutarties 86 straipsnio 2 dalį.
- (172) Pagal Gairių 3.2.2. dalies b punktą pagalbos suteikimas priklauso nuo to, kaip įgyvendinamas restruktūrizavimo planas, kurį tvirtina Komisija ir kuris turi būti patikrinamas įmonės ilgalaikio pelningumo atkūrimo per tam tikrą nustatytą laikotarpį požiūriu. Restruktūrizavimo planas turi būti apibrėžtas laiko požiūriu ir remtis realistinėmis prognozėmis. Jame turi būti aprašomos aplinkybės, kurios atvedė įmonę į sunkumus, tam, kad būtų galima nustatyti, ar numatytos priemonės yra tinkamos. Planas suteikia galimybę įmonei pereiti prie naujos struktūros, kuri užtikrintų ilgalaikio pelningumo prognozes ir galimybę įmonei verstis savo jėgomis, t. y. padengtų visas išlaidas, įskaitant ir nusidėvėjimą bei finansavimo išlaidas, ir padėtų pasiekti pakankamą nuosavo kapitalo pelningumą konkurencijos sąlygomis.
- (173) Komisija savo vertinime rėmėsi Vokietijos duomenimis, tarp jų ir detaliu įvairių restruktūrizavimo priemonių planavimu, prognozuojama pelno (nuostolio) ataskaita restruktūrizavimo laikotarpiui nuo 2001 m. iki 2006 m., kuri buvo parengta pagal optimistinių, pesimistinių ir vidutinį „scenarijų“, taip pat atsakingo už problemas struktūrinio deficito analize ir planuojamų restruktūrizavimo priemonių išlaidomis. Savo vertinime Komisija rėmėsi ir Vokietijos duomenimis apie restruktūrizavimo plano praktinį įgyvendinimą bei kai kurių priemonių keitimą, įskaitant ir tam tikrų pardavimų laiko grafiką.
- (174) Atsižvelgdama į BGB banko pirminio bandymo privatizuoti nesėkmę ir didžiulį 700 mln. eurų deficitą 2002 metais, Komisija po to, kai apie tai Vokietija 2003 m. kovą pateikė pranešimą, matė reikalą visų pirma dar kartą pavesti nepriklausomiems ekspertams nuodugnai ištirti Banko gyvybingumą, ypač naudojant savo nuosavas lėšas, jeigu iki tol nebuvo galima padaryti vienareikšmių išvadų. Komisijos tikslas buvo įsitikinti, ar BGB bankas pajėgtų savomis jėgomis be tolesnio valstybės rėmimo atlaikyti konkurenciją. Iki galo neįsitikinęs ar išlikus abejonoms, Komisija, remdamasi pateikta restruktūrizavimo koncepcija, būtų turėjusi priimti neigiamus sprendimus dėl visų abejojamų pagalbų. Privatizavimo procedūros žlugimas pirmiausia privertė suabejoti paliekamo nekilnojamojo turto finansavimo sektoriaus pajėgumu. Metinis 700 mln. eurų deficitas (po mokesčių atskaitymo) didžiąja dalimi sietinas su ypatingais veiksniais (-593 mln. eurų), ypač dideli „Euro-Stoxx“ akcijų nurašymai (399 mln. eurų), tuo tarpu veiklos rezultatas, net rūpinantis rizika, buvo tik šiek tiek

neigiamas (-23 mln. eurų) ir maždaug 30 mln. eurų netgi didesnis už 2002 m. planą (-53 mln. eurų). Tačiau šis didelis nuostolis nemažą neigiamą atoveiksmį turėjo sugalvotam galimų tolesnių nuostolių buferiui – pagrindinio kapitalo kvotai, kuri dėl to sumažėjo iki 5,6 % ir todėl su [...] buvo daug mažiau, negu numatyta pirminiame 2002 metų plane [...].

(175) Iš to matyti, kad Komisija jau 2003 m. pradžioje su Vokietija tarėsi, ar yra galimų tolesnių priemonių mažmeninėje bankininkystėje. Vokietija savarankiško banko „Berliner Bank“ pardavimo efektą įvertino skaičiais pagal tuometinę būklę taip, kad Komisijai netapo visiškai aišku, ar paliktas gyvuoti koncernas sugebėtų savo įgomis išsilaikyti rinkoje.

(176) Komisija ypatingai nuodugniai tyrė kreditų riziką bei rizikos įvertinimą (išvengimą) nekilnojamojo turto finansavimo srityje ir daug mažiau kapitalo rinkos sektoriuje. Komisijos nuomone, abejonių dėl gyvybingumo būtų iškilę tada, jeigu nekilnojamojo turto finansavimo sektorius arba didesnioji jo dalis su visa savo rizika būtų buvusi izoliuota, šį sektorių kuo anksčiau atskirai pardavus. Tačiau Vokietija iki 2003 m. pateikė skaičius, kurie Komisijai įrodė, jog toks šio sektoriaus izoliavimo scenarijus nėra tinkamas. Kaip pagrindinė priežastis buvo nurodyta tai, kad dėl pardavimo tuoj pat reiktų keisti nekilnojamojo turto finansavimo sektoriaus balanso turto išsidėstymą (ypač BGB banko dalyvavimą banke „BerlinHyp“ su [...] eurų balansine verte) pervedant ilgalaikį turtą į trumpalaikį (apyvartines lėšas). Dėl to reiktų įvertinti turtą dabartine rinkos kaina [...], o tada atsiradę ypatingieji nuostoliai taip apsunkintų BGB banko nuosavo kapitalo resursus, kad be valstybės paramos jis daugiau egzistuoti negalėtų.

(177) Po to, kai Komisijai pasirodė, jog koncerno dalies trumpalaikis izoliavimas nuo nekilnojamojo turto finansavimo sektoriaus rizikos negalimas, Komisijai teko priimti vienintelį sprendimą – pavesti nepriklausomam ekspertui patikrinti BGB banko gyvybingumą pagal restruktūrizavimo koncepciją. Svarbiausias klausimas buvo, ar tinkamai yra įvertinama rizika nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje. 2003 m. liepos 14 d. Komisijos konsultante išrinktai audito bendrovei „Mazars“ buvo pavesta svarbesnę užduotį. Ji turėjo patikrinti ir kitus Banko gyvybingumui gresiančius pavojus (pvz., kapitalo rinkos sektoriuje ir didžiųjų bei užsienio klientų sektoriuje).

(178) Ekspertizės projektas pagal susitarimą buvo pateiktas 2003 m. rugsėjo 30 d. Svarbiausi rezultatai su Vokietija buvo aptariami 2003 m. spalio 3 d. Galutinė

ekspertizės išvada 2003 m. lapkričio 20 d. buvo perduota Vokietijai. Remdamasi bendrovės „Mazars“ ekspertize ir restruktūrizavimo planu, būtent tokiu, koks jis buvo 2003 m. vasarą, ir kuriame dar nebuvo tik vėliau pagal Vokietijos pateiktas ekspertizės išvadas pažadėto banko „Berliner Bank“ atskyrimo, Komisija dėl Banko gyvybingumo padarė tokias išvadas.

Komisijai pateiktos rinkos studijos analizė

(179) Vokietija po notifikacijos pateikė Komisijai 2002 sausį detalią Banko ir „Morgan Stanley“ parengtą rinkos studiją, kurioje išnagrinėta dabartinė ir būsimoji bankų rinkos padėtis Vokietijoje, ypač Berlyne. Komisijos nuomone, rinkos studija, į kurią prasidėjus procedūrai buvo įtraukta pateiktoji informacija, yra išsami ir gerai parengta. Nutarime dėl procedūros pradėjimo pažymėtiems punkтам Komisija nurodo į 58 punkte ir toliau išdėstytus papildomus Vokietijos samprotavimus.

(180) Vokietija pabrėžė, kad BGB banko mažmeninė bankininkystė (privatūs ir verslo klientai) koncentruojasi Berlyno žemėje ir aplink ją, ir tai sudaro svarbią rinkos erdvę. Svarbiausiose rinkos segmentuose, ypač indėlių ir kreditų veikloje, BGB banko rinkos dalis iki krizės patyrė nedidelių teigiamų ar neigiamų poslinkių arba tiesiog sąstingį. Berlyne vienas filialas maždaug, turintis 4 000 klientų, aptarnavo daugiau klientų negu Vokietijos (1 300) ar Europos (1 800) aptarnavimo vidurkis. Ateityje filialų skaičius ir toliau bus pamažu mažinamas, nes vis dažniau bankines operacijas klientai atliks internetu. Iš esmės nėra perteklinių pajėgumų, bet yra intensyvi konkurencija, kuri ir toliau maržai daro didelį poveikį ir leidžia tikėtis dar didesnio spaudimo.

(181) Nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje Vokietijos hipotekinių paskolų norma, palyginti su Europos, yra labai maža ir matyti vis stiprėjančios hipotekinio kreditavimo tendencijos. Neseniai hipotekos sektoriuje iš esmės nieko naujo nebuvo steigama. Heterogeninė siūlytojų struktūra ir dėl to esanti konkurencija yra taip pat viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl Vokietijos hipotekų veikloje stokojama pelningumo ir rentabilumo. Praeityje rinkos dalyviai, tik taikydami agresyvias vertes, būtų galėję pasiekti augimo, bet tai vėliau daugeliu atvejų nulėmė svarbius verčių pataisymus, pvz., bankuose „BerlinHyp“ ir BGB. Stiprus rinkos skaidymas sukėlė intensyvią konkurenciją ir didelį maržų spaudimą. Vokietijos Vakaruose paklausai didėjant, Rytuose jaučiama tolesnė nuomos ir nekilnojamojo turto kainų konsolidacija. Apskritai

- vertinant nekilnojamojo turto rinką, kai kuriuose jos sektoriuose po metų kitų reikėtų tikėtis paklausos augimo. Intensyvėjant konkurencijai ir griežtinant aplinkos reikalavimus, Vokietijos hipotekų rinkoje nereikėtų laukti „poilsio“.
- (182) Vertinant nekilnojamojo turto aptarnavimo veiklą (fondų, statybos įmonių, projektų plėtrą), netiesiogiai galima išžiūrėti perteklinius pajėgumus nacionalinėje fondų veikloje. Tačiau ilgai išliks didelis, ilgalaikis, mažai kintantis konkurencijos intensyvumas. Todėl reikia pripažinti, kad per procedūrą buvo pažadėta iš BGB banko eliminuoti visą nekilnojamojo turto paslaugų sektorių.
- (183) Vokietijos duomenimis, kapitalo rinkos sektoriuje BGB bankas aktyviai dirba akcijų ir paskolų prekybos srityje (prekyba vertybiniais popieriais savo vardu ir savo sąskaita bei klientų sandoriai), palūkanų sandorių srityje bei valiutų ir kitų pinigų rinkos operacijų srityse su Vokietijos klientais. Kapitalo rinkų krizė privertė labai mažinti pajėgumus. Į klausimą dėl perteklinių pajėgumų galutinai atsakyti dabar būtų sunku. Tačiau reikia tikėtis konkurencijos stiprėjimo ir mažesnių konkurentų, pvz., tokių kaip BGB bankas, išstūmimo didesnių įmonių labui.
- (184) Komisija, apibendrinama Vokietijos nuomonę, pastebi, kad tolesnė rinkos aplinkos plėtra ir rinkos prognozė BGB bankui mažmeninėje bankininkystėje ir kapitalo rinkoje iš esmės yra perspektyvūs. Atsižvelgiant į artimiausiais metais laukiamą ekonomikos pagerėjimą, Banko pajamos turėtų būti stabilios. Labiau priklauso nuo pačios įmonės, kaip sėkmingai ji sugebės įgyvendinti rinkos strategiją. Tuo tarpu nekilnojamojo turto finansavimo sektoriaus padėtis dėl dar nebaigto konsolidavimo, atrodytų, nėra tokia palanki. Bankas į tai turėtų atsižvelgti ir savo strategiją pritaikyti prie būsimosios šios srities plėtos, netgi atsisakyti tam tikros veiklos, jeigu pasirodytų, kad ji nėra tikslinga. Kai iki 2005 m. iš BGB banko bus eliminuotas nekilnojamojo turto paslaugų sektorius, rinkos plėtra šiame sektoriuje Bankui esminio vaidmens nevaids.
- Už problemas atsakingų struktūrinių ir veiklos trūkumų analizė*
- (185) Komisija, vertindama Banko problemas sukėlusius struktūrinius ir veiklos trūkumus, rėmėsi Vokietijos pateikta informacija. Komisijos nuomone, buvusių veiklos trūkumų analizė atlikta gerai ir yra tinkama trūkumams įveikti bei restruktūrizavimo planui parengti.
- (186) Komisija daro išvadą, kad BGB banką krizė ištiko ypač dėl susikaupusios rizikos nekilnojamojo turto paslaugų srityje, dėl nuolat didėjančių suteikiamų ilgalaikių nuomos, dividendų ir sanavimo garantijų, kurių įmonė negalėjo ekonominėmis priemonėmis suvaldyti ir į kurių negalima vertinti kaip tinkamą išlaidų ir naudos santykį. Veikiau jie rėmėsi visiškai nerealiais rinkos vertinimais, kuriuos galima vadinti „pageidavimų reiškimu“. Tai pasakytina ir apie nekilnojamojo turto finansavimo sektorių. Agresyvi, didesnės rinkos procentinės dalies siekianti kainų politika, kuri leido netinkamai padengti išduodamų kreditų riziką, ir aplaidumu paremtas trūkumų vertinimas nulėmė tai, kad 1990 m. pabaigos ekonominio nuosmukio laikotarpiu buvo negrąžinti didžiuliai kreditai ir dėl to susidarė atitinkami nuostoliai.
- (187) Be to, nekilnojamojo turto paslaugų ir finansavimo sektoriams didelę įtaką darė kai kurie Žemės politikai, kurie nepaisė Banko ekonominių interesų ir kuriems trūko ekonominių žinių, maža to, jie pirmenybę teikė tariamiems politiniams šalies plėtos tikslams. Berlyno teisinės institucijos praneša, kad ši įtaka svarbi baudžiamosios teisės požiūriu. Ypač lengvai ši įmonei nenaudinga praktika buvo taikoma rizikos atpažinimo ir valdymo sistemoje, kurią galima pavadinti rudimentu, bet jokia būdu ne įprastu reikalavimu rinkos sąlygomis efektyviai valdyti riziką. Tuo laiku nei Banko valdyba, nei stebėtojų taryba nesusidorėjo su savo užduotimi tinkamai vadovauti įmonei ir ją kontroliuoti. Dar tenka pridurti, kad ir auditoriai bei atsakingos priežiūros institucijos per vėlai atpažino nuolat besikaupiančias ir galiausiai jau nesuvaldomas Banko rizikas ir tik prieš pat krizės atpažinimą ėmėsi tam tikrų priemonių.
- (188) Krizės protrūkis buvo gana uždelstas, nes bankas „Landesbank Berlin“, būdamas koncerno dalimi, turėjo didžiulę valstybės garantiją ir laidavimą, o kartu ir naudą iš to: gana pigiai papildomai finansuodamas visą koncerną, nepriklausomai nuo tikrųjų sandorių rizikos kapitalo rinkoje, ir naudodamasis valstybės teikiama garantija ir laidavimu, per privačias atsakomybės struktūras jis darė ekonominį poveikį kitoms koncerno bendrovėms, todėl buvo galima sudaryti daugybę Bankui iš esmės nepalankių sandorių. Valstybės garantijos ir laidavimo panaikinimas nuo 2005 metų sudarys sąlygas, kad ateityje nepasikartotų krizė dėl tokio pobūdžio jos atsiradimo mechanizmo ir rinkoje ji būtų atpažįstama kuo anksčiau, o

mokesčių mokėtojams nereikėtų savo pinigais dengti milijardiniu nuostolius.

2003 m. vasarą Komisijai įteikto restruktūrizavimo plano ir naujos veiklos strategijos išsamus aprašymas

- (189) „Mazars“ išnagrinėjo detalų restruktūrizavimo planą, kuris buvo pateiktas 2003 m. vasarą, ir todėl jame dar nebuvo numatytas banko „Berliner Bank“ eliminavimas. Jame numatytos priemonės, kurios, Komisijos nuomone, suderinus su „Mazars“ įvertinimu, yra tinkamos pašalinti struktūrinius ir veiklos trūkumus bei atkurti įmonės pelningumą.
- (190) Restruktūrizavimo planą Banko struktūriniais ir veiklos trūkumams pašalinti sudaro šios priemonės: viena vertus, antrinių įmonių arba veiklos sektorių pardavimas, sujungimas ir likvidavimas koncentruojant Banką jo pagrindinei veiklai, kita vertus, pagrindinio kapitalo sanavimo srityje efektyvumo ir pelningumo didinimas mažinant išlaidas, veiklos koncentravimas ir rizikingų pozicijų atsisakymas. Kai kurios restruktūrizavimo priemonės pagrindinės veiklos sektoriuje ar už jo ribų konkurentų gali būti kartu traktuojamos kaip kompensacija, jeigu jos duoda gerų rezultatų, rinkoje nesustiprinus atstovavimo. Restruktūrizavimo planas apima laikotarpį nuo 2001 m. iki 2006 metų.
- (191) Komisijai 2003 m. vasarą pateiktame restruktūrizavimo plane numatyta tikslinė struktūra yra regioninis bankas, kuris orientuojasi į mažmeninės bankininkystės pagrindinį sektorių (privatų ir verslo klientų aptarnavimas, naudojant prekių ženklus „Berliner Sparkasse“ ir „Berliner Bank“), kuris papildomas kapitalo rinkos (bankai BGB ir LBB) ir nekilnojamojo turto (bankai BGB, LBB ir „BerlinHyp“) veikla didesnėmis maržomis. Mažmeninė bankininkystės 2006 m. turėtų sudaryti apie [...] % koncerno pajamų (beveik [...] % eurų), kapitalo rinkos sektorius – maždaug [...] % (apie [...] % eurų) ir nekilnojamojo turto finansavimas – maždaug [...] % (apie [...] % eurų). Atsižvelgiant į palyginti nemažas išlaidas mažmeninės bankininkystės išlaidas, visgi mažmeninės bankininkystės ir kapitalo rinkos sektoriai turėtų duoti įmonės veiklos rezultata, kuris būtų [...] %.
- (192) Pagrindiniai restruktūrizavimo principai yra ilgalaikis pelningumo atkūrimas ir Banko išlaidų mažinimas, rizikos mažinimas iki rinkai įprasto masto ir kapitalo rinkos sektoriaus gerinimas. Konkrečiau sakant, restruktūrizavimo laikotarpiu nuo 2001 m. iki 2006 metų, kaip nurodyta Komisijai 2003 m. vasarą pateiktame plane, įmonės veiklos rezultatas, pasirūpinus tinkamu rizikos vertinimu, turėtų pagerėti

daugiau kaip [...] % per metus, šiam tikslui pasiekti sunaudojamos administravimo sąnaudos turėtų būti sumažintos daugiau nei proporcingai [...] %. Pagrindinio kapitalo kvotų apskaičiavimui lemiamos rizikos pozicijos nuo 2001 m. iki 2006 m. turėtų būti sumažintos nuo [...] % eurų [...] % (procentais) iki [...] % eurų. Bankas ketina mažiausiai iki 7 % padidinti pagrindinio kapitalo kvotą per vidutinį laikotarpį.

Įvairių sektorių struktūrinių ir veiklos priemonių analizė

- (193) Atsižvelgiant į pagrindines BGB banko praeityje nesėkmingos veiklos priežastis, Komisijos ir jos konsultantų supratimu, vertėtų taikyti tokias priemones, kaip radikalus daugiau negu pusės darbuotojų skaičiaus sumažinimas (maždaug nuo 15 000 iki 6 500), rizikingų ir pagrindinei regioninio mažmenine bankininkyste užsiimančio banko veiklai nepriklausančių sektorių atsisakymas, geresnis vidaus kontroliavimas ir mažesnės struktūros Banko vidaus struktūroje ir mažesnės dalys kitų įmonių kapitale, kad įmonė taptų vėl pelninga ir įveiktų praities klaidas. Veiklos pagerėjimas priklauso nuo įmonėje taikomų priemonių, kartu atsisakant ir nuostolingos veiklos. Komisija drauge su „Mazars“ analize numatytas priemones iš esmės laiko esant tinkamas rezultatui pasiekti. Kai kurios priemonės jau buvo taikomos arba yra numatytos plane.

Mažmeninė bankininkystė privatų klientų sektoriuje

- (194) Mažmeninei bankininkystei privatų klientų sektoriuje pirminė restruktūrizavimo koncepcija buvo nukreipta į regioninę veiklą su prekių ženklais „Berliner Sparkasse“ ir „Berliner Bank“ (pastarasis Vokietijos pritarimu bus eliminuotas) optimizuojant darbo procesus bei mažinant darbuotojų skaičių. Didžia dalimi jau įgyvendintoje koncepcijoje yra numatyta pagrindinei regioninei veiklai netinkamus sektorius parduoti, o filialus uždaryti. Pajamų suma sanuojamame sektoriuje nuo 2001 m. iki 2006 m. turėtų padidėti [...] %, tuo tarpu administravimo išlaidų suma per tą patį laikotarpį turėtų sumažėti [...] %, o pelnas iki apmokestinimo padidėti nuo minus [...] % eurų iki [...] % eurų. Rizikingos pozicijos turėtų būti labai sumažintos. Darbuotojų skaičius nuo 6 000 darbuotojų 2001 metais turėtų būti sumažintas iki [...] % 2006 m. jau sanuotame koncerne. Išlaidų ir pajamų santykis privatų klientų sektoriuje turėtų būti pagerintas nuo [...] % 2001 metais iki [...] % 2006 metais.
- (195) Šios priemonės pagal planą iš dalies jau buvo įgyvendintos. Tik uždelsta parduoti banką „Weberbank“, kurio turto vertė yra 4,4 mlrd. eurų, bet planuojama 2004 metais tai įgyvendinti. Remdamasi

„Mazars“ analize, Komisija vertina planą šioje stadijoje kaip tinkamą pagrindą ilgalaikiam pelningumui atkurti privačių klientų sektoriuje.

Mažmeninė bankininkystė verslo klientų sektoriuje ir kita būsimoji veikla viešajame sektoriuje

(196) Pagal pradinę koncepciją privačių klientų sektoriuje naudojamos ir planuojamos priemonės kartu daro poveikį ir verslo klientų sektoriui, kuriam ateityje bus priskiriamas taip pat ir viešasis sektorius (valstybinės ir komunalinės įstaigos). Koncepcijoje numatyta nutraukti veiklą verslo klientų sektoriuje už Berlyno ribų. Pajamų suma turėtų pamažu mažėti, administravimo sąnaudos tuo pačiu laikotarpiu turėtų būti mažinamos [...] % , o pelnas iki apmokestinimo didinamas nuo [...] * eurų maždaug iki [...] * eurų. Rizikingos pozicijos taip pat turėtų būti gerokai mažinamos. Darbuotojų skaičius turėtų būti mažinamas [...] * % . Išlaidų ir pajamų santykis verslo klientų sektoriuje turėtų būti pagerintas nuo [...] * % 2001 metais iki [...] * % .

(197) Kaip tvirtina „Mazars“, priemonės ir toliau yra įgyvendinamos planingai. Komisija mano, kad priemonės šioje plano stadijoje tikriausiai atkurs pelningumą verslo klientų ir viešajame sektoriuje, o Bankas ir šiame sektoriuje apsiribos savo pagrindine veikla Berlyno ir Brandenburgo regione.

Kapitalo rinkos sektorius

(198) Veikla kapitalo rinkos sektoriuje bus restruktūrizuota taip, kad nuosavas kapitalas tam tikru požiūriu būtų išlaisvintas, sumažinus rizikingas pozicijas, ir pagerėtų darbo procesų efektyvumas. Tuo tikslu paties Banko prekyba (akcijomis ir kredito su palūkanomis produktais) turėtų būti koncentruojama aukščiau visų kapitalo rinkos veiklos sferų, aiškiai atskiriama nuo klientų vykdomos prekybos ir apskritai sumažinama. Čia reiktų apsiriboti, Vokietija, Europa, Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ir atsakyti „Emerging market“. Taip pat, orientuojantis į klientų interesus ir padėti, turėtų būti žymiai sumažintas išankstinių palūkanų sandorių portfelis. Kita vertus, turėtų būti sudaroma mažiau rizikingų prekybos sandorių su klientais, visų pirma atsižvelgiant į palūkanų normas ir nuosavo kapitalo kvotas. Pajamų suma nuo 2001 m. iki 2006 m. turėtų palengva mažėti, tuo tarpu administravimo sąnaudos tuo pačiu laikotarpiu mažėti [...] * % , o pelnas iki apmokestinimo 2006 metais didėti [...] * % . Rizikingos pozicijos, kaip ir darbuotojų skaičius, taip pat turi būti sumažinamos maždaug [...] * % . Komisija mano, kad išlaidų ir pajamų santykis kapitalo rinkos sektoriuje turėtų pagerėti nuo maždaug [...] * % 2001 m. iki maždaug [...] * % 2006 metais.

(199) Suplanuotos priemonės, kaip tvirtina „Mazars“, yra įgyvendinamos dabar arba jau numatytos įgyvendinti

pagal grafiką. Komisija mano, kad šios priemonės pakankamos, kad užtikrintų ateityje kapitalo rinkos sektoriaus pelningumą ir kartu apribotų banko riziką iki valdomo masto. Orientavimasis į prekybinius sandorius su klientais, veiklos koncentravimas ir organizacinis atskyrimas paties bankų prekybos (akcijomis ir kredito su palūkanomis produktais), Komisijos nuomone, padidina skaidrumą, sumažina riziką ir padeda Bankui jas geriau valdyti. Racionaliai sumažinus rizikingas pozicijas, išlaisvinamas nuosavas kapitalas. Tai lemia nuosavo kapitalo kvotos didėjimą ir kartu stiprina būsimąsias Banko garantijas tinkamai plėtoti kapitalo rinkos sektoriaus veiklą, kai valstybė jau neteiks garantijų ir laidavimo.

Nekilnojamojo turto finansavimo sektorius

(200) Nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje rizikos sumažinimas yra svarbiausias dalykas. Pirmiausia reiktų susisteminti rizikas, kad būtų galima eliminuoti blogąsias rizikas, ir naujojoje veikloje su klientais jas sumažinti. Rizikos valdymo sritį reiktų tinkamai sutvarkyti. Reikia pagerinti darbo procesus ir optimizuoti rizikos valdymą bei planavimą (controlling). Pagrindinei veiklai ateityje turėtų priklausyti verslo investuotojų ir būsto statybos įmonių finansavimas, visų pirma, parinktuose Vakarų Vokietijos didmiesčiuose, kuriuos mažiau yra palietusi nekilnojamojo turto rinkos krizė, bet kartu ir Berlyno, ir Brandenburgo žemėje. Verslo investuotojų finansavimas laikytinas palyginti stabilia ir mažai rizikinga veikla. Orientavimasis į didesnių regionų skaičių sumažina riziką ir užtikrina „paskolų mišinio portfelio“ saugumą, sujungiant augančio regiono vystymosi potencialą su kituose regionuose jau turima rinkos technologijų patirtimi (know-how). Be regionus apimančio komponento nekilnojamojo turto finansavimui grėstų reitingo blogėjimas ir refinansavimo normų smukimas. Turėtų „išstipri“ rizikingi nekilnojamojo turto sektoriaus segmentai su savo netenkinamomis maržomis. Bankas įsitikinimu, pertvarkytoje veikloje taikant atnaujintą veiklos kryptį, rezultatas turėtų pagerėti.

(201) Dabartinę veiklą, patiriančią nuolatinių sunkumų, būtų galima patobulinti ir pasiekti geresnių rezultatų, įdarbinus kvalifikuotus rizikos specialistus. Jie turėtų išnagrinėti ir kritiškai iš naujo įvertinti turimas atsargas (turtą), esant reikalui pasitelkti nepriklausomus ekspertus, kuriuos kuruotų paties Banko ekspertų biuras. Tiesioginės materialiosios ir personalo išlaidos iki 2005 m. turėtų sumažėti maždaug [...] * % . Svarbus veiksnys gerinant rezultatus yra sanavimo strategijos plėtojimas sunkumus patiriančiai veiklai, rizikos valdymo ir planavimo (controlling) įdiegimas visame koncerne 2002 metais (tai iki tol buvo taikoma tik kai kuriuose sektoriuose) ir tinkamų ankstyvo perspėjimo sistemų įdiegimas.

(202) Pajamų suma nuo 2001 m. iki 2006 m. turėtų padidėti [...] % iki [...] %. Administravimo sąnaudos per tą patį laikotarpį turėtų sumažėti maždaug [...] % . Pelnas iki apmokestinimo nuo neigiamo skaičiaus turi iki 2006 metų padidėti maždaug iki [...] * eurų. Rizikingos pozicijos turi būti sumažinamos daugiau kaip [...] * %, o išlaidų ir pajamų santykis nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje turėtų padidėti maždaug nuo [...] * % iki [...] * %, būtent taikant minėtąsias intensyviausias išlaidų mažinimo priemones ir gerinant rizikos valdymą.

(203) Šios priemonės yra jau įgyvendinamos arba numatytos plane. Komisija numatytas priemones iš esmės laiko žingsniais teisinga linkme. Tačiau Komisijos ir jos patarėjų nuomone, siekiamo duomenų kokybės pagerinimo įgyvendinimas nuo plano atsilieka. Nepatenkinama situacija gali pakenkti rizikos valdymo sistemos funkcionalumui.

(204) Toliau Komisija, remdamasi „Mazars“ atlikta analize, suabejojo, ar Bankui ateityje pavyks pasiekti planuojamas veiklos apimtis, taikant dideles maržas gana rizikingiems klientams. Mat, pačios Vokietijos duomenimis, nekilnojamojo turto finansavimo rinkoje yra didelė konkurencija ir šiuo metu vyksta konsolidavimo procesas. BGB banko tikslinius klientus, kaip patraukliausią rinkos segmentą nekilnojamojo turto finansavimo srityje, intensyviai stengsis pritraukti ir kiti šių paslaugų siūlytojai. Tikslu žlugimas turėtų tiesioginį poveikį planuojamam būsimam palūkanų perviršiui. Remiantis Komisijos ekspertams 2003 m. vasarą pateiktais duomenimis, galima teigti, jei atnaujinta veikla tikslo nepavyktų pasiekti, ateityje sumažėtų pajamas iš palūkanų. Jeigu ateityje vėl nebūtų pasiekta planuojamo tikslo, tai pajamos iš palūkanų atitinkamai dar labiau nukentėtų. Būsimoji naujoji veikla iš esmės priklauso nuo rinkos plėtros Berlyno ir Brandenburgo regione, kuris yra pagrindinis BGB banko veiklos taškas. Jeigu Bankas šiame regione nepasiektų norimo rezultato, tai šis veiksnys turėtų ilgalaikės neigiamos įtakos ypač BGB banko turimoms banke „BerlinHyp“ akcijoms ir reikėtų nurašyti iš balansinės vertės [...] * eurų, o tai labai pablogintų Banko rezultatus ir pakenktų pagrindinio kapitalo kvotai. Šis klausimas dar išsamiau nagrinėjamas 249 konstatuojamojoje dalyje. Komisija kartu su „Mazars“ nemanoma, kad dėl šių išliekančių problemų reikėtų abejoti Banko gyvybingumu nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje.

Didžiųjų ir užsienio klientų sektoriaus likvidavimas

(205) Bankas planuoja visiškai atsisakyti didžiųjų ir užsienio klientų sektoriaus, kuris apima įmonių jungimosi ir jų

perėmimo veiklos konsultavimą, specialiųjų investicijų ir projektų finansavimą (Structured Finance), ir nepriklauso prie Banko pagrindinės veiklos. Todėl savo naują veiklą šiame sektoriuje Bankas sustabdė jau 2002 metais. Dėl ilgalaikio įdirbio, ypač specialiųjų investicijų ir projektų finansavimo srityje, veiklą nutraukti staiga yra neįmanoma, jos atsisakyti galima tik palengva sumažinus [...] * % tam tikrų rizikingų pozicijų iki restruktūrizavimo periodo pabaigos, t. y. iki 2006 m. Kitos veiklos dalies bus atsisakyta kuo greičiau, išskyrus riboto dydžio tarptautinio eksporto finansavimo sumas, kurias yra padengusios eksporto kreditavimo agentūros, ir vidutinio bei ilgalaikio finansavimo sumas, skirtas atsiskaitymui už prekes Centrinės ir Rytų Europos šalyse. Šios prekės yra įvertintos šalių ekspertų, integruojamos į kapitalo rinkos sektorių ir jame turėtų pasilikti.

(206) Iki šiol pasiektos veiklos atsisakymo priemonės plane taip pat numatytos. Komisijos ir „Mazars“ nuomone, jos yra tinkamos kuo greičiau sustabdyti šio sektoriaus veiklą ir, atsisakant didelės dalies rizikingų pozicijų, išlaisvinti nuosavą kapitalą ir taip užtikrinti ateityje sėkmę kapitalo rinkoje. Šio rizikingo, pagrindinei Banko veiklai nepriklausančio sektoriaus, kurį dosniai finansuoja pats Bankas, atsisakymas padės vadovybei geriau atlikti prioritetinius uždavinius. Tačiau pirmiame plane buvo numatyta aptariamąsios veiklos atsisakyti 2003 m. birželį, ypač įvertinus nepalankias rinkos sąlygas 2002 metais. Dėl to būtų buvę nežymiai uždelsta mažinant rizikingas pozicijas.

Nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus atsisakymas ir veiklos perdavimas

(207) Vokietija, atsakydama į Komisijos nutarimą dėl procedūros pradėjimo, notifikacijos papildyme dėl nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus atsisakymo ir visiško jo eliminavimo (atsižvelgdama į nedaugelį rinkoje galimų, bet dar nustatytinų dėl galimybės parduoti bendrovių) sektoriaus perdavimą Berlyno žemei iki 2005 m. pabaigos laiko kita kompensacine priemone. Ši priemonė yra restruktūrizavimo koncepcijos dalis. Ji apima visas nekilnojamojo turto paslaugų bendroves, kurioms taikoma rizikos sauga nuo 2002 m. balandžio (ypač minėtinos bendrovės IBAG, „Bavaria“, IBV, IBG ir LPFV).

(208) Rizikos sauga nuo 2002 m. balandžio o padengia visas kasdieninių Banko sandorių rizikas nekilnojamojo turto paslaugų sektoriuje iki pirmiau minėtosios

datos. Vadinasi, Bankui nepadengiamos nekilnojamojo turto paslaugų sektoriuje tik rizikos iš naujų sandorių, sudarytų po minėtosios datos. Kadangi nekilnojamojo turto paslaugų rinka ir toliau laikytina patiriančia sunkumų ir nelabai prognozuojama, Komisija, kaip patvirtina jų konsultantai iš „Mazars“, laiko naujos veiklos nekilnojamojo turto paslaugų sektoriuje tolesnį atsisakymą svarbiu indėliu, atkuriant regioninio Banko pagrindinę veiklą ir užtikrinant ilgalaikį jo gyvybingumą. Kasdieninių sandorių, kuriems taikoma rizikos sauga, perdavimas Berlyno žemei rinkos kaina Bankui leidžia išlaisvinti atsargas, kurios iki tol buvo naudojamos ne pagrindinei veiklai, net ir tuo atveju, jeigu pats jau padengto kasdieninio sandorio perdavimas ir neturėtų jokios svarbesnės reikšmės Banko rizikingai padėčiai.

- (209) Komisija, sutikdama su konsultantais iš „Mazars“, laiko, kad nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus visiškas eliminavimas yra aiškus ir ekonomiškai pagrįstas žingsnis, kuris turėtų prisidėti prie Banko veiklos ilgalaikio stabilizavimo. Todėl šią priemonę reikėtų vertinti teigiamai ir kapitalo rinkos požiūriu, nes ji palengvintų planuojamą Banko privatizavimą.

Personalias (darbuotojai)

- (210) Personalą mažinti planuojama visą restruktūrizavimo laikotarpį nuo 2001 m. iki 2006 metų. Per tą laiką visame koncerne bus panaikinta apie 8 500 darbo vietų, t. y. darbuotojų sumažės 60 % nuo 15 000 iki 6 600. Iki 2003 m. rugsėjo 30 d. iš viso dirbo dar apie 10 000 darbuotojų, tai reiškia, kad buvo sumažinta beveik 5 200 darbo vietų arba 35 %. Plane numatytas tolesnis darbuotojų mažinimas.

Finansinių priemonių analizė

- (211) Finansinės priemonės, Komisijos ir jos konsultantų „Mazars“ nuomone, yra reikalingos ir tinkamos, norint atkurti finansinį BGB banko stabilumą jo likvidumo ir kapitalo išteklių požiūriu ir garantuoti šio Banko refinansavimą kapitalo rinkose, taip pat finansuoti jo restruktūrizavimą. Finansinės priemonės sudarytos iš atitinkamų priemonių tiek nuosavo, tiek ir skolinto kapitalo požiūriu. Pateikiame detalesnę aprašymą:

- (212) Komisija yra tos nuomonės, kad turto ir akcijų pardavimas aprūpins Banką likvidžiomis lėšomis bei sumažins rizikingas pozicijas taip pat ir ne pagrindinėje veikloje. Tačiau nelabai tikėtina, kad būtų galima pasiekti didelio balansinio pelno.

- (213) Banko refinansavimas remiasi trimis pagrindiniais ramsčiais: taupomaisiais indėliais (maždaug vienas trečdalis), banko indėliais (maždaug vienas trečdalis) įteisintais įsipareigojimais (obligacijos, hipotekos lankštai; maždaug vienas ketvirtadalis). Konsoliduoti įsipareigojimai sumažėjo nuo 185 mlrd. eurų 2001 m. pabaigoje 32 mlrd. eurų suma iki 153 mlrd. eurų 2003 m. viduryje. Tai viršijo suplanuotą tikslą 2003 metais 160 mln. eurų suma. Iki 2006 m. jie turėtų sumažėti beveik iki [...] eurų.

- (214) Bankas rengiasi, netekus valstybės garantijos, iki šiol gana didelius trumpalaikius įsipareigojimus perkelti į vidutinius ir ilgalaikius įsipareigojimus ir vėl integruotis į kapitalo rinką negarantuojamų įsipareigojimų srityje. Ketindamas išleisti į apyvartą garantuojamus ir negarantuojamus įsipareigojimus, Bankas bando atkurti pasitikėjimą kapitalo rinką ir pritraukti daugiau investuotojų. Bankas tarėsi su reitingo agentūromis apie realius pasiektinus reitingus, sėkmingai įvykdžius restruktūrizavimo koncepcijos nuostatus pagal vidutinį scenarijų „Base-case-Szenarios“ („A“ arba „A3“). [...]*. Apskritai po to turėtų padidėti refinansavimo išlaidos vidutiniškai [...] bazinių taškų, kuriuos reikia sieti su 2005 m. besibaigiančia valstybės garantija.

- (215) Komisija, kaip tvirtina ir „Mazars“, pripažįsta, jog Banko strategija ir atitinkamai padidėjusios refinansavimo išlaidos yra priimtinos. Tačiau būsimajam refinansavimui iškyla netikrumas dėl potencialių rinkos dalyvių pasitraukimo, ypač tada, jeigu Banko lūkesčiai dėl rezultato nepasiteisintų. Tokiu atveju refinansavimo išlaidos dar padidėtų. Be to, šiuo metu yra sunku numatyti, koks bus 2005 m. rinkos „prisotinimo“ efektas, kai visi viešieji (valstybiniai) bankai Vokietijoje neteks valstybės garantijų. Tam tikrų popierių padėtis tada pablogėtų.

- (216) Todėl Komisija rizikos pozicijų mažinimą mato kaip esminę sėkmingo restruktūrizavimo plano įgyvendinimo sąlygą. Jeigu ateityje iškiltų aprašytų problemų, tuomet Bankas galėtų, sustiprinęs pastangas, jas pašalinti ir vėl įgytų pasitikėjimą kapitalo rinkoje.

- (217) Kita svarbi sąlyga pasitikėjimui kapitalo rinkoje užtikrinti yra pakankamo dydžio pagrindinio kapitalo kvota, kuri patyrus nuostolius, veikia kaip buferis. Pagrindinio kapitalo kvota, viena vertus, priklauso nuo rizikingų pozicijų apimtį, kita vertus, nuo pačios pagrindinio kapitalo kvotos. Bankas ketina restruktūrizavimo pabaigoje pasiekti didesnę kaip 7 % pagrindinio kapitalo kvotą. Kapitalo padidinimo 2003

rugpjūtį bendrasavininkių lėšomis, siekiant Banko pagerinti kapitalo išteklius, iki privatizavimo pabaigos 2007 m. tikėtis neverta. Atsižvelgiant į tai, Bankas turi didinti savo pagrindinio kapitalo kvotą ypač mažindamas rizikingas pozicijas ir parduodamas turtą.

(218) Komisija supranta, kad privaloma (įstatymo nustatyta) pagrindinio kapitalo 4 % kvota nėra pakankama banko kasdieninei veiklai, norint turėti reikiamą veikimo erdvę. 2001 m. liepos 25 d. sprendime dėl pagalbos Bankui gelbėti Komisija pripažino 5 % pagrindinio kapitalo kvotą būtina Banko veiklai pratęsti. Tai atlikta remiantis tuometinio banko „BAKred“ raštu. Komisija mano, kaip ir patvirtina „Mazars“, kad finansų rinkoje slenkstinė pagrindinio kapitalo kvota yra 6 %, o esant žemiau šios ribos, kreditinės institucijos solidumas ir pasitikėjimas ja finansų rinkoje yra abejotinas. Pagal „Mazars“ reitingų agentūros siekia laikyti pagrindinio kapitalo kvotą banko finansinio pajėgumo išraiška, todėl kreditinės įstaigos stengiasi viršyti privalomus kapitalo išteklius, kad užsitikrintų tinkamą reitingą, kuris yra pradinė sąlyga išeiti į tarptautinę kapitalo rinką „protingomis sąlygomis“. Didesnė kaip 6 % pagrindinio kapitalo kvota, pagal tarptautinius susitarimus „Basel II“, pasibaigus valstybės garantijai, turėtų reikšmės, siekiant patenkinti lūkesčius rinkoje, pagerinant solidaus banko įvaizdį, ypač tarp kitų Žemės bankų ir siekiant geresnio reitingo. Bankas siekia A reitingo ir laiko, kad tam reikalinga bent 7 % pagrindinio kapitalo kvota. Remdamiesi rinkos lyginamaisiais duomenimis (pagal kuriuos vidutinė sektoriaus pagrindinio kapitalo kvota Vokietijoje yra 6 %, o Europos lygmeniu kreditinėse institucijose 8 % ir daugiau), Komisijos konsultantai „Mazars“ laiko pagrindinio kapitalo kvotą nuo 6 % iki 7 % būtina.

(219) Komisija kartu su „Mazars“ yra tos nuomonės, kad pagrindinio kapitalo kvotos padidėjimas per vidutinį laikotarpį iki 6 % yra tikslinis. O didesnė kaip 6 % kvota, Komisijos nuomone, yra susijusi su Banko veiklos interesais ir negali būti finansuojama iš valstybės pagalbos lėšų. Banko konkurentai rinkos situaciją supranta lygiai taip pat, tačiau savo pagrindinio kapitalo kvotas turi didinti savo pačių jėgomis ir be jokios valstybės pagalbos. Pagrindinio kapitalo kvotos didinimas daugiau kaip 6 % iš valstybės lėšų Bankui neteisėtai sudarytų geresnes sąlygas rinkoje konkurentų atžvilgiu, nors Banko gyvybingumui šiuo

momentu didesnė kvota nėra būtina. Vadinas, pagalba nebūtų apsiribota mažiausia suma.

(220) Todėl Komisija griežtai laikosi tos nuomonės, kad pagal 2002 m. gruodžio 26 d. sutartį tarp Berlyno žemės ir Banko dėl galimų Berlyno žemės pretenzijų grąžinti skolą nagrinėjimo pagal Komisijos sprendimą dėl procedūros C 48/2002 gali būti paliekama Banke galimo reikalavimo suma tik tokio dydžio, kokia yra reikalinga, kad būtų galima pasiekti 6,0 % pagrindinio kapitalo kvotą (arba 9,7 % bendro kapitalo kvotą; tai pripažinta ir sprendime dėl pagalbos sumų bankui gelbėti) remiantis 2002 m. atskaitomybe. Tačiau šią sutartį Komisija gali patvirtinti tik tada, jeigu pagal ją iki 2004 m. sausio d. apskaičiuota suma ir remiantis Komisijos sprendimu nustatytais rodikliais, neviršija 6,0 % pagrindinio kapitalo kvotos BGB koncerne (atsižvelgiant į 279 konstatuojamoje dalyje nurodytą Vokietijos pasizadėjimą eliminuoti IBB banką).

(221) Dėl tų pačių priežasčių Komisija siekė Vokietijos įsipareigojimo IBB bankui, atsižvelgiant į 2005 m. rėmimo veiklą, palikti banke tokį depozitą, kuris yra reikalingas išlaikyti 6 % pagrindinio kapitalo kvotą 2004 m. sausio 1 d. Ši priemonė laikytina kompensacijos dalimi, kurią bankas turi mokėti konkurentų interesais, kad apribotų valstybės pagalbos daromą įtaką rinkos iškreiptumui. Grąžinant IBB banko minėto dydžio depozitą yra garantuojama, kad bankas, neperkėlus rėmimo veiklos, pasieks didesnę už ilgalaikiam gyvavimui reikalingą pagrindinio kapitalo kvotą, kurią jis galėtų panaudoti prieš agresyvias, kenkiančias konkurentams strategijas. Jeigu Bankas norėtų pasiekti didesnę pagrindinio kapitalo kvotą, tada jis to turi siekti per rizikingų aktyvų modifikacijas ir sudarydamas rezervų fondą savomis jėgomis arba po privatizavimo gautomis kitomis nuosavomis lėšomis rinkoje.

(222) Apibendrinama ir sutikdama su „Mazars“, Komisija mano, kad Bankas, suinteresuotas savo verslu, nuolat visokeriopai stengsis, kad pasiektų tokią pagrindinio kapitalo kvotą, pagal kurią Banko reitingas bus jam tinkamas. Banko duomenimis, kvota yra mažesnė kaip 7 %. Pagrindinio kapitalo kvotai padidinti savo jėgomis nuo [...] % iki 7 % arba daugiau Bankui iki 2006 m. pabaigos skirtas beveik trejų metų restruktūrizavimo laikotarpis. Komisijos nuomone, priemonės pagrindinio kapitalo kvotai padidinti per šį laikotarpį yra realios.

Esamos rizikos įvertinimas ir tikimybė ją padengti bei rizikos padengimo sumų analizė

- (223) Po to, kai 2003 m. Komisija pati išnagrino nepavykusią Banko privatizavimo procedūrą ir neigiamą 2002 m. veikos rezultata, ji suabejojo Banko gyvybingumu. Supratusi, kad tam tikros kredito rizikos izoliavimas nekilnojamojo turto finansavimo srityje, Vokietijos duomenimis, be tolesnės pagalbos būtų neįmanomas, Komisija kartu su nepriklausomais ekspertais užtikrina, kad Bankas, nepaisant keleto punktų, ėmėsi pakankamų saugos priemonių esamai rizikai vertinti ir pasirūpino atidėjimais. Komisijos konsultantai „Mazars“ rekomendavo priemones, kurias reikėtų priderinti prie 2003 m. vasaros restruktūrizavimo plano. Komisijos pavedimu Bankas jas parengė ir 2004 m. sausio 29 d. pateikė Komisijai. Jame buvo nurodytos šios rizikos:

Kreditinių sandorių rizikos

- (224) Komisijos konsultantai, pasirinktinai išnagrino Banko kreditų portfelį, rekomendavo iš anksto pasirūpinti kreditų saugumu iki restruktūrizavimo laikotarpio pabaigos ir padidinti tam skirtas sumas pagal bazinį scenarijų „Basisszenario“ [...]* eurų suma ir pagal blogiausią scenarijų „Worst-case-Szenario“ [...]* – eurų suma. Toliau jie identifikavo pagal blogiausią scenarijų „Worst-case-Szenario“ numatytą sumą, kurią reikia kompensuoti papildoma rizikos apsaugai skirta suma – nuo [...]* eurų. Ji padalijama į [...]* eurų 2003 metams, [...]* eurų 2004 metams, [...]* eurų 2005 metams ir [...]* eurų 2006 metams. Iš esmės rizikos dengimo sumos yra numatytos tinkamai. Tačiau negrąžinus vieno didelio kredito, galbūt tektų peržengti rizikos padengimui skirtą sumą. Tai ypač svarbu aviacijos, energetikos ir telekomunikacijų projektų finansavimui. Blogiausio atvejo scenarijus „Worst-case-Szenario“ atsižvelgia į tai ir numato rizikos padengimui papildomai [...]* eurų. Atsižvelgdama į didelį didelių kreditų kiekį, Komisija, kaip ir „Mazars“, supranta, kad rizikos padengimo sumų viršijimas, negrąžinus didelį mažiausiai [...]* eurų dydžio kreditą, iš esmės yra įmanomas. Jeigu pasirodytų konkrečių iki šiol nebūtų tokio kreditų negrąžinimo požymių, Bankas turėtų skirti didesnes sumas rizikai padengti. Komisija, kaip ir „Mazars“, yra tos nuomonės, kad Bankas tokias priemones galėtų įvydyti savo jėgomis.

- (225) Pataisius restruktūrizavimo planą ir papildžius jį „Mazars“ rekomenduojamomis priemonėmis, Komisija pripažįsta, jog žinomai rizikai padengti skirtos sumos yra adekvačios. Komisijos nuomone, teigiamas poslinkis yra tai, kad Banko vadovybė ėmėsi visų priemonių tinkamai rizikos kontrolės sistemai sukurti. Kontrolės sistema yra tinkamai kuriama, bet ji dar nebaigta. Komisija tiki, kad Bankas ryžtingai tęs šį procesą savo interesais, kaip ir iki šiol. Komisija supranta, kad Banko būsimasis pelningumas didele dalimi priklauso nuo Berlyno ir penkių naujųjų Vokietijos žemių ekonominės plėtros. Komisijos supratimu, šios rizikos šiandienos požiūriu nėra patikimai įvertintos ir gali paveikti visas šiame regione veikiančias įmones skirtingais mastais. Komisija yra tos nuomonės, kad restruktūrizavimo plane numatytos priemonės yra tinkamos ir pakankamos. Absoliučios saugos jokiam ūkiniame procese, beje, pasiekti niekada negalima.

Kapitalo rinkos rizika

- (226) Kapitalo rinkos sandoriams per restruktūrizavimo periodą Banke tenka apie [...] % įmonės rezultato (pelno). Tai rodo, kad šie sandoriai Banko pelningumui yra svarbūs. Visiškai aišku, kad šio sektoriaus būdingą riziką reikia atitinkamai kontroliuoti Banko gyvybingumui. Viena vertus, šiame sektoriuje vyksta veiklos perkėlimas iš paties banko sudaromų sandorių savo sąskaita ir atsakomybe į su klientais susijusius sandorius. Rizikingos pozicijos šiame sektoriuje nuo 2002 m. iki 2006 m. sumažės [...]*, kai tuo tarpu yra siekiama [...]* eurų vidutinių pajamų. Kita vertus, rizika yra kontroliuojama per rizikos vadybos sistemą, kuri, ją ištyrus, Komisijos ir jos konsultantų nuomone, iš esmės yra pripažįstama tinkama. Tačiau jie pataria sumažinti Banko priklausomybę nuo palūkanų kaitos ir atsakyti kai kurių pozicijų banko apskaitos knygoje. Komisija, atsižvelgdama į šias rekomendacijas, kapitalo rinkos riziką pripažįsta esant valdomą ir mano, kad šis sektorius turėtų būti pelningas.

Rizikos dėl BGB banko turimų banke „BerlinHyp“ akcijų vertinimo

- (227) Komisijos konsultantai „Mazars“ nuodugniai išnagrino rizikos iš BGB banko turimų banke „BerlinHyp“ akcijų vertinimą. Akcijų balansinė vertė banke „BerlinHyp“ siekia [...]* eurų. Jeigu bankas „BerlinHyp“ dėl pablogėjusios padėties nekilnojamojo turto rinkoje neįvykdytų numatytų planų, verslo planą tektų

perdaryti. Atsižvelgiant į šiomis aplinkybėmis egzistuojančią padidintą riziką, turėtų būti priderinamas diskontavimo veiksnys ir numatomos papildomos rizikos premijos (įmokos). Toks scenarijus galėtų nulėmti banko „BerlinHyp“ rinkos kainą nuo [...] iki [...] eurų.

(228) Skirtumas tarp akcijų [...] eurų balansinės vertės ir [...] neto nuosavo kapitalo atspindi nuvertėjimo riziką bazinio scenarijaus atveju. Ji sudaro apie [...] eurų. Į pritaikytą konservatyvų verslo (veiklos) planą šią riziką reikėtų įtraukti ir į jį atsižvelgti 2003 m. ir 2004 m. metinėje atskaitomybėje. Komisijai pareikalavus, restruktūrizavimo planas buvo perdarytas ir atsižvelgta į nuvertėjimo riziką. Komisijos konsultantai taip pat pasiūlė, kad didžiausia nuvertėjimo rizikos suma pesimistinio scenarijaus atveju būtų padidinta [...] eurų suma. Tačiau pastaroji neturi lemiamos reikšmės Komisijos vertinimui.

(229) Komisija, ribodama riziką ir nesanti garantuota dėl nekilnojamojo turto finansavimo veiklos vystymosi, taip pat norėdama užtikrinti Banko ilgalaikį gyvybingumą, pageidautų kad didesnės šio sektoriaus veiklos dalies būtų atsakyta. Todėl Komisija Vokietijai siūlo atskirai parduoti banką „BerlinHyp“, kad pagerėtų likusio koncerno privatizavimas. Bankas „BerlinHyp“ sudaro apie du trečdalius koncerno visos nekilnojamojo turto veiklos, todėl techniškai jame turimas akcijas parduoti yra gana paprasta. Kitas trečdalis yra susikcentravęs BGB ir LBB bankuose ir jį reikėtų, parengus nekilnojamojo turto finansavimo strategiją, restruktūrizuoti. Taip koncerno rizika būtų sumažinta per pusę.

(230) Tačiau Vokietija pateikė Komisijai informaciją ir nurodė, kokių nepakeliamų pasekmių sukeltų greitas banko „BerlinHyp“ pardavimas. Komisija prašo Vokietijos vėliau pranešti, ar banko „BerlinHyp“ atskiras pardavimas galėtų būti realiai sėkmingas ir kada galėtų būti atliktas Bankui priimtinomis sąlygomis, t. y. banko „BerlinHyp“ neto kapitalas turėtų atitikti bent kainą. Tokiu būdu galima balansinės vertės nurašymo nuostolį būtų galima išlaikyti iki ribinių pozicijų, o Bankas gautų likvidžių lėšų ir būtų išlaisvintas nuosavas kapitalas. Vokietija pranešė Komisijai apie savo ketinimą parduoti banką „BerlinHyp“ arba atskirai, arba per BGB banko privatizavimą iki 2007 m. pabaigos.

Rizikos dėl BGB banko (24,99 %) pretenzijų LBB banko pelno ir likvidavimo pajamų atžvilgiu

(231) BGB bankas turi teisę iš Berlyno žemės reikalauti 24,99 % pelno kartu su atitinkamomis LBB banko

likvidavimo pajamomis ir dar turimą 75,01 % dalį LBB banko kapitale neskelbtųjų („tyliųjų“) akcijų pavidalu.

(232) Komisijos konsultantai „Mazars“ yra įsitikinę, kad reikia patikrinti šią pretenziją BGB banko knygoje, nes LBB banko vertė nuo 1998 m. turėjo sumažėti. Galimas nuvertinimas koncerno konsoliduotą pelną iki apmokestinimo kaip vienkartinį efektą 2005 m. apsunkintų pesimistinio scenarijaus atveju [...] eurų suma, o optimistinio – [...] eurų suma.

(233) Kaip siūlo Komisijos patarėjai, Komisija mano, jog restruktūrizavimo plane reikia tinkamai atsižvelgti į šį nuvertėjimo efektą, būtent, į numatomą nuvertėjimą bazinio scenarijaus atveju [...] eurų sumą ir šiuo metu numatomą [...] eurų nuvertėjimą, o pesimistinio scenarijaus atveju – į papildomą [...] eurų nuvertėjimą. Šie laikini prisiderinimai, kurie priklauso nuo bendrojo LBB banko įmonės įvertinimo, turėtų būti galutinai įgyvendinami, kai tik bus konkretizuoti dar nenustatyti LBB banko punktai (tikslus liekančių IBB banko atsargų dydis eliminavus IBB banką, Komisijos sprendimas dėl IBB banko rėmimo turto kompensavimo). Todėl Komisijos nuomone, dėl to atsiradęs banko konsoliduoto pagrindinio kapitalo efektas neturėtų pakenkti koncerno gyvybingumui, nes esant [...] % ar didesnei pagrindinio kapitalo kvotai, Bankas gali jį absorbuoti.

Rizikos dėl tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų IFRS (IAS) įvedimo

(234) BGB banko konsoliduotos atskaitomybės pritaikymas prie Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų IFRS (International Financial Reporting Standards) 2005 m. pareikalauš iš naujo įvertinti pensijų atsargas (reikalingas ir kaupiamas sąnaudoms, darbuotojus išleidžiant į pensiją arba atleidžiant iš darbo). Komisijos patarėjų „Mazars“ vertinimu, tai turėtų maždaug [...] eurų neigiamą efektą konsoliduotam nuosavam kapitalui. Vis dėlto reikia atsižvelgti į tai, kad įvedus IFRS standartus, gali būti ir priešingas efektas iš kitų balanso pozicijų (straipsnių). Komisijos ir jos konsultantų nuomone, šiuo metu jų neįmanoma patikimai įvertinti. Net jeigu šie balanso efektai susumavus būtų neigiami, nereikėtų galvoti, kad jie iš esmės pakenks Banko gyvybingumui. IFRS standarto įvedimas iš dalies pakoreguoja žinomus faktus, bet neatskleidžia naujos rizikos. Tačiau įvedus IFRS standartą, prie jo turi prisiderinti visos Europos

įmonės ir pereinamajame periode gali atsirasti sunkumų, kuriuos galima išspręsti bendradarbiaujant su atsakingomis priežiūros institucijomis. Banko gyvybingumas daug labiau priklauso nuo jo ekonominio pajėgumo ir sugebėjimo įveikti riziką.

Gebėjimas plėtoti naują veiklą

(235) Banko gebėjimas plėtoti naują veiklą įvairiuose jo sektoriuose yra lemiamas veiksnys, vertinant Banko gyvybingumą ir privatizavimo prognozes. Bankas parengė studijas apie savo vietą dabartinėje rinkoje bei ateities galimybes ir pagal tai numatė savo veiklos strategiją.

(236) Matyti, kad planai ir strategija daugumoje sektorių yra realūs. Bankas ketina įvesti naujus produktus ir jų pardavimo kanalus. Tačiau kokybinius ir kiekybinius planus bei strategiją nekilnojamojo turto finansavimo sityje Komisija pripažįsta, kaip jau minėta, esant pernelyg optimistinius. [...]*. Tai priklauso nuo bendros ekonominės plėtros, bet taip pat ir nuo Banko gebėjimo tinkamai reaguoti į rinkos pokyčius ir klientų poreikius, todėl, Komisijos nuomone, dabar iki galo įvertinti situacijos neįmanoma. Jeigu Bankui nepavyktų nuosekliai vykdyti savo planų, tai nepavykus nekilnojamojo turto finansavimo sektoriaus veiklai, iš tikro Banko gyvybingumui kiltų pavojus. Jeigu nepavyktų realizuoti gerokai mažesnių planų ir tikslų nekilnojamojo turto finansavimo veikloje, tai būtų daug mažesnės ir neigiamos kiekybinės pasekmės, kurias Bankas padengtų iš kitų veiklos sektorių.

Komisijos reikalavimas 2003 m. rudenį parengti tolesnes kompensacines priemones ir 2003–2004 m. žiemą atitinkamai perdaryti Banko restruktūrizavimo planą

(237) Po to, kai Komisija 2003 m. rudenį, remdamasi savo konsultantų „Mazars“ pateikto restruktūrizavimo plano ekspertize, susidarė vaizdą apie Banko gyvybingumą, ypač apie tinkamas rizikos padengimui numatytas sumas, nusprendė suteikti prašomą pagalbą, bet tik su ta sąlyga, kad būtų numatomos pakankamos kompensacinės priemonės. Kaip nurodyta toliau (žr. 257 konstatuojamąją dalį), Komisija labai suabejojo šiuo požiūriu dėl mažmeninės bankininkystės sektoriaus, kuris Berlyno regiono rinkoje užima ypatingą vietą, taip pat dėl nekilnojamojo turto finansavimo sektoriaus, kuris irgi nemažai pelnosi iš pagalbos lėšų. Komisijos ekspertai išreiškė abejonę dėl Banko gyvybingumo nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje, nelabai tikėdamiesi iš jo pakankamai pelningos veiklos ateityje. Todėl, Komisijos nuomone, atskiras bent svarbesnės nekilnojamojo turto finansavimo sektoriaus dalies pardavimas, kaip

kompensacinė priemonė, iš esmės pagerintų Banko gyvybingumą ir likusios dalies koncerno privatizavimo prognozes.

(238) Todėl, remdamasi pateiktu restruktūrizavimo planu ir savo patarėjų išvadomis, Komisija 2003 m. rudenį paprašė Vokietijos įvertinti skaičiais padarinius, kurie kiltų per vidutinį numatytą laikotarpį iki 2005 m. pabaigos, pardavus banką „Berliner Bank“ (sudarantį nuo 1/4 iki 1/3 BGB banko veiklos apimties mažmeninės bankininkystės sektoriuje), ir iki 2006 m. pabaigos, pardavus banką „BerlinHyp“ (sudarantį apie 2/3 BGB banko veiklos apimties nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje). Komisija norėjo nustatyti, ar tokio pobūdžio tolesnės kompensavimo priemonės, kurios yra numatytos pagal ligšiolinį restruktūrizavimo planą, nesukeltų pavojaus Banko gyvybingumui.

(239) Vokietija ir Bankas pirmiausia įvertino pradinę padėtį. Remiantis 2003 m. birželio 24 d. vidutinio laikotarpio planu, buvo įvertinta tikėtina papildoma našta, kuri imtų slėgti, įgyvendinus pagal Komisijos patarėjų rekomendavimą jau pažadėtą nekilnojamojo turto paslaugų sektorių ir IBB banką. Šios trys priemonės sudarytų nuo 2003 m. iki 2006 m. bazinio scenarijaus atveju vienkartinį naštos efektą atėmus [...]* eurų, iš jų [...]* eurų rizikos padengimo sumų padidinimui, taip pat atėmus [...]* eurų neigiamam pardavimo pajamų rezultatui ir akcijų balansiniam nurašymui bei kitiems transakcijų padariniams, eliminavus nekilnojamojo turto paslaugų sektoriuje antrines bendroves IBG ir IBAG. Tačiau vidutinio laikotarpio ir ilgalaikės minėtų trijų priemonių pasekmės būtų nedidelės. Planuotas rezultatas (pelnas) iki apmokestinimo 2006 m. būtų sumažintas tik [...]* eurų suma, t. y. nuo [...]* eurų (pagal 2003 m. birželio 24 d. vidutinio laikotarpio planą) iki [...]* eurų (pagal naujus apskaičiavimus), todėl Banko galėtų būti pasiektas be didelių pokyčių iki šiol pateiktai plane numatytais dydžiais. 2003 m. birželio 24 d. vidutinio laikotarpio planas remiasi tiksliniu koncerno reitingu [...]* ir siekiama 2006 metais nuosavo kapitalo kvota [...]* %.

(240) O Vokietijos ir Banko duomenimis, banko „Berliner Bank“ pardavimas iki 2005 m. pabaigos turėtų neigiamą efektą koncerno vidutinio laikotarpio planui. Nuo 2003 m. iki 2005 m. vienkartinio efekto suma sudarytų [...]* eurų, iš jų [...]* ypatingoms sąnaudoms už pardavimą, o kita dalis atidėjimams personalui, IT (informacinėms technologijoms), pastatams ir papildomoms restruktūrizavimo sąnaudoms. Per vidutinį ir

ilgą laikotarpį planuotas rezultatas (pelnas) iki apmokestinimo 2006 m. sumažėtų nuo [...] eurų (pagal perdarytą vidutiniam laikotarpiui planą remiantis trimis nurodytomis priemonėmis) [...] eurų suma iki [...] eurų, iš kurių beveik pusė dėl iš banko „Berliner Bank“ negautinų pajamų, skirtų koncernui, o kita dalis – dėl delsimo sumažinti darbuotojų skaičių, dėl planuojamų didesnių pajamų iš komisinių praradimo ir atsiliekančių (pastoviųjų) išlaidų (visų pirma dėl *Back-office* skalės trūkumų). Tačiau skaičiuojama buvo remiantis prielaida, kad bankas „Berliner Bank“, stengiantis padidinti siūlytojų ratą, bus parduodamas kaip savarankiškas bankas, o tam prireiktų didesnių sąnaudų. Už pardavimą laukiamos vienkartinės banko „Berliner Bank“ pajamos jau būtų nuo [...] iki [...] eurų. Tačiau Banko duomenimis, šias pajamas „surytų“ bankui „Berliner Bank“ reikalingi pagrindinio kapitalo ištekliai – [...] % rizikingų pozicijų [...] eurų, todėl būtų neigiamas [...]–[...] eurų efektas. Be to, eliminavus banką „Berliner Bank“, mažmeninės bankininkystės pajamų dalis visoje BGB banko veikloje sumažėtų [...] % iki [...] %, dalis kapitalo rinkos sektoriuje atitinkamai nuo [...] % iki [...] %. Todėl esant nurodytai pagrindinio kapitalo kvotai, gresia reitingo pablogėjimas, nes kapitalo rinkos sektorius yra rizikingesnis palyginti su mažmeninės bankininkystės sektoriumi. Tai turėtų neigiamos įtakos refinansavimui, todėl banko „Berliner Bank“ pardavimas restruktūrizavimo laikotarpiu sukeltų ir įprastinės veiklos problemų. Banko „Berliner Bank“ pardavimas sumažintų pagrindinio kapitalo kvotą maždaug [...] % nuo [...] % 2006 metais o pagal 2003 m. birželio 24 d. vidutinio laikotarpio planą – maždaug iki [...] %.

(241) Komisija nuodugniai išanalizavo Vokietijos ir Banko pateiktus argumentus. Komisijos nuomone, juose nematyti neįveikiamų kliūčių, dėl konkurencijos priežasčių eliminavus banką „Berliner Bank“.

(242) Juk Bankas gali pasirinkti – dėl banko „Berliner Bank“ eliminavimo gresiantį santykinį pervedamų pajamų iš mažmeninės bankininkystės sumažėjimą, palyginti su bendru Banko rezultatu kompensuoti proporcingu kitų sektorių, būtent, kapitalo rinkos ir nekilnojamojo turto mažinimu. Taip liktų nepakitusi Banko struktūra ir reikalavimai pagrindinio kapitalo kvotai. Be to, tokio pobūdžio rizikingų pozicijų sumažinimas išlaisvintų nuosavą kapitalą, o tai leistų padidinti pagrindinio kapitalo kvotą. Kaip alternatyvą tokio pobūdžio mažinimams Bankas didesnei rizikai kompensuoti galėtų padidinti pagrindinio kapitalo kvotą arba tolesnėmis savo pastangomis dar labiau, negu iki šiol planuota, mažinti pasirinktas rizikingas pozicijas ir taip išlaisvinti pagrindinį kapitalą arba per vidutinį laiką „paimti šviežią kapitalą“ kapitalo rinkoje. Šitaip

būtų išvengta neigiamo efekto reitingui ir refinansavimo sąlygoms, taigi Bankas eliminavimo poveikį galėtų įveikti strategiškai.

(243) Vokietija ir Bankas, apskaičiuodami vienkartinį efektus dėl banko „Berliner Bank“ eliminavimo, rėmėsi tuo, kad šį Banką būtų galima parduoti kaip savarankišką, siekiant pritraukti daugiau siūlytojų. Atsižvelgiant į tą aplinkybę, kad bankas „Berliner Bank“ šiuo metu kaip nesavarankiškas sektorius ar filialas yra integruotas į banką „Landesbank Berlin“, jį parduodant reiktų eliminuoti kaip savarankišką teisinį vienetą. Banko duomenimis, tam reikalinga pagrindinio kapitalo kvota [...] % rizikingų pozicijų ir maždaug [...] eurų dydžio pagrindinis kapitalas, kurį BGB bankas turėtų įnešti naujai. Nors pagrindinis kapitalas sudaro [...] eurų, Bankas tikisi pajamų iš pardavimo tik nuo [...] iki [...] eurų. Komisija mano, jog šie apskaičiavimai yra labai konservatyvūs. Nuosavas neto kapitalas paprastai yra vienas iš veiksmių, pagal kurį yra nustatoma įmonės vertė. Jeigu banko „Berliner Bank“ pagrindinis kapitalas būtų apie [...] eurų, Komisijai atrodytų neįtikėtina, kad iš pardavimo galima gauti tik [...]–[...] eurų pajamų. Atsižvelgiant į tai, kad banko „Berliner Bank“ prekės ženklas yra plačiai žinomas ir klientų gerai vertinamas, pajamos iš pardavimo turėtų tendenciją pasiekti ar net viršyti pagrindinio kapitalo, kurį Bankas laiko sąnaudomis, vertę ir taip gerokai sumažinti BGB banko našatą. Tačiau jeigu dėl Komisijos nenumatytų priežasčių išimties atveju atsitiktų kitaip, vis tiek BGB banko požiūriu būtų neracionalu banką „Berliner Bank“ parduoti kaip savarankišką banką. Prekės ženklas, klientai ir kitas einamosios veiklos turtas bei nuosavos lėšos, visi jie turi teigiamą vertę. Jeigu BGB bankas mano, kad jo naujai pateiktinas disponuoti pagrindinis kapitalas parduodant Banką neduos pajamų, tai savaime suprantama, kad galima parduoti banko „Berliner Bank“ turtą pagal vadinamąjį „Asset-Deals“. Tokiu atveju bent pajamos iš pardavimo turėtų būti teigiamos ir BGB bankas išvengtų ypatingųjų nuostolių iš banko „Berliner Bank“ pardavimo. Taip būtų labai sumažintas neigiamas vienkartinis [...] eurų efektas.

(244) Grįžtamasis neigiamas efektas nuosavo kapitalo [...] % galiojančiai kvotai nukėlus pardavimą vieneriais metais, Komisijos nuomone, taip pat galėtų būti aiškiai mažesnis.

(245) Atsižvelgdama į Komisijos analizę, Vokietija galiausiai sutiko, kad BGB bankas būtų gyvybingas, banką „Berliner Bank“ pardavus ir atskirai. Vokietija pareiškė esanti pasiruošusi atskirai parduoti banką „Berliner Bank“ iki 2007 m. vasario 1 d. (juridinis įsiteisėjimas),

- pradedant pardavimo procedūrą 2005 m. ir ją baigiant pagal sutartį 2006 m. spalio 1 d.
- (246) Visų pirma tokiu būdu 2006 m. visas rezultatas (pelnas) dar atitektų BGB bankui, o, antra, prisitaikymui skirtos išlaidos būtų paskirstytos per ilgesnį laikotarpį, ir būtų lengviau valdomos tokios priemonės, kaip iki tol pažengęs trumpalaikių pastoviųjų sąnaudų mažinimas IT (informacinėms technologijoms), pagalbiniam personalui ir pastatams. BGB banko duomenimis, iš dalies nepasireikštų ir neigiami tęstiniai efektai: LBB banko planuojamų dėl reorganizavimo didėjančių pajamų iš komisinių praradimas, darbuotojų netikrumas, išteklių naudojimas valdymui ([...]* eurų), nuostoliai dėl delsimo mažinti darbuotojų skaičių koncerne ([...]* eurų) ir dėl atsiliekančių išlaidų dėl pagalbinio personalo trūkumų ([...]* eurų). Komisija šiai nuomonei pritaria.
- (247) Komisijos nuomonę patvirtina ir vienkartinių bei tęstinių (ilgai pasireiškiančių) efektų, darančių poveikį BGB banko nuosavo kapitalo pelningumui, analizė. Vokietijos ir Banko pateikti skaičiai yra aiškiai sumažinti. Jeigu tai nepavyktų dėl nelaimingų aplinkybių grandinės ar nepalankios rinkos raidos, tada net nuosavo kapitalo [...]* % pelningumas 2007 metais (nuosavo kapitalo [...]* % pelningumas pagal 2003 m. birželio 24 d. vidutinio laikotarpio planą, atėmus [...]* %, atskyrus banką „Berliner Bank“), Komisijos vertinimu, neprivertstų išlikusį koncerną vėl kreiptis valstybės paramos, kuri pagal pagalbos teikimo principą „one time–last time“ daugiau negalėtų būti suteikiama. Pats Bankas gali priimti sprendimą savo jėgomis padidinti pagrindinio kapitalo kvotą iki 7 % arba daugiau ir tada stabilizuoti. Tai teigiamai paveiktų reitingą ir būtų užtikrinamos gana geros refinansavimo sąlygos. Būtent 2006 m. esant nepalankioms sąlygoms planuojamas nuosavo kapitalo [...]*–[...] % pelningumas, Komisijos nuomone, ir sunkiomis šiuo metu kreditavimo sąlygomis Vokietijoje yra prie žemiausios spektro ribos, kurią reiktų laikyti pakankama banko ilgalaikiam gyvybingumui užtikrinti. Tačiau Komisija tikisi, kad 2007 m. pažadėtas privatizavimas Banką turėtų sustiprinti. Jeigu naujas investuotojas tuo laiku esamą Banko nuosavo kapitalo pelningumą ar kapitalo atsargas laikytų nepakankamas, reikia tikėtis, kad jis savais interesais imtųsi tolesnių sanavimo priemonių, pvz., atsisakytų nepelningų sektorių, Banką kapitalizuotų, o tai pagerintų reitingą ir kartu refinansavimo situaciją iki reikiamo lygio.
- (248) Komisija palaiko Vokietijos ir Banko nuomonę, kad dabar vertinant perspektyvą, negalima griežtai atmesti tos pasekmės, kad griežtas įpareigojimas parduoti per vidutinį laikotarpį taip pat ir banką „BerlinHyp“ savo ruožtu nebūtų Banko gyvybingumui per didelė našta. Komisija, patikinta savo nepriklausomų konsultantų, vis dar abejoja, kad Bankui pavyktų nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje planuojama apimtimi vykdyti naują veiklą didelėmis maržomis. Todėl Komisija mano, jog teigiamas žingsnis, stiprinant ilgalaikį pelningumą, atsisakyti nekilnojamojo turto finansavimo veiklos daugiau negu planuota. Tai būtų galima padaryti atskirai parduodant banką „BerlinHyp“, kurį Komisija nuodugniai patikrino.
- (249) Privalomas įpareigojimas per vidutinį laikotarpį parduoti banką „BerlinHyp“ banką, Vokietijos ir Banko duomenimis, turėtų neigiamą atgretiną poveikį likusiam koncernui ir keltų pirkėjui nebūtinai įvykdomus reikalavimus. Pirkėjas turėtų perimti koncerno vidaus refinansavimą (šiuo metu [...]* eurų) palyginamomis sąlygomis, t. y. turėti bent tokio lygio reitingą kaip bankas „Landesbank Berlin“, ir perimti BGB banko globą, skirtą bankui „BerlinHyp“, kad būtų išvengta didžiųjų kreditų priskaičiavimų (šiuo metu apie [...]* eurų). Be to, pirkėjas turėtų siūlyti ne mažesnę už banko „BerlinHyp“ pirkimo kainą, nes priešingu atveju tektų atlikti didelius balansinės vertės nurašymus [...]. Taip pat ir viešojo konkurso žlugimo atveju būtų rizika atlikti balansinės vertės nurašymus. Be to, parduoti nepakenkiant restruktūrizavimo planui yra galima tik tada, jeigu būtų išlaikomas bendradarbiavimas tarp banko „BerlinHyp“ ir koncerno realizuojant pardavimus. Įpareigojimas parduoti atskirai pareikalautų vienkartinio dabartinės [...]* eurų balansinės vertės nurašymo [...]* eurų suma į banko „BerlinHyp“ nuosavo kapitalo balansinę vertę, kuri yra 519 mln. eurų. 2006 m. planuojamas rezultatas (pelnas) iki apmokestinimo likusiame koncerne sumažėtų maždaug [...]* eurų suma (skirtumas tarp „BerlinHyp“ planuojamo maždaug [...]*eurų rezultato (pelno) ir pajamų iš palūkanų, gaunamų iš pardavimų, planuojamų maždaug [...]* eurų). Tai nulemtų – kartu su atskiru banko „Berliner Bank“ pardavimu – tolesnį likusio koncerno 2006 m. planuojamos nuosavo kapitalo kvotos smukimą nuo [...]* % net iki [...]* %, o pagrindinio kapitalo kvota siektų tik šiek tiek daugiau kaip [...]* %.
- (250) Kadangi likusiam koncernui dėl privalomo įpareigojimo atskirai parduoti banką „BerlinHyp“ gali iškilti kitokių pavojų gyvybingumui, Komisija dabar nelaiko šią priemonę nei tinkama ilgalaikiam pelningumui stiprinti, nei „paklausia“ kompensacine priemone, kuria galima būtų remtis priimant sprendimus. Todėl

Komisija atsižvelgia į Vokietijos pastebėjimą, kad banko „BerlinHyp“ atskiro pardavimo tikslingumą reiktų patikrinti iš naujo, atsižvelgiant į likusio koncerno privatizavimą, ir kad bankas „BerlinHyp“, priklausomai nuo to, koks scenarijus pakoreguos privatizavimo prognozę, turėtų būti 2007 m. pabaigoje parduodamas arba kartu su likusiu koncernu, arba atskirai, taikant skaidrią, viešą ir nediskriminuojamą procedūrą. Komisija mano, jog yra realu, kad bankas „BerlinHyp“ bent nuo 2006 m. vėl galėtų sudominti strateginį investuotoją. Taip pat ir banko „BerlinHyp“ verslo plane numatoma pagerinti bendrą banko padėtį rinkoje nekilnojamojo turto finansavimo srityje. Komisijos manymu, vėlesnis pakartotinis atskiro pardavimo prognozės patikrinimas turėtų būti atliekamas 2006 metais. Be to, Komisija laukia, kad Bankas, remdamasis konsultantų rekomendacijomis ir jų pagrindu parengtu restruktūrizavimo planu [...]*, imsis priemonių, kai tik pasirodys, kad veikla krypta blogyn. Taikant šią priemonę, būtų sumažinama potenciali rizika, kuri atsirastų dėl naujų nurašymų, [...]*. Komisijos nuomone, tokio pobūdžio priemonės turėtų teigiamos įtakos likusio koncerno gyvybingumui ir privatizavimo prognozėms.

- (251) 2004 m. sausio 29 d. Vokietija perdavė dabartinį restruktūrizavimo planą kartu su vidutiniam laikotarpiui parengtu finansavimo planu, kuriame remiamasi 2004 m. sausio vidurio rodikliais. Tai atnaujinta ligšiolinė 2003 m. birželį parengto plano versija, kuria rėmėsi Komisija ir jos konsultantai „Mazars“, vertindami Banko gyvybingumą. Naujoji versija atsižvelgia į konsultantų „Mazars“ rekomendacijas dėl rizikos padengimo sumų planavimo. Kas dėl banko „Berliner Bank“ atskyrimo (eliminavimo), kuris dar nėra integruotas į vidutinio laikotarpio finansinį planą, Vokietija pateikė vertinimą, papildantį ir paremtą 2003 m. pateikta analize. Dabartinio plano skaičiai nedaug kuo skiriasi nuo ankstesnės 2003 m. birželio plano versijos ir todėl neturėtų pakeisti Komisijos vertinimo dėl BGB banko gyvybingumo.

Komisijos apibendrinančios išvados dėl Banko ilgalaikio gyvybingumo ir privatizavimo prognozių

- (252) Komisija yra tos nuomonės, kad restruktūrizavimo planas, papildytas pagal jos konsultantų „Mazars“ rekomendacijas, nepaisant kai kurių aprašytų abejonių dėl būsimos raidos, yra priimtinas ir išsamus. Jau taikomas arba numatytas taikyti operatyvines, funkcinės ir finansinės priemonės Komisija pripažįsta tinkamomis ilgalaikiam Banko gyvybingumui užtikrinti. Komisija mano, kad iki šiol pasitaikę nukrypimai nuo tikslo iš esmės yra nepriimtini ir kelia abejonių dėl restruktūrizavimo plano įgyvendinimo. Kai kurios

priemonės nesisieja su planu. Tačiau tai kompensuojama plano tikslų gausa kituose veiklos sektoriuose.

- (253) Gyvybingumo prognozės labai priklauso nuo būsimąjo pelno ir pagrindinio kapitalo bazės, taip pat ypač nuo gebėjimo plėtoti naująją veiklą ir iki galo įgyvendinti restruktūrizavimo planą. Ypač per restruktūrizavimo laikotarpį Bankas priklausys nuo pajamų kapitalo rinkos sektoriuje. Strategija nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje yra pretenzinga veikla ir gresia tikslų neįgyvendinimu. Tolesnė blogėjanti nekilnojamojo turto rinkos padėtis Berlyno regione ir mažas BVP keltų grėsmę Banko gyvybingumui. Komisija mano, kad šios rizikos išvengti galima, atskyrus (eliminavus) didesnę nekilnojamojo turto finansavimo sektoriaus dalį, atskirai parduodant banką „BerlinHyp“, bet Vokietija norėtų, kad šios priemonės būtų išsamiau patikrintos. Galimus nuostolius, kurie atsirastų dėl BGB ir LBB bankuose pasiliekančios mažesnės nekilnojamojo turto finansavimo dalies, Bankas tuomet galėtų lengviau kompensuoti iš planuojamų gauti pajamų mažmeninės bankininkystės ir kapitalo rinkos sektoriuose.
- (254) Bankas šiuo metu neturi jokių neskelbiamųjų („tyliųjų“) atsargų ar kitokių finansinių resursų, kad galėtų padengti restruktūrizavimo periodu galimus didesnius nuostolius. Atsižvelgdama į tai, Komisija 6,0 % pagrindinio kapitalo kvotą laiko būtinu minimumu Banko gyvybingumui užtikrinti ir tinkama finansuoti iš valstybės pagalbos lėšų. Komisija tikisi, jog Bankas visokeriopai stengsis, kad padidintų pagrindinio kapitalo kvotą savo jėgomis ir toliau mažindamas rizikingus aktyvus arba uždirdamas kitų lėšų rinkoje maždaug iki 7,0 % arba ir daugiau. Banko galimybės kapitalo rinkoje ir privatizavimo prognozės taip būtų dar labiau pagerinamos.
- (255) Taikant papildomą kompensacinę priemonę – banko „Berliner Bank“ atskyrimą (eliminavimą), numatyta nuosavo kapitalo kvota sumažėtų maždaug nuo [...]*- [...] % iki [...]*- [...] % , tačiau Komisijos nuomone, tai nesukeltų grėsmės ilgalaikiam Banko gyvybingumui. Komisija mano, kad investuotojas po Banko privatizavimo imsis visų reikiamų priemonių, kad Banke būtų atkurtas rinkos sąlygomis veikiančiam investuotojui priimtinas Banko pelningumas.
- (256) Komisija tiki, kad Banko privatizavimas, pasibaigus restruktūrizavimo etapui, turėtų būti sėkmingas. Vokietija išpareigojo tuoj pat po 2005 m. metinės atskaitomybės patvirtinimo pradėti privatizavimo procedūrą ir baigti ją 2007 m. pabaigoje. Komisija šį planą vertina kaip realų. Komisija daro prielaidą, kad Vokietija ir Bankas iki tol dės visas pastangas dar pasitaikantiems privatizavimo sunkumams įveikti.

Tokioms kliūtims priklauso vis dar kompleksinė koncerno struktūra, kurią per restruktūrizavimą dar reiktų supaprastinti, taip pat per mažai koncentruotos produktų paletės koncentravimas ir verslo skaidrumo gerinimas. Pirkimo kainai ir toliau tendencingai darys neigiamą įtaką ta aplinkybė, kad Bankas nemažą dalį komercinių patalpų nuomojasi didesnėmis negu rinkos kainomis. Pagal Komisijos konsultantų apskaičiavimus grynoji šio nuostolio vertė 2006 m. bus tarp [...]* eurų ir [...]* eurų. Į tai investuotojas, siūlydamas savo pirkimo kainą, būtinai atsižvelgs, ir tikėtis nuolaidos. Numatomas privatizavimas vyks nuo vienerių iki dvejų metų, pasibaigus valstybės garantijai ir laidavimui. Toks laikotarpis, Komisijos nuomone, suteikia potencialiam investuotojui pakankamai galimybių stebėti Banko veiklą rinkoje, 2005 m. liepą pasibaigus valstybės garantijai, ir išanalizuoti pasiūlymą dėl kainos.

Kaip išvengti iškreiptos konkurencijos

(257) EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punkto išimties taisyklėje yra nustatyta sąlyga, kad pagalba neturi pakeisti prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui. Gairių 35–39 punktuose nustatyta, kad būtina imtis priemonių, siekiant sušvelninti pagalbos daromą neigiamą poveikį konkurentams rinkoje. Paprastai yra taikomi šie atsakomieji veiksmai: įmonės atstovavimo apribojimas arba sumažinimas svarbioje rinkoje arba rinkose, pasibaigus restruktūrizavimo etapui. Pagal 37 punktą priverstinis įmonės atstovavimo rinkoje apribojimas arba sumažinimas turi būti proporcingas rinkos iškreiptumo efektams, kuriuos sukelia teikiamoji parama, ir ypač atitikti santykinį įmonės „svorį“ savo rinkoje ar rinkose. Atsakomieji veiksmai pagal Gairių 38 punktą gali būti sušvelninami tik tada, jeigu įmonės atstovavimo apribojimas arba sumažinimas akivaizdžiai pablogina rinkos struktūrą, pvz., netiesiogiai sukuria monopolinę arba oligopolinę situaciją. Kaip jau buvo rašyta apie hipotetinį nemokumo atvejį, monopolio arba siauro oligopolio atsiradimo, apribojus ar sumažinus BGB banko atstovavimą rinkoje, esant tam tikroms rinkos struktūroms ir atitinkamai įmonės padėčiai šiose rinkose, galima išvengti (žr. toliau).

(258) Atsakomieji veiksmai gali būti įvairių formų, pvz., gamybos įrangos ar antrinių bendrovių pardavimas arba kurios nors veiklos eliminavimas. Pagal Gairių 39 i punktą, jeigu rinkoje, kurioje yra teikiama pagalba, yra struktūrinių pajėgumų perviršis, tada rinkai atgaivinti gali būti taikomi atsakomieji veiksmai – galutinis pajėgumų eliminavimas. Pagal 39 i punktą

galutinis ir negrįžtamas pajėgumų eliminavimas yra tada, kai tam tikra esamos apimties gamybos įranga galutinai padaroma netinkama naudoti arba visiškai perkeliama į kitą veiklos sferą.

(259) Remiantis Gairių 39 i punktu, finansinių paslaugų rinkoms nėra būdingas struktūrinių pajėgumų perviršis, kuris būdingas gamybos, o ne paslaugų sektoriui, kur pajėgumus iš esmės daug lengviau galima priderinami prie rinkos sąlygų. Jeigu bankų sektoriuje kalbama apie pajėgumų perviršį, tai turimas galvoje bankų filialų tankis, o ne struktūrinis perviršis, kurį lemia ilgalaikis paklausos mažėjimas: tai yra daugiau personalo ir išlaidų požiūriu intensyvūs sektoriai, kurie yra likviduojami siekiant pelningumo.

(260) Tačiau net, jeigu finansinių paslaugų sektoriuje ir būtų perviršis, jo nebūtų įmanoma padaryti „netinkamu naudoti“ arba galutinai perkelti į kitą veiklos sferą. Pajėgumai bankų sektoriuje – visų pirma, tai darbuotojai, filialai, konsultavimo centrai, pagalbiniai biurais „Back-offices“ ir kompiuterių ir telekomunikacijų sistemos – yra skirti paslaugoms teikti ir pasižymi dideliu gebėjimu lanksčiai prisitaikyti prie sąlygų. Juos be jokių didelių išlaidų galima vėl panaudoti darbe, išnuomoti arba panaudoti rinkoje kitokiu būdu. Negrįžtamas pajėgumų sumažinimas šiuo atveju yra neįmanomas ir negali būti tikrinimo objektas.

(261) Todėl toliau ir yra tikrinama, ar siūlomi atsakomieji veiksmai – antrinių įmonių ar turto bei sektorių pardavimas, uždarymas ir sumažinimas – yra pakankami pagal 39 ii punktą, kad būtų sušvelnintas rinką iškreipiantis pagalbos poveikis.

(262) Pirminiame restruktūrizavimo plane Vokietija kaip sudedamąją plano dalį pateikė šias priemones:

- antrinių bendrovių ir akcijų pardavimas: svarbiausias pardavimas yra numatytas mažmeninės bankininkystės sektoriuje – tai visoje Vokietijoje veikiantis bankas „Allbank“ (jau parduotas), bankas „Weberbank“ Berlyne (dar neparduotas), bankas „Živnostenská Banka a.s.“ Čekijoje (parduotas) ir bankas „BG Polska S.A.“ (mažmeninės bankininkystės sektorius ir interneto sektorius „Inteligo“ parduoti, likusi dalis dar likviduojama),

- klientų aptarnavimo punktų uždarymas: atsiskaitoma apie 90 filialų privačių ir verslo klientų sektoriuje Berlyne ir Brandenburge (daugiausia Berlyne), 6 klientų aptarnavimo centrų Vokietijai

joje, 6 punktų Vokietijoje ir 3 punktų užsienyje nekilnojamojo turto finansavimo sektoriuje, 3 punktų užsienyje kapitalo rinkos sektoriuje ir 14 atstovybių užsienyje didžiųjų ir užsienio klientų sektoriuje,

- sektorių ir veiklos atsisakymas: ilgalaikis pasitraukimas iš didžiųjų ir užsienio klientų sektoriaus (pvz., kreditų sandorių su užsienio bankais, didžiųjų klientų konsultavimo, privatizavimo, aviacijos finansavimo),
- mažinimo priemonės: kapitalo rinkos sektoriuje rizikingų aktyvų mažinimas [...] % ir finansavimo „Debt Finance“ sektoriaus [...] %; nekilnojamojo turto sektoriuje fondų apimties sumažinimas daugiau kaip [...] % (apie [...] eurų) ir projektų kūrimo sumažinimas [...] % (apie [...] eurų), taip pat filialų uždarymas ir darbuotojų skaičiaus sumažinimas 50 %; mažo savarankiško viešųjų įstaigų aptarnavimo sektoriaus sumažinimas ir įjungimas į verslo klientų sektorių.

(263) Vokietija paaiškino, kad šios priemonės sumažins bendrą darbuotojų skaičių 50 % (nuo 15 000 iki 7 500 asmenų) ir balansinę sumą maždaug nuo 190 mlrd. eurų iki 140 mlrd. eurų.

(264) Komisija nutarime dėl procedūros pradėjimo dėstė, kad ji negalėjusi tinkamai įvertinti šių iš dalies aprašytų priemonių poveikio – tiek bendrai, tiek atsižvelgiant į kai kuriuos BGB banko sektorius ir jų pozicijas rinkose, nes trūko detalesnių duomenų, todėl ji paprašė pateikti daugiau informacijos. Vokietija papildomai detalizavo duomenis apie priemonių poveikį tam tikriems sektoriams bei rinkoms (žr. 291 konstatuojamąją dalį ir toliau) ir bendrą efektą – viso ligšiolinio turto, siekiančio 51,5 mlrd. eurų arba 25 %, ir visų ligšiolinių įsipareigojimų, siekiančių 57,8 mlrd. eurų arba 27 %, sumažėjimą ir 50,2 mlrd. eurų balansinės sumos po konsolidavimo arba beveik 27 %⁽²⁵⁾ sumažinimą.

(265) Vis dėlto Komisija jau savo nutarime dėl procedūros pradėjimo suabejojo, ar pakankami yra planuojami atsakomieji veiksmai. Pasirodė abejotina, ar ketinamą balansinės sumos sumažinimą galima laikyti pakankamu, atsižvelgiant į nemažą pagalbos sumą ir

Komisijos praktiką suteikiant restruktūrizavimo pagalbą⁽²⁶⁾. Todėl Komisija nurodė įstatymo nustatytas privalomas mažiausias kapitalo kvotas, kurios yra svarbios kapitalizavimo požiūriu, vertinant atsakomuosius veiksmus bankų sektoriuje. Ypač svarbi yra toliau pateikta mintis: tam, kad būtų galima išlaikyti veiklą, bankas, kurio kapitalizavimas žemas, turi arba sumažinti rizikingus aktyvus, arba savo veiklą (pvz., pagrindas – įstatymo nustatytos pagrindinio kapitalo 4 % kvotos santykis su įvertintais pagal riziką aktyvais (risk-weighted-assets) – daugiausia 25 kartus) arba prašyti atitinkamo kapitalizavimo (kapitalo injekcijos). Pastaruoju atveju bankas išvengia sumažinimo, kuris kitu atveju dažniausiai būna reikalingas. Tokiame „tikslingumo sumažinime“ galima įžvelgti pavojų, kad rinka bus iškreipta, ir siūlyti atsakomuosius veiksmus. Komisija nurodė, kad šiuo atveju negalima „mechaniškai“ taikyti taisyklės, o kiekvienu konkrečiu atveju reikia atsižvelgti į ekonomines aplinkybes, visų pirma, įvertinti įmonės gyvybingumą ir konkurencijos situaciją jos rinkose.

(266) Vokietija dėl bendrų padarinių aiškino, kad tai priklauso ne vien tik nuo pagrindinio kapitalo kvotos, bet taip pat ir nuo iš pagrindinio ir papildomo kapitalo kvotos susidedančio atsakingo nuosavo kapitalo (privaloma įstatymo nustatyta 8 % kvota), todėl reikia taikyti ne faktorių 25, o daugiausia faktorių 12,5, siejant su galimu dėl teikiamos pagalbos veiklos išplėtimu arba vengiamu sumažinimu. Tik jeigu didinant pagrindinį kapitalą kartu yra suteikiamas papildomas kapitalas, bankas iš tikrųjų gali padidinti įvertintus pagal riziką aktyvus 25 kartus. Net jeigu bankas disponuoja iki šiol nepriskaičiuojamu papildomu kapitalu⁽²⁷⁾, nėra reikalo atsižvelgti į veiklos plėtimą, kuris galimas tik dėl turimo papildomo kapitalo. Tarp kitko, Vokietija išdėstė, kad faktiškai rinkoje reikalingos kvotos – mažiausia 6 % pagrindinio kapitalo kvota ir apie 10 % nuosavo kapitalo kvota – yra aiškiai didesnės už privalomą įstatymo nustatytą kvotą. Tokį požiūrį patvirtino bankas „BAFin“, atskirai palygindamas su Vokietijos bankų vidurkiu (maždaug 6–7 % pagrindinio kapitalo kvota, 9–11 % nuosavo kapitalo kvota, o privačių bankų 10–11 %) ir su Europos didžiųjų bankų vidurkiu, kuris yra daug didesnis ((8,5 % pagrindinio kapitalo kvota). Vokietija padarė iš to išvadą, kad 1,8

⁽²⁵⁾ Šiame skaičiuje buvo numatytas ir IBB banko rėmimo sektoriaus eliminavimas.

⁽²⁶⁾ Žr., pavyzdžiui, Sprendimą 98/490/EB.

⁽²⁷⁾ Į papildomą kapitalą, apskaičiuojant nuosavo kapitalo kvotą, reikia atsižvelgti tik iki turimo pagrindinio kapitalo dydžio.

- mlrd. eurų kapitalo injekcijos ekonominį poveikį galima numatyti rinkai maždaug su 18 mlrd. eurų. Komisija tokiems samprotavimams pritaria.
- (267) Kas dėl rizikos saugos, tai priimant nutarimą dėl procedūros pradėjimo, dar nebuvo aišku dėl šios pagalbos ekonominės vertės. Tuo tarpu Vokietija išdėstė, kad ekonominė vertė būtų apie 6 mlrd. eurų (žr. 138 konstatuojamąją dalį). Toliau Vokietija paaiškino, kad nekilnojamojo turto paslaugų sektoriuje kalbama ne apie nuo mokumo taisyklių priklausančią veiklos sferą, todėl vengiamas veiklos sumažinimas čia neturėtų būti siejamas su kapitalo kvotomis. Toliau buvo dėstoma, kad rizikos sauga iš esmės siejasi su nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus ankstesniąja veikla. Tačiau, kalbant apie tai, būtų galima argumentuoti, kad naujoji veikla yra galima IBAG banko restruktūrizavimo etape, tik suteikus saugos garantiją. Tačiau galima įvertinti tik naujosios veiklos apimtį (restruktūrizavimo etapui iš viso apie [...] eurų; žr. 90 konstatuojamąją dalį); arba daugiausia tai, kad rizikos saugos vertė (6,1 mlrd. eurų) gali nusakyti rinkos iškreiptumo laipsnį.
- (268) Komisija nesutinka su tokiu vertinimu, nes be rizikos saugos arba be alternatyvaus kapitalizavimo (kapitalo injekcija apie 6 mlrd. eurų) BGB bankas su savo vidaus rizikos raizgyne iš viso nebūtų galėjęs toliau veikti. Todėl rizikos sauga atitinka hipotetinę 6 mlrd. eurų injekciją. Tas pat pasakytina ir apie atgręžtinio reikalavimo susitarimo indėlį, kuris Komisijos sprendimo dėl reikalavimo gražinti skolą atveju būtų daugiausia 1,8 mlrd. eurų⁽²⁸⁾.
- (269) Pagrindu laikant visą pagalbos 9,7 mlrd. eurų vertę bei faktorių „10“ ir atsižvelgiant į faktiškai reikalingą nuosavo kapitalo kvotą, gautųsi atspirties taškas rinkos iškreiptumui ir apytikrei orientacijai į atsakomuosius veiksmus balansinės sumos sumažinimas beveik 100 mlrd. eurų iš 190 mlrd. eurų.
- (270) Tai parodo tokio „palankaus“ mąstymo ribas. Šią apimtį greitai sumažinti galima tik esant nemokumui. Be pagalbos būtų buvęs įmanomas tik BGB banko veiklos sustabdymas, kuriam atsakomasis veiksmas būtų tik mokumo atkūrimas. Tačiau per restruktūrizavimo laikotarpį atsakomuosius veiksmus, atsižvelgiant į minėtą apimtį, per trumpą arba vidutinį laiką yra sunku įgyvendinti, arba tai galima padaryti tik su nemažais nuostoliais, parduodant įmonės dalis, nutraukiant ilgalaikes sutartis arba atsisakant kai kurių pozicijų, jeigu norima nepakenkti įmonės gyvybingumui arba apskritai nenutraukti veiklos. Tokios pasekmės apskritai nelabai derintųsi su restruktūrizavimo tikslu ir tikrinimo kriterijumi, būtent su pagalbą gaunančios įmonės ilgalaikio pelningumo atkūrimu. Kita vertus, atsižvelgiant į įvairių pagalbos priemonių poveikio tam tikriems sektoriams ir rinkoms mastą, ta pasekmė pasirodytų kaip neadekvati. Todėl mechaninis „palankus“ mąstymas neturėtų būti taikomas balanso apimties reikalingo mažinimo atžvilgiu.
- (271) Todėl Komisijos tikslas buvo, remiantis iki šiol savo turima bendros apimties mažinimo praktika ir atsižvelgiant į ketinamų panaudoti priemonių poveikį, užtikrinti veiksmingą Banko atstovavimo rinkose sumažinimą.
- (272) BGB bankas daugiausia dirba privačių ir verslo klientų srityje (mažmeninėje bankininkystėje „retailbanking“), nekilnojamojo turto srityje (pramoninio nekilnojamojo turto finansavimas), nekilnojamojo turto paslaugų srityje (fondų ir projektų sandoriai) ir kapitalo rinkoje (pinigų ir vertybinių popierių operacijos).
- (273) Kiti Banko veiklos sektoriai pagal apimtį nėra tokie reikšmingi. Jie yra mažinami, likviduojami ir nevaidina esminio vaidmens. Tai pasakytina apie viešųjų įstaigų segmentą (kreditų išdavimas), kuris smarkiai mažinamas ir ateityje bus integruotas į verslo klientų sektorių, taip pat ir apie didžiųjų ir užsienio klientų sektorių (projektų ir eksporto finansavimas), kuris turi būti pamažu likviduojamas. Investicinės bankininkystės veikla apėmė tik mažos apimties akcijų ir paskolų emisiją ir ateityje nevaidins jokio savarankiško esminio vaidmens. Be to, 2005 m. iš LBB banko bus eliminuotas IBB banko rėmimo sektorius, turintis valstybės garantiją ir laidavimą.

⁽²⁸⁾ Ši teorinė ir suapvalinta didžiausia suma gaunama taikant 1999 m. liepos 8 d. Komisijos sprendime dėl banko „WestLB“ naudojamą metodiką, skirtą rinkoje įprastam atlygiui (kompensacijai) apskaičiuoti, atsižvelgiant į 2003 m. kovo 6 d. pirmosios instancijos nutartį ir LBB bankui svarbius duomenis bei palūkanų normą.

- (274) Nutarime dėl procedūros pradėjimo, remiantis Vokietijos pateiktais duomenimis, veiklos sritis, vadinama nekilnojamojo turto sektoriumi, siekiant tinkamai patikrinti atsakomuosius veiksmus, pagal pasiūlos ir paklausos struktūras buvo suskirstyta į dalinės veiklos sritis – nekilnojamojo turto paslaugų ir nekilnojamojo turto finansavimo sektorius. Nekilnojamojo turto finansavimo sektorius pagal BGB banko vidaus apibrėžimą susijęs su didesnių apimčių finansavimu (maždaug nuo 5 mln. eurų) ir su pramoninio nekilnojamojo turto (namų statybos ir prekybos centrų) finansavimu. Šia veikla užsiima daugiausia antrinė bendrovė – bankas „BerlinHyp“ (apie 2/3 sektoriaus apimties), taip pat LBB bankas bei pats BGB bankas. Privačių klientų nekilnojamojo turto finansavimas didesne dalimi priklauso koncerno privačių klientų sektoriui.
- (275) Nekilnojamojo turto paslaugų sektorius apima fondų veiklą ir statybos įmonių sandorius. Kalbant apie šio sektoriaus naująją veiklą, reikia pasakyti, kad ja užsiima 100 % BGB banko kontroliuojama koncerno dalis IBAG, o anksčiau tai dirbo IBG bankas.
- (276) Nekilnojamojo turto paslaugų sektorius yra tas, kuris buvo krizės ir restruktūrizavimo pagalbos pagrindinė priežastis ir daugiausia gavo naudos iš rizikos saugos, kuriai skirta didžiausia pagalbos suma. Todėl dėl šio sektoriaus tolesnės veiklos nuo pat pradžių kilo abejonių.
- (277) Tokiomis aplinkybėmis Vokietija jau 2002 m. vasarą pasiūlė eliminuoti nekilnojamojo turto paslaugų sektorių iš BGB banko ir perduoti Berlyno žemei. Šis esminis ketinimas buvo detalai išdėstytas 2004 m. sausį nusiųstame Vokietijos pasižadėjime. Pagal jį Vokietija įsipareigoja užtikrinti, kad BGB parduos arba likviduos (su išgaliojimu balanse) ne vėliau kaip iki 2005 m. gruodžio 31 d. visas nekilnojamojo turto paslaugų bendrovių, kurioms skirta rizikos sauga, akcijas.
- (278) Detaliau nuostatose yra numatyta, kad Žemė ir Bankas iki 2004 m. gruodžio 31 d. galutinai nustatys, kurios akcijos yra tinkamos parduoti tretiesiems asmenims, taikant skaidrią, viešą ir nediskriminuojamą procedūrą. Vokietijos nuomone, tai neturėtų būti daug akcijų. Šiuo atveju daugiau yra kalbama apie vieną svarbią bendrovę (turinčią maždaug 160 darbuotojų), kuriai taikoma rizikos sauga, todėl pagal Detaliojo susitarimo nuostatas bet koks pelnas iš pardavimo turi būti pervestas Berlyno žemei. Pardavus šią bendrovę tretiesiems asmenims, jai daugiau nebus skiriama rizikos sauga. Visas iki 2005 m. gruodžio 3 d. neparduotas ar nelikviduotas akcijas nusipirks Berlyno žemė rinkos sąlygomis, pagal kurias pirkimo kainą nustatys Žemės užsakytas auditorius, po to patikrins Banko užsakytas auditorius arba prireikus ji bus nustatyta trečiųjų teismo procese. Pagal Detaliojo susitarimo nuostatas jau dabar Berlyno žemė nekilnojamojo turto paslaugų srityje turi ypatingas pritarimo, informavimo ir kontroliavimo teises, kurias vykdo Žemei priklausanti bendrovė „Berliner Gesellschaft zum Controlling der Immobilien-Altrisiken mbH“ (BCIA).
- (279) Vokietija ir per ankstesnes procedūros stadijas pareiškė ketinimą eliminuoti IBB banko rėmimo sektorių ir bent dalį dabar LBB banko, disponuojamo kaip pagrindinis kapitalas, IBB banko tikslinio rezervo. Šis ketinimas buvo detalai išdėstytas 2004 m. sausį perduotame Vokietijos pasižadėjime. Pagal jį Vokietija įsipareigoja garantuoti, kad vėliausiai iki 2005 m. sausio d. IBB banko rėmimo sektorius bus perkeltas į naujai steigiamą savarankišką Berlyno žemės rėmimo banką, todėl LBB banko disponuojamas tikslinis IBB banko rezervas bus paimtas iš LBB banko ir perkeltas kapitalo resursams formuoti į naująjį rėmimo banką, siekiant nesumažinti iki 2004 m. sausio 1 d. pagrindinio kapitalo 6,0 % kvotos. BGB banko tolesniam kapitalizavimui reikalingą IBB banko tikslinio rezervo dalį Berlyno žemė įdės kaip vieną ar kelias neskelbiamas („tyliąsias“) akcijas į LBB banką, ir, kaip įprasta rinkoje, bus priskaičiuojamos palūkanos. Be to, pasirašant sutartis dėl neskelbiamųjų („tyliųjų“) akcijų, remiantis ilgalaikiu LBB banko reitingu ir atsižvelgiant į tai, kad baigsis valstybės garantija ir laidavimas, bei laikantis neskelbiamųjų („tyliųjų“) akcijų sutarties, referentinei palūkanų normai bus apskaičiuotas antkainis, kuris nustatomas remiantis rinkoje naudojamais lyginamaisiais pagrindinio kapitalo instrumentais. Pagrindinio kapitalo instrumentų palyginimas atliekamas pagal sutarties taisykles, skirtas šiems instrumentams, ir atitinkamų emitentų rizikos profilį.
- (280) 2003 m. rudenį buvo parengta lentelė, kurioje pateiktos numatytos priemonės tam tikrų sektorių (pagal turto pozicijas) veiklai sumažinti laikotarpiu nuo 2001 m. (metinė atskaitomybė) iki 2006 m. {planuojamas balansas ir pelno (nuostolio) atskaita}:

Turto ir balanso apimties sumažinimas ⁽²⁹⁾

(mlrd. eurų)

Veiklos sektorius	Segmento turtas		
	Balansas	Planas	Pakeitimas
	2001	2006	
Mažmen. bankininkystė	20,0	[...]*	[...]*
— Privatus klientai	12,2	[...]*	[...]*
— Verslo klientai	7,8	[...]*	[...]*
Viešosios įstaigos	11,0	[...]*	[...]*
Kapitalo rinka	109,7	[...]*	[...]*
Stambūs klientai/užsienis	10,8	[...]*	[...]*
Nekilnojamojo turto finansavimas	31,2	[...]*	[...]*
Nekilnojamojo turto paslaugos	3,2	[...]*	[...]*
Tarpinė suma	185,9	[...]*	[...]*
Palūkanų valdymas ir konsolidavimas	-16,8	[...]*	[...]*
Bendras turtas (be IBB)	169,1	[...]*	[...]*
IBB bankas	20,1	[...]*	[...]*
Balanso suma (konsoliduota)	189,2	[...]*	[...]*

(281) Vokietijoje šioje stadijoje numatytos priemonės sumažintų balanso sumą maždaug 30 %. To būtų pasiekama parduodant (pvz., apie 6 mlrd. eurų mažmeninėje bankininkystėje, parduodant bankus „Allbank“, „BG Polska“, „Zivnostenska Banka“ ir „Weberbank“), uždarant (pvz., apie 90 filialų bei 6 klientų aptarnavimo centrus), taip pat mažinant turto apimtį. Didžiųjų ir užsienio klientų, taip pat nekilnojamojo turto paslaugų sektoriuose, kurie turi būti sutvarkyti ir eliminuoti, po 2006 m. pasilieka likutiniai dydžiai, kurie gali būti mažinami tik palaipsniui. Viešųjų įstaigų aptarnavimo sektorius bus smarkiai mažinamas. Pagrindinis Banko atspirties taškas po restruktūrizavimo bus mažmeninė bankininkystė Berlyno zonoje, nekilnojamojo turto finansavimas ir kapitalo rinka.

(282) Net jeigu IBB banko rėmimo veiklos apskaičiavimo negalima laikyti atsakomuoju veiksmu, nes tai įeina į Berlyno žemės visuomeninius uždavinius ir todėl nėra laikoma komercine veikla ⁽³⁰⁾, reikia konstatuoti, kad bendras sumažinimas maždaug ketvirtadaliu (neatsižvelgiant į IBB banką) arba maždaug 40 mlrd. eurų iš esmės remiasi komisine praktika finansinių paslaugų sektoriuje panašiais atvejais. Beje, reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad turto apimties ar balanso pozicijų sumažinimas labiausiai tinka iliustruoti bendrą efektą, bet negali būti visiškai sutapatinamas su efektyviu komercinės veiklos ar dalyvavimo rinkoje mažinimu. Šiuo atveju tai galioja visų pirma trims išliekantiems pagrindiniams veiklos sektoriams. Nors taip buvo ar bus parduotos akcijų dalys ir uždaryti filialai mažmeninės bankininkystės srityje („Polska“, „Zivnostenska“, „Allbank“, „Weberbank“); iki 2003 metų rudens galiojančiame restruktūrizavimo plane buvo numatyta apytiksliai išlaikyti ar tam tikruose segmentuose dar šiek kiek išplėsti dalyvavimą Berlyno rinkoje, kad būtų galima laikyti, jog priemonės šiame veiklos sektoriuje padeda pasiekti kai kurių tikslų, pvz., susikcentruoti į regioninę pagrindinę veiklą, taip pat mažinti išlaidas uždarant antrines bendroves. Taip pat ir nekilnojamojo turto finansavimo srityje į suplanuotą mažinimą reikėtų žiūrėti kaip į santykinai mažą, palyginti su bendra apimtimi. Ilgalaičių paskolų sektoriuje reikia pažymėti geroką pozicijų sumažinimą, tiesa, dar išlieka gana reikšminga veiklos apimtis.

(283) Vokietija ir BGB bankas paaiškino, kad tolesnis mažinimas arba viso kito veiklos sektoriaus atsisakymas esąs sunkus uždavinys ir galėtų sukelti pavojų Banko gyvavimui. Banko „BerlinHyp“, LBB ir BGB bankų nekilnojamojo turto finansavimo veikla negalės būti parduota per trumpą laiką, esant realioms to laikotarpio rinkos sąlygoms ir dėl dar ne visai užbaigto tos veiklos srities restruktūrizavimo, arba bus parduota su dideliais balanso vertės nuostoliais. Toliau planuojama iš šios veiklos srities gauti pelno, dar prieš užbaigiant visą restruktūrizavimo etapą, kurio reikia, norint pasiekti numatytus bendrus rezultatus (pelną) ne vėliau kaip nuo 2004 metų.

(284) Komisija patikrino šiuos argumentus, taip pat visą su tuo susijusią gautą informaciją ir priėjo išvadą, kad nekilnojamojo turto finansavimo veiklos pardavimas per trumpą laiką iš tiesų keltų pavojų Banko

⁽³⁰⁾ Komisijos pastaba: Rėmimo veikla, Vokietijos rėmimo bankų supratimu, yra valstybinė, bet ne konkurencinė ir komercinė, todėl negalima jos pripažinti kompensacine priemone. Viešosios įstaigos atsakomybė ir garanto (laiduotojo) atsakomybė už rėmimo veiklą yra galima, tik ją priskyrimas savarankiskam rėmimo bankui.

⁽²⁹⁾ Skirtumus galima apvalinti.

gyvavimui (žr. 230 konstatuojamąją dalį). Vokietijos nekilnojamojo turto finansavimo rinkos konkurencinės padėties analizė parodė, kad BGB bankas nėra laikomas šios srities paslaugos lyderiu, nors, ankstesnių pranešimų duomenimis, BGB bankas 2000 metais su jo daliai tenkančiais 5 % buvo priskiriamas trečiai kategorijai. Pagal Vokietijos perduotą naujesnę ir nuo komunalinių kreditų atskirtą informaciją 2000 metais faktiškai buvo pasiekta tik maždaug 3 % dalyvavimo rinkoje dalis, kuri iki 2006 metų, manoma, sumažės iki 2 %. Tai sutampa su kitais informaciniais šaltiniais, pagal kuriuos BGB bankas 2001 metais nepasiekė nei anksčiau minėtos 3 kategorijos, nei 5 % rinkos dalies, ir būtent, nei visų hipotekinių kreditų bendrojoje rinkoje, nei tam tikruose jos segmentuose⁽³¹⁾. Dėl minėtų aplinkybių BGB banko rinkos atstovavimo mažinimas šioje srityje nėra pats aktualiausias, norint išvengti nepageidaujamo konkurencijos iškreiptumo.

- (285) Vis dėlto būtų labiau priimtina, kad BGB koncernas pasitrauktų iš šio veiklos sektoriaus, užuot jame pasilikęs, nes vien tik BGB koncerno veiklos pratęsimas nekilnojamojo turto finansavimo rinkose turėtų konkurenciją iškreipiantį poveikį, ir, ko gero, gana reikšmingu mastu. Tiesa tai galioja tik su ta sąlyga, jei nebūtų pakenkta ilgalaikio pelningumo atkūrimui. Šiuo požiūriu Komisija teigiamai vertina Vokietijos ir Berlyno žemės ketinimą parduoti BGB banko nekilnojamojo turto finansavimo veiklos sritį atskirai arba privatizuojant visą Banką.
- (286) Kapitalo rinkos sektorius, kurios segmento turtas jau buvo sumažintas apie 20 %, 2002 metais kaip vienintelis veiklos sektorius turėjo svarbų, t. y. teigiamą triženklį milijoninio skaičiaus dydžio rezultatą ir pelną. 2006 metais užbaigus restruktūrizavimo etapą, ši veikla kartu su mažmenine bankininkyste turi sudaryti vieną iš dviejų pagrindinių atramų koncerno rezultatui ir pelnui gauti. Todėl kapitalo rinka yra visų pirma esminė BGB banko ilgalaikiam pelningumui atkurti ir negali būti daug labiau mažinama negu ligi šiol. Kita vertus, BGB banko konkurencinę reikšmę nacionalinėse, bet vis labiau globalizavimo ir susivienijusios Europos tendencijų veikiamose pinigų ir vertybinių popierių rinkose reikia vertinti kaip nedidelę, t.y. kaip dar mažesnę už tą reikšmę, kurią jis turi nacionalinėse nekilnojamojo turto finansavimo rinkose.
- (287) Nepaisant to, Komisija patikrino, ar yra galimi tolesni, net jeigu ir mažesnio masto sumažinimai. Atsižvelgdama į su restruktūrizavimo priemonėmis susijusius pagrindinius tikslus vėl paversti BGB banką

regioniniu, Komisija įvertino iš esmės kitų užsienyje esančių antrinių bendrovių uždavinius. Po jau įvykdytų uždarymų ir pardavimų buvo likusios tik trys antrinės bendrovės – Londone, Liuksemburge ir Dubline. Jų išsaugojimą Vokietija įvardijo kaip būtiną pirmiausia mažmeninei bankininkystei arba Banko refinansavimui. Galiausiai buvo duotas sutikimas atsisakyti BGB banko filialo Dubline (Airija). Atsižvelgdama į išdėstytas priežastis, Komisija atmetė kitas priemones ilgalaikių kreditų sektoriuje.

- (288) Pagal Gairių 37 punktą, atsakomųjų veiksmų įvertinimas priklauso „visų pirma nuo to, kiek bendrovė yra santykinai stipri savo rinkoje ar rinkose“. Todėl privačių ir verslo klientų sektorius (Retailbanking – mažmeninė bankininkystė) konkurencijos požiūriu yra tikrai pats problematiškiausias. Jau nutarime dėl procedūros pradėjimo savo abejones dėl atsakomųjų veiksmų tinkamumo Komisija iš esmės motyvavo stipria regionine ir vietine BGB banko pozicija šioje rinkoje.
- (289) BGB bankas, parduodamas antrines bendroves bei kitą turtą, taip pat uždarydamas filialus ir kitas buveines, jau daug sumažino šiam veiklos sektoriui priskiriamą segmento turtą. Anksčiau iki 2006 metų suplanuotas segmento turto sumažinimas iki 43 % (žr. 280 konstatuojamosios dalies lentelę) jau beveik pasiektas ir iš esmės yra laukiama tik banko „Weberbank“ pardavimo. Nepaisant to, Komisija jau savo nutarime apie procedūros pradėjimą pastebėjo, „kad BGB banko vietinės ir regioninės pozicijos privačių ir verslo klientų veiklos rinkose yra nepaprastai stiprios; nurodytos tam tikrų segmentų dalys vietiniu lygmeniu sudaro tarp 30 % ir 57 %, o regioniniu lygmeniu – tarp 23 % ir 46 %, be to, yra didžiulis atotrūkis nuo konkurentų, kurie, kaip matyti iš informacijos, pasiekia tik pusę, trečdalį arba ketvirtadalį BGB banko dalių“. Todėl Komisija jau abejojo, ar įvykdžius suplanuotus pardavimus, sumažinimų privačių ir verslo klientų veiklos srityje užteks, kad galima būtų sušvelninti konkurenciją iškreipiantį pagalbos efektą Berlyno regione.
- (290) Dėl to reiktų pastebėti, kad jau atliktas arba suplanuotas pardavimas mažmeninės bankininkystės srityje, išskyrus nedidelį banką „Weberbank“, kurio veikla nukreipta į pasiturinčius privačius klientus, nesumažina arba beveik nesumažina BGB banko atstovavimo Berlyne: Banko „Allbank“ veikla išsiplėtusi visoje Vokietijoje, o Berlyne jam atstovauja tik keletas filialų; BGB banko Lenkijos filialai („BG Polska“

⁽³¹⁾ 2002 m. birželio 19 d. Vokietijos kartelių valdybos „Bundeskartellamts“ sprendimu įsteigtoji grupė „Eurohypo“, „Hypovereinsbankgruppe“, „Depfa“ grupė, BHF grupė ir „BayLB“ įvairiose nekilnojamojo turto finansavimo rinkose tiek pagal senus, tiek pagal naujus sandorius 2001 m. buvo lyderė. Taip pat ir pats bankas „Deutsche Bank“ (t. y. be savo įneštos dalies į grupę „Eurohypo“) užima aukštesnę vietą negu BGB, kuris šiame sprendime nėra įrašytas į konkurentų lyderių, turinčių didesnę arba 5 % rinkos dalį, sąrašą.

ir „Zivnostenska Banka“) veikia užsienyje. Nors Berlyne buvo uždaryta maždaug 40–50 filialų privačių ir verslo klientų veiklos srityje, filialų uždarymas didmiestyje, kur filialų yra labai tankiai, iš esmės padeda išlaidas sumažinti tik maža dalimi, taip pat, Vokietijos nuomone, ir Banko pakeitimą klientų požiūriu⁽³²⁾. Tai toliau patvirtina ir kita, jau minėta Vokietijos perduota informacija, kad nebuvo ketinta labai sumažinti atstovavimą Berlyno rinkoje, bet turėjo būti daugmaž išlaikyta arba truputį sustiprinta pozicija tam tikruose segmentuose.

(291) Komisijai suabejojus tuo klausimu, Vokietija pareiškė, kad anksčiau pateikti ir su BGB banko atstovavimo apimtimi susiję kai kuriuose Berlyno rinkos segmentuose dalių apskaičiavimai yra „išpūsti“. Tai susiję su BGB banko ataskaitomis Žemės centriniam bankui (Landeszentralbank), kurios būdavo pateikiamos apie visą koncerną, neišskiriant konkrečių rinkų ir nediferencijuojant pagal regionus. Taip, pavyzdžiui, paskolų ir indėlių apimtys, nurodytos konkrečiais skaičiais, nekilnojamojo turto finansavimo arba kapitalo rinkos (ilgalaikių paskolų rinkos) veikloje už Berlyno ribų galėjo būti palaikytos duomenimis apie vietinę privačių ir verslo klientų veiklą. Todėl BGB banko paskolų ir indėlių apimtys, taip pat su tuo susijusios dalyvavimo rinkoje apimtys apskaičiuotos atskirai Berlynui, atimant iš jų regioninių ir kitų konkrečių rinkų paskolų ir indėlių apimtis. Apskaičiavimo rezultatai buvo tokie: 2000–2001 metais BGB banko privačių klientų veikloje indėlių/mokėjimų apyvartos dalys sudarė nuo 43 % iki 45 % rinkos, o paskolos – maždaug 22 %. Verslo klientų veikloje BGB banko indėlių/mokėjimų apyvartos dalys 2000–2001 metais sudarė maždaug nuo 25 % iki 26 % rinkos, o paskolos – maždaug nuo 23 % iki 25 %. Palyginti su ankstesniais ataskaitose pateiktais duomenimis, Vokietijos perduoti duomenys apie BGB banko rinkos dalis įvairiuose segmentuose, visų pirma verslo klientų srityje, sumažėjo beveik per pusę.

(292) Vokietija pateikė informaciją su rinkos dalių apskaičiavimais apie tris po BGB banko einančius konkurentus Berlyno mažmeninės bankininkystės rinkoje: bankų „Berliner Volksbank“, „Dresdner Bank“ ir „Deutsche Bank“ dalys 2001 m. sudarė maždaug 11–13 % paskolų privatiems klientams srityje, maždaug 8–14 % privačių klientų indėlių srityje, maždaug 5–16 % paskolų verslo klientams srityje ir maždaug 9–18 % verslo klientų indėlių srityje. Banko „Volksbank“ apskaičiavimų dydžiai, t. y. daugiau kaip 50 % privačių klientų veiklos srityje (50–60 % indėlių/mokėjimų

apyvartos srityje segmentuose ir maždaug 50 % paskolų srityje) ir apie 60 % verslo klientų veiklos srityje (daugiau kaip 40 % indėlių/mokėjimų apyvartos srityje ir maždaug 50–60 % paskolų srityje), remiasi aiškiai didesnėmis BGB banko rinkos dalimis. Pats Bankas savo dalis įvertina maždaug 6–10 % privačių klientų veiklos segmentuose ir maždaug 4–10 % verslo klientų veiklos segmentuose.

(293) Vokietija savo raštiškoje nuomonėje patikslintas rinkos dalis verslo ir privačių klientų veiklos sektoriuose taikė tik Berlynui, nes tai esąs svarbus regionas ir mažmeninėje bankininkystėje kalbama apie regioninę veiklą⁽³³⁾.

(294) Taip pat ir bankas „Berliner Volksbank“ savo nuomonėje išdėstė, kad vertinant pagal mažmeninę bankininkystėje, Berlynas yra svarbi pagal zoną rinka. Tai sutampa su įprastais Komisijos vertinimo kriterijais dėl rinkų atribojimo, kontroliuojant bankų susiliejimą. Kaip susiliejimo kontrolės sprendimų indikatoriai bankų sektoriuje buvo paminėti tokie: bendros Banko lengvatos vietinių siūlytojų atžvilgiu, tankaus filialų tinklo reikšmė ir reikalavimas įgalotam bankui fiziškai būti arti kliento⁽³⁴⁾. Susiliejimo kontrolės srityje, teikiant finansines paslaugas, Komisija vis dėlto iki šiol daugiau rėmėsi nacionalinėmis rinkomis, nes dėl konkurencinio įvertinimo trūkumo (pirmaujančios padėties rinkos indikatoriai) nesą buvusi reikalinga jokia analizė mažmeninės bankininkystės srityje. Tačiau norint patikrinti, koks yra čia kalbamos pagalbos iškreipiantis poveikis Berlyno konkurencijai mažmeninės bankininkystės srityje, netiktų apsiriboti vien tik nacionaliniu lygmeniu. Būtent šioje srityje BGB bankas dėl savo pirmaujančios pozicijos rinkoje turėtų pasiūlyti savo atsakomuosius veiksmus – sumažinti dalyvavimą rinkoje. BGB banko prekių ženklų pozicija dėl dviejų ženklų naudojimo aiškiai viršija tai, kas, remiantis stipriomis taupomosiomis kasomis regionuose, iš dalies yra įprasta ir Vokietijos miestuose. Ši koncentracija neleidžia į rinką prasiskverbti potencialiems konkurentams ir dėl to užsienio bankų rinkos dalis Berlyne yra pernelyg maža.

(295) Dėl šio apsisprendimo Komisija neturi jokios dingsties nukrypti nuo Vokietijos ir banko „Berliner Volksbank“ samprotavimų apie geografinę sąsają su Berlynu mažmeninėje bankininkystėje. Kaip ji aiškino savo nutarime dėl procedūros pradėjimo, kontroliuojant bankų susiliejimą iki šiol buvo vadovaujama tuo, kad

⁽³³⁾ Berlyno/Brandenburgio regiono rinkos dalys (maždaug 14–27 % privačių klientų sektoriuje ir maždaug 18–21 % verslo klientų sektoriuje) buvo pateiktos vėliau vien tik dėl papildymo. Jų daug mažesni dydžiai paaiškinami tuo, kad BGB banko atstovavimas Brandenburge dar prieš imantis paskutinių restruktūrizavimo priemonių, t.y. filialų pardavimo ir uždarymo, buvo visai mažas. Naujesnių, visą Federaciją apimančių duomenų daugiau pateikta nebuvo.

⁽³⁴⁾ 1997 metų kovo 11 dienos Komisijos sprendimas, IV/M.873. – Austrijos kreditų bankas „Bank Austria/Creditanstalt“, remiantis Komisijos reglamentu (EEB) Nr. 4064/89 (OL C 160, 1997 5 27, p. 4.).

⁽³²⁾ Taigi, uždarant kurio nors vieno Berlyne esančio banko filialus, banke pasilieka nuo 75 % iki 90 % paliečių klientų.

finansų sektoriaus rinkos pagal savo išsiplėtimą yra nacionalinės, išskyrus pinigines operacijas bei vertybinių popierių veiklą; be to, visa erdvė privačių ir verslo klientų sektoriuje buvo palikta regioniniam stebėjimui, priežiūrai ar svarstymams.⁽³⁵⁾ Filialų tinklo ir fizinio banko buvimo vietose reikšmę mažmeninėje bankininkystėje patvirtina Berlyno rinkos stebėjimas. Tai rodo ir klientų elgesys: uždarius arba pardavus filialus tokiam didmiestyje kaip Berlynas, nepaisant augančios telekomunikacijų paslaugų apimties bankininkystėje (telebanking), klientai dažniausiai pereina į kitą, toje vietoje esančią kreditinę instituciją, jei apskritai keičia banką. Šiuo požiūriu Brandenburgo prijungimas, nekalbant jau apie Berlyno teritoriją, atrodo per plačiai apimantis, kaip ir BGB banko pasitraukimas iš Brandenburgo žemės ir susikcentravimas į pagrindinį regioną.

(296) Šio apsisprendimo tikslas vis dėlto nėra tikslus geografinės rinkos apribojimas, nes tai nepriklauso nuo vyraujančios padėties patvirtinimo, bet nuo to, ar pakanka pasiūlytų atsakomųjų veiksmų, kad mažinant atstovavimą rinkoje, galima būtų pakankamai kompensuoti konkurenciją iškreipiantį pagalbos efektą. Yra neabejojama ir nenuginčijama, kad pagalba Bankui padėjo išlikti įvairiose rinkose ir taip pat išlaikyti savo stiprią padėtį Berlyno rinkoje mažmeninės bankininkystės srityje.

(297) Kalbant apie rinkos dalių įvertinimus, kuriuos perdavė ir pataisė Vokietija, Komisija abejoja šių išgrynintų skaičių patikimumu, visų pirma todėl, kad panašių individualių ataskaitų problemų būtų galėję iškilti ir kitiems konkurentams, į kuriuos negalima būtų neatsižvelgti nurodytoje rinkos apimtyje. Antra, trečiosios šalys, kurios savo pastabas pateikė procedūros metu ir buvo apklaustos dėl savo įvertinimų, patvirtino ankstesnių skaičių apytikslių dydį. Žinoma, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad nėra nepriklausomų rinkos dalių apskaičiavimų, įskaitant daiktinį ir regioninį apribojimą, kurį reikėtų patikrinti. Kaip parodė apklausa, nei bankai „Bundesbank“ („Landeszentralbank“), nei Federalinė kartelio tarnyba „Bundeskartellamt“ ar Komisija kartelio teisės ir įmonių „susiliejiama“ kontrolės srityje iki šiol neatliko jokių su tuo susijusių konkurencinių tyrimų. Net pagalbos politikos srityje Komisija neturi reikiamų ir konkurentams taikomų įgaliojimų informacijai rinkti.

(298) Tačiau dėl šio apsisprendimo nuodugni rinkos dalių analizė yra nebūtina, nes, kaip jau anksčiau išdėstyta, tikrinant pagalbą, tai nepriklauso nuo vyraujančios padėties patvirtinimo. Nėra jokios abejonės dėl to, kad

šiuo atveju patikrinimo reikalaujanti pagalba iškreipia konkurenciją arba gresia ją iškreipti ir kad ji labai iškreipiama pirmiausia tose rinkose, kuriose BGB bankas užima stiprią padėtį. Ši rinkoje stipri padėtis atitinka ir paties BGB banko sąvoką, kaip lyderio Berlyno rinkoje mažmeninės bankininkystės srityje, suvokimą. Tai nelieka nepastebėta ir pagal pačių sumažintas rinkos dalis nuo 20 % beveik iki 40 % kai kuriuose segmentuose, net jeigu tai ir atitiktų tikrovę, kas yra labai abejotina. Dėl to reikėtų priminti ir tai, kad BGB banko dalį arba jos skvarbą į rinką 2002 metais, remiantis Vokietijos pateikta informacija, palyginti su pirmosios metų žiro sąskaitomis privačių klientų sektoriuje, sudarė 48 % ir kad, pasak BGB banko valdybos pirmininko paaiškinimų, Bankui kartu su prekių ženklais „Berliner Sparkasse“ ir „Berliner Bank“ priklausanti rinkos dalis sudaro daugiau kaip 50 %⁽³⁶⁾.

(299) Todėl nekyla jokių abejonių dėl stiprios BGB banko padėties rinkoje ir dėl jo, kaip lyderio, pozicijos mažmeninėje bankininkystėje Berlyno regione, turinčiame apie 4 milijonus gyventojų. BGB banko pozicija rinkoje nuo pat jo įkūrimo 1994 m., kai „po vienu stogu“ buvo sujungti bankai „Berliner Bank“ ir „Berliner Sparkasse“ (jis tuomet jau buvo sujungęs miesto vakarinės ir rytinės dalies taupomąsias kasas, be to, rytinėje dalyje užėmė beveik monopolinę padėtį), iš esmės nepasikeitė net ir nuo 2001 metų krizės pradžios. Šis „stabilumas“ gali būti kaip tam tikras BGB banko santykinio pajėgumo indikatorius rinkoje jo aktualių ir potencialių konkurentų atžvilgiu.

(300) Dar prieš nagrinėdama šias aplinkybes, Komisija pažymėjo, kad restruktūrizavimo pagalbos patvirtinimas, remiantis atsakomaisiais veiksmais, kurie beveik neturi įtakos BGB banko padėčiai Berlyno rinkoje mažmeninės bankininkystės sektoriuje, beveik nesiderina su Bendrijos pagalbos suteikimo teise. Vis dėlto Vokietija priešinosi Banko pateiktai argumentacijai dėl Banko gyvybingumo svarstymo.

(301) Po intensyvių tolesnių derybų 2003 m. gruodžio 18 d. su Vokietijos ir Berlyno žemės atstovais Vokietija pagaliau pritarė tokiam papildomam atsakomajam veiksmui, kaip banko „Berliner Bank“ pardavimas, kad būtų patvirtinama pagalba ir kad būtų galima išvengti kitų, priešingu atveju Komisijos įpareigotų kompensacinių veiksmų. Remdamasi šiuo pritarimu, Vokietija įsipareigoja užtikrinti, kad koncernas Banko bendrovei atviru, skaidriu ir nediskriminaciniu būdu iki 2006 m. spalio 1 dienos juridiskai įsiteisint parduos „Berliner

⁽³⁵⁾ 1997 m. kovo 11 d. Komisijos nutarimas (byla IV/M.873. – Austrijos kreditų bankas „Bank Austria/Creditanstalt“); 1995 m. rugsėjo 25 d. Komisijos nutarimas dėl susivienijimo atitikimo bendrajai rinkai (byla N IV/M.628. – Olandijos centrinis kreditų bankas „Generale Bank/Crédit Lyonnais Bank Nederland“), remiantis Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 4064/89 (OL C 289, 1995 10 31, p. 10).

⁽³⁶⁾ Kalba, pasakyta 2003 m. liepos 4 d. visuotiniame susirinkime.

Bank“ skyrių, kaip ūkinį vienetą, įskaitant ir prekių ženklą visais šiam ženklui priklausančiais ryšiais su klientais, visus filialus su jais priklausančiais darbuotojais (uždaryti numatoma iki 2007 m. vasario 1 d.). 2003 m. gruodžio 31 diena yra galutinis terminas perduoti duomenis apie klientų skaičių, filialus ir darbuotojus, išskyrus planinį Komisijos notifikuoto restruktūrizavimo plano įgyvendinimą bei natūralią veiklos kaitą, į kurią įeina klientų nutekėjimas ir naujų klientų atėjimas, personalas, aktyvai ir pasyvai, ir kuri paliekama individualiai spręsti (klientų ar darbuotojų išėjimas arba nepasitenkinimas ankstesniu Banku ar darbdaviu) ir nebeitakojama Banko. Tai reiškia, kad BGB bankas negali imtis jokių priemonių, kurios skatintų klientus išeiti iš banko „Berliner Bank“ į kitas BGB koncerno bendroves arba sektorius, pavyzdžiui, į banką „Berliner Sparkasse“. Vokietijos (Berlyno žemės) užsakytas patikėtinis, kurio užsakymui turi pritarti Komisija, užtikrins, kad Bankas toliau restruktūrizuos banką „Berliner Bank“ ir investuos į jį komerciškai išmintingai, taip pat nesiims jokių veiksmų, mažinančių banko „Berliner Bank“ vertę, visų pirma perkeldamas privačius ar verslo klientus arba personalą į banką „Berliner Sparkasse“ arba į kitas Banko koncerno dalis.

(302) Dėl banko „Berliner Bank“ pardavimo segmento turtas mažmeninės bankininkystės sektoriuje iki 2006 m. ⁽³⁷⁾ dar sumažės [...] eurų suma (tai kartu su iki šiol suplanuotomis ir pažadėtomis jau minėtomis priemonėmis iš viso sudaro maždaug [...] eurų). BGB banko Berlyno rinkos dalis įvairiuose mažmeninės bankininkystės segmentuose dėl pardavimo sumažės maždaug nuo 1/3 iki 1/6. Iš viso balanso apimtis sumažės maždaug nuo 189 mlrd. eurų iki 124 mlrd. eurų.

(303) Komisijos nuomone, jau įgyvendintų, suplanuotų ir pritartų kitos rūšies pardavimų, uždarymų ir sumažinimų iš viso užteks tam, kad galima būtų sušvelninti minėtų pagalbos priemonių poveikį konkurencijos iškreiptumui.

(304) Baigiant reikėtų pabrėžti, kad Vokietija savo ankstesniame pranešime buvo minėjusi, jog Berlynas yra regionas, atitinkantis EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktą ir tinkantis regioninei pagalbai; dėl to ji nurodė į Gairių 53 ir 54 punktus ir prašė atsižvelgti, įvertindama atsakomuosius veiksmus, bet toliau to nepaaiškinusi ir nepanaudojusi konkrečių aspektų. 53 ir 54 punktuose nurodoma, kad Gairių vertinimo kriterijai galioja taip pat ir regioninėms rėmimo sritims, tik jų reikalaujami pajėgumų mažinimo mastai

rinkose su struktūriniais pertekliniais pajėgumais gali būti ne tokie griežti. Savo nutarime dėl procedūros pradėjimo Komisija konstatavo, kad dėl konkrečių duomenų trūkumo ji negalėjo įvertinti šio kriterijaus pritaikymo. Kadangi Vokietija per visą tolesnę procedūrą šio punkto daugiau neminėjo, be to, pirmiau buvo išdėstyta, jog bankų sektoriuje nekalbama apie rinkas su struktūriniais pertekliniais pajėgumais, todėl Gairių 53 ir 54 punktai šiuo atveju vertinami kaip netaikytini.

Mažiausia nustatyta pagalbos suma

(305) Komisijos nuomone, Vokietija pakankamai įrodė, kad visos trijų suteiktų pagalbų sumos – kapitalizavimas (kapitalo injekcija), rizikos sauga ir sutartis dėl galimų Berlyno žemės pretenzijų Bankui grąžinimo nagrinėjimo – apsiriboja restruktūrizavimui būtinai reikalingu minimumu atitinkamai pagal disponuojamas Banko ir jo akcininkų finansines lėšas. Bankas negaus nei perteklinio likvidumo, nei perteklinių nuosavų lėšų, kuriomis jis galėtų piktnaudžiauti, netinkamai išplėsdamas savo veiklą konkurentų sąskaita.

(306) 2001 m. rugpjūtį pirmiausia suteikto kapitalizavimo, kaip gelbėjimo pagalbos, 1,755 mlrd. eurų suma buvo taip paskirstyta taip, kad ja galėjo būti užtikrinta 5,0 % dydžio Banko pagrindinio kapitalo kvota bei 9,7 % dydžio nuosavų lėšų kvota. Kaip pirmiau išdėstyta, Komisija šią pagalbą traktuoja kaip būtinai reikalingą trumpalaikiam Banko išlikimui. Vėliau Bankui pavyko nuosavomis pastangomis, ypač sumažinus rizikos pozicijas, padidinti savo pagrindinio kapitalo kvotą daugiau kaip 5 %. Iki 2003 metų ji bus maždaug 6 %. Remdamasi dabartine praktika finansų rinkose bei atitinkamais reitingo agentūrų ir rinkos dalyvių lūkesčiais, Komisija 6 % pagrindinio kapitalo kvotą laiko būtinai reikalinga, norint užtikrinti Banko galimybes kapitalo rinkoje ilgesnei perspektyvai. 2001 metų kapitalizavimas yra būtinai reikalingas, kad būtų išlaikyta tokio lygio Banko pagrindinio kapitalo kvota, todėl, vertinant jį ir kaip restruktūrizavimo pagalbą, visiškai gali būti laikomas apribotas iki būtino minimumo ir todėl leistinas. Priešingai, Bankas, kaip jau išdėstyta pirmiau, atsižvelgdamas į tai, kad buvo atšaukta valstybės garantinė atsakomybė, įvedęs tarptautinį apskaitos standartą IAS ir laikydamasis susitarimo „Basel II“, mano esant reikalinga tolesnėmis savo pastangomis padidinti savo pagrindinio kapitalo kvotą mažiausiai iki 7 %, stengiantis užtikrinti refinansavimo sąlygas reikalingiems reitingams. Komisija sveikina šias suplanuotas priemones, skirtas tolesniam banko stabilizavimui.

⁽³⁷⁾ Banko „Berliner Bank“ pardavimas turi įvykti ne vėliau kaip iki 2007 m. vasario 1 d. Todėl gali būti, kad efektas pasirodys tik 2007 metų balanse.

(307) Rizikos sauga, kurios nominali vertė 21,6 mlrd. eurų, o norint ją įvertinti kaip valstybės pagalbą, kaip nurodyta 138 konstatuojamojoje dalyje, jos ekonominė vertė turi būti 6,1 mlrd. eurų. Šiuo požiūriu bankas „Berliner Volksbank“ yra tos nuomonės, kad Žemės rizikos sauga, priešingai, atitinka neribotą išsipareigojimą mokėti priemokas, nes su tuo susijusi Berlyno žemės prisiimta atsakomybė, o dabar negalima jos įvertinti ir todėl tai atitinka „neužpildytą čekį“ („blanko“), skirtą būsimiems nuostoliams. Labai didelė ir ilgalaikė rizikos sauga sukuria Bankui beveik neribotą mokumą, suteikia Bankui tariamą leidimą teikti pasiūlymus bet kuriomis sąlygomis ir net be atskiro sutikimo dėl priemokų dydžių. Komisija laiko šią argumentaciją neteisinga ir todėl palaiko Vokietijos nuomonę. Rizikos saugos „konstrukcija“, priešingai banko „Berliner Volksbank“ nuomonei, kaip tik neleidžia Bankui išplėsti bankinių operacijų ar kitokios veiklos. Žinoma, ji taip pat neleidžia Bankui ir apskritai dingti iš rinkos. Tačiau ji apsiriboja tuo, kad apsaugotų Banką nuo senosios veiklos rizikos. Ji pati, kaip tokia, negali būti panaudota naujajai veiklai kurti. Jos dėka naujajai veiklai sukuriama galimybė, kad apsaugotos nekilnojamojo turto paslaugų teikimo bendrovės, taip pat ir Bankas apskritai, iš viso gali toliau egzistuoti rinkoje. Tačiau tai yra tik netiesioginė bet kurios pagalbos pasekmė ir negali būti panaudojama kaip kriterijus tam, ar pati pagalba savo apimtimi skirta tik įmonės tolesnei egzistencijai palaikyti. Rizikos sauga negarantuoja banko likvidumo, bet tik apsaugo jį nuo nekilnojamojo turto paslaugų sektoriaus nuolatinių nuostolių, kurių Bankas negalėtų įveikti savo jėgomis. Žemė vykdo išmokas tik retrospektyviniu būdu (ex-post), jos atitinka faktinių kreditorių sumų panaudojamą dydį, remiantis teisėta pretenzija. Be to, remdamasi Detalioju susitarimu, per Žemei priklausančią rizikos kontrolės bendrovę, Žemė pasinaudoja plačiomis teisėmis tikrinti ir pritarti. Aprašydama Detaliojo susitarimo tikslų mechanizmą, Komisija remiasi Vokietijos nuomone. Todėl Komisija rizikos saugą apskritai vertina kaip minimumą.

(308) Komisijos nuomone, minimumu apribota taip pat yra ir sprendime dėl procedūros C 48/2002 numatyta pagalba, kurios didžiausia ekonominė vertė yra 1,8 mlrd. eurų ir apie kurią kalbama susitarime tarp Berlyno žemės ir Banko dėl galimų Žemės pretenzijų bankui „Landesbank Berlin“ nagrinėjimo. Jei nebūtų šio susitarimo, mokesčių administravimo institucijų arba auditorių reikalavimu, 2002 m. balanse Bankas būtų turėjęs atskaičiuoti į rezervų fondus gresiančius milijoninių skaičių dydžio išsipareigojimus. Tai būtų turėję neigiamą poveikį Banko 2002 m. balansui bei

nuosavam kapitalui. Tačiau sudarydamas 2002 m. balansą ir po to, Bankas nurodė į pagrindinio kapitalo kvotą, kuri sudarė ne daugiau kaip 6 %, o iš dalies buvo ir mažesnė. Šiame restruktūrizavimo etape didesnio pagrindinio kapitalo kvotos debetavimo (naštos) Bankas būtų nepakėlęs. Kaip anksčiau jau minėta, Komisija laiko 6,0 % dydžio pagrindinio kapitalo kvotą būtina. Jeigu Komisija savo sprendime dėl procedūros C 48/2002 suteiktų Berlyno žemei teisę kelti pretenziją Bankui dėl skolos grąžinimo, kaip vieną iš elementų, nesuderinamų su bendrąja, rinka, tada Berlyno žemė šią sumą paliktų kaip indėlį Banke. Tačiau taip atsitiktų tik tuo atveju, jei tai būtų reikalinga, norint išlaikyti 6 % dydžio pagrindinio kapitalo kvotą iki numatyto termino 2004 m. sausio 1 d., o tai, Komisijos nuomone, sudarytų būtiną minimumą. Toks Komisijos leidimas dėl skolos grąžinimo susitarimo, kurio didžiausia ekonominė vertė sudaro 1,8 mlrd. eurų, vertinamas kaip išimtinis atvejis, tai reiškia, jeigu atgręžtinio reikalavimo apimtis neišvengiamai grėstų bendrovės gyvavimui, o restruktūrizavimo planas, beje, turėtų būti patvirtinamas. Šiuo požiūriu susitarimas dėl skolos grąžinimo vertinamas kaip papildoma restruktūrizavimo pagalba ir todėl reikalauja didesnių atsakomųjų veiksmų, dėl kurių Vokietija galiausiai prisiėmė išsipareigojimą, ypač tvirtai pasižadėdama parduoti banką „Berliner Bank“.

Išvados

(309) Bendrą 9,7 mlrd. eurų dydžio pagalbą sudaro trys priemonės: pirma, 2001 m. rugpjūtį Berlyno žemės įvykdyta 1,755 mlrd. eurų dydžio kapitalo injekcija BGB banko naudai; antra, laikotarpiu nuo 2001 m. gruodžio iki 2002 m. balandžio Berlyno žemės suteikta rizikos sauga BGB bankui, kurios nominali didžiausia vertė 21,6 mlrd. eurų ir ekonominė vertė 6,1 mlrd. eurų; trečia, 2002 m. gruodį tarp Berlyno žemės ir BGB pasirašytas Susitarimas dėl skolos grąžinimo, remiantis procedūrą C48/2002 („Landesbank Berlin – Girozentrale“) užbaigiančiu galimu Komisijos sprendimu dėl skolos grąžinimo, kurio ekonominė vertė siekia iki 1,8 mlrd. eurų.

(310) Visos sąlygos valstybės pagalbai suteikti pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį yra įvykdytos: valstybinės lėšos, tam tikros bendrovės rėmimas, konkurenciją iškreipiantis poveikis ir žalingas poveikis prekybai tarp valstybių narių. Iš potvarkių apie išimtis, nurodančias į valstybinės pagalbos nesuderinamumą su bendrąja rinka principą, netaikomas joks kitas, kaip EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktas kartu su Bendrijos gairėmis dėl valstybės pagalbos išgelbėti ir restruktūrizuoti sunkumų ištiktas bendroves.

- (311) Savo įvertinime, kuris buvo palygintas su Gairių kriterijais, Komisija prieina prie išvados, kad jau įvykdytos ir suplanuotos restruktūrizavimo priemonės pritaikytos išmintingai, nuosekliai ir principingai, kad galima būtų atkurti BGB banko ilgalaikį pelningumą.
- (312) Komisijos nuomone, jau įvykdytų, suplanuotų ir pažadėtų pardavimų, uždarymų ir sumažinimų pakanka, kad galima būtų kompensuoti minėtų priemonių konkurenciją iškreipiantį poveikį.
- (313) Trys suteiktos pagalbos – kapitalizavimas, rizikos apsauga ir susitarimas dėl galimų Berlyno žemės pretenzijų bankui dėl skolos grąžinimo nagrinėjimo – Komisijos nuomone, apsiriboja restruktūrizavimui būtinu mažiausiu dydžiu, atsižvelgiant į Banko bei jo akcininkų disponuojamas finansines lėšas. Bankui nebus suteiktas perteklinis likvidumas ir perteklinės nuosavos lėšos, kuriomis jis galėtų piktnaudžiauti, išplėsdamas veiklą savo konkurentų sąskaita,

2. 1 dalyje išvardytos pagalbos suderinamos su bendrąja rinka, jeigu Vokietija nuosekliai laikosi visų, 2004 m. sausio 1 d. pranešime Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybei perduotų, 2 straipsnio 1 dalyje bei šiame sprendime ir priede apibendrintų pasižadėjimų ir, jeigu 1 dalies c punkte paminėta pagalba iki 2004 m. sausio 1 d. neverčia peržengti 6,0 % dydžio pagrindinio kapitalo kvotos BGB koncerno (atsižvelgiant į IBB bendrovės atskyrimą), remiantis 2 straipsnio 1 dalies d punktu.

2 straipsnis

1. Vokietija pasižadėjo:

- a) tikrai laiku įgyvendinti pateiktą restruktūrizavimo planą pagal priede išvardytas sąlygas;
- b) užtikrinti, kad Berlyno žemė parduotų savo akcijų dalį BGB banke pagal priede išvardytas sąlygas;
- c) užtikrinti, kad BGB koncernas parduotų arba likviduotų visas savo akcijų dalis nekilnojamojo turto paslaugų bendrovėse, kurios įtrauktos į 2002 m. balandžio 16 d. rizikos saugos susitarimą, laikydamasis visų priede išvardytų sąlygų;
- d) užtikrinti, kad IBB bendrovės tiksliniai atidėjiniai būtų paimti iš IBB bendrovės, pagal priede išvardytas sąlygas;
- e) užtikrinti, kad BGB koncernas parduotų „Berliner Bank“ skyrių LBB bendrovei pagal priede išvardytas sąlygas;
- f) užtikrinti, kad BGB koncernas likviduotų savo akcijų dalis BGB filiale Airijoje ne vėliau kaip iki 2005 m. gruodžio 31 d.

2. Atsakydama į gana pagrįstą Vokietijos prašymą, jeigu jame į tai nurodoma, Komisija gali:

- a) pratęsti pasižadėjimuose patvirtintus terminus arba;
- b) esant ypatingoms aplinkybėms, atsisakyti arba pakeisti vieną ar keletą išsipareigojimų arba sąlygų, esančių šiuose pasižadėjimuose.

Jei Vokietija prašo pratęsti terminą, tada reikia įteikti Komisijai pakankamai pagrįstą prašymą, bet ne vėliau kaip prieš mėnesį iki numatyto termino pabaigos.

PRIĖMĖ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Šios priemonės koncerno „Bankgesellschaft Berlin AG“ (BGB) naudai reiškia valstybės pagalbą pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį:

- a) 2001 m. rugpjūtį Berlyno žemės įvykdyta 1,755 mlrd. eurų dydžio kapitalo injekcija;
- b) 21,6 mlrd. eurų dydžio maksimalios nominalios vertės garantijos („rizikos sauga“), kurias Berlyno žemė suteikė 2001 m. gruodžio 20 d. ir 2002 m. balandžio 16 d.;
- c) 2002 m. gruodžio 26 d. susitarimas tarp Berlyno žemės ir banko „Landesbank Berlin“ (LBB) dėl Berlyno žemės galimų pretenzijų LBB bankui nagrinėjimo po galutinio Komisijos apsisprendimo neužbaigtoje procedūroje C 48/2002.

3 straipsnis

Per du mėnesius nuo šio sprendimo paskelbimo Vokietija praneša Komisijai apie tas priemones, kurių jau buvo imtasi arba ketinama imtis, kad šis sprendimas būtų įvykdytas.

Iš Vokietijos reikalaujama nedelsiant šio sprendimo kopiją nusiųsti pagalbos gavėjui.

Priimta Briuselyje, 2004 m. vasario 18 d.

4 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Vokietijos Federacinei Respublikai.

Komisijos vardu

Mario MONTI

Komisijos narys

PRIEDAS ⁽¹⁾**2 straipsnio 1 dalies a punktas**

Vokietija užtikrina, kad pateiktas restruktūrizavimo planas, kuris 2004 m. sausio 29 d. Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės pranešimu galiausiai buvo pakeistas, įskaitant ir visus 2 straipsnio 1 dalyje išdėstytus pasižadėjimus, bus visiškai įgyvendintas pagal nurodytą grafiką. Jeigu tam tikriems restruktūrizavimo plano elementams terminas nenurodytas, jie bus įgyvendinti nedelsiant ir bet kuriuo atveju laiku, kad būtų galima išlaikyti nustatytus terminus.

2 straipsnio 1 dalies b punktas

Vokietija užtikrina, kad Berlyno žemė imsis atviros, skaidrios ir nediskriminuojamos pardavimo procedūros, kai tik bus pritarta galutiniam koncerno „Bankgesellschaft Berlin AG“ 2005 metų balansui, ir užbaigs ją iki 2007 m. gruodžio 31 d.

Pirkėjas privalo:

- būti nepriklausomas nuo Žemės ir negali būti susijęs su banku BGB AG arba su banku „Berliner Bank“, remiantis Komisijos reglamento (EB) Nr. 2790/1999 dėl vertikaliųjų susitarimų ir suderintų veiksmų grupėms 11 straipsniu, kur kalbama apie vertikaliuosius susitarimus ⁽²⁾,
- sugebėti išmintingai gauti visus reikalingus specialiųjų konkurencijos tarnybų arba kitų žinybų leidimus akcijų dalims BGB banke įsigyti, ir
- sugebėti pagal savo finansinį pajėgumą, ypač pagal savo įvertinimą, užtikrinti ilgalaikį Banko mokumą.

Taikydama žadėtam pardavimui patikrinimo išlygą pagal 2 straipsnio 2 dalį, Komisija deramai atsižvelgs į pasiūlymų sąlygas ir padėtį kapitalo rinkose.

2 straipsnio 1 dalies c punktas

Vokietija užtikrina, kad BGB koncernas pagal balansą parduos arba likviduos visas akcijų dalis nekilnojamojo turto paslaugų bendrovėse, kurios buvo išvardytos 2002 m. balandžio 16 d. Rizikos saugos susitarime, vadovaudamasis šiomis nuostatomis, ne vėliau kaip iki 2005 m. gruodžio 31 d.

Iki 2004 m. gruodžio 31 d. Žemė ir Bankas galiausiai patvirtins tas akcijų dalis nekilnojamojo turto paslaugų bendrovėse, kurios yra tinkamos parduoti tretiesiems asmenims. Šios akcijų dalys turi būti parduotos atvirame konkurse skaidriai, atviru ir nediskriminaciniu būdu.

Tas akcijų dalis nekilnojamojo turto paslaugų bendrovėse, kurios nebus nei likviduotos, nei parduotos tretiesiems asmenims iki nustatyto balanso sudarymo termino 2005 m. gruodžio 31 d., Berlyno žemė įgis rinkos sąlygomis. Pirkimo kaina bus nustatyta iki 2005 m. kovo 31 d., remiantis Žemės užsakyto nepriklausomo auditoriaus įvertinimu, kurį galiausiai dar kartą patikrins Banko užsakytas nepriklausomas auditorius. Tai vyks, remiantis pripažintu vertinimo metodu. Atsiradus skirtumams tarp abiejų įvertinimų ir nesant vieningos nuomonės tarp sutarties šalių, vertę nustatys trečioji šalis – Vokietijos audito įstaigos „Institut der Wirtschaftsprüfer in Deutschland e. V.“, auditoriai. Nepriklausomo vertės nustatymo aktai bus perduoti Komisijai ne vėliau kaip iki 2005 m. liepos 31 d.

⁽¹⁾ Toliau bus pateikta 2004 m. vasario 6 d. Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės pranešime išdėstytų pasižadėjimų turinio santrauka. Šiam sprendimui svarbus yra šio pranešimo autentiškas tekstas vokiečių kalba.

⁽²⁾ OL L 336, 1999 12 29, p. 21.

Žemei perduoti arba likviduoti numatytų nekilnojamojo turto paslaugų bendrovių komercinė veikla apsiribos tinkamu valdymu, kad galima būtų sutvarkyti Detaliojo susitarimo padengtą riziką. Bankas į šias bendroves investuos tiek, kiek bus reikalinga toms užduotims atlikti.

Norint išvengti didelės nekilnojamojo turto pirkimo mokesčių naštos, daugiausia 6 % akcijų, turimų bendrovėje „Immobilien- und Baumanagement der Bankgesellschaft Berlin GmbH“ (IBG), gali pasilikti Banko bendrovės koncernui. Tačiau dėl to Banko bendrovės koncernas neturės jokių galimybių daryti kokią nors įtaką IBG bendrovės reikalų valdymui. Be to, bendrovė „Immobilien und Beteiligungen Aktiengesellschaft“ („IBAG“), ją pervardijus į „Work-out-Competence Center“ ir nustačius naują veiklos kryptį, kaip holdingo bendrovę pagal Rizikos saugos susitarimą patenkanti į „neigiamąjį sąrašą“⁽³⁾, kur banko bendrovės koncernas turi akcijų, pasilieka Banko bendrovės koncernui. Tačiau pagal savo atliekamą holdingo bendrovės funkciją vadinamųjų „neigiamųjų sąrašų“ bendrovė, siekdama tinkamo šių bendrovių valdymo bei rizikos tvarkymo, taip pat kaip „Work-out-Competence Center“, susijęs su nekilnojamojo turto finansavimo tvarkymu, IBAG bendrovė daugiau neplėtos jokios veiklos kaip nekilnojamojo turto paslaugų bendrovė.

2 straipsnio 1 dalies d punktas

Vokietija užtikrina, kad vėliausiai 2005 m. sausio 1 d. banko „Investitionsbank Berlin (IBB)“, kaip teisiškai neveiksios įstaigos, kuri iki šiol buvo banko „Landesbank Berlin“ (LBB) skyrius, rėmimo veikla pagal toliau pateikiamų potvarkių reikalavimus perkeliama į naujai kuriamą savarankišką Berlyno žemės rėmimo banką.

IBB banko tiksliniai atidėjiniai banke „Landesbank Berlin“ bus panaudojami naujam rėmimo bankui aprūpinti kapitalu, todėl bus eliminuoti iš banko „Landesbank Berlin“ pagal galimybę iki 2004 m. sausio 1 d., nesumažinant 6 % pagrindinio kapitalo kvotos (Tier One) Banko bendrovės koncerne (po IBB banko atskyrimo), vis dėlto paliekant banke „Landesbank Berlin“ daugiausia 1,1 mlrd. eurų.

Remiantis pirmiau nurodyta straipsnio dalimi, Banko bendrovės koncerno tolesniam kapitalizavimui reikalingą IBB tikslinių atidėjinių dalį, daugiausia 1,1 mlrd. eurų, Berlyno žemė į LBB įneš tiesiogiai arba netiesiogiai kaip daiktinių indėlių į vieną ar keletą pagrindinio kapitalo paslėptųjų („tyliųjų“) akcijų. Tuo galėtų būti pagrįsta Berlyno žemės pretenzija LBB bankui dėl atitinkamos IBB tikslinių atidėjinių dalies perkėlimo, tada ši pretenzija būtų „įdedama“ į paslėptąsias („tyliąsias“) akcijas.

Paslėptoms („tyliosioms“) akcijoms apskaičiuojamos rinkai įprastinės palūkanos. Paslėptųjų akcijų sutarčių tarp bendrovių pasirašymo dieną, remiantis ilgalaikiu LBB reitingu ir atsižvelgiant į valstybės garantijų ir laidavimų atšaukimą, taip pat atkreipiant dėmesį į paslėptųjų akcijų sutartinį įforminimą, bus apskaičiuota referentinės palūkanų normos priemoka, kuri nustatoma pagal rinkoje veikiančius lyginamuosius pagrindinio kapitalo instrumentus. Pagrindinio kapitalo instrumentų palyginamumas nustatomas remiantis sutartiniais potvarkiais dėl šių instrumentų ir atitinkamų emitentų reitingu.

2 straipsnio 1 dalies e punktas

Vokietija užtikrina, kad Banko bendrovės koncernas parduos skyrių „Berliner Bank“ bendrovei LBB kaip ekonominį vienetą, įskaitant mažų mažiausiai firmos pavadinimą (ir visas su tuo susijusias intelektualines nuosavybės teises), visus privačius, verslo bei kitus klientus, kurie susiję su „Berliner Bank“ firmos vardu vykdoma veikla, filialus, ir administracijos darbuotojus (front-office). 2003 m. gruodžio 31 d. yra galutinis terminas perduoti duomenis apie klientų skaičių, filialus ir darbuotojus, išskyrus planinį Komisijos notifikuoto restruktūrizavimo plano įgyvendinimą bei natūralią veiklos kaitą, kurią sudaro klientų keitimasis, personalas, aktyvai ir pasyvai ir kuri priklauso nuo individualaus apsisprendimo (klientų arba darbuotojų išėjimas arba nepasitenkinimas ankstesniu Banku ar darbdaviu) ir nėra Banko veikiama. Kitas turtas arba darbuotojai gali būti tinkamai įtraukti į pardavimą. Patikėtiniis atidžiai stebės, kad būtų laikomasi šių nurodymų. Pardavimo procedūra turi būti atvira, skaidri, nediskriminuojanti ir prasidėti 2005 metais. Procedūra turi būti pabaigta iki 2006 m. spalio 1 d., kad pardavimas įsiteisėtų (closing) ne vėliau kaip iki 2007 m. vasario 1 dienos.

⁽³⁾ 2002 m. balandžio 16 d. Detaliojo susitarimo 4.1, 11.1, 22.1, 29.1, 37.1.2, 44.1. priedai; 25 priedas 25 prie Notifikacijos.

Vokietija siūlo Komisijai per tris mėnesius nuo šio sprendimo įteikimo užsakyti tinkamą, nepriklausomą patikėtinį, pagal įstatymą privalantį saugoti komercines paslaptis, kuris Vokietijos lėšomis prižiūrėtų, kad pardavimo procedūra vyktų tinkamai ir užtikrintų, kad Bankas ekonomiškai išmintingai toliau restruktūrizuos banką „Berliner Bank“ ir investuos į jį, taip pat nesiims nieko, kas sumažintų banko „Berliner Bank“ vertę, visų pirma perkeldamas privačius ar verslo klientus arba personalą į banką „Berliner Sparkasse“ arba į kitas Banko bendrovės koncerno dalis. Patikėtinis savo darbo imsis nedelsdamas, iškart po paskyrimo. Pastebėjęs kokį nors prasizengimą, patikėtinis privalo tuoj pat apie tai informuoti Komisiją.

Pirkėjas turi būti priklausomas nuo bendrovės „Bankgesellschaft Berlin“; jis turi disponuoti finansiniais ištekliais, įrodytomis specialybės žiniomis bei suinteresuotumu, kad išlaikytų ir toliau plėtotų banką „Berliner Bank“ kaip gyvybingą ir aktyvią konkuruojančią jėgą konkurencinėje kovoje su bendrove „Bankgesellschaft Berlin“ ir kitais konkurentais. Tai neatmeta galimybės bankui „Berliner Bank“ integruotis į pirkėjo bendrovę ir įmonės identitetą (Corporate Identity).

Vokietija nedelsdama prašys Komisijos pritarti šio pasižadėjimo įgyvendinimui ir pritaikyti jį prie 2004 m. sausio 29 d. vidutinės trukmės finansų plano.

Bendrosios įgyvendinimo ataskaitų rengimo sąlygos

- a) 2004 m. sausio 29 d. pristatyto restruktūrizavimo plano, kuriame atsižvelgta į visus 2 straipsnio 1 dalyje išdėstytus pasižadėjimus, Vokietija be išankstinio Komisijos sutikimo nekeis.
- b) Vokietija užtikrina, kad 2 straipsnio 1 dalies b, c ir e punktuose numatytas perleidimas ir pardavimas vyks per skaidriai, procedūros bus prieinamos kiekvienam potencialiam vidaus bei užsienio pirkėjui. Pardavimo sąlygose neturi būti jokios išlygos, kuri nederamai ribotų potencialių pirkėjų skaičių arba kuri būtų specialiai pritaikyta tam tikram potencialiam pirkėjui. Vokietija užtikrina, kad apie šį perleidimą ir pardavimą bus pakankamai skelbiama. Išskyrus perleidimą pagal 2 straipsnio 1 dalies c punktą, apie tai bus skelbiama mažiausiai viename informaciniame leidinyje, kuris visoje Bendrijoje leidžiamas anglų kalba. Visiems konkurso dalyviams, kiek tai teisiškai galima, bus leista susipažinti su visa būtina detalio procedūros informacija („due-diligence“). Pirkėjai bus parenkami pagal ekonominius kriterijus. Visos pajamos iš Banko pardavimo bus panaudojamos Banko restruktūrizavimo planui finansuoti, jeigu jos pagal 2002 m. balandžio 16 d. Detalųjį susitarimą (Notifikacijos 25 priedas) nepriklauso Berlyno žemei.
- c) Vokietija užtikrina, kad bet kuriuo metu Komisija arba Komisijos vardu veikiantis ekspertas gali patikrinti, kaip kuris nors pasižadėjimas yra vykdomas. Vokietija suteikia Komisijai neribotą priėjimą prie visos informacijos, kuri yra reikalinga šio sprendimo vykdymui prižiūrėti. Vokietijai pritarus, Komisija gali pareikalauti tiesiogiai iš Banko paaiškinimų ir išaiškinimų. Vokietija ir Bankas plačiai bendradarbiaus su Komisija arba Komisijos vardu veikiančiu ekspertu dėl visų paklausimų, susijusių su šio sprendimo priežiūra ir įgyvendinimu.
- d) Iki 2007 metų pabaigos Vokietija kiekvienais metais siųs Komisijai pranešimą apie padarytą pažangą. Pranešime turi būti santrauka apie pažangą, vykdant restruktūrizavimo planą, taip pat detalės apie antrinių bendrovių ir skyrių pardavimą arba uždarymą pagal šio sprendimo 2 straipsnio 1 dalį, nurodant pardavimo arba uždarymo datą, balanso vertę iki 2003 m. gruodžio 31 d., pardavimo kainą, visą pelną ir visus nuostolius, susijusius su pardavimu arba uždarymu, ir dar laukiamų restruktūrizavimo plano įgyvendinimo priemonių detales. Pranešimą BGB grupei perduos banko „Bankgesellschaft Berlin AG“ Stebėtojų taryba per vieną mėnesį nuo koncerno metinio balanso patvirtinimo, bet ne vėliau kaip iki kiekvienų metų gegužės 31 dienos.

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2004 m. liepos 14 d.

dėl valstybės pagalbos, suteiktos Vokietijos „MobilCom AG“

(pranešta dokumentu Nr. C(2004) 2641)

(tik tekstas vokiečių kalba yra autentiškas)

(Tekstas svarbus EEE)

(2005/346/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

(2) 2002 m. spalio 21 ir 30 d. raštais Komisija iš Vokietijos paprašė informacijos, kurią Vokietija deramai pateikė 2002 m. spalio 23 d. raštais, užregistruotais 2002 m. spalio 23 ir 24 d., ir 2002 m. lapkričio 5 d. raštu, užregistruotu tą pačią dieną.

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 88 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės sutartį, ypač į jos 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

(3) 2002 m. lapkričio 27 d. raštu, užregistruotu 2002 m. lapkričio 28 d., Vokietija informavo, jog suteikta kita 80 % garantija 112 mln. eurų paskolai. 2002 m. gruodžio 10 d. įvyko Komisijos ir Vokietijos atstovų susitikimas.

atsižvelgdama į 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999, nustatantį išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles ⁽¹⁾, ypač į jo 7 straipsnio 3 ir 4 dalis,

paraginusi valstybę narę ir kitas suinteresuotas šalis atsiųsti savo pastabas pagal pirmiau minėtus straipsnius ⁽²⁾ ir į jas atsižvelgusi,

(4) 2003 m. sausio 21 d. raštu Komisija informavo Vokietiją, kad remdamasi EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktu ir Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti ⁽³⁾ nusprendė pritarti 50 mln. eurų skubios pagalbos su valstybės garantija suteikimui.

kadangi:

(5) Tuo pačiu raštu Komisija informavo Vokietiją apie savo sprendimą inicijuoti oficialų tyrimą pagal EB sutarties 88 straipsnio 2 dalį dėl 80 % garantijos 112 mln. eurų paskolai suteikimo.

I. TYRIMAS

(1) 2002 m. spalio 18 d. raštu Vokietija informavo Komisiją, kad bendrovei „MobilCom AG“ (toliau – „MobilCom“) valstybinė kredito įstaiga „Kreditanstalt für Wiederaufbau“ (toliau – KfW) suteikė 50 mln. eurų skubią pagalbą su valstybės garantija. Paskola išmokėta 2002 m. rugsėjo 19 d.

(6) Komisijos sprendimas inicijuoti tyrimą paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ⁽⁴⁾; Komisija paragino kitas suinteresuotas šalis pateikti savo pastabas.

⁽¹⁾ OL L 83, 1999 3 27, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais 2003 m. Stojimo aktu.

⁽²⁾ OL L 59, 2003 3 14, p. 2.

⁽³⁾ OL L 288, 1999 10 9, p. 2.

⁽⁴⁾ Žr. 2 išnašą.

- (7) 2003 m. vasario 24 d. raštais, užregistruotais 2003 m. vasario 25 ir 26 d., Vokietija pareiškė savo pastabas dėl Komisijos sprendimo inicijuoti tyrimą.
- (8) 2003 m. kovo 14 d. raštu, užregistruotu 2003 m. kovo 14 d., Vokietija Komisijai pateikė papildomos informacijos. Kartu Vokietija pranešė Komisijai apie ketinimus iki 2007 metų pabaigos pratęsti valstybės garantiją bendrovei „MobilCom“ suteiktoms 50 mln. eurų ir 112 mln. eurų paskoloms. Be to, Vokietija nurodė, jog iš antrojo kredito įmonei išmokėta tik 88,3 mln. eurų dalis.
- (9) 2003 m. balandžio 10 d. raštu Komisija paprašė papildomos informacijos apie planuojamą pratęsimą valstybės garantijos, kurią Vokietija suteikė 2003 metų gegužės 9 d. raštu, užregistruotu 2003 metų gegužės 12 d. Papildoma informacija Vokietija pateikė 2003 m. gegužės 21 d. raštu, užregistruotu 2003 m. gegužės 21 d.
- (10) 2003 m. birželio 3 d. raštu, užregistruotu 2003 m. birželio 3 d., „MobilCom“ pareiškė savo pastabas dėl Komisijos sprendimo inicijuoti tyrimą.
- (11) 2003 m. liepos 9 d. raštu Komisija informavo Vokietiją, kad Komisija išplečia atliekamą tyrimą, numatytą EB sutarties 88 straipsnio 2 dalyje, dėl jos ketinimų valstybės garantiją pratęsti iki 2007 metų pabaigos.
- (12) Komisijos sprendimas dėl tyrimo išplėtimo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ⁽⁵⁾; Komisija visas suinteresuotas šalis paragino pateikti savo pastabas.
- (13) 2003 m. rugsėjo 1 d. raštu, užregistruotu 2003 m. rugsėjo 2 d., Vokietija pateikė savo pastabas dėl tyrimo išplėtimo. 2003 m. rugsėjo 9 d. raštu Komisija paprašė papildomos informacijos. Vokietija atsakė 2003 m. rugsėjo 23 d. raštu, užregistruotu 2003 m. rugsėjo 25 d. Juo Vokietija Komisiją taip pat informavo, kad 2003 m. rugsėjo 22 d. „MobilCom“ grąžino paimtus kreditus, kuriems buvo suteikta valstybės garantija, o KfW Federacijai ir Šlezvigo-Holšteino federacinei žemei grąžino paskolos raštus.
- (14) 2003 d. lapkričio 5 d. raštu, užregistruotu 2003 d. lapkričio 6 d., Vokietija pranešė, jog atsiima Komisijai įteiktą prašymą dėl garantijos suteiktiems kreditams pratęsimo iki 2007 m. pabaigos, nes paskolos buvo grąžintos.
- (15) 2003 m. rugsėjo 25 d. raštu, registruotu 2003 m. rugsėjo 25 d., ir 2003 m. spalio 2 d. raštu, registruotu 2003 m. spalio 6 d., Komisija gavo dviejų „MobilCom“ konkurentų pastabas dėl tyrimo išplėtimo. Šie raštai buvo persiųsti Vokietijai. Vokietija atsakė 2003 m. lapkričio 5 d. raštu, užregistruotu 2003 m. lapkričio 6 d.
- (16) 2004 sausio 9 ir 21 d. įvyko Vokietijos Vyriausybės, Šlezvigo-Holšteino federacinės žemės, bendrovės ir Komisijos atstovų derybos, kurių metu svarstyta, ar reikalinga imtis papildomų priemonių siekiant išvengti nederamo konkurencijos iškraipymo. 2004 m. vasario 13 d. raštu, užregistruotu tą pačią dieną, Vokietija pranešė Komisijai, kad „MobilCom“ iš principo pasirengusi 7 mėnesių laikotarpiui nutraukti mobiliojo ryšio sutarčių pardavinėjimą internetu. 2004 m. vasario 16 d. raštu Komisija paprašė išsamesnės informacijos tam tikrais klausimais. 2004 m. kovo 26 d. nusiuntė dar vieną paklausimą, į kurį Vokietijai atsakė 2004 m. balandžio 2 d. ir 2004 m. balandžio 28 d. raštais, užregistruotais atitinkamai tomis pačiomis dienomis, kuriuose nurodė, jog negali galutinai nutraukti „MobilCom“ internetinės parduotuvės veiklos. 2004 m. birželio 23 d. raštu, užregistruotu 2004 m. birželio 24 d., Vokietija Komisijai suteikė papildomos informacijos apie esamas „MobilCom“ klientų skaičių tendencijas.

II. IŠSAMUS PRIEMONIŲ APRAŠYMAS

1. Akcinė bendrovė „MobilCom AG“

- (17) Akcinę bendrovę „MobilCom“ AG 1991 m. kaip uždaryją akcinę bendrovę „MobilCom Communicationstechnik GmbH“ įkūrė Gerhard Schmid. Jos buveinė – Šlezvigo-Holšteino federacinėje žemėje, Biudelsdorfe, Rendsburg-Eckernförde, kuri pagal EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktą laikoma plėtros sritimi. Be buveinės Biudelsdorfe, „MobilCom“ turi filialų kitose Vokietijos vietovėse (Kilyje, Karlšteine, Erfurte ir Halbergmoze).
- (18) Šiuo metu didžiausias „MobilCom“ akcininkas yra „France Télécom“, turintis 28,3 % akcijų. Likusios akcijos priklauso smulkiesiems akcininkams.

⁽⁵⁾ OL L 210, 2003 9 5, p. 4.

- (19) Savo veiklos pradžioje „MobilCom“ perpardavinėjo antrosios kartos („2G“) mobiliojo ryšio paslaugas kitoms bendrovėms – „T-Mobile“, „Vodafone“ ir „E-Plus“. Įmonė 1996 m. pradėta kotiruoti biržoje, o 1997 m. kaip viena pirmųjų ir Naujosios ekonomikos Frankfurto prie Maino vertybinių popierių biržoje. 1998 m. Vokietijoje pradėjo teikti fiksuotojo ryšio operatoriaus ir interneto tiekėjo paslaugas. Mobiliojo ryšio paklausos spartaus augimo metais augo ir pati įmonė.
- (20) „MobilCom“ 1997–2000 m. įsigijo keletą bendrovių, tarp jų tinklo paslaugų operatorių „Topnet“, mobiliųjų paslaugų operatorių „Cellway“ ir didžiausią tuo metu internetinę paieškos sistemą vokiečių kalba „DINO-Online“. Be to, „MobilCom“ savo akcijų portfelį papildė telekomunikacijų įmone „TelePassport“, paslaugų operatoriumi „D Plus“ ir kompiuterių parduotuvių tinklo „Comtech“ akcijų paketo dalimi. Naujosios ekonomikos Frankfurto vertybinių popierių biržoje 1999 m. buvo pradėta kotiruoti „MobilCom“ antrinė internetinė įmonė „Freenet.de AG“ – antroji pagal dydį internetines paslaugas teikianti įmonė Vokietijoje.
- (21) 2000 m. „MobilCom“ kartu su „France Télécom“ įkūrė bendrą uždaryją akcinę bendrovę „MobilCom Multimedia GmbH“, kad galėtų įsigyti UMTS licenciją ir pradėti veiklą UMTS rinkoje. „France Télécom“ savo dalį bendroje įmonėje iškeitė į 28,3 % „Mobilcom AG“ akcijų tam, kad „Mobilcom AG“ priklausytų visas „Mobilcom Multimedia GmbH“ akcijų paketas. Už minėtą „Mobilcom AG“ akcijų dalį „France Télécom“ sumokėjo 7,3 mlrd. eurų. Trūkstamas lėšas UMTS licencijai įsigyti turėjo suteikti bankų konsorciumas finansavimo iš išorės sąlygomis. Strateginės partnerystės pagrindą UMTS srityje sudarė bendradarbiavimo pagrindų susitarimas, kurį šalys pasirašė 2000 m. kovo mėn.
- (22) 2000 m. rugpjūčio mėn. „MobilCom Multimedia GmbH“ iš Vokietijos Vyriausybės už 8,4 mlrd. dolerių įsigijo UMTS licenciją. 2001 m. „D Plus“ susijungė su „Cellway“, kad bendrovės struktūra būtų optimaliai pritaikyta prie UMTS rinkos sąlygų. Tais pačiais metais pradėtas kurti UMTS tinklas.
- (23) Pradėjusi veikti UMTS rinkoje, mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriuje veikianti „MobilCom“ iš gryno paslaugų teikėjo tapo mobiliųjų tinklą turinčiu operatoriumi ⁽⁶⁾.
- (24) „MobilCom“ fiksuoto ryšio operatorių ir interneto rinkos sektoriuje teikė pokalbių ir interneto prieigos paslaugas; jai šiame sektoriuje atstovavo antrinė interneto paslaugų bendrovė „Freenet.de AG“, kurios 76,1 % akcijų paketo priklausė „MobilCom“. Prieš išstinkant krizei, „MobilCom“ turėjo beveik 8 mln. klientų, iš jų 3,2 mln. teikė interneto prieigos paslaugas.
- (25) 2001 finansiniais metais „MobilCom“ apyvarta siekė 2,59 mlrd. eurų. Palyginti su praėjusiais metais, ji padidėjo 10 %. 1 919 mlrd. eurų teko mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriui, 0,583 mlrd. – fiksuotojo ryšio operatorių ir interneto sektoriui, o likę 88 mln. eurų kitoms veiklos sritims. UMTS rinkoje apyvartos nebuvo, nes tinklas dar tebebuvo kuriamas.
- (26) Iki 2001 finansinių metų pabaigos „MobilCom“ ryšiu naudojo 5,01 mln. klientų, t. y. 25 % daugiau nei praėjusiais metais. Taigi „MobilCom“ apyvarta mobiliojo ryšio sektoriuje augo greičiau nei pati rinka, kuri 2001 metais padidėjo 17 %. Du trečdalius bendrovės klientų sudarė abonentai, o rinkos vidurkis siekė 44 %.
- (27) 2002 m. liepos 31 d. „MobilCom“ buvo priėmusi 5 175 žmones dirbti ne visą darbo dieną. Tai atitinka 4 463 visą darbo dieną dirbančius asmenis.

2. Mobiliojo ryšio rinka

(28) Po restruktūrizacijos „MobilCom“ visą dėmesį sutelks į mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektorių. Iki krizės bendrovė veikė ir UMTS bei fiksuotojo ryšio operatorių ir interneto rinkos sektoriuje.

(29) Kaip aiškėja iš Vokietijos pateiktos informacijos ir prie restruktūrizacijos plano pridėto rinkos tyrimo, mobiliojo ryšio rinka yra telekomunikacijų sektoriaus dalis, kuriai priklauso ir tokios rinkos, pavyzdžiui, fiksuotojo ryšio, kabelinės televizijos, ryšių linijų nuomos, laikmenų ir kt. Mobilųjų telekomunikacijų paslaugų rinka („mobiliojo ryšio paslaugų rinka“), ją palyginti su kitomis telekomunikacijos paslaugų rinkomis, laikytina savarankiška ir apibrėžta, nes jos produktai labai skiriasi nuo kitų telekomunikacijų paslaugų rinkų produktų.

⁽⁶⁾ „MobilCom“, 2001 m. balandžio mėn. su „E-Plus“ pasirašiusi nacionalinę abonentų keliavimo (roaming) sutartį, įgijo teisę pokalbių ir duomenų perdavimo paslaugas teikti naudojantis „E-Plus“ GSM-/GPRS tinklu ir, dar prieš pradėdama naudoti savo UMTS tinklą, visoje Vokietijoje teikti ypatingas GPRS pokalbių ir duomenų perdavimo paslaugas naudojant savo prekinį ženklą.

- (30) Mobiliojo ryšio rinkoje skiriami tinklo savininkai ir perpardavinėtojai („paslaugų teikėjai“). Tinklo savininkams priklauso mobiliųjų paslaugų teikimui būtina infrastruktūra, jie taip pat atlieka ir jos priežiūrą. Paslaugas teikia arba tiesiogiai, arba per paslaugų tiekėjus. O paslaugų teikėjai savo ruožtu apsiriboja mobiliųjų paslaugų teikimu remdamiesi tik savo kainodara.
- (31) Ryšių ir pašto reguliavimo tarnybos (RPRT) duomenimis, 2002 m. bendra telekomunikacijų paslaugų apyvarta Vokietijoje siekė 61 mlrd. eurų. Vienas trečdalis jos teko didžiausioms telekomunikacijų paslaugų sektoriaus rinkoms: fiksuotojo ryšio paslaugų ir mobiliojo ryšio paslaugų.
- (32) RPRT duomenimis, bendrosios mobiliąsias paslaugas teikiančių bendrovių pajamos 2002 metais sudarė 23,7 mlrd. eurų. Vokietijos mobiliųjų paslaugų rinka 1998–2002 metais vidutiniškai augo 25,7 % per metus, taigi daug sparčiau nei visas telekomunikacijų paslaugų sektorius, kurio prieaugis per metus sudarė vidutiniškai 8,3 %. Bet vidutinis metinis apyvartos augimas mobiliųjų paslaugų rinkoje buvo daug mažesnis už vidutinį metinį naujų rinkos dalyvių skaičiaus didėjimą. Taip nutiko dėl nuolat smunkančios metinės apyvartos vidutiniškai vienam dalyviui. Mobilųjų paslaugų rinkos augimas 2001–2002 metais nepaprastai sulėtėjo (2002 m. siekė vos 2,8 %).
- (33) Visos Komisijos turimos Vokietijos mobiliųjų paslaugų rinkos augimo prognozės ir tyrimai⁽⁷⁾ rodo, kad mobiliojo ryšio vartotojų skaičius per ateinančius trejus ketverius metus sudarys 80–90 % visų šalies gyventojų, taigi rinka bus prisotinta. Rinkos skvarba 2002 m. buvo 72,4 % visų gyventojų (2001 – 68 %). Tikėtina, jog ateityje svarbiausias mobiliųjų operatorių tikslas bus ne naujų vartotojų paieška, bet didesnes sumas šiai paslaugai galinčių išleisti klientų išlaikymas ir vidutinės mėnesinės apyvartos didinimas. Konkurencinė kova vyks dėl operatorių pakeisti norinčių vartotojų. Kadangi 1999–2000 mobiliojo ryšio bendrovių klientų daugėjo ypač sparčiai, artimiausiais metais Vokietijoje labai išaugs vartotojų poreikis įsigyti naujus telefonų aparatus (ir kartu pasirašyti naujas mobiliojo ryšio sutartis).

- (34) 2002 metais mobiliojo ryšio rinkos dalyviai užėmė šias jos dalis (rinkos dalis apskaičiuota atsižvelgiant į kiekvienos bendrovės turimų klientų skaičių)⁽⁸⁾

T-Mobile D1	27,20 %
Vodafone D2	25,60 %
E-Plus E1	9,30 %
O2	6,50 %
Quam ⁽⁹⁾	0,05 %
Tinklų savininkų rinkos dalis iš viso	68,65%
Debitel	13,60 %
MobilCom	8,00 %
Talkline	3,20 %
Hutchison	1,40 %
Victor Vox	1,60 %
Drillisch	1,10 %
Paslaugų teikėjų rinkos dalis iš viso	31,35%
Skaitmeninis mobilusis ryšys iš viso	100,00%

- (35) Antrosios kartos mobiliojo ryšio rinkos lyderiai yra bendrovės „T-Mobile“ ir „Vodafone“, kurios turi savo mobiliojo ryšio tinklus.
- (36) Atsižvelgiant į turimų vartotojų skaičių ir personalo dydį, „MobilCom“ galima lyginti su trimis bendrovėmis:
- (37) O2 *Deutschland* – Vokietijoje turi savo mobiliojo ryšio tinklą ir teikia mobiliojo ryšio paslaugas. „O2 Deutschland“ yra antrinė 100 % jos akcijų valdančios „mmO2 plc“ įmonė, kuri savo ruožtu yra antrinė „British Telecommunications plc.“ įmonė. Bendrovėje dirba 3 500 žmonių.
- (38) Debitel – telekomunikacijų bendrovė, neturinti savo ryšių tinklo, perparduoda antrosios kartos mobiliojo ryšio ir tinklo paslaugas. Įmonėje dirba 3 544 žmonės. 2002 m. jos apyvarta buvo 2,8 mlrd. eurų.
- (39) Talkline – antrosios kartos mobiliojo ryšio paslaugų perpardavinėtojas. 2001 m. jo apyvarta siekė 1,26 mlrd. eurų. Pačios bendrovės duomenimis, joje dirbo 1 tūkst. žmonių.

⁽⁸⁾ 2002 m. mobiliojo ryšio rinkos ataskaita „Xonio Mobilfunkreport“ „MobilCom“ užsakymu „Deloitte & Touche“ 2003 m. kovo 10 d. atliktas rinkos tyrimas.

⁽⁹⁾ Šiuo metu bendrovė „Quam“ jau pasitraukusi iš Vokietijos rinkos.

⁽⁷⁾ 2002 m. mobiliojo ryšio rinkos ataskaita „Xonio Mobilfunkreport“; Ryšių ir pašto reguliavimo tarnybos (RPRT) 2002 m. ataskaita; MobilCom užsakymu Deloitte & Touche 2003 m. kovo 10 d. atliktas rinkos tyrimas.

3. Finansiniai sunkumai ir restruktūrizacija

- (40) Nors 1997–2000 metais dėl ypač spartaus klientų skaičiaus augimo apyvarta mobiliojo ryšio/paslaugų sektoriuje sparčiai didėjo, „MobilCom“ veiklos rodikliai šioje srityje nuolat smuko. Tai sietina su augančiomis naujų klientų paieškos išlaidomis ir tuo pačiu metu mažėjančia bendrovės pelno marža. Reiktų atkreipti dėmesį ir į tai, kad nuolat daugėjo abejotinių reikalavimų, dėl kurių ypač 2001 m. teko žymiai pakoreguoti sukauptąją vertę.
- (41) Be to, išorinės ūkio sąlygos UMTS sektoriuje, ypač rinkos, plėtra ir paslaugų spektro plėtra bei naudojimui skirtų įrenginių kūrimas, buvo prastesnės nei tikėtasi, o iš anksto sutartų terminų nebuvo laikomasi.
- (42) „France Télécom“ 2002 m. rugsėjo 13 d. paskelbė nutraukiantis partnerystę su „MobilCom AG“, nes nebesitikėjo, kad Vokietijos įmonės veikla UMTS sektoriuje bus rentabili. „France Télécom“ visiškai nutraukus bendrus veiksmus UMTS sektoriuje, iš karto nutrūko visas su šiais veiksmis susijęs finansavimas.
- (43) Kaip aiškėja iš tų metų „MobilCom“ metinės ataskaitos, bendrovė turėjo 7,1 mlrd. eurų skolų, jautė didelę vykdomų investicijų į mobiliojo ryšio tinklo kūrimo finansavimo poreikį, turėjo mokėti už kitus įmonės įsipareigojimus ir procentus už paimtus kreditus. Kadangi jau keletą mėnesių vienintelis „MobilCom“ finansuotojas buvo „France Télécom“ ir neturėta alternatyvių finansavimo šaltinių, bendrovei „MobilCom“ iškilo grėsmė tapti nemokia.
- (44) Dėl šios priežasties Vokietija suteikė skubią pagalbą – 50 mln. eurų paskolai suteikė valstybės garantiją. Šią paskolą suteikė valstybinė kredito įstaiga KfW ir 2003 m. rugsėjo 21 d. ją išmokėjo. Gavusi paskolą bendrovė sugebėjo tęsti pradėtas verslo operacijas. Per atliekamą tyrimą šios paskolos suteikimo aplinkybės nenagrinėjamos, nes Komisija savo 2003 m. sausio 21 d. sprendimu leido ją suteikti.
- (45) Tuo pat metu „MobilCom“, remdamasi bendradarbiavimo sutartimi su „France Télécom“, teisminėmis priemonėmis bandė išvengti bankroto bylos pradžios.
- (46) „MobilCom AG“, „Mobilcom Holding GmbH“, „Mobilcom Multimedia“, „France Télécom“ ir „Wirefree

Services Belgium SA“ 2003 m. lapkričio 22 d. pasirašė interesų sureguliuavimo susitarimą MC Settlement Agreement, kuriuo MobilCom buvo atleista nuo didelės dalies finansinių įsipareigojimų.

- (47) Susitarimo esmę sudarė „France Télécom“ įsipareigojimas perimti su UMTS sektoriumi susijusias „MobilCom“ skolas. „MobilCom“ savo ruožtu „France Télécom“ naudai atsisakė 90 % galimų pajamų iš UMTS sektoriuje naudojamo turto pardavimo ar naudojimo.
- (48) Be to, „France Télécom“ perėmė skolas bankams (4,692 mlrd. eurų) ir įsipareigojimus tiekėjams (1,25 mlrd. eurų). „France Télécom“ taip pat atsisakė reikalavimo teisių į „MobilCom“ suteiktą paskolą (1,009 mlrd. eurų). Iš viso „France Télécom“ atsisakė pretenzijų ir perėmė įsipareigojimų už 6,9 mlrd. eurų, įskaitant iki perėmimo momento buvusias palūkanas už kreditus.
- (49) „France Télécom“ taip pat sutiko teikti lėšas, reikalingas pasitraukti iš UMTS sektoriaus, bet tik iki 2003 m. gruodžio 31 d. ir ne daugiau kaip 370 mln. eurų. Kitais klausimais šalis atsisakė visų buvusių dvišalių pretenzijų ⁽¹⁰⁾.
- (50) „France Télécom“ sprendimas nutraukti bendradarbiavimą UMTS sektoriuje turėjo įtakos ne tik „MobilCom“ veiklai UMTS sektoriuje, bet ir privertė restruktūrizuoti kitas veiklas sritis, ypač nuostolingą pagrindinę bendrovės veiklos sritį – mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų.
- (51) Derintis dėl interesų sureguliuavimo susitarimo „France Télécom“ griežtai atsisakė suteikti lėšų mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų veiklos sričiai reorganizuoti. Todėl 2002 m. rugsėjo 20 d. Vokietija ir Šlezvigo-Holšteino federacinė žemė suteikė kitą 80 % garantiją 112 mln. eurų paskolai, kuri buvo skirta esamam lėšų trūkumui padengti ir minėtos veiklos srities reorganizacijai atlikti.

4. Restruktūrizacijos plano aprašymas

- (52) Vokietija „MobilCom“ grupei pateikė išsamų restruktūrizacijos planą, kuriame buvo kruopščiai išnagrinėtos kilusios krizės priežastys ir pateikta ilgalaikio pelningumo atkūrimo koncepcija.

⁽¹⁰⁾ „MobilCom AG“ ir „France Télécom“ visuotiniai akcininkų susirinkimai išreiškė pritarimą susitarimui MC Settlement Agreement.

- (53) Plane nurodyta, kad su nuolatiniais ekonominiais sunkumais įmonių grupė „MobilCom“ susiduria dėl veiklos mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriuje ir vykdytos veiklos UMTS sektoriuje.
- (54) Dėl sudėtingų UMTS sektoriaus išorinių ūkio sąlygų restruktūrizacijos planą įgyvendinti sekėsi sunkiau nei tikėtasi. Atsižvelgus į veiklą UMTS sektoriuje, teko pakoreguoti planuotą pelną. „MobilCom“ koncerno krizę sukėlė netikėtas „France Télécom“ pasitraukimas iš UMTS veiklos plėtos, ir dėl to atsiradęs didelis lėšų trūkumas, kuris sukėlė grėsmę „MobilCom“ grupės likvidumui.
- (55) Restruktūrizacijos plane kaip pagrindinė krizės mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriuje priežastis nurodyta išskirtinė orientacija į augimą, neatsižvelgiant į pelningumą. Šioje veiklos srityje pernelyg didelis dėmesys buvo sutelktas į užimamos rinkos dalies didinimą, kartu stengiantis pritraukti naujų klientų į kuriamą UMTS sektorių. Kadangi naujų klientų pritraukti pavykdavo tik neproporcingai didelėmis išlaidomis ir mažais pokalbių bei paslaugų tarifais, mažėjo apyvarta, o bruto pelno marža buvo nedidelė.
- (56) Be to, žymios dalies pajamų negauta dėl nemažo skaičiaus klientų neįvykdytų mokėjimų, ir dėl to patirta nuostolių. Tiriamu metu mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriuje nuostolių buvo patiriama nuolat.
- (57) Kadangi UMTS sektoriui buvo skirtas daug dėmesio, nebuvo rūpinamasi būtinu kitų veiklos sričių atnaujinimu.
- (58) Restruktūrizacijos plane įtvirtintoje bendrovės pelningumo atkūrimo strategijoje numatyta susitelkti tik ties pradine veiklos sritimi, būtent mobiliojo ryšio paslaugų teikėjo veikla.
- (59) Nerentabili UMTS veiklos sritis turėjo būti panaikinta. Pasitraukimo iš šio sektoriaus išlaidos, būtent visos UMTS įrangos pardavimas arba išmontavimas ir 1 000 pilnų etatų panaikinimas, pagal restruktūrizacijos planą neturėjo viršyti 370 mln. eurų. Restruktūrizacijos plane šios srities papildomai finansuoti suteikti nebuvo numatyta, nes turėjo pakakti pagal MC Settlement Agreements bendrovės „France Télécom“ išsipareigotų skirti 370 mln. eurų.
- (60) Plane taip pat numatyta pasitraukti iš interneto ir fiksuotojo ryšio tinklo sektoriaus. Šiuo tikslu ketinta bendrovės dalį, užsiimančią fiksuoto ryšio veikla, integruoti į „Freenet.de AG“ ir vėliau parduoti visą arba dalį šios įmonės akcijų paketo.
- (61) Nuostolingų mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriaus restruktūrizavimo strategija numatė 850 pilnų etatų sumažinti darbo vietų skaičių, panaikinti daugelyje šalies vietų buvusius pardavimo ir klientų aptarnavimo filialus, o šias paslaugas teikti tik Biudelsdorfo ir Erfurto miestuose, kur veikia pagrindinės bendrovės būstinės, sumažinti su klientais susijusias išlaidas (uždaryti ir „MobilCom-Shops“ parduotuves), bei atsakyti nemokių klientų. Plane išdėstytas tikslas - sutelkti dėmesį į nedidelį, pelną duodančių klientų skaičių ir rūpintis apyvartos dydžiu.
- (62) Šias priemones ketinta finansuoti iš kredito, kurio 80 % garantavo valstybė. Iš pradžių buvo apskaičiuota, jog prireiks 112 mln. eurų. Tačiau buvo panaudota 88,3 mln. eurų, kurie pagal restruktūrizacijos planus paskirstyti taip:
- kainų struktūros optimizavimas, siekiant išlaikyti klientus: [...] (* *) mln. Eurų,
  - nuostolingų parduotuvių „MobilCom-Shops“ uždarymas: [...] * mln. Eurų,
  - ryšio paslaugų teikėjų sektoriaus etatų mažinimas: [...] * mln. Eurų,
  - išorinės konsultacijos iki 2003 m. kovo: [...] * mln. Eurų,
  - Karlsruo ir Halbergmozo filialų uždarymas ir infrastruktūros perkėlimas [...] * mln. Eurų,
  - neišmokėti finansiniai išsipareigojimai, ypač už nepanaudotas išsimokėtinai pirktas strategines naujoves: [...] * mln. Eurų,
  - depozitai grynaisiais [...] *: [...] * mln. eurų.
- (*) Šio teksto dalys buvo praleistos siekiant užtikrinti, kad nebus atskleista konfidenciali informacija; šios dalys yra nurodytos laužtiniuose skliaustuose ir pažymėtos žvaigždute.

- (63) Pagal verslo planą, pridėtą prie restruktūrizacijos plano, ir pajamų bei nuostolių prognozę iki 2007 metų, 2005 metais „MobilCom“ bendrovė ryšių paslaugų sektoriuje turėtų pradėti duoti pelną. Apskaičiuojant valstybės garantuotų paskolų grąžinimą, buvo parengti trys scenarijai: optimistinė bendrovės plėtra, realistinė bendrovės plėtra ir pesimistinė bendrovės plėtra; tačiau net pagal blogiausią scenarijų, kreditus turėjo būti įmanoma grąžinti iki 2007 metų pabaigos. Restruktūrizacijos plane numatyta, kad greičiau grąžinti paskolas įmanoma, jei pavyks sėkmingai parduoti turimas „Freenet.de AG“ akcijas.
- (67) Įmonės valdyba ir stebėtojų taryba 2003 m. rugsėjo 17 d. patvirtino sprendimą parduoti iki 20 % turimų „Freenet.de AG“ akcijų. Paspartinus buhalterinių knygų sudarymą, minėti 20 % (3,75 mln. akcijų) parduoti įvairiems vidaus ir užsienio investuotojams. Už akcijas buvo gauta 176,1 mln. eurų pajamų bruto (po 47 eurus už akciją). Šiuo metu „MobilCom“ valdo tik 52,89 % „Freenet.de AG“ akcijų paketo.
- (68) Už gautas pajamas „MobilCom“ 2003 m. rugsėjo 22 d. grąžino abi valstybės garantuotas paskolas ir, vadinas, buvo išmokėjęs visas skolas. Vokietijos Federacija ir Šlezvigo-Holšteino federacinei žemei buvo grąžinti paskolos raštai.
5. **Restruktūrizacijos plano įgyvendinimas**
- (69) Grąžinus kreditus, bendrovei „MobilCom“ už „Freenet.de AG“ parduotas akcijas liko beveik 60 mln. eurų.
- (64) „MobilCom“ restruktūrizacijos plane numatytus veiksmus įgyvendinti pradėjo 2002 m. lapkritį. Palaipsniui buvo išaldytas UMTS sektorius ir parengtas parduoti. Planuotas 1 850 pilnų etatų mažinimas UMTS ir ryšių paslaugų sektoriuje 2003 m. kovą jau buvo baigtas. Per 2002 m. ketvirtą ketvirtį ir 2003 m. pirmą ketvirtį buvo įgyvendintos ir kitos pagrindinės bendrovės veiklos srities ryšių paslaugų sektoriaus sanavimo priemonės: uždaryti Karlšteino ir Halbergmozo filialai bei nuostolingos parduotuvės ir reorganizuota bendrovės struktūra.
- (70) Kaip pranešė Vokietija, daugiau „Freenet.de AG“ akcijų parduoti neketinama. Nuo šiol „MobilCom“ bendrovės „Freenet.de AG“ veikloje dalyvauja ne kaip strateginis, o kaip finansinis investuotojas, nors ir tebekontroliuoja 52,89 % šios bendrovės akcijų paketo. Vokietijos duomenimis, tarp kai kurių „Freenet“ ir „MobilCom“ dalių palaikomi tik nedideli operatyviniai santykiai. „Freenet.de AG“ ir „MobilCom“ nėra sudariusios valdymo ir pelno paskirstymo sutarčių.
- (65) Be to, visa „MobilCom AG“ veikla fiksuotojo ryšio sektoriuje perduota bendrovei „Mobilcom CityLine GmbH“ (MCL), kuri 2003 m. balandžio 10 d., pasirašius sutartį tarp „MobilCom AG“ ir „Freenet.de AG“, parduota bendrovei „Freenet.de AG“. Pirmosios dvi 10 mln. eurų ir 8,5 mln. eurų įmokos, kurias sumokėjo „MobilCom“ po to, kai gegužę ir rugpjūtį gavo 35 mln. eurų už anksčiau minėtą įmonę, buvo įmokėtos laikantis antrosios valstybės garantuotos paskolos grąžinimo tvarkaraščio.
- (71) „MobilCom“ 2003 m. spalį daug pajamų gavo bendrovės įkūrėjo ir buvusio jos vadovo įgaliotiniui prof. Helmut Thoma sėkmingai pardavus Gerhard Schmid priklausiusias akcijas⁽¹²⁾.
- (66) UMTS tinklas 2003 m. gegužę parduotas bendrovei „E-Plus“, o UMTS licencija 2003 m. gruodį grąžinta RPRT. Vadinas „MobilCom“, kaip ryšio paslaugų teikėjas, gavo teisę siūlyti ir UMTS paslaugas bei dalyvauti besikuriančioje rinkoje⁽¹¹⁾.
- (72) „MobilCom“ koncernas mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų bei fiksuotojo ryšio ir interneto verslo sektoriuose pradėjo duoti pelną. Mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriai pelningi tapo 2003 m. antrąjį ir trečiąjį ketvirtį, pirmą kartą po 11 ketvirčių iš eilės. Pelnas EBITDA (pelnas nesumokėjus palūkanų, mokesčių ir nuvertėjimas) mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų bei fiksuotojo ryšio ir interneto verslo sektoriuose 2003 m. sudarė 103,6 mln. eurų, esant 1,837 mlrd. eurų apyvartai. Pelnas EBITDA (pelnas, gautas nesumokėjus mokesčių ir palūkanų už kreditus) padidėjo 22,3 mln. eurų (palyginti su - 372,9 mln. eurų 2002 m.).

⁽¹¹⁾ Negrąžinus licencijos, tokių paslaugų tiekti neįmanoma, nes licencijos turėtojas negali tuo pačiu metu būti ir ryšių paslaugų teikėjas.

⁽¹²⁾ [...]*

(73) Mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriaus plėtra restruktūrizacijos metu buvo tokia ⁽¹³⁾:

Rezultatas	1K 2004	4K 2003	3K 2003	2K 2003	1K 2003
Apyvarta mln. eurų	349	371	336	329	321
EBITDA mln. eurų	15,2	- 11,2	17,4	13,5	- 5,2
EBITDA nuo apyvartos	4,4 %	- 3,0 %	5,2 %	4,1 %	- 1,6 %
EBIT mln. eurų	8,7	- 20,2	10,3	4,8	- 14,2
EBIT nuo apyvartos	2,5 %	- 5,4 %	3,1 %	1,5 %	- 4,4 %
Mobiliojo ryšio klientų skaičius (mln.)	4,2	4,2	4,1	4,2	4,5
klientų, pasirašiusių abonentų sutartis skaičius (mln.)	2,4	2,6	2,6	2,7	3,0
išankstinio mokėjimo paslaugos kli- entų skaičius (mln.)	1,8	1,6	1,5	1,5	1,5
Naujų klientų didėjimas bruto, skaičiuojant (mln.)	0,42	0,43	0,19	0,13	0,16

(74) Atsižvelgus į 3,75 mln. eurų pelną, gautą pardavus „Freenet“ akcijas, koncerno pajamos 2003 metais padidėjo iki 160,4 mln. eurų. Kaip pažymi pati „MobilCom“, bendrovė vėl stovi ant tvirto pagrindo.

6. Išsamesnė informacija apie valstybės suteiktą garantiją

(75) KfW 2002 m. rugsėjo 19 d. suteiktas 50 mln. eurų kreditas, kurį Vokietija garantavo 100 %, turėjo galiojo iki 2003 m. kovo 15 d., bet jo galiojimas galėjo būti pratęstas iki 2003 m. rugsėjo 15 d. Pirmą kartą paskolos galiojimo buvo pratęstas iki 2003 m. liepos 21 dienos, KfW galiojimo terminą dar kartą pratęsė iki Komisijos sprendimo dėl pateikto restruktūrizacijos plano patvirtinimo, bet ne ilgiau kaip iki 2004 m. gegužės 20 d. Už kreditą reikėjo mokėti 6,814 % palūkanas. Palūkanas sudarė Euro Interbank Offered Rate (EURIBOR) nagrinėjamam laikotarpiui nustatyta palūkanų norma ir 3,50 % metinių palūkanų marža.

(76) Antrąjį 112 mln. eurų kreditą bendrovei „MobilCom AG“ ir „MobilCom Holding GmbH“ suteikė bankų „Deutsche Bank AG“, „Dresdner Bank AG“, „Landesbank Schleswig-Holstein“ ir KfW konsorciumas, kuriam vadovavo KfW, o garantiją suteikė Vokietija ir Šlezvigo-Holšteino federacinė žemė. 2002 m. lapkričio 20 d. suteiktas kreditas galiojo 18 mėnesių, t. y. iki 2004 m. gegužės 20 d. Kreditas turėjo būti suteiktas dalimis. Palūkanas sudarė kiekvienos paskolos dalies grąžinimo laikotarpiu galiojusi Euro

Interbank Offered Rate (EURIBOR) nustatyta palūkanų norma ir 2,50 % metinių palūkanų marža. Vokietija ir Šlezvigo-Holšteino federacinė žemė kartu buvo suteikusios garantiją 80 % kredito sumos. Vokietijos Federacija suteikė garantiją 48 % visos garantuotos sumos, o Šlezvigo-Holšteino federacinė žemė – 32 % visos garantuotos sumos. Kaip nurodyta sprendime dėl garantijos suteikimo, ji buvo suteikta laikotarpiui nuo 2002 m. lapkričio 20 d. iki 2003 m. kovo 15 d. Jei Komisijai restruktūrizacijos planas pateikiamas iki šio laikotarpio pabaigos, jis pratęsiamas kol Komisija, atsižvelgdama į restruktūrizacijos planą, priims sprendimą dėl suteiktos garantijos. Kadangi Komisijai restruktūrizacijos planas pateiktas 2003 m. kovą, garantija galiojo visą paskolos suteikimo laikotarpį iki to momento, kada Komisija, atsižvelgdama į restruktūrizacijos planą, priėmė sprendimą.

(77) Vokietija pranešė, kad „MobilCom“ už 50 mln. eurų ir 112 mln. eurų kreditams suteiktą garantiją valstybei turėjo mokėti 0,8 % metines palūkanas. Be to, už prašymo įvertinimą buvo paskirtas 25 000 eurų mokestis. Šlezvigo-Holšteino federacinei žemei už suteiktą garantiją reikėjo mokėti 1 % metines palūkanas ir sumokėti vienkartinį 25 564 eurų mokestį už dokumentų tvarkymą.

(78) Kaip informavo Vokietija, restruktūrizacijai „MobilCom“ panaudojo tik 88,3 mln. eurų, o kitos 23,7 mln. eurų paskolos dalies atsisakė 2003 m. balandžio 1 d. KfW, kaip konsorciumo vadovei, atsiųstu raštu.

⁽¹³⁾ „MobilCom AG“ pateikta 2004 m. 1 ketvirčio preliminari ataskaita.

7. Tyrimo iniciavimo ir pratęsimo priežastys

(79) Komisija, remdamasi EB Sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktu ir Bendrijos rekomendacijomis, patvirtino suteiktos 50 mln. eurų paskolos garantiją.

(80) Komisija savo sprendime dėl oficialaus tyrimo pradžios Vokietijos ir Šlezvigo-Holšteino federacinės žemės antrosios paskolos garantiją įvertino kaip valstybės paramą, kaip nurodyta EB Sutarties 87 straipsnio 1 dalyje. Komisija, atsižvelgdama į priimtą laikinąjį sprendimą, išvadą, kad suteiktą valstybės paramą reikia vertinti pagal Bendrijos rekomendacijas, ir suabejojo jos suderinamumu su bendrosios rinkos principais.

(81) Komisijai buvo ypatingai sunku nuspręsti, ar vėliau suteiktas 112 mln. eurų kreditas buvo panaudotas tik bendrovei nurodytu laikotarpiu gelbėti, ar ir įmonei restruktūrizuoti. Kadangi valstybės parama įmonei restruktūrizuoti labai iškreipia konkurencines sąlygas, ją galima teikti tik laikantis restruktūrizacijos plano, kurio Komisija, remdamasi EB Sutarties 88 straipsnio 2 pastraipa pradėjusi tyrimą, nebuvo gavusi.

(82) Komisija, 2003 m. liepos 9 d. sprendimu, vienu iš vykstančio tyrimo objektų padarė ir iš pat pradžių ketintą suteikti paskolos garantijos pratęsimą iki 2007 metų.

(83) Ypač daug abejonių Komisijai kėlė tvirtinimas, kad „MobilCom“ nebūtų išsilaikiusi, jei nebūtų pratęstas su valstybės garantiją suteiktų paskolų išmokėjimas. Tuo metu ji negalėjo atmesti galimybės, jog pakankamai lėšų kreditams gražinti „MobilCom“ galėjo gauti pamažu parduodama jai priklausančias antrines internetinės bendrovės „Freenet.de AG“ akcijas.

III. VOKIETIJOS NUOMONĖ

(84) Po to, kai 2003 m. rugsėjo 22 d. paskola buvo išmokėta, o paskolos raštai gražinti kredito davėjams, Vokietija paskelbė atsisakanti anksčiau pateikto prašymo pratęsti paskolos garantiją iki 2007 m.

(85) Vokietija laikosi nuomonės, kad ir 112 mln. eurų kredito garantijos forma suteikta valstybės pagalba buvo reikalinga bendrovei išgelbėti, kaip tai nurodyta Bendrijos rekomendacijose.

(86) Vokietija pažymi, jog paskolos panaudotos tik mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriaus veiklai finansuoti, pavyzdžiui kainų struktūrai optimizuoti, įmonės išlaidų pritaikyti prie esamos situacijos ir personalo išlaidoms mažinti, tai yra tam, kas buvo būtina stengiantis gelbėjimo laikotarpiu išlaikyti veiksną įmonę ir sumažinti įmonės likvidumui iškilusią grėsmę. Jei šie veiksmai nebūtų įgyvendinti, 2003 m. kovą likvidumas būtų sumažėjęs dar 110 mln. eurų.

(87) Be to, ginčytinos paramos suteikimo metu dar nebuvo parengta išsami restruktūrizavimo koncepcija, ir artimiausiu laiku to nebūtų pavykę padaryti.

(88) Tuo atveju, jei Komisija laikysis kitokios nuomonės, Vokietija prašo remtis vėliau Komisijai pateiktu restruktūrizacijos planu ir antrosios paskolos garantijos suteikimą vertinti kaip pagalbą įmonei restruktūrizuoti. Vokietijos nuomone, mobiliojo ryšio rinkoje sukeltus konkurencijos iškraipymus kompensuoja restruktūrizacijos plane numatytas „MobilCom“ pasitraukimas iš UMTS bei fiksuotojo ryšio ir interneto sektorių, kurį pavyko įgyvendinti panaudojus valstybės garantuotus kreditus.

IV. TREČIŲJŲ ŠALIŲ VERTINIMAS

1. „MobilCom“ nuomonė

(89) Bendrovė „MobilCom“, pareikšdama savo nuomonę dėl oficialaus tyrimo pradžios ir pratęsimo, atmeta abejones, kad suteikta pagalba nesuderinamas su bendrosios rinkos principais.

(90) „MobilCom“ pažymi, jog iš mobiliojo ryšio rinkos pasitraukus „MobilCom“, konkurencijos šioje rinkoje būtų beveik nelikę. Mobiliojo ryšio rinkoje dominuojančią padėtį igytų tinklų savininkai, kuriems tektų beveik 70 % visos rinkos, o dviems dominuojančioms bendrovėms „T-Mobile“ ir „Vodafone“ tektų 52 % rinkos. Pasitraukus „MobilCom“, ryšio teikėjų, neturinčių nuosavo tinklo, sektoriuje „Debitel“ taptų monopolininke. Tokiu būdu „Debitel“ būtų spaudžiama savo klientams taikyti tik palankius tarifus. Tada būtų labai susilpnintas ryšio teikėjų kaip konkurenciją tarp tinklo savininkų skatinančio veiksmo vaidmuo, ir dar labiau sustiprėtų oligopolinė Vokietijos mobiliojo ryšio rinkos struktūra.

(91) „MobilCom“ taip pat tvirtina, jog valstybės garantija

- neiškreipė konkurencijos ir neviršijo būtino minimumo. Valstybė garantavo tik 80 % paskolos sumos. Gautas lėšas numatyta skirti vien tik restruktūrizacijos planui įgyvendinti, jos ir panaudotos tik mobiliojo ryšio teikėjo sektoriaus restruktūrizacijos išlaidoms padengti. Kiekviena restruktūrizacijos plane nurodyta priemonė buvo būtina norint ilgainiui išsaugoti įmonės veiksnumą, o „MobilCom“ dar kartą pateikė išsamią informaciją apie visas restruktūrizacijos plane numatytas išlaidas.
- (92) Be to, „MobilCom“ atkreipia dėmesį, kad kitiems rinkoje veikiantiems konkurentams restruktūrizacijos plane numatyti veiksmai buvo naudingi, nes „MobilCom“ atsisakė papildomų veiklos sričių, nepriklausančių pagrindinei, bet padėsiančių ją plėtoti, pavyzdžiui, UMTS tinklo.
- (93) „MobilCom“ nuomone, neigiamo poveikio konkurencijai negalima laukti, nes, laikantis restruktūrizacijos plano, gerokai sumažėjo veiklos apimtys mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriuje. „MobilCom“ galimybės pritraukti naujų klientų labai sumažėjo atleidus nemažą dalį darbuotojų ir uždarius filialus.
- (94) 2004 m. sausio 9 d. ir 21 d. vykusiame Vokietijos ir Komisijos susitikime, kuriame dalyvavo ir „MobilCom“ atstovai, „MobilCom“ patikslino savo raštišką nuomonę ir nurodė, jog bendrovė ir toliau laikosi Vokietijos užimamos teisinės pozicijos, kad antroji valstybės suteikta pagalba buvo reikalinga įmonei gelbėti, o ne restruktūrizacijai atlikti. Taigi būdu, klausimas dėl atitinkamų išlyginamųjų veiksnių neturėtų būti keliamas.
- 2. „Talkline GmbH & Co KG“ vertinimas**
- (95) „Talkline GmbH & Co KG“ (toliau – „Talkline“), būdamas mobiliojo ryšio teikėju, yra tiesioginė „MobilCom“ konkurentė. „Talkline“ pareiškė, kad bendrovei, kaip ir kitiems tiesioginiams konkurentams, per praėjusius dvejus metus teko prisitaikyti prie besikeičiančių rinkos sąlygų ir savarankiškai be valstybės paramos rasti naujų plėtros kryptį.
- (96) „Talkline“ atkreipia dėmesį, jog antroji valstybės suteikta paskola buvo reikalinga ne įmonei gelbėti, o restruktūrizacijai atlikti. Bendrovės restruktūrizacija buvo pradėta lapkritį, taigi iki suteikiant antrąjį kreditą.
- (97) Bendrovė yra tos nuomonės, kad dėl valstybės „MobilCom“ suteiktos paramos, buvo ypač smarkiai iškreiptos konkurencijos sąlygos. Valstybės pagalba, nesuteikus atitinkamos kompensacijos, nesuderinama su bendrosios rinkos principais.
- (98) „Talkline“ savo teiginį dėl labai iškreiptų konkurencijos sąlygų pagrindė tuo, kad valstybės garantija leido „MobilCom“ be apribojimų tęsti verslą ir kartu nuosekliai daryti visišką įmonės restruktūrizaciją. Nors po restruktūrizacijos „MobilCom“ prarado dalį užimamos rinkos, ji ir toliau lieka pakankamai didelė, kad darytų įtaką vykstančiai konkurencinei kovai.
- (99) Kaip kitą minėto teiginio įrodymą ji pateikė faktą, jog valstybės garantuoti kreditai padėjo „MobilCom“ pradėti gauti pelną už klientams teikiamas paslaugas. „MobilCom“, atsisakiusi nemokių klientų, paaugo panašiai tiek pat kaip ir šio sektoriaus rinka, bet turi neproporcingai didelę mokių klientų bazę.
- (100) Be to, paskolos bendrovei „MobilCom“ padėjo atidėti fiksuotojo ryšio sektoriaus pardavimą bendrovei „Freenet.de AG“ ir vėlesnį turimų šios bendrovės akcijų pardavimą, todėl įmonė, atsižvelgdama į lauktą akcijų kurso kilimą, galėjo ne tik išmokėti paskolas, bet ir gauti naujų lėšų investicijoms į mobiliojo ryšio sektorių: „MobilCom“, 2003 m. rugsėjį pardavusi 20 % akcijų, grąžino visus kreditus ir dar turėjo beveik 60 mln. eurų likvidžių lėšų.
- (101) „Talkline“ taip pat abejoja, ar buvo būtina suteikti garantiją antrajai paskolai. Tuo metu „MobilCom“ turėjo daug investuotų lėšų, ypač atkreiptinas dėmesys į jos „Freenet.de AG“ akcijas. Jei bendrovė 20 % „Freenet.de AG“ akcijų (iš viso 3,75 mln. akcijų) būtų pardavusi 2002 m. lapkritį, o ne 2003 rugsėjį, pagal tuometinį akcijų kursą, kai už akciją buvo mokama po 5 eurus, būtų gavusi 18,75 eurų pajamų. Jei būtų parduotos viso turimos akcijos (13,65 mln.), „MobilCom“ būtų gavusi 68 mln. eurų likvidžių lėšų, o būtinybės imti paskolą arba valstybės garantuotą kreditą nebūtų buvę. Šie skaičiavimai atlikti atsižvelgiant tik į buvusį akcijų kursą biržoje, o ne į tikrąją „Freenet.de AG“ vertę, kurią „MobilCom“ stebėtojų taryba ir „Freenet.de AG“ valdyba įvertino kaip daug didesnę.
- (102) Jei Komisija nuspręs, jog antrasis valstybės garantuotas kreditas laikytinas kaip leistina restruktūrizacijos pagalba, ją, „Talkline“ nuomone, galima patvirtinti tik Vokietijai ėmusis atitinkamų kompensuojamųjų veiksnių, kaip tai nurodyta Bendrijos rekomendacijų 35 punkte.
- (103) „Talkline“ įsitikinusi, kad Vokietijos nurodytų priemonių nepakanka neigiamam pagalbos poveikiui kompensuoti. „MobilCom“ pajėgumų mobiliojo ryšio sektoriuje sumažėjimas ir su tuo susijęs dalies klientų netekimas sietinas su faktu, kad bendrovė atsisakė nemokių klientų. Tokie veiksmai, ekonominiu požiū-

riu, yra sveikinti, ir negali būti pripažinta atsakomąja priemone.

(104) Nebuvo visiškai pasitraukta iš mobiliojo ryšio ir interneto paslaugų sektoriaus. Be to, „Freenet“ akcijų pardavimo poveikis konkurencijai mobiliojo ryšio rinkoje laikytinas kapitalo persikirstymu. Todėl šis veiksmas negali būti laikomas atsakomąja priemone konkurencijos iškraipymams mažinti, greičiau priešingai – žymiu iškraipymų sustiprinimu, nes pardavus „Freenet“ akcijas, gautas lėšas „MobilCom“ investavo į mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektorių.

(105) UMTS sektoriaus atsisakymas traktuotinas kaip ekonominė būtinybė, todėl nelaikytinas kompensacine priemone konkurencijos iškraipymams mažinti. Iš pasitraukimo naudos turėjo tik kiti UMTS licenzijų turėtojai, kuriems reikėjo konkuruoti su viena įmone mažiau.

(106) Kartu „Talkline“ siūlo galimų kompensacinių priemonių paketą, kuris turėtų panaikinti jos nuomone, atsiradusius konkurencijos iškraipymus. Siūlomos šios priemonės: dalies klientų „pardavimas“ konkurentams, laikinas internetinės parduotuvės ir kitų tiesioginės prekybos vietų uždarymas, laikinas mobiliojo ryšio paslaugų teikėjo veiklos (vadinamosios Enhanced Service Providing) UMTS sektoriuje nutraukimas.

3. Trečiosios šalies, nenorėjusios savęs įvardinti, vertinimas

(107) Komisijai savo vertinimą pateikė dar viena konkuruojanti bendrovė, kuri taip pat yra mobiliojo ryšio paslaugų teikėja, neturintis savo tinklo.

(108) Ši konkurentė taip pat yra tos nuomonės, jog pasiūlytų atsakomųjų priemonių nepakanka, kad būtų apriboti „MobilCom“ pagrindinės veiklos srities pajėgumai, ir taip kompensuoti konkurencijos iškraipymai. „MobilCom“ siekia susikoncentruoti ties vidutinio ir aukštesniojo segmento klientais. Todėl „MobilCom“ didelės įtakos neturės sumažėjęs klientų skaičius, nes, aptarnaujant tik didesnes pajamas gaunančius asmenis, sumažės išlaidos ir padidės apyvarta.

(109) Kadangi šiuo metu rinka jau yra prisotinta, mažėja vidutinė konkretaus kliento apyvarta ir smunka maržos, „MobilCom“ norimi įgyvendinti padėties rinkoje pakeitimai yra kiekvieno rinkoje veikiančio mobiliojo ryšio paslaugų teikėjo tikslas. „MobilCom“ pagalba, kurios negavo tiesioginiai konkurentai, naudoja konkurenciniam pranašumui kovoje dėl labiausiai vertinamos klientų grupės įgyti. Vadinasi, dėl Vokietijos suteiktos restruktūrizacijos pagalbos

nukentėjo tiesioginiai konkurentai, o susiklosčiusią padėtį pakeisti įmanoma tik pritaikius papildomas kompensacines priemones.

V. VOKIETIJOS ATSAKYMAS Į TREČIŲJŲ ŠALIŲ PAREIKŠTĄ NUOMONĘ

(110) Vokietija, atsakydama į trečiųjų šalių pareikštą nuomonę, savo pozicijoje dėl būtinybės suteikti garantiją antrajam kreditui nurodė, kad „MobilCom“ vykdomai veiklai tęsti reikalingos likvidžios lėšos baigėsi 2002 m. lapkričio viduryje. Jei KfW konsorciumas nebūtų suteikęs paskolos, artimiausiu metu „MobilCom“ būtų reikėję pasiskelbti nemokia. „MobilCom“ tarybos vertinimu, tokiu atveju iš karto būtų prarasta didelė klientų dalis, o restruktūrizacija būtų neįmanoma.

(111) Vokietija taip pat pažymi, kad bendrovė „France Télécom“, prieš pradėdamas derybas dėl interesų sureguliuavimo susitarimo 2002 m. rugsėjo antrojoje pusėje, aiškiai nurodė, jog ji dėl „MobilCom“ atsisakymo vykdyti su UMTS sektoriumi susijusius išpareigojimus pasirengusi kalbėtis tik tuo atveju, jei apie „MobilCom“ nemokumą bus paskelbta vėliau, nei pagal bankroto teisę galima jį užginčyti. Dėl šios priežasties „France Télécom“ nuo pat derybų pradžios reikalavo, kad ekspertai pateiktų palankią tolesnio gyvavimo prognozę kitoms „MobilCom“ veiklos sritims, o trečiosios šalys garantijas, jog suteiks pakankamai lėšų, reikalingų sėkmingam sanavimui įgyvendinti. Kaip tokia garantija, kuri leidžia pasirašyti interesų sureguliuavimo susitarimą (MC Settlement Agreement), yra KfW konsorciumo suteikta 112 mln. eurų paskola. Be to, „France Télécom“ pareikalavo, kad būtini kreditai būtų suteikti mažiausiai aštuoniolika mėnesių. Kaip pranešė Vokietija, šis reikalavimas buvo įvykdytas, paskolą ir garantiją suteikus iki 2004 m. gegužės 20 d.

(112) Vokietija taip pat pažymi, kad išduotoms paskoloms buvo būtina suteikti valstybės garantiją. Sudarydama paskolos sutartį su KfW konsorciumu, bendrovė „MobilCom“ išpareigojo suteikti papildomų turimų saugiklių. Tačiau jų nepakako įkabeti KfW konsorciumą suteikti paskolą. Konsorciume dalyvaujantys bankai nenusileido aktyviems Vokietijos vyriausybės mėginimams įkalbėti sutikti imtis didesnės rizikos ir pareikalavo, jog Vokietija bei Šlezvigo-Holšteino federacinė žemė garantuotų 80 % suteiktos paskolos. Jei valstybės garantija nebūtų sumažintas rizikos laipsnis, nė vienas konsorciumo bankas nenorėjo „MobilCom“ suteikti finansinių lėšų, be kurių bendrovei būtų tekę pasiskelbti nemokia.

- (113) Vokietija, atsakydama į pareiškimą, kad suteikta pagalba viršijo būtinajį minimumą, nurodė, jog paskolos sutartyje su KfW konsorciumu „MobilCom“ išsipareigojo visas lėšas neto, gautas pardavus turtą ir (arba) finansines investicijas, panaudoti valstybės garantuoti paskolai grąžinti. Be to, „MobilCom“ išsipareigojo artimiausiu metu parduoti turimą fiksuotojo ryšio ir interneto paslaugų veiklos sritį. „MobilCom“, laikydamasi duotų pasižadėjimų, nedelsdama pradėjo pardavimą – įskaitant UMTS sektoriaus pardavimą, ir taip greitai bei sėkmingai jį užbaigė, kad anksčiau laiko sugebėjo grąžinti su valstybės garantija gautą paskolą.
- (114) Pardavus fiksuotojo ryšio veiklos sritį, UMTS veiklos sritį ir „Millenium“ akcijas, kreditas buvo palaipsniui grąžinamas, o 2003 m. rugsėjo 17 d. pardavus „Freenet.de AG“ akcijų paketo dalį – visiškai išmokėtas. Taigi būdu, valstybės garantija truko tik pusę KfW paskolos galiojimo termino.
- (115) Greičiau realizuoti turimo turto ir grąžinti su valstybės garantija paimtus kreditus nebuvo įmanoma. Tai pasakytina tiek apie 2003 m. kovą įvykusį bendrovės fiksuotojo ryšio dalies pardavimą ir 2003 m. gegužę parduotą UMTS turtą, tiek apie tik nuo 2003 m. balandį leistiną „MobilCom“ akcijų pardavimą, kurį atliko įgaliotinis dr. Dieter Thoma, kuris nebuvo tiesiogiai atsakingas „MobilCom“ ir laikėsi tik su Gerhard Schmid ir „Millenium“ pasirašytos sutarties, įpareigojančios jį akcijas parduoti kuo brangiau.
- (116) Vokietijos nuomone, tokia pati situacija susiklostė ir bandant parduoti „Freenet“ akcijas, nes Vokietijos Federacijos akcijų pardavimo įstatymas draudžia įmonės tarybai parduoti aktyvus mažesne už jų tikrąją vertę kaina, ir taip nusižengti bendrovės ir jos akcininkų interesams. Vokietija patikslina, jog nagrinėjamu momentu skubiai akcijas buvo įmanoma parduoti tik biržoje. Tuometinis žemas „Freenet“ akcijų kursas, siekęs 5 eurus (visa turimų akcijų vertėje biržoje sudarė 68 mln. eurų), pabandžius parduoti visą turimą akcijų paketą, kuris sudarė 76,1 % visų įmonės akcijų, būtų smukęs dar žemiau. Be to, stebėtojų tarybos 2002 m. lapkritį akcijų pardavimui nebūtų pritarusios, nes tuo metu „France Télécom“ visuotinis akcininkų susirinkimas dar nebuvo patvirtinęs interesų sureguliuavimo susitarimo (MC Settlement Agreement).
- (117) Vokietija pažymi, kad „MobilCom“, siekusiai išlikti rinkos dalyve, kitos galimybės nebuvo. Jei bendrovė būtų tapusi nemokia, daugiausia naudos iš to turėtų konkurentai, nes jiems atitektų didžioji „MobilCom“ klientų dalis. Tačiau Vokietijos nuomone, sprendimas leisti žlugti „MobilCom“ grupei nebuvo pagrįstas.
- Priešingai, buvo daug konkurencijos, infrastruktūros ir darbo rinkos požiūriu svarbių argumentų, kurie pagrindė valstybės garantijos suteikimo būtinybę.
- (118) Vokietija toliau laikosi nuomonės, jog įgyvendintos konkurencijos iškraipymus kompensuojamos priemonės buvo pakankamos, ypač UMTS veiklos sektoriaus pardavimas, fiksuotojo ryšio veiklos sektoriaus pardavimas, „MobilCom“ turėtos kvalifikuotos daugumos „Freenet.de AG“ atsisakymas ir apsiribojimas paprastu finansinio investuotojo statusu, įgyvendintas pardavus dalį turėtų šios įmonės akcijų ir filialų Halbermoze ir Karlšteine uždarymas. 2004 m. sausį vykusiose tiesioginėse Komisijos ir Vokietijos derybose svarstytos galimos papildomos kompensavimo priemonės, ypač internetinės parduotuvės „MobilCom Online-Shops“ uždarymas septynių mėnesių laikotarpiui, kuriam Vokietija iš pradžių pritarė. Tačiau 2004 m. balandį Vokietija pakeitė nuomonę, ir pareiškė negalinti visiškai pritarti ketinimams laikinai uždaryti „MobilCom Online-Shops“ parduotuvę.

VI. PRIEMONIŲ ĮVERTINIMAS

- (119) Remiantis EB sutarties 87 straipsnio 1 dalimi ir jei ši Sutartis nenustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių ištekllių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.
- (120) Komisija nusprendė, kad Vokietijos prašymas pratęsti valstybės garantuoto kredito galiojimą iki 2007 metų nebeaktualus, nes 2003 m. sausio 22 d. kreditas ir paskolos raštai buvo grąžinti. Komisija dėl šio prašymo sprendimo nepriims.
- (121) Komisija pagal Bendrijos rekomendacijas, 2003 m. sausio 21 d. pritarė 50 mln. eurų skubios pagalbos su valstybės garantija suteikimui. Taigi, dar kartą šios pagalbos suteikimui pritarti nereikia.
1. **112 mln. eurų paskolos valstybės garantija, kaip valstybės pagalba**
- (122) Komisija dėl lapkričio 20 d. suteiktos 80 % valstybės garantijos 112 mln. eurų paskolai nusprendė, kad pakanka įrodymų šį kreditą pripažinti pagalba, kaip nurodyta EB Sutarties 87 straipsnio 1 dalyje.
- (123) Paskolą suteikė dvi valstybinės institucijos Vokietijos Federacijos finansų ministerija ir Šlezvigo-Holšteino federacinės žemės mokslo, technologijų ir susisiekimo ministerija. Taigi ji priskirtina valstybei.

- (124) Valstybės pagalba nagrinėjama atsižvelgiant į EB Sutarties 87 straipsnio 1 dalį, kada ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai ir neišmokama rinkos sąlygas atitinkanti kompensacija ⁽¹⁴⁾.
- (125) Komisijos požiūriu, už valstybės suteiktą garantiją sumokėtas papildomas mokestis nėra rinkoje įprastas. Vokietija pranešė, kad už garantiją „MobilCom“ valstybei mokėjo 0,8 % papildomą mokestį per metus. Už prašymo įvertinimą buvo paskirtas 25 000 eurų mokestis. Šlezvigo-Holšteino federacinei žemei už suteiktą garantiją reikėjo mokėti 1 % metines palūkanas ir sumokėti vienkartinį 25 564 eurų mokestį už dokumentų tvarkymą. Daugiau duomenų apie rizikos laipsnį ir rinkos tendencijas Vokietija nepateikė. Tačiau ji antrąją paskolą taip pat traktuoja kaip pagalbą. Atsižvelgdama į išdėstytas aplinkybes, sunkią „MobilCom“ finansinę padėtį ir faktą, jog bendrovė buvo atsidūrusi ties bankroto riba, Komisija nusprendė, jog apsauginės priemonės buvo pernelyg mažos, palyginti su rizika, kurią prisiėmė valstybės garantiją suteikusi Vokietija ir federacinė žemė, ir jog nė vienas privatus rinkos dalyvis esamomis sąlygomis garantijos nebūtų suteikęs.
- (126) Vadinasi pagalba suteikė „MobilCom“ išskirtinį pranašumą, kuris įprastomis rinkos sąlygomis bendrovei būtų buvęs neprieinamas. Ypač garantija padidino jos galimybes gauti paskola. Pasinaudojusi garantija, bendrovė „MobilCom“, kurios finansinė padėtis buvo labai sunki, galėjo gauti kreditą sąlygomis, neatitinkančiomis jos tikrosios finansinės padėties ir kreditoriaus prisiimamos rizikos skolinant tokioje finansinėje padėtyje esančiai įmonei, kuri neturi valstybės garantijos. Paprastai rinkos sąlygomis, tik retas bankas atsisakys suteikti paskolą įmonei, jeigu už jai skolinamus pinigus garantuoja valstybė.
- (127) Be to, pagalba gali paskatinti konkurenciją ir prekybą tarp valstybių narių. „MobilCom“ antrosios kartos GSM paslaugas teikia visoje Vokietijoje. Vokietijos suteikta paskolos garantija pagerino „MobilCom“ konkurencinę poziciją ir, tikėtina, jog pabloginti kitų antrosios kartos mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų konkurencines galimybes. Garantija įtvirtino „MobilCom“ padėtį ir bendruomenės lygmeniu, nes buvo apribota kitose valstybėse narėse veikiančių šios paslaugos teikėjų galimybės pradėti veiklą Vokietijos rinkoje ir joje ištvirtinti. Bendrojoje telekomunikacijų rinkoje konkurencija tarp skirtingų valstybių narių operatorių labai stipri. Daugumos (esamų ar potencialių) „MobilCom“ konkurentų antrosios kartos mobiliojo ryšio rinkoje būstinės įsikūrusios kitose valstybėse narėse (pvz., „O2“, „E-Plus“, „Vodafone D2“, „Talkline“ ir „Debitel“).
- (128) Dėl minėtų priežasčių, suteikta valstybės pagalba patenka į EB Sutarties 87 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.
- (129) Komisijos nuomone, garantuota paskola neturi kitų valstybės pagalbos požymių. Suteikta garantija atitinka situaciją rinkoje. Palūkanos, kurias turėjo mokėti „MobilCom“ už 112 mln. eurų paskolą (2,5 % metinių palūkanų po Eurorib) atitinka stiprioms įmonėms taikomą palūkanų normą ir atitinka Komisijos rekomenduojamą palūkanų normą ⁽¹⁵⁾.
- 2. Suderinamumas su bendrąja rinka**
- (130) EB Sutarties 87 straipsnyje nustatytos išimtys, leidžiančios teikti bendrajai rinkai prieštaraujančią pagalbą. Pagalbos atitikimą bendrajai rinkai galima bandyti paaiškinti remiantis 87 straipsnio 2 dalyje išvardytais išimtiniais atvejais. Bet ši pagalba nelaikytina socialinio pobūdžio ir neteikiama individualiems vartotojams (a punktas), ji nesuteikta gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti (b punktas) ir neskirta tam tikrų Vokietijos Federacijos dalių ūkiui plėtoti (c punktas). EB Sutarties 87 straipsnio 3 dalies a ir c punktuose nurodytos dar dvi galimos išimtys (pagalba regionams). Tačiau šiuo atveju jų taikyti negalima, nes „MobilCom“ suteikta pagalba nebuvo skirta tam tikro ūkio sektoriaus plėtrai skatinti. Netaikytini ir 87 straipsnio 3 dalies b ir d punktai. Jose kalbama apie Bendrus Europos interesams svarbius projektus ir kultūros rėmimą bei kultūros paveldo išsaugojimą.
- (131) Vadinasi, lieka tik EB sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktas ir juo besiremiančios Bendrijos rekomendacijos. Komisijos nuomone, kitos Bendrijos rekomendacijos, pvz., dėl mokslinių tyrimų ir mokslo plėtros, smulkiųjų ir vidutinių įmonių (SVĮ), įdarbi-

⁽¹⁴⁾ Žr. Komisijos pranešimo dėl EB Sutarties 87 ir 88 straipsnių dėl valstybės teikiamos pagalbos, suteikiamos garantuojant paskolas ir prisiimant finansinę atsakomybę, taikymo 2.1.1 punktą (OL L 71 2000 3 11. p. 14).

⁽¹⁵⁾ Pagalbos teikimo metu Komisijos rekomenduojama palūkanų norma siekė 5,06 % (plg. rekomenduojama ir diskonto norma, taikoma teikiant valstybės pagalbą, Komisijos dokumente SG-(97) D/7120, 1997 m. rugpjūčio 18 d.).

- nimo ir mokymo pagalbos, šiuo atveju netaikytinos. Jei įvykdomi Bendrijos rekomendacijose nustatyti reikalavimai, įmonės gelbėjimo ir restruktūrizacijos pagalba gali padėti plėtoti tam tikras ekonominės veiklos rūšis, netrikdant prekybos sąlygų (Bendrijos rekomendacijų 20 punktas), ir, taip būti suderinama su bendrosios rinkos principais.
- a) *Antrosios pagalbos, kaip restruktūrizacijos pagalbos, įvertinimas*
- (132) Atlikusi išsamų patikrinimą, Komisija nusprendė, jog negali pritarti Vokietijos ir pagalbą gavusios įmonės nuomonei, kad antroji pagalba traktuotina kaip skubi pagalba, o ne kaip restruktūrizacijos pagalba.
- (133) Kaip nurodyta Bendrijos rekomendacijose, skubi pagalba neturi ilgalaikio poveikio. Jos tikslas – padėti sunkumus išgyvenančiai įmonei tol, kol parengiamas bendrovės restruktūrizavimo arba likvidavimo planas. Jos dydis negali viršyti sumos, reikalingos įmonės veiklai iki restruktūrizacijos plano parengimo tęsti (pvz., atlyginimams mokėti arba turimiems išpareigojimams vykdyti).
- (134) Tačiau restruktūrizacija – tai realistinis, koherentiškas ir išsamus planas, kuriuo siekiama atkurti ilgalaikį įmonės pelningumą. Jį įgyvendinant ypač svarbu reorganizuoti ir optimizuoti bendrovės veiklos sritis, t. y. pasitraukti iš nuostolingų rinkos sektorių ir restruktūrizuoti tas veiklos sritis, kurios vėl gali tapti konkurencingomis. Paprastai vienu metu vyksta įmonės struktūros ir finansinė restruktūrizacija.
- (135) Komisijos nuomone, antroji pagalba neatitinka skubios pagalbos apibrėžimo. Su valstybės garantija suteikta paskola nebuvo panaudota tik esamoms išlaidoms padengti ir veiklai optimizuoti, kad padėtų įmonei išsilaikyti tam tikrą laiką, kol bus parengtas restruktūrizacijos planas.
- (136) Vokietijos pateiktais duomenimis, su valstybės garantija suteiktas 112 mln. (88,3 mln. eurų) eurų kreditas turėjo „MobilCom“ padėti įgyvendinti tam tikras nuostolingos mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriaus restruktūrizavimo priemones. Priemonių paketu siekta ilgam laikui pašalinti nuostolingos veiklos šiame sektoriuje prielaidas.
- (137) Nemaža dalis su valstybės garantija paimtos paskolos buvo skirta 850 pilnų etatų sumažinti darbo vietų skaičių mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriuje, šitaip stengiantis sumažinti šioje veiklos srityje buvusias pernelyg dideles personalo išlaidas, nes tai restruktūrizacijos plane įvardyta kaip viena svarbiausių nuostolingos veiklos prielaidų.
- (138) Kita numatyta nuostolių mažinimo priemonė – nutraukti arba paskelbti negaliojančiomis nuostolingas sutartis ir perkelti turimo UMTS tinklo dėka įgytus klientus į mobiliojo ryšių paslaugų teikėjų sektoriui prieinamų tarifų sistemą. Tokiu būdu atnaujinus esamą klientų ratą ir pakeitus taikomus tarifus tikėtasi pradėti gauti nuolatines pajamas iš su klientais susijusių santykių ir palaipsniui sustabdyti mažėjančią pelno maržą.
- (139) „MobilCom“ pateiktais duomenimis, pardavus Karlšteino ir Halbergmozo filialus, kurie „MobilCom“ koncerno dalimi tapo įsigijus „D-Plus Telecommunications GmbH“ (Karlšteinas) ir „Cellway Kommunikationsdienste“ (Halbergmozas), taip pat sutelkus visą pardavimo ir klientų aptarnavimo infrastruktūrą buveinėje Biudelsdorfe ir filiale Erfurte, buvo įgyvendintos būtinos prisitaikymo prie pasikeitusios padėties sąlygos, kurių anksčiau nebuvo vykdytą dėl per didelio dėmesio UMTS veiklos srities plėtra.
- (140) Taigi Komisijai nelieka abejonių, jog su valstybės garantija gautas kreditas panaudotas finansuoti priemonių paketui, kuriame dauguma numatytų veiksmų buvo struktūrinio pobūdžio, skirti ilgalaikiam pelningumui mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriuje ir kitose įmonės veiklos srityse užtikrinti, o ne tolesnei įmonės veiklai iki restruktūrizacijos plano sukūrimo vykdyti. Skubi pagalba nėra skirta tam tikros bendrovės restruktūrizacijos priemonėms finansuoti. Remdamasi tuo, Komisija padarė išvadą, jog antroji garantija laikytina restruktūrizacijos pagalba, kaip yra nurodyta Bendrijos rekomendacijose.
- (141) Komisija daro prielaidą, kad veiksmų mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriuje buvo imtasi laikantis gerai parengto plano ilgalaikiam bendrovės pelningumui atkurti. Kartu Komisija atmeta Vokietijos prieštaravimą, jog 2002 m. lapkritį tvirtinant su valstybės garantija suteiktą kreditą, restruktūrizacijos koncepcija dar nebuvo parengta.
- (142) Jau 2002 m. rugsėjį įmonės valdyba, glaudžiai bendradarbiaudama su stebėtojų taryba, patvirtino esminius sanavimo strategijos aspektus⁽¹⁶⁾. Be to, „MobilCom“ puikiai suprato, kad nedalyvaujant „France Télécom“ UMTS projekto įgyvendinti neįmanoma, todėl jo teks atsakyti.
- (143) Be to, įmonės valdyba pateikė išsamią mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriaus sanavimo programą, kurioje kaip pagrindiniai akcentai buvo nurodyti ketinimai 850 pilnų etatų sumažinti darbo vietų

⁽¹⁶⁾ Žr. 2002 m. rugsėjo 27 d. „MobilCom“ pranešimą spaudai.

- skaičių pagrindinėje veiklos srityje, iki šiol penkiuose vietose teiktas pardavimo ir klientų aptarnavimo paslaugas sukonzentruoti buveinėje Biudelsdorfe ir filiale Erfurte bei sumažinti su klientais susijusias išlaidas (ypač uždarant „MobilCom-Shops“ parduotuves).
- (144) Šią sanavimo programą, kuri visiškai atitinka 2003 m. kovą Komisijai pateiktą restruktūrizacijos planą, patikrino audito įmonė „Deloitte & Touche“. 2002 m. spalio 25 d. pateiktoje išvadoje „Deloitte & Touche“ pažymi, jog net atsižvelgiant į laiko stoką ir į iškilusią užduotį, negalima daryti išvados, jog „MobilCom“ grupės parengtos restruktūrizavimo koncepcijoje buvo „atsižvelgta į visus esamus trūkumus“. Tačiau į „esminius trūkumus“ atsižvelgta, ir jie išdėstyti ataskaitoje. Taigi restruktūrizavimo koncepcijoje nurodytos priemonės yra tinkamos pašalinti nustatytus trūkumus ir padėti „MobilCom“ grupei per ateinančius 1–2 metus pradėti duoti pelną.
- (145) Vadinasi, Komisijai pakanka įrodymų pareikšti, kad vėliausiai 2002 m. lapkritį buvo sukurta išsami bendrovės restruktūrizavimo koncepcija, kuri ne tik padėjo KfW konsorciumui apsispręsti dėl paskolos suteikimo, bet ir sudarė lapkritį pradėtos mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriaus reorganizacijos pagrindą. Tokiam teiginiui neprieštarauja ir faktas, kad minėtu momentu „France Télécom“ dar nebuvo galutinai apsisprendęs ar pritarti MC Settlement Agreement. Jei interesų sureguliuavimo susitarimas būtų buvęs neveiksmingas, „MobilCom“ būtų tekę pasiskelbti nemokia. Sprendžiant dėl sanavimo priemonių veiksmingumo buvo remtasi prielaida, jog įmanoma likviduoti esamas skolas, o tai ir nulėmė, kad buvo pasiektas veiksmingas susitarimas. Bendrovė „MobilCom“ visiškai teisingai pasielgė nelaukdamas „France Télécom“ visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo ir nedelsdama pradėjo įgyvendinti būtinas priemones.
- (146) Lemiamą reikšmę Komisijai antrąją pagalbą pripažįstant restruktūrizacijos pagalba turėjo tai, kad su valstybės garantija gautas kreditas galiojo aštuoniolika mėnesių, t. y. iki 2004 m. gegužės 20 d. Garantija iš pradžių buvo suteikta iki 2003 m. kovo 15 d. Tačiau šis laikotarpis buvo iš karto pratęsimas, jei iki jos pabaigos Komisijai pateikiamas restruktūrizacijos planas. Kaip nurodyta Bendrijos rekomendacijų 23 punkte, skubi pagalba garantuojant paskolą teikiama tiems kreditams, kurių galiojimo laikas iki paskutiniosios paskolos dalies išmokėjimo įmonei dienos neviršija dvylikos mėnesių. Nagrinėjamu atveju šios nuostatos nesilaikyta.
- (147) Taigi antroji pagalba laikytina restruktūrizacijos pagalba, kuriai Komisija pritarti gali tik tuo atveju, jei ji atitinka Bendrijos rekomendacijose nustatytas sąlygas.
- b) *Atitikimas rekomendacijoms dėl restruktūrizacijos*
- Bendrovės atitikimas sąlygoms, būtinoms norint suteikti pagalbą
- (148) Bendrijos rekomendacijose nurodyta, kad „įmonė sunkumus išgyvena“ tada, kai jai nepakanka turimų arba iš šalies gautų lėšų, kurias suteikia savininkai ir akcijų turėtojai arba kreditoriai, kad nutrauktų nuostolingą veiklą, dėl kurios trumpalaikėje ar vidutinėje perspektyvoje įmonė neišvengiamai bankrutuos, jei neišikiš valstybė (Bendrijos rekomendacijų 4 punktas). Prie tipišku sunkumus patiriančios įmonės požymių pirmiausia priskiriami ilgalaikiai nuostoliai, sumažėję grynųjų pinigų srautai, gryojo turto mažėjimas arba praradimas ir situacija, kada įmonė savo jėgomis ar dalininkų bei kreditorių suteiktomis lėšomis negali atlikti sanavimo (Bendrijos rekomendacijų 6 punktas).
- (149) „France Télécom“ atsisakymas toliau finansuoti UMTS verslo sektorių „MobilCom“ buvo tolygus papildomų lėšų praradimui.
- (150) Koncerno „MobilCom“ nuostoliai trečiąjį 2003 metų ketvirtį, nesumokėjus mokesčių ir palūkanų už kreditus (EBIT), sudarė 2,9 mlrd. eurų, tuo tarpu kai savo lėšų teturėta už 606,7 mln. eurų (2001 – 9,769 mlrd. eurų); 2002 m. rugsėjį grėsmės pasiskelbti nemokiu padėti išvengti galėjo tik KfW su valstybės garantija suteikta 50 mln. eurų paskola likvidumui išsaugoti.
- (151) Nepaisant to, kad buvo sėkmingai sudarytas MC Settlement Agreements, kuriuo „France Télécom“ prisiėmė 6,9 mlrd. eurų, įskaitant procentus su UMTS sektoriumi susijusius išsipareigojimus ketvirtąjį 2002 metų ketvirtį koncernas patyrė 289 mln. eurų nuostolių ir gerokai viršijo iki prasidedant krizei susidariusią nuostolingą „MobilCom“ veiklą (antrąjį 2002 m. ketvirtį – 172,8 mln. eurų, pirmąjį 2002 m. ketvirtį – 116,4 mln. eurų, ketvirtasis 2001 m. ketvirtį – 91,9 mln. eurų).
- (152) Komisija, remdamasi turima likvidumo analize, nustatė, jog grynųjų pinigų srauto mažėjimo esamomis sąlygomis negalėjo būti išvengta ir 2002 m. lapkritį. Turimi likvidūs aktyvai baigėsi jau 2002 m. rugsėjį. Tik skubi pagalba galėjo artimiausiu metu padėti atkurti likvidumą ir išvengti tiesioginės nemokumo grėsmės.

- (153) Be to, Vokietija sugebėjo įrodyti, kad nepradėjus įgyvendinti restruktūrizacijos plane numatytų reorganizacinių priemonių, einamieji nuostoliai 2003 m. kovą būtų padidėję dar 110 mln. eurų. Pasak Vokietijos, šių nuostolių bankai jau nebūtų galėję padengti.
- (154) Taigi Komisija nusprendė, jog 2002 m. lapkritį „MobilCom“ turimomis finansinėmis priemonėmis nebegalėjo vykdyti priimtų išpareigojimų.
- (155) Kaip jau buvo paaiškinta, likvidžių aktyvų įmone irgi neturėjo. Remdamasi turima informacija taip pat Komisija tai pat nusprendė, kad restruktūrizacijos plane numatytas dalies „Freenet“ akcijų pardavimas paskoloms padengti, atliktas 2003 m. rugsėjį, artimiausiu laiku įmanomas.
- (156) Vokietija aiškiai įrodė, kad nebuvo įmanoma parduoti „Freenet“ akcijų iki 2000 m. lapkritį įvykusio MC Settlement Agreements pasirašymo dėl kreditinių išpareigojimų bankams, suteikusiems paskolas UMTS projektui įgyvendinti. Norint parduoti „Freenet“ akcijas, būtų reikėję bankų, kuriems jos tuo metu buvo užstatytos, sutikimo. Kreditoriai, atsižvelgdami į didelius išsiskolinimus UMTS sektoriuje, pardavimui nebūtų pritarę. Be to, gautas lėšas būtų reikėję skirti su UMTS projektu susijusiems kreditiniams išpareigojimams padengti.
- (157) Komisija neturi įrodymų, kad krizės metu – 2002 m. trečiąjį ir ketvirtąjį ketvirtį investuotojai būtų parodę susidomėjimą įsigyti dalį „MobilCom AG“ akcijų. Taigi šiuo būdu „MobilCom“ lėšų gauti taip pat negalėjo.
- (158) Be to, Vokietija įrodė, jog konsorciumo bankai nebūtų sutikę be valstybės paramos suteikti 112 mln. paskolą, nes nuostolių rizika įvertinta kaip didelė, o bankų paprastai naudojamų saugiklių nebuvo pakankamai.
- (159) Vokietija taip pat pateikė KfW konsorciumo 2003 m. birželio 1 d. pareikštą nuomonę, kurioje jis įvertina papildomų 112 mln. eurų paskolai suteiktų saugiklių patikimumą. Sutartyje dėl 112 mln. eurų paskolos „MobilCom“ be kita ko išpareigojo užstatyti visas „MobilCom AG“ ir „Mobilcom Holding GmbH“ turimas antrinių įmonių ir kitų bendrovių akcijas, įskaitant „Freenet.de AG“ akcijas bei visas pretenzijas į „Millenium GmbH“ ir 71 mln. eurų buvusio tarybos pirmininko Gerhard Schmid atžvilgiu. Be to, bendrovė
- įpareigota laikytis visų bankų paprastai naudojamų saugiklių.
- (160) KfW naudai 2002 m. gruodį užstatytų „Freenet“ akcijų tikrosios vertės nebuvo įmanoma nustatyti dėl didelio jų kurso svyravimo biržoje.
- (161) Bankų konsorciumo naudai atsisakytos pretenzijos Gerhard Schmid ir „Millenium GmbH“ atžvilgiu turėjo būti patenkintos įgaliotiniui Dieter Thoma iki 2003 m. gruodžio 31 d. pardavus „MobilCom AG“ akcijas. Šio saugiklio vertinimas priklausė nuo „MobilCom AG“ akcijų kurso biržoje. Kadangi akcijų kursas biržoje priklausė nuo „MobilCom“ mokumo, Vokietijos duomenimis, KfW pagal bankų sektoriuje galiojančias taisykles šio saugiklio taip pat negalėjo pripažinti tinkamu.
- (162) Kitų saugiklių, pavyzdžiui „Freenet.de AG“ išpareigojimas už 35 mln. eurų pirkti bendrovės fiksuotojo ryšio veiklos sritį, nagrinėjamu momentu dar nebuvo.
- (163) Taigi Komisija padarė išvadą, jog Vokietijos Federacijos ir federacinės žemės suteikta 80 % garantija buvo būtina, kad 112 mln. eurų suteikta paskola būtų apsaugota pagal galiojančias bankų sektoriaus taisykles.
- (164) Komisija nusprendė, kad antrosios pagalbos suteikimo metu bendrovė negalėjo savo jėgomis ar dalininkų bei kreditorių suteiktomis lėšomis, ar iš panaudojusi iš kitur gautas paskolas atlikti sanavimo be valstybės įsikišimo. Taigi Komisija pripažįsta, jog 2002 m. lapkritį bendrovės padėtis buvo sunki, kaip yra nurodyta Bendrijos rekomendacijoje.

Ilgalaikio pelningumo atkūrimas

- (165) Kaip nurodyta Bendrijos nuostatų 30 punkte ff., restruktūrizacijos pagalbos suteikimas priklauso nuo restruktūrizacijos plano įgyvendinimo, o kiekvieną konkrečią pagalbą Komisija patvirtina ir patikrina, ar ji padės atkurti ilgalaikį pelningumą.
- (166) Komisijos nuomone, „MobilCom“ su „France Télécom“ sudarius MC Settlement Agreements, jos sanavimas neabejotinai turėjo būti sėkmingas. Detaliajame restruktūrizacijos plane, kuris Komisijai buvo pateiktas 2003 m. kovą, buvo išsamiai išnagrinėtos struktūrinių trūkumų atsiradimo priežastys ir pateikta nemažai įvairių priemonių, skirtų nustatytiems nesklaidu-

mams šalinti. Komisija, išnagrinėjusi pajamų ir nuostolių prognozę iki 2007 metų pabaigos, bei pateiktus scenarijus ir rizikos laipsnį, nustatė, kad pasiūlytos restruktūrizacijos priemonės yra geros, nuoseklios, tinkamos ir gali padėti atkurti ilgalaikį „MobilCom“ pelningumą.

- (167) Be to, „Deloitte & Touche“, bendrovės „MobilCom“ užsakymu atlikusi restruktūrizacijos plano įvertinimą nustatė, kad plano teiginiai atitinka vertinimus, pateiktus audito įmonės 2002 m. spalio 25 d. ataskaitoje ir jos kasmėnesiniuose pranešimuose apie sanavimo proceso eigą.
- (168) Šiuos išankstinius vertinimus patvirtino tolesnė įvykių raida. 2003 metų antrąjį ketvirtį (pirmą kartą po vienuolikos ketvirčių iš eilės) „MobilCom“ mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriuje pradėjo duoti pelną, o 2003 m. rugsėjį pardavusi dalį „Freenet“ akcijų, bendrovė galutinai grąžinos visas skolas.

Būtinąjį minimumą neviršijanti pagalba

- (169) Kaip nurodyta Bendrijos rekomendacijų 40 punkte, restruktūrizacijos pagalbos apimtis ir intensyvumas neturi viršyti būtinąjį minimumą. Todėl pagalbos gavėjas privalo pats prisidėti prie restruktūrizacijos plano įgyvendinimo, pavyzdžiui turimomis lėšomis, parduodamas turtą, kuris neturi lemiamos reikšmės tolesnei bendrovės veiklai, ir esamomis rinkos sąlygomis gaunamas finansavimą iš šalies.
- (170) Komisijos nuomone, Vokietija pateikė pakankami įrodymų, kad jos atliktą restruktūrizacijos pagalbą, suteikiant valstybės garantiją 112 mln. eurų paskolai, neviršijo restruktūrizacijos būtinąjį minimumą, atsižvelgiant į bendrovės jos akcininkų arba koncerno, kuriai ji priklauso turėtas finansines priemones. Darydama restruktūrizaciją, „MobilCom“ atsisakė papildomų pirkimų ar investicijų, kurios nebuvo reikalingos ilgalaikiam bendrovės pelningumui atkurti. Tačiau Komisija privalo pagalbos patvirtinimą susieti su tam tikromis sąlygomis, padėsiančiomis išvengti neleistinų konkurencijos iškreipimų (žr. 176–189 punktus).
- (171) Komisija atsižvelgė į tai, jog „France Télécom“, kaip rodo Vokietijos pateikta informacija, reikalavo, kad su valstybės garantija išduotas kreditas galėtų aštuoniolika mėnesių, ir nurodė tai kaip būtiną sąlygą su UMTS veiklos sritimi susijusiems šipareigojimams prisiimti (tai buvo gyvybiškai svarbu „MobilCom“), o bandymai tartis dėl trumpesnio paskolos galiojimo termino būtų

kliudę pasirašyti MC Settlement Agreements. Todėl Komisija nusprendė, kad pagalba neviršijo būtinąjį minimumą.

- (172) Komisija, sprendama dėl pagalbos gavėjo indėlio, nustatė, jog valstybės garantiją galiojo tik 80 % suteiktos paskolos sumos. Tai reiškia, kad riziką už kitus 20 % prisiėmė bendrovė ir kreditą suteikę bankai. Be to, „MobilCom“, pardavusi dalį turėto turto, padėjo finansuoti restruktūrizaciją, kaip ir buvo numatyta restruktūrizacijos plane. O pirmosios 2003 m. kovą gautos 35 mln. eurų įmokos už fiksuotojo ryšio veiklos srities pardavimą „Freenet“, buvo panaudotos paskolai grąžinti. Likusi kredito dalis buvo visiškai padengta greičiau nei per metus lėšomis gautomis, gautas pardavus 20 % turimo „Freenet“ akcijų paketo.
- (173) Atsižvelgdama į išdėstytus faktus ir į aplinkybę, jog pagalba buvo suteikta kaip kredito garantija, o ne kaip negrąžinama subsidija. Komisija nusprendė, kad restruktūrizacija atlikta laikantis Bendrijos rekomendacijų 40 punkto ir neviršijo būtinąjį minimumą.

Konkurencijos iškreipimų išvengimas

- (174) Atsižvelgiant į Bendrijos rekomendacijų 35 punktą, būtina imtis priemonių, reikalingų kiek įmanoma sumažinti neigiamą pagalbos poveikį konkurentams. Dažniausiai taikomas įmonės veiklos susijusioje rinkoje ar rinkose apribojimas arba sumažinimas, bet imantis šių priemonių būtina atsižvelgti į pagalbos sukeltą iškreipimų mastą ir ypač į konkrečios įmonės daromą įtaką susijusioje rinkoje ar rinkose.
- (175) Komisija nustatė, kad „MobilCom“ gautą pagalbą panaudojo tik mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriui sanuoti, kaip ir buvo numatyta restruktūrizacijos plane. Todėl pagalba didžiausią įtaką padarė mobiliojo ryšio rinkai. Komisijos vertinimu fiksuotojo ryšio, telefoninių pokalbių ir interneto paslaugų rinkoms, kuriose „MobilCom“ ir ateityje veiks per turimą „Freenet.de AG“ akcijų paketą, padaryta nebuvo didelės įtakos.
- (176) Todėl Komisija iš pradžių tirs tik galimą neigiamą „MobilCom“ suteiktos pagalbos poveikį mobiliojo ryšio rinkos dalyviams ir ieškos dėl suteiktos pagalbos atsiradusių konkurencijos iškreipimų, dėl kurių gali reikėti imtis kompensuojamųjų priemonių.
- (177) „MobilCom“ priklausė 8 % visos mobiliojo ryšio paslaugų rinkos iki restruktūrizacijos ir, manoma,

- 6 % šios rinkos po grupės restruktūrizacijos. Taigi bendrovė priskirtina prie smulkesniųjų paslaugų teikėjų. Be to, pabrėžtina, kad „MobilCom“ kaip pagalba buvo suteikta ne subsidija, o kredito garantija. Su valstybės garantija gauta paskola buvo visiškai grąžinta 2003 m. rugsėjo 20 d., taigi praėjus vos 10 mėnesių nuo jos suteikimo 2002 m. lapkritį.
- (178) Kita vertus, „MobilCom“ kelerius metus iki 2002 m. krizės vykdė agresyviu kainų mažinimu pagrįstą plėtros strategiją, kuria siekė išsikvoti kuo didesnę mobiliojo ryšio operatorių ir mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų rinkos dalį, ir neatsižvelgė į pelningumo mažėjimą. „MobilCom“ pastangos vien tik didinti rinkos dalį, paaiškintinas planuojama ryšių tinklo operatoriaus veiklos UMTS rinkoje pradžia, nes ryšių tinklų operatorių pajamų iš klientų marža yra didesnė, nei tik grynų ryšio paslaugų teikėjų.
- (179) „MobilCom“ labai rizikavo, sutelkdama visą savo veiklą ties UMTS sektoriumi ir siekdama išsivirti kaip UMTS operatorius. Galiausia ši veiklos strategija žlugo, kaip akivaizdžiai matyti iš „MobilCom“ antrąjoje 2002 metų pusėje patiriamų sunkumų. Dėl šios priežasties „MobilCom“ atsisakė ketinimų tapti UMTS operatoriumi ir ėmėsi naujos rinkos strategijos, kuria siekė išlaikyti mokius klientus ir padidinti vidutinę mėnesio apyvartą.
- (180) Dėl suteiktos pagalbos „MobilCom“ bendrovei nereikėjo vienai patirti neigiamas vykdytos rizikingos strategijos pasekmes, bet teigiami pokyčiai, pavyzdžiui atsisakant nemokių klientų įgyti daugiau pastovių klientų, jai davė naudos. Taigi pagalba „MobilCom“ suteikė aiškų pranašumą prieš konkurentus.
- (181) „MobilCom“ pabrėžia, kad negavus valstybės pagalbos, jai būtų tekę pasiskelbti nemokia ir, taip, prarasti didžiąją dalį turimų klientų. O gavusi pagalbą, bendrovė galėjo ne tik tęsti savo ūkinę veiklą, bet ir reorganizuoti įmonės struktūrą, peržiūrėti rinkos strategiją, atsisakyti mažiau pelno duodančių klientų ir didžiausią dėmesį kreipti į didesnę pelną nešančius klientus. Nors per įmonės restruktūrizaciją, klientų skaičius iš viso sumažėjo, vidutinis grynasis pelnas iš kiekvieno kliento padidėjo ⁽¹⁷⁾.
- (182) Komisija taip pat atsižvelgė į tai, kad gavusi paskolą „MobilCom“ laimėjo laiko kruopščiai pasirengti dalies „Freenet“ akcijų pardavimui ir, todėl gauti už ją didžiausias įmanomas pajamas, kurios buvo skirtos paskolai grąžinti ir likvidžioms lėšoms papildyti. Taigi „MobilCom“, pardavusi vos 20 % akcijų paketo, gavo
- 176 mln. eurų. Bendrovei išmokėjus su valstybės garantija gautą kreditą, jai liko 60 mln. eurų likvidžių lėšų, kurias buvo galima panaudoti ryšių paslaugų teikėjų sektoriuje.
- (183) Taigi, peržiūrint veiklos strategiją, matyti jog „MobilCom“ iš su valstybės garantija suteikto kredito laimėjo tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai, nes garantija leido bendrovei laimėti laiko ir „Freenet.de AG“ akcijas parduoti tinkamesniu vėlesniu metu. Jei jos būtų parduotas anksčiau, tikėtina, kad už jas būtų gauta mažiau pajamų.
- (184) Dėl šios priežasties pagalba turi ypač didelį neigiamą poveikį konkurentams, kuriems ateinančiais metais, kada rinka tapo natūraliai prisotinta, teko keisti veiklos strategiją ir susitelkti ties mokesniais klientais, bet negavus valstybės pagalbos. Neatsižvelgdama į faktą, jog „MobilCom“ Vokietijos mobiliojo ryšio rinkoje užima mažesnę nei 10 % dalį, o su valstybės garantija paimtus kreditus grąžinio greitai, Komisija nusprendė, jog pagalba Vokietijos mobiliojo ryšio rinkoje sukėlė neleistinus konkurencijos iškraipymus.
- (185) Komisija mano, kad minėtų konkurencijos iškraipymų nekompensavo Vokietijos išvardytos priemonės, būtent „MobilCom“ rinkos dalies sumažėjimas ir pasitraukimas iš UMTS veiklos sektoriaus.
- (186) Pasitraukimas iš UMTS veiklos sektoriaus ne visiškai kompensuoja „MobilCom“ konkurentų juntamus iškraipymus, nes iš to daugiausia naudos turėjo kiti UMTS licenzijų turėtojai, bet tik dalis jų yra mobiliojo ryšio rinkos dalyviai. Pasitraukimas iš fiksuotojo ryšio ir interneto sektoriaus, įgyvendintas perdavus fiksuotojo ryšio sektoriaus įsipareigojimus „Freenet“, ir Vokietijos nurodytas pasikeitęs dalyvavimas „Freenet“ – ne kaip strateginio, o kaip finansinis investuotojo, taip pat nėra visiškai tinkama priemonė pagalbos sukeltiems neleistiniams konkurencijos iškraipymus kompensuoti, nes iš to daugiausia laimėjo ne mobiliojo ryšio operatoriai, o fiksuotojo ryšio operatoriai ir interneto paslaugų teikėjai.
- (187) Kaip kitas kompensacines priemones Vokietija nurodo 1 850 pilnų etatų mažinimą, iš jų 850 teko mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriui, ir filialų uždarymą. Vokietijos duomenimis, „MobilCom“ prarado dalį klientų ir kartu dalį rinkos. 2003 metų pabaigoje bendrovė turėjo 4,2 mln. klientų, o prieš prasidedant krizei jų skaičius siekė 4,9 mln., dėl to mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriaus apyvarta sumažėjo 7,2 %

⁽¹⁷⁾ 2003 m. – 30 eurų iš abonento (2002 m. – 28,60 eurų), 6,80 eurų iš išankstinio mokėjimo paslaugos vartotojo (2002 m. – 5,20 eurų).

- (nuo 1,487 mlrd. eurų 2002 metais iki 1,356 mlrd. eurų 2003 metais).
- (188) Tačiau Komisija pažymi, kad darbo vietų mažinimas ir filialų uždarymas restruktūrizacijos plane nurodyti kaip būtinos efektyvumą didinančios priemonės. Šiuo metu jau pavyko sustabdyti restruktūrizacijos metu buvusią apyvartos mažėjimo tendenciją. Mobiliojo ryšio paslaugų teikėjų sektoriaus apyvarta 2004 m. pirmąjį ketvirtį buvo 349 mln. eurų, o 2003 m. pirmąjį ketvirtį – 321 mln. eurų. Tai pat pažymėtina, jog dabar „MobilCom“ klientų skaičius nusistovėjo ir yra 4,2 mln. 2003 m. ketvirtąjį ketvirtį naujų klientų sulaukta daugiau (iš viso 426 tūkst.), nei per tą patį laikotarpį pasitraukė senųjų klientų (338 tūkst.)⁽¹⁸⁾. Tačiau „MobilCom“ abonentai, kaip nurodo pati bendrovė, vis dar yra linkę ją keisti kita, dėl to per pirmuosius du 2004 m. ketvirčius klientų šiek tiek sumažėjo. Tačiau akivaizdu, kad „MobilCom“ per pirmuosius du 2004 m. ketvirčius pritraukė daug daugiau abonentų, nei tuo pačiu laikotarpiu 2003 metais. Bendrovės duomenimis, 2004 m. pirmąjį ketvirtį jos dalis naujų klientų rinkoje sudarė 10 %⁽¹⁹⁾.
- (189) Komisija, atsižvelgusi į 175–184 punktuose išdėstytus neleistinus konkurencijos iškraipymus, nusprendė, kad Vokietijos išvardytos priemonės nebuvo pakankamos minėtiems iškraipymams kompensuoti, tačiau, skiriant kitas kitokio pobūdžio ir įgyvendinimo būdo kompensacines priemones, būtina atsižvelgti į vykstantį klientų mažėjimą, restruktūrizacijos metu sumažėjusią apyvartą ir pasitraukimą iš UMTS veiklos srities.
- (190) Komisija Vokietijai aiškiai nurodė, jog pritarimas antrajai pagalbai kaip restruktūrizacijos pagalbai, netaikant papildomų kompensacinių priemonių, nesuderinamas su bendrąja rinka. Tačiau dėl minėto klientų netekimo, apyvartos mažėjimo ir pasitraukimo iš UMTS veiklos srities, jos neturėtų labai riboti „MobilCom“ veiklos.
- (191) 2004 m. sausio 9 d. ir sausio 21 d. vykusiose Komisijos, Vokietijos vyriausybės, Šlezvigo-Holšteino žemės ir bendrovės atstovų derybose svarstytos papildomos kompensacinės priemonės, tarp jų ir Komisijos iniciatyva pasiūlyta galimybė laikinai apriboti „MobilCom“ galimybę naujas mobiliojo ryšio sutartis pardavinėti internetu. Vokietija, atsižvelgdama į užimamą teisinę poziciją, per šias derybas iš esmės pritarė, kad 7 mėnesiams būtų sustabdytas „MobilCom“ mobiliojo ryšio sutarčių pardavinėjimas internetu. 2004 m. vasario 13 d. oficialiu raštu Vokietija pranešė Komisijai, kad „MobilCom“ iš principo taip pat pasirengusi ne ilgiau kaip 7 mėnesių laikotarpiui nutraukti mobiliojo ryšio sutarčių pardavimą savo internetinėse parduotuvėse. Rašte taip pat buvo nurodytos šios priemonės įgyvendinimo detalės, kurios, Komisijai pateikus naują paklausimą, buvo patikslintos 2004 m. vasario 18 d. elektroniniu laišku.
- (192) Tačiau 2004 m. balandį Vokietija pranešė, kad negali galutinai pritarti internetinių parduotuvių uždarymui. Savo nuomonę Vokietija pagrindė praėjusį kartą „MobilCom“ išsakyta teisine pozicija. Bendrovė neatsisako savo abejonių dėl restruktūrizacijos priemonių buvimo. O tuo atveju, jei Komisija ginčijamą pagalbą pripažins restruktūrizacijos pagalba, 7 mėnesiams sustabdyti „MobilCom“ mobiliojo ryšio sutarčių pardavinėjimą internetu būtų pernelyg sunki našta bendrovei.
- (193) Kai buvo nurodyta 132–147 punktuose, Komisija įsitikinusi, jog antroji suteikta pagalba traktuotina kaip restruktūrizacijos pagalba. Kaip jau buvo nurodyta, Komisijos mano, jog dėl šios pagalbos suteikimo atsiradusius neleistinus konkurencijos iškraipymus būtina kompensuoti papildomomis priemonėmis.
- (194) Kadangi dėl galimų kompensacinių priemonių su Vokietija ir „MobilCom“ susitarti nepavyko, Komisija, atsižvelgdama į Direktyvos (EB) Nr. 659/1999 7 straipsnio 4 dalį, nusprendė antrosios pagalbos patvirtinimą susieti su sąlyga 7 mėnesiams sustabdyti „MobilCom“ mobiliojo ryšio sutarčių (išankstinio mokėjimo ir abonentinių) pardavimą internetu.
- (195) Ši sąlyga taip pat numato, kad Vokietija privalo užtikrinti, jog „MobilCom AG“ ir visos jos antrinės įmonės 7 mėnesiams nutraukia „MobilCom“ mobiliojo ryšio sutarčių pardavimą internetu, taigi tiesiogiai su „MobilCom AG“ ir su visomis šio koncerno įmonėmis negali būti sudaroma naujų mobiliojo ryšio sutarčių (išankstinio mokėjimo ir (arba) abonentinių). Kitų mobiliojo ryšio teikėjų mobiliojo ryšio sutarčių

⁽¹⁸⁾ Bendrovės pateikta informacija.

⁽¹⁹⁾ 2004 m. gegužės 13 d. pranešimas spaudai.

- platinimas per „Freenet.de AG“ nevaržomas.
- (196) Vokietija taip pat prižiūri, kad internetinių parduotuvių uždarymo laikotarpiu internetinėse „MobilCom“ parduotuvėse nebūtų tiesiogiai parduodamos „MobilCom“ mobiliojo ryšio sutartys, ir kad „MobilCom AG“ bei koncernui priklausančios bendrovės nesiimtų veiksmų, galinčių padėti apeiti šį draudimą.
- (197) Internetinių parduotuvių uždarymo laikotarpiu klientai negalės internetu tiesiogiai su „MobilCom AG“ ir koncernui priklausančiomis bendrovėmis sudaryti naujų mobiliojo ryšio sutarčių (išankstinio mokėjimo ir (arba) abonentinų). Komisija aiškiai nurodo, jog bet kokia kita su galutiniu vartotoju susijusi veikla, išskyrus naujų mobiliojo ryšio sutarčių sudarymą, internetu gali būti vykdoma toliau. Čia turimos galvoje visos paslaugos, teikiamos esamiems klientams (pvz.: garantinis aptarnavimas, sutarčių pratęsimas, mobiliesiems telefonams skirtų melodijų ar žaidimų pardavimas ir t.t.).
- (198) Internetinių parduotuvių uždarymo laikotarpiu atitinkamuose tinklalapiuose klientams turi būti aiškiai nurodyta, kad internetu negalima sudaryti mobiliojo ryšio sutarčių. Savo tinklalapiuose „MobilCom“ turi teisę nurodyti pardavimo partnerius, suteikiančius klientams norimą paslaugą. Tačiau būtina užtikrinti, jog į pardavimo partnerio internetinį puslapį klientai nepatektų per tiesioginę sąsają iš „MobilCom“ tinklalapio.
- (199) Komisija įpareigoja Vokietiją šias priemonės pradėti įgyvendinti per du mėnesius nuo sprendimo paskelbimo. Ilgesnis pasirengimo priemonių įgyvendinimui etapas neatrodo būtinas, be to, tai sukeltu abejonių priemonių efektyvumu, nes jos būtų taikomos ne tuo pačiu metu, kada vyksta bendrovės restruktūrizacija.
- (200) Komisija, priimdama sprendimą dėl sąlygos įgyvendinimo, atsižvelgė į iš pradžių Vokietijos pateiktus pasiūlymus.
- (201) Nuodugnai išnagrinėjusi susiklosčiusią padėtį, Komisija nusprendė, kad nutraukus tiesioginį „MobilCom“ mobiliųjų sutarčių pardavimą internetu, bus įgyvendinta tinkama nustatytus konkurencijos iškreipimus kompensuojanti priemonė. „MobilCom“ duomenimis, 2003 metais ji turėjo (...) naujų klientų (bruto), iš jų (...) abonentų, pritrauktų internetinio tiesioginio pardavimo dėka. Iš viso 2003 metais naujų klientų skaičius bruto sudarė (...), iš jų (...) abonentai. Taigi 2003 metais „MobilCom“ per internetines parduotuves pritraukė 1–1,5 % visų klientų, ir 2 % abonentų. Prognozuojama, jog 2004 metais „MobilCom“ internetinio tiesioginio pardavimo būdu pritrauks 2–5 % klientų. Kadangi internetinių parduotuvių uždarymo laikotarpiu klientai internetu negalės su „MobilCom AG“ ir jos koncerno bendrovėmis sudaryti naujų mobiliojo ryšio sutarčių (išankstinio mokėjimo ir (arba) abonentinų), „MobilCom“ neteks svarbios tiesioginio pardavimo priemonės. Konkurentams ši priemonė naudinga, nes galbūt klientas pasirinktų ją tinklalapį ir su jai sudarys sutartį.
- (202) Pasirinkta šios priemonės 7 mėnesių galiojimo trukmė taip pat atrodo tinkama. „MobilCom“ su valstybės garantija suteikta paskola pradėta išmokėti 2002 m. lapkritį. Bendrovė paskolą grąžino 2003 m. kovą. Jei dar atsižvelgiama į aplinkybę, jog su valstybės garantija gautas kreditas buvo išmokėtas dalimis, o paskutinė dalis išmokėta tik 2003 m. kovą, tai 7 mėnesių laikotarpis atitinka laiko tarpą, per kurį restruktūrizaciją vykdanči „MobilCom“ gavo daugiausia naudos iš su valstybės garantija jai suteiktos paskolos. Kadangi siekiama atitinkamai kompensuoti atsiradusius konkurencijos iškreipimus, atrodo priimtina internetinių mobiliojo ryšio sutarčių tiesioginio pardavimo parduotuves uždaryti taip pat 7 mėnesiams.
- (203) Be to, Komisija nenustatė, jog internetinių mobiliojo ryšio sutarčių tiesioginio pardavimo parduotuvių uždarymas 7 mėnesiams būtų bendrovei nepakeliamas našta. Priešingai, Komisijos nuomone ši priemonė, kaip anksčiau buvo paaiškinta, yra tik labai ribotas įsikišimas į bendrovės ūkinę veiklą. Įmonė didžiąją dalį klientų kaip ir anksčiau pritraukia per „MobilCom Shops“ ir savarankiškus pardavimo partnerius. Vadinasi svarbiausių „MobilCom“ pardavimo būdų internetinės tiesioginės prekybos nutraukimas nepalietė.
- (204) Taip pat negalima tvirtinti, jog visi klientai, kurie internetinių parduotuvių uždarymo laikotarpiu būtų sudarę sutartis su „MobilCom“, apsispręs paslaugas pirkti iš kitų (internetinių) pardavėjų. Daug labiau tikėtina, kad dalis tokių klientų sutartį su „MobilCom“ sudarys pasinaudodami kitais pardavimo kanalais. Net jeigu internetinių parduotuvių uždarymo laikotarpiu visi klientai, kurie ketino internetu su „MobilCom“ sudaryti sutartį, pasirinktų konkurentą, su tuo susiję klientų praradimai, atsižvelgus į nustatytus konkurencijos iškreipimus, yra pateisinami.
- (205) Be to, tikėtina, jog esami klientai, kurių sutarys baigsis, jas pratęs internetu. „MobilCom“ kaip ir anksčiau internetu gali teikti klientų aptarnavimo ar bet kurios kitas su sutarčių sudarymu nesusijusias mobiliojo ryšio paslaugas. Bendrovė ir internetinių parduotuvių uždarymo laikotarpiu savo internetinėse parduotuvėse gali vykdyti aktyvią reklaminę kampaniją bei pateikti nuorodas į ypač naudingus abonentinius ir išankstinio mokėjimo produktus, kuriuos klientai galės įsigyti „MobilCom Shops“ parduotuvėse arba kitais esamais būdais.

- (206) Komisija pažymi, jog uždarius internetinių mobiliojo ryšio sutarčių tiesioginio pardavimo parduotuves, negresia joks akivaizdus rinkos struktūros iškraipymas, kaip tai nurodyta Bendrijos rekomendacijų 38 punkte. Internetinių parduotuvių uždarymas laikytinas gana ribota kompensacine priemone, kuri nekeltų jokios grėsmės tolesnei „MobilCom“ veiklai. Taigi nėra pavojaus, jog pasitrauks ar bus labai susilpnintas svarbus rinkos dalyvis, dėl ko gali netiesiogiai sustiprėti rinkos lyderių „T-Mobile“ ir „Vodafone“ pozicijos.
- (207) Komisija yra įsitikinusi, jog kitos kompensacinės priemonės, pvz., klientų „pardavimas“ konkurentams ir laikinas „MobilCom“ kaip mobiliojo ryšio paslaugų teikėjo pasitraukimas iš UMTS sektoriaus, nėra būtinos. Komisijos požiūriu, šios dvi priemonės nėra tinkamos kompensacinės priemonės. „MobilCom“ klientų „pardavimo“ neįmanoma įgyvendinti tiek praktiškai, tiek atsižvelgiant į galiojančias teisės normas. O draudimas „MobilCom“ kaip mobiliojo ryšio paslaugų teikėjui dalyvauti UMTS sektoriuje, Komisijos nuomone, trukdytų mobiliojo ryšio rinkoje diegti inovacijas ir pažeistų konkurencijos principus, nes ribotų jos dinamiką.

VII. IŠVADOS

- (208) Komisija nusprendė, kad bendrovei „MobilCom AG“ su valstybės garantija suteikta 112 mln. eurų paskola laikytina restruktūrizacijos pagalba, kuri atitinka bendrosios rinkos principus, traktuojamus remiantis Bendrijos rekomendacijomis dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms įmonėms gelbėti ir restruktūrizuoti, kaip nurodyta EB Sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punkte, jei Vokietija įvykdys 195–199 punktuose nurodytą sąlygą uždaryti internetinių „MobilCom“ mobiliojo ryšio sutarčių tiesioginio pardavimo parduotuves. Jei ši sąlyga nebus išpildyta, Komisija pasilieka sau teisę imtis Direktyvos (EB) Nr. 659/1999 16 ir 23 straipsniuose nurodytų veiksmų.

NUSPRENDĖ:

1 straipsnis

Pagal EB Sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktą, valstybės pagalba, kurią Vokietija 2002 m. lapkričio 20 d. suteikė bendrovėms „MobilCom AG“ ir „MobilCom Holding GmbH“ Vokietijos ir Šlezvigo-Holšteino federacinės žemės vardu garantuodama 80 % 112 mln. eurų paskolos, kurią šioms

bendrovėms išdavė KfW vadovaujamas bankų konsorciumas, atitinka bendrosios rinkos principus, jei Vokietija išpildys antrajame šio sprendimo straipsnyje nurodytą sąlygą.

2 straipsnis

1. Vokietija užtikrina, kad „MobilCom AG“ ir visos jos antrinės įmonės 7 mėnesiams nutraukia „MobilCom“ mobiliojo ryšio sutarčių pardavimą internetu, t. y. kad šiuo prekybos būdu tiesiogiai su „MobilCom AG“ ir visomis šio koncerno įmonėmis nebūtų sudaroma naujų mobiliojo ryšio sutarčių (išankstinio mokėjimo ir (arba) abonentinų). Kitų mobiliojo ryšio teikėjų mobiliojo ryšio sutarčių platinimas per „Freenet.de AG“ nevaržomas.

2. Vokietija užtikrina, kad internetinių parduotuvių uždarymo laikotarpiu internetinėse „MobilCom“ parduotuvėse nebūtų tiesiogiai parduodamos „MobilCom“ mobiliojo ryšio sutartys, ir kad „MobilCom AG“ bei koncernui priklausančios bendrovės nesiimtų veiksmų, galinčių padėti apeiti šį draudimą.

3. Pirmojoje dalyje nurodytu internetinių parduotuvių uždarymo laikotarpiu atitinkamuose tinklalapiuose klientams turi būti aiškiai nurodyta, kad internetu negalima sudaryti mobiliojo ryšio sutarčių. Savo tinklalapiuose „MobilCom AG“ turi teisę nurodyti pardavimo partnerius, suteikiančius klientams norimą paslaugą. Tačiau būtina užtikrinti, jog į pardavimo partnerio internetinį puslapį klientai nepatektų per tiesioginę sąsają iš „MobilCom“ tinklalapio.

4. Vokietija užtikrina, kad internetinės parduotuvės būtų uždarytos per du mėnesius nuo šio sprendimo paskelbimo.

3 straipsnis

Vokietija informuoja Komisiją apie tai, kad pradėjo uždarinėti internetines parduotuves. Per pirmuosius šešis mėnesius po internetinių parduotuvių veiklos nutraukimo Vokietija pateikia ataskaitą, kurioje išsamiai aprašomi visi veiksmai, kurių buvo imtasi įgyvendinant šią priemonę. Dar vieną ataskaitą Vokietija Komisijai pateikia pasibaigus priemonės veikimo laikui.

4 straipsnis

Šis sprendimas taikomas Vokietijos Federacinei Respublikai.

Priimta Briuselyje, 2004 m. liepos 14 d.

Komisijos vardu
Mario MONTI
Komisijos narys